

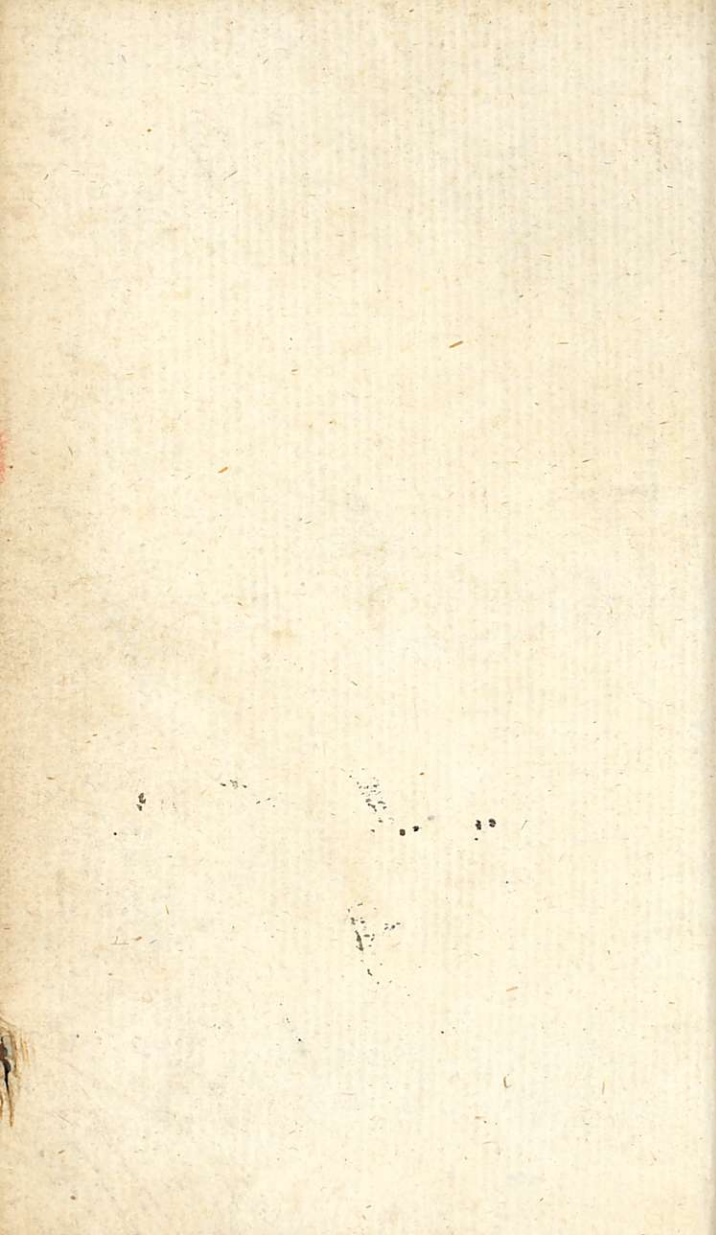
HOGSTRÖMS
Christelige
Faldh
Betraktelser

3. Band.

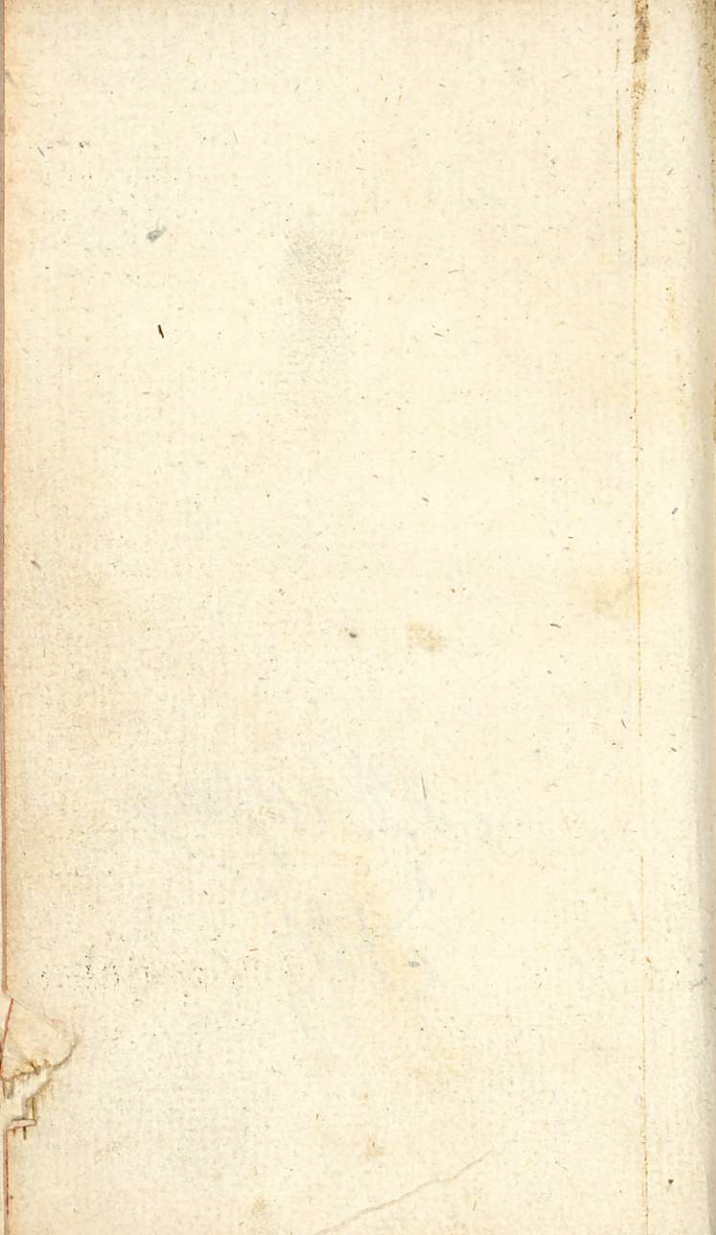

A. J. Chapman
D. B.

DOCT. PEHR HÖGSTRÖMS,

Prost och Kyrkoherde i Skellesta, samt Ledamot
af Kongl. Wetenskaps Akademien,

Christelige

Sal

Och

Betraktelser,

Holdne wid

Särskildte Embets - Förrättningar.

Tredje och Sidsta Bandet.

C:G:Mandelin.

Andra Uplagan, tillökt och förbättrad.

STOCKHOLM, UPSALA och ÅBO

hos SWEDERUS R. N. B.

1783.

Företal.

Min Läsare.

De tåta och långsamna Riksdagar, wid hwilka jag de förflutne sednare åren haft äran at wara mit Stånds Ledamot, hafwa warit en orsak, at Försättningen af Mina Christeliga Tal och Betragtelse, som uti Twänne Band blifwit af Trycket utgifne, kom at afbrytas och afstadna. Och, som desse måstedels innehöllo Högmässa-Predikningar öfwer flera års Stor-Bönedags texter, är jag anmodad at jämnwäl låta utgå någon del af de enfaldiga arbeten, som wid flere Embets-Förrättningar och några högtideligare tilfällen, så wäl min egen, som öfriga Contractet tilltydande Församlingar, tid efter annan blifwit föredragne.

Uti detta Tredje Bandet, får jag
altså öfverlemnna Min Läsare en Samling
af sådana Tal, som jag förr ej sedt wara
til något antal uti vårt Swenska Zion
i det Allmänna utgifne, och som jag såle-
des har orsak at förmoda ej med misslag
warda ansedde, eller utan nytta. Stelles-
ta i Västerbotten den 28 April 1775.

PEHR HÖGSTRÖM.

Striftermåls,
Tal.

© 1911 by the
University of Chicago

103

11 *10*
 Wid et Skriftermål i gemen.

Jag hafwer ingen menlig bröd under mine hand, utan helig bröd. Så swarade Prästen Afimelech, då David begärte af honom bröd för sig och sina tjenare (1. Sam. B. 21: 4). Afimelech talar om skådobröden, dem han kallat helig bröd, emedan de icke annorstädesingo läggas, än på rent och heligt rum, och icke ätas utan af Aron och hans söner, eller Prästerne (3 Mos. B. 24: 6, 9). I det nödfall David nu war stadd, undandrog sig icke Afimelech at meddela honom och hans folk af desse bröd, hwilken gärning vår Frälsare sjelf gillar (Math. 12: 3, 4,) men med det förbehöld, at David och hans folk måtte finnas rene och helige, frie ifrån sådana lustar och menliga begärelser, som icke alenast räknades ibland uppenbara mörksens wärk, utan ock sådana, som i sinom tid och i sin rätta ordning woro tillätne och loflige (Jämf. 2 Mos. 19: 15. 1 Cor. 7: 5).

Mine Wälsignade Ahörare. Eder, som i dag ären sammankomne och begären måtta edra hung-
 rande själar wid HERRANS bord, til edar tros styrko och stadfästelse i nåden til ewinnerligt lif, får jag tiltala som Afimelech swarade den hung-
 rande David och hans män: Jag hafwer ingen men-
 lig bröd under mine hand, utan helig bröd.
 Finnen I eder, såsom David, wara stadde
 uti en ond werld, omgifne med mångfaldiga den-

na tidens wedermödor och plågade af inneboende fiender, swagheter och bekymrande själa-omsorg; så behöfwen J wisserligen wedergwäckelse, styrko och Kraft at lyckeligen fortsätta edert helgelses lopp på tronens och kärlekens wäg. J behöfwen lifsens bröd, om J icke skolen hungra til ewig tid. Här är Eder en Mattward tilredd, och här finnen i detta brödet. Men eder åligger at granneligen besinna och lägga på hjertat, at det är icke et menligt utan heligt bröd. Et heligt bröd, som icke bör nyttias på oheligt rum, och icke åtas af oheliga människor. Helig, helig, helig är HERren Gud Zebaoth, denna måltidens store Instigtare: helighet är hans hus ses. prydnings ewinnerliga. Allena för de heliga, som på jordene äro, som uplysta heliga händer, och som helga HERran Gud i sina hjertan, hafwer han sit behag. Dese åta wärdeliga detta brödet, och de få deraf salighet och lif. Men den, som undfår detta heliga bröd med orena händer och anammar det uti en ohelig själ, han åter owärdeliga, han blifwer saker på HERrans lekamen och blod, han åter och dricker sin sjelfwom domen.

Gordom flagade HERren öfwer sit skrymtagiga folk: Swad hafwa mina wänner til at skaffa i mit hus? De bedrifwa alla skalkhet, och mena at det heliga köttet skal taga det bort af dem (Jer. 11: 15). Detta är en målning, hwarmed vå det lifligaste afbildas nya Testamentets oheliga folk och Guds ögnawänner ibland de Christne. Likasom Israeliterna insunno sig i HERrans hus, såsom Hans. folk och wänner, och under bedrifwande af all orättfärdighet, med orena händer och obotsfärdiga hjertan, frambyro sina offer at

at dermed beskönja all sin syndastygelse; så går det, Gudi klaga! än i dag i Christenheten. O! huru många komma icke, såsom Guds vännar i HERRans hus, hwilkas händer äro rene och deras hjertan fulla med rena lustar, syndiga begär och orättfärdigheter, och mena at de äta den heliga spisen wärdeliga, allenast de med en munro, under återopande af sin naturliga oförmåga, wända sina ögon til det stora Försonings offret? Så sant, som det är, at Jesu Christi Guds Sons blod renar oss af alla våra synder, så sant är ock det, at botfärdiga syndare tillkommer at uplyfta sina lata händer och trötta knän, at stiga wisa steg med sina fötter och fara efter helgelse, utan hwilken ingen får se HERREN (Ebr. 12: 12, 13, 14).

Icke fordrar HERREN utaf oss en sådan renhet och helighet, som wore aldeles fullkommen efter lagens stränghet, och hwarmed wi sjelfwe skulle kunna ställa oss ostraffelige i Guds åsyn. Ach! nej; en sådan tanka wore Phariseisk, och en sådan salighets wäg en farlig wäg. Det är ingen människa, som icke syndar (1 Kon. 8: 46:). Säge wi at wi hafwe ingen synd, då be- drage wi oss sjelfwa, och sanningen är icke uti oss (1 Joh. 1: 8). So kan säga: jag är ren i mit hjerta, och klar ifrån mina synder (Ordsp. 8: 20: 9.)? Men en sådan renhet och en sådan helighet åskar HERREN, at wi uti en rätt helgelses-ordning efter vårt swaga tillstånd rätt nyttje andans beredande och wärkande nåd, och genom de krafter Gud sjelf förlånar göra oss så rene ifrån all köttets och andans besmittelse,

at wi icke Ieswe efter köttet eller upsäteligen synde och bedrifwe orättfärdighet, utan d mpe w ra begär och i tronens enfaldighet g re hans wilja, som sagt: Swar och en, som blifwer i honom, han syndar icke: Swar och en som syndar, han hafwer icke sedt honom, icke eller kändt honom (1 Joh. 3: 6.). Hans ögon äro så ren, at Han icke ortar se det onda (Hab 1: 13). Til alla, som wilja nalkas Gudi och som beg ra, at deras blodröda synder genom Medlarens blod skola warda sn hwita, lyder HERRans owilforliga röst utan undantag: Tw r eder, görer eder rena, lägger bort edert onda wäsende ifrå min ögon: wänder igen af det onda: l rer göra det godt  r (Esa. 1: 17). Denna w g gick David, då han upps nde sin uprigtiga bönesuck: Jag tw r mina händer i oskyldighet: och holler mig, HERRe, intil dit altare (Psal. 26: 6): och i samma ordning hafwa alle helige fr gdad sig af HERRans nom, warit glade i sine rättfärdighet, och berömt sig i sine fromhet (Psal. 32: 11).

Mine  stfkelige Wänner.  r det edert fasta ups t at i dag försona eder med Gud, och wiljen   wara wise om, at i dag unds  det heliga brödet och w net icke uti  rena och menliga, utan i helgade k ril, uti botf rdiga och wärdiga själar, så swarer mig inför den  stfende Gudens ögon på följande frågor:

 rk nnen   af hjertans grund och med yttersta  stky edra mångfaldiga och sw ra synder, hwarmed i HERRans helgedom ohelgat, så ofta   afwiket ifrån Guds heliga lags och wilias föreskrift, och dermed störtat eder under f rd melsens dom och den ewiga döden?  r

Är denna eder årkänsla grundad på en trålagtig frugtan för Guds vrede och straff, eller gör det eder fast hållre hjerteligen ondt, at I med edra synder så illa bemött den kärleksrike Gudens eder bewista godhet och nåd, så skändeligen trampat Testamentsens blod under edra fötter, och så motwilligt emorstätt andans besegling til edra fatiga själaras räddning?

Åstunden I at stilla eder andeliga hunger med de nådesmulor HERNEN låter eder uti eder osvärdighet tilfalla, och släcka eder själatörst med tröstefult tilågnande af det lifsens watern, som öses endast ur hålsobrunnen Christo, i kraft af hans rättfärdiggörande förtjenst?

Finnen I edra hjertan så kraftigt bestänkte med Samsens blod, at I genom Guds nåd tiltron eder efter denna stund kunna afslägga den gamla månikian, hwilken genom lusta i wilfarelser sig förderfwar, och ifklåda eder den nya, den efter Gud skapad är i i sanskylliga rättfärdighet och lefwernes helighet?

Hafwen I så upriktigt och fast förlåtit eder nästa all emot eder begången mishandel, som I begåren at Gud skal i dag taga alla edra synder ifrån eder: och wiljen I icke alenast afstå ifrån alt nåstans förolämpande, utan ock efter förmågan honom godt göra uti hwad mål I honom förorättat, samt hådanester, så mycket til eder står, lefwa med honom i försonlighet och frid?

Nu, den store Guden, hwars kraft är mäktig uti de swaga, förlåne Eder sin nåd och sin helige anda, at I med frimodighet mågen kunna framgå til nådastolen och inför Hans fotapall gå-

ra eder uprigtiga syndabekännelse: Barmhärtige Gud, etc. Skapa i mig Gud, etc.

Och jag, en ordets tienare, uppå Hans befallning, som är syndares Bån och Försonare, förlåter eder häruppå alla edra synder, i Namn Faderns, &c.

Fridsens Gud uppfylle Eder med alla frögd och frid i trone, at I wid HERRans bord mågen så äta och dricka at I blifwen i andanom, och funnen wara rene samt ingom til förargelse intil Jesu Christi dag. HERren wålsigne eder, etc.

II.

Tal,

Wid et Skriftermål i gemen.

War icke för hastig med dinom mun, och låt dit hjerta icke hasta til at något tala inför Gud; ty Gud är i himmelen och du på jorden. Detta är Salomons wisa åtsarning, som läses uti (Pred. B. 5: 1).

Når Guds Andas affigt med denna förmaning är til at råda oss at göra oss wål underrättade, wål betänka, se oss wål före och noaga med vårt hjerta öfwerlägga, om beskaffenheten af vårt tillstånd, innan wi yttre oss inför HERRans Guds ansigte med vår mun, och innan wi må tistro oss at med innerlig tillit tala in för Gud: Mit hjerta är redo, mit hjerta är redo (Psal. 47: 8), så anförer han til grund Guds öfwerfwinneliga härlighet och höghet, jämförd med vår männifliga uselhet, öwärdighet och ringhet.

Är Gud i himmelen: är himmelen Hans stol och jorden Hans fotapall (Esa. 66: 1): Är han all tings Skapare och en Majestätisk Rönning, hwilken alle helige änglar måste tillbedja och falla til fota: är Hans wäsende så härligt, heligt och rättfärdigt, at Seraphim med sina wingar måste betäcka sin anlete (Esa. 6: 2), och är himmelens Gud en rätt domare (Psal. 7: 12), en Gud hwilkom et ogudagtigt wäsende icke behagar, den der ond är han blifwer icke för honom (Psal. 5: 5); men wi människor äro på jorden, ringa och owärdige kreatur, stoft, mull och aska, hafwa orena läppar, med synder och orättfärdigheter besmittade, i syndelig såd födde, swage och bräcklige samt hafwa et orent och med ohelighet, skrymtan och flärd upsytt hjerta: huru skulle wi understå oss at obetänkt, ofskickliga, och utan föregången nogaste estertänka och undersökning om vår själs tillstånd, förhastta oss at med vår mun tala in för Gud? Skulle wi icke bewara vår fot när wi gå til Guds hus och komma til at höra (Pred. 4: 17)? Skulle wi icke slå oss för vår bröst, innan wi drifstade lyfta våra ögon up til himmelen (Luc. 18: 13)? Skulle wi klaga för Herren vår nöd och bedja om hjelp, innan wi kändt oss owärdige at Han skal gå in under vårt tak (Math. 8: 8)? Skulle wi icke draga våra skor af våra fötter, innan wi tråda fram til det heliga rummet at bese den stora synena (2 Mos. 3: 3, 5), och beakwa oss på djupet at betrakta Guds hemligheter? Skulle wi äta Påskalambet innan wi utrensat den gamla surdegen? Skulle wi

komma til at offra HERranom våra läppars offer utan at tilförene helga oss (1 Sam. 16: 5)? Skulle wi tråda til helgedomsfens heligaste förättningar med orena händer? Och skulle mänstjan wåga sig at äta af det brödet och dricka af den kalken, utan at pröfwa sig sjelf?

Wälsignade i HERranom. Detta borde i sanning beweka alla i gemen, som låta kalla sig Christne, at se sig wäl före då de med heliga göremål, ware sig bön, kyrkogång eller annat, som hörer til den sanna in- eller utwärtens Gudstjensten äro syfellsatte, men i synnerhet, at wäl beredde framkomma inför HERrans Guds ansigte då de ästunda så försäkran om sina synders förlåtelse och begåra at med wår Frälsares aldrabeligaste lekamen och blod sina själar styrka, wedergwecka och måtta. Men ach! at ej många måtte gå härtil blindwis, utan mogen estertanka och utan helig beredelse! O! at ej många woro för hastige at med sinom mun bedja om nåd, och hasta til at tala in för Gud då de, fast med oberedde hjertan och oförändrade sinnen, utlofwa bättring: hastige och snare at med sinom mun anamma det wälsignade brödet och winet, men hämta der af ingen frugt, ingen själa-wederqwäckelse, ingen kraft til lif och gudagtighet. Deje äta och warda dock icke måtte: De dricka ock warda dock icke otorstige (Hagg. 1: 6). De äta, men icke rättfärdighet, utan sig sjelfswom domen, icke lifwet utan döden: de göra sig sakre på HERrans lekamen och blod. De blifwa owärdige gäster, ty de hafwa icke gifwit sig tid at rätteligen pröfwa sig sjelfwe: de hafwa varit för hastige med

med sinom mun, och låtit sit hjerta hasta til at tala inför Gud, icke besinnande at Gud är i himmelen och de på jorden.

Icke är meningen denna, som wore det för Christ: nom rådeligit at länge förblifwa i synden och ej hasta sig den samma at upriktigt årkänna, ångra och asbedja, icke eller at länge afholla sig ifrån nyttjandet af denna förträffeliga själa: spis. Ach! nej; det är wist icke nyttigt utan högst wädeligit at upskjuta med sin båttring til morgondagen; i dag då man hörer HERRans röst må man icke med framhårdande i synden förhårda sit hjerta. Och den, som är en rätt Christen, han afholder sig icke ifrån den hel. Nattwarden, ty han lyder Christi befallning: äter, dricker: han kommer ofta til denna heliga måltiden, på det han ofta må få förkunna HERRans död, ofta nära sig af denna lifsens kost, ofta förnya sin trohet emot sin Salighets: Höfdinge, och ofta med tronens kamp fatta ewinnerligit lif.

Men då är man för hastig med sinom mun och ens hjerta hastar til at tala inför Gud, när man lämnar sig i ofunnighet, utan at wäl hafwa inhämtat hwad som hörer til dese heliga förvåttningar, och utan at hafwa gjort sig grundeligen underrättad om, eller frågat efter den rättta salighets: ordningen med Gud: När man tråder til dese heliga göremål, innan man hunnit bortläggga sina jordiska omsorger, eller afbörda sig de främmande tankar, som hindra at i andans stillhet uplysta hela sin själ til Gud som är i himmelen, och som i andanom med odeladt hjerta wil tilbedjas och tjenas: Och när man icke wårdar sig
föls

följa Pauli förmaning: försöker eders själfwa, om I ären i trone; bepröfwer eders själfwa (2 Cor. 3: 5), det är, om wi finna hos oss trones rätta kännemärken, som äro en innerlig syndängelse, en full hjertelig förtrostan til Guds nåd i Christo, samt en innerlig hunger och törst efter rättfärdigheten, eller et uprigtigt wärkande och ståndagtigt begär icke allenast efter den rättfärdighet, som är i Christo, utan ock en san och uskrymtad hjertans renhet, helighet och leswernes rättfärdighet.

Detta ställer jag i dag til edra samweten, mine älskelige Bröder och Åhörare, som nu ären sammankomne at förnya nådeförbundet med Gud och styrka eder tro med wärdigt anammande af den hel. Natwarden, då jag förelägger Eder följande frågor til egen pröfning:

Har känslan af edert naturliga synda, förberf hunnit upwäcka hos eder et innerligt begär efter nåden, som i Christo Jesu til eder rättfärdiggörelse och helgelse är förwärfwad?

Hafwen I utgått ifrån eders själfwe och utur edert faders hus, jag menar: hafwen I försakat edra egna wägar och all egen rättfärdighet samt under en alswarlig, trägen och trogen bön fallit Jesu wår enda medlare til foten och af hjertans grund ropat: Gud misskunda dig öfwer mig syndare?

Hafwen I wärkeligen fattat et så dödeligt hat til synden, at I nu ären redo til at öfwergifwa werldenes kärlek och all werldslig lusta, uprigtigt wandra HERRANS wägar och honom tjena uti sin rättfärdighet och helighet i alla edra lifsdagar?

Hafwen I gifwit eder tid så förlika eder med nästan, hwilken I emotbrutit och förorättat, at

J nu ären färdige til at redeliga förnöja honom för alt hwad J bidragit at honom skada, försämlämpa och bedröfwa?

Ären J ock redo at af hjertat förlåta eder felande nästa alt hwad han eder kan hafwa emotbrutit?

HÆRen tröste och styrke eder härtill altid! Ja, HÆRen eder Gud låte eder wara sig behagelige, då i nu böjen edar hjertans knä och bedjen honom om nåd med war dageliga bön: Barmhjärtige Gud, etc. O! rene Guds lam, etc.

HÆRen besegle uti edra själar den heliga tillsäijelse jag nu eder, såsom wälberedde syndare gör, då jag, i kraft af den ifrån de döda igenförda Stora Fårherdens nådiga löfte, när Han sade: tager den Hel. Andä, etc. försäkrar eder, at HÆRen hafwer tagit alla edra synder ifrån eder, at J ären Hans barn och ewiga liffens arfwingar, om J uti trone in til ändan framhärden: i Namn Fadens, etc.

Gud, som böd ljuset utu mörkret lysa, Han lyse uti edor hjerta och göre eder beredde, upmärksame och wälskickade ester sins nådes rikedomar; at J under den dyra Nattwardens begäende, mågen så anamma med eder mun, och med edart hjerta tala inför Gud, at J, såsom eder Fadens barn, som är i himmelen, må på jorden känna en försmak af liffens härlighet, til edar tros styrka, edert lefwernes förbättring samt tolamoders och hoppets förökelse intil Jesu Christi dag! HÆRen wälsigne, eder etc.

III.

Tal,

Wid et Skriftermål i gemen.

*Amali
22/87.*

Swar och en, som åkallar Christi namn, gånge ifrån orättfärdigheten. Denna wigtiga sanning, den Apostelen Paulus uti (2 Tim. 2: 19). räknar ibland war af Gud fastställda salighets ordnings domstöreliga grundpelare, hafwa I, mine älskade wänner, då I nu träden fram inför HERRans edar Guds ansigte, at med yttersta upmärksamhet eder påminna och lägga på hjertat.

At åkalla och nämna Christi namn, det heter, at icke allenast bekänna sig til Christum utan ock söka sin salighet uti det wälsignade Jesu namnet, utan hwilket ingen hälsa, tröst eller salighet finnes (Ap. G. 4: 12). Detta tillkommer och anstår hwar människa, som eger minsta omranta och ömhet för sin odödeliga ande. Hwar må en syndare, som begärar ro til sin själ, taga sin tillflykt, om icke til Jesum? Han är den enda nödhjelparen, som kan frälsa ifrån döden dem, som af naturen under dödsens råddhoga äro trålar, och hans namn är det enda fasta flottet, der de rättfärdige under all deras strid, ansågning, frästelse, i ångest och nöd, ja i dödsens stund och inför Guds domstol, warda bestärnade (Ords. B. 18: 10). Wilsjen I, dyraste Själur, njuta säkerhet och lugn, så nalkens denna fristad: åkaller detta
HERR.

HERANS namn: Omfatten med en lefwande tro detta altaret, som är den enda tillflykt och värn emot Guds wrede, syndsens qwåljande, emot samwetets oro, lagsens tvång och förbannelse, anfågtningars herta, själaständens glöddande pilar, ja emot al helswetes magt, döden och fördömmelsen. Ach! lyckliga människor, dem känslan af eget syndaförderf drifwit at så åkalla detta Christi namn, at de blifwit med det sanna stänkelse-blodet twagne och renade ifrån alla sina synder, och således genom medlarens förtjenst och död frie gjorde och framställte ostraffelige inför Guds ansigte.

Men, Mine käraste, är detta eder rena affigt och edra sjäalars uprigtiga begär, då I nu tråden fram i Guds åsyn och åstunden stadfastelse uti edert nådestånd och fridsförbund med Gud, så måste I ock ega edra samwetens witnessbörd, at I af alt hjerta omwändt eder och satt eder fasteliga före, at i Guds kraft gå ifrån orättfärdighetene. Eho som åkallar Christi namn och icke renar sig, såsom ock Han ren är, som gör synd och således orätt, och som ännu upsäteligen syndar, han hafwer icke sedt honom, icke känt honom, han är icke af Gudi (1. Joh. 3: 3, 4, följ.), han hafwer ingen del uti Försoningenes ord, han bedrager sig sjelf, och han går miste om saligheten. Icke warder hwar och en kommandes i himmelriket som säger til Christum HERRE HERRE, utan den som gör Hans Faderns wilja, som är i himmelen. Är det Guds wilja, at hwar och en, som ser Sonen och tror på honom, han hafwer ewinnerligit lif, så är ock

D

med

med lika eftertryck, Guds wilja wår helgelse (1. Theß. 4: 3.). Ty hwar och en, som syndena gör, han är syndenes trål (Joh. 8: 34.). Samma regel, som wår ewige förbarmare gaf den förstfödda människa på jorden: Scåd icke syndene hennes wilja, utan råd öfwer henne, den gifwer en Christi Apostel dem allom, som holla sig derföre, at de äro döde syndene, och lefwa Gudi genom Christum wår HERRA: Låter icke syndena wåldig wara uti edar dödeliga lekamen, så at I henne efterföljen uti hennes lustar (Rom. 6: 12.).

När, Mine wålsignade, at gå ifrån orättfärdigheten är det samma som uphöra at upsäteligen synda, eller afstå ifrån alla de gärningar, som afwika ifrån rättwisonens wäg, at upsäga syndene och det förtliga sinnet, som är en fiendskap emot Gud, alt wålde, samt undandraga sig utöfningen af des lustar, så är för eder högst nödwändig at i gån i dag til edra hjertan för at på det sorgfälligaste anställa hos eder en undersökning, hurudant edart själa-tillstånd må wara bescaffadt. Skal eder Christeliga tro, den I förmenen eder åga, holla profwet, så måste I hafwa kânt, på ena sidan, edart djupa förderf, syndenes fördömande wålde och lagens förbannande kraft, samt, på den andra, den fullhet och nåd, som är i Christo Jesu och Hans namn til at hjälpa, frälja och helig göra. Jag frågar eder altså:

Har känslan af eder egen owärdighet och oförmåga samt edra begångna synder, med hwilka I ådragit eder Guds wrede och underkastat eder den ewiga

ewiga fördömelssens dom, drifwit eder at under nådens vägledande söka Jesum af Nazareth såsom eder enda nödhjelpare, den alena öf af Gudi är gjord til wisdom, och til rättfärdighet, och til helgelse, och til förlossning?

Hafwen J så kändt Jesum, at J wärkelliggen fattat Hans namn såsom en uti edra syndasår utguten saltwa (Hög. W. 1: 4), som et fast flott och syndares fristad til hwilket stått eder hjertans lust; (Es. 26: 8.), ja, hafwen J det samma så wärdigt aftradt och årat, at J under et innerligt försakande af al egen wärdighet, egen kraft, egen förtienst och rättfärdighet, kunnen säja (Gal. 2: 22, 23.) Si, wi komma til dig; ty du äst Herren wär Gud. Sannerliga, Israel hafwer ingen hjelp, utan alena af Herrenom wärom Gud?

Men hafwen J ock så åfallat Christi namn, at J nu ären fulleligen redo at gå ifrån orättfärdigheten, at skilja eder ifrån al werlds- och synds-kärlek och förtroende, samt årkänna och söka Gud såsom edart högsta, edart enda och ewiga goda: at göra eder rena af al försens och andans besmittelse samt genom Guds nåd fullborda helgelsen i Guds rådliga: aflägga alt hat til nästan, obarmhärtighet, förlekslöshet, oförsonlighet och wedrågt: at återbära alt orättfångit gods, at förnjä eder förolämpade nästa, och både hos Gud och människor afbedja edra förbrytelser: ja, med et ord, at ifrån denna stund stå stadeliga den inneboende syndenes skadeliga utbrott emot, dageligen aflåda eder den gamla och iflåda eder den nya människjan, den efter Gud skapad är i sanskylliga rättfärdighet och helighet?

Kunnen J uti en lefwande tro och i Guds kraft beswara alla dessa hufwudsafeligaste frågor med et grundeligit och ofskrymtadt ja, och dermed betyga, at J rätteligen åkallat Christi namn och fast beslutit at gå ifrån orättfärdigheten, så mågen J trösteliga framgå och nåskas nådastolen, och utgjuta edart själaåliggande inför den Högstes fotapall, sålunda: Barmhärtige Gud, etc. Jag flyr til dig etc. (N:o 253: 3.) O! Jesu, rit af nåd (N:o 292: 2.). Skapa i mig, Gud etc.

Nu, Guds frid fördrö sig uti eder! Och, uppå denna eder inför Gud gjorda synda-bekännelse samt betygade hjertans tro och innerliga förtröstan til Guds öfwerswinneliga nåd i Christo Jesu, får jag, i kraft af den magt HERren mit ämbete tillagt, då Han sade: tager den hel. Andä, etc., gifwa eder den aldrakraftigaste försäkran, at Gud är eder nådelig och hafwer i dag tagit alla edra synder ifrån eder, dem tilgifwit och sit ewiga frids förbund med eder förnyat: i Namn Faders och etc.

Wärs HERres Jesu Christi nåd ware med edrom andä! Amen.

XX.

Tal,

Wid et Skriftermål för en sjuke.

Wändock wår utwärtas mänistja förgås,
 så warder dock den inwärtas förnyad
 dag

dag från dag. Så tröstade sig den hel. Paulus under alla wedermöddor, dem hans jordiska och timeliga lif war underkastadt (2. Cor. 4: 16.)

Apostelen hade upräknat någon del af de beswärligheter, som hade kunnat förtrötta hans tolamod och förswaga hans ståndagtighet i trone. Hans bräckliga natur, trångmål, bekymmer, förföljelse, förtroeff (v. 7, 8, 9, 17.) och flera wedervärdigheter, hade lätteligen kunnat göra hans sinne wanckelmodigt och försagdt. Men just desse för kört och blod obehagelige anstötter woro medel at uti honom småningom förswaga och förstöra syndenes magt och qwarleswor, som ännu laddde wid hans dödeliga lefamen, och som han fallar den utwärtens månistjan, samt tillika befordra andans och nådens tilwänt under den inwärtens månistjans dageliga förnyelse til Guds samt Jesu Christi kannedom och kärlek.

Min kära Sjal. När HERren din hälsos Gud har behagat försättja dig uti närwarande sjufliga tillstånd, och med sin almagts hand så stött på din skröpliga krops hydda, at du fått orsak til at klaga: HERre, jag lider nöd, om tröst är mig stor ångslan (Esa. 38: 14, 17.); så bör du uptaga för en synnerlig och stor Guds nådewälgärning, at han efter sin wisshet dermed på det kraftigaste wil befordra din själs hälsa och wäl. Ehuru denna din belägenhet och nöd kan synas både för dina och andras ögon smärtaende och swår, så står likwäl derwid dit andeliga lif icke i någon fara, men wäl den i dig boende synden, dit förtliga sinne, din naturs onda böjelse och förderswade dödsens kropp. Detta bör icke ale-

nast lända dig i dit elände til tröst, utan ock wärla på dit hjerta at på det sorgfälligaste pröfwa och undersöka, huru wida din himmelske fader genom detta medel wunnit hos dig sin affigt, så at du finner

Först din utwärtens människa dageligen för-gås och det gamla synda-förderfwet årtaga i samma mon, som dina Kropps krafter, din naturliga munterhet och lekamliga förmåga hafwa syns förminskas och förswinna. Så länge synden är rådande och beholler herrawäldet öfwer hjertat, så är än ingen kraft i själen, som förmår dämpa otron och des skadeliga frugter, fast mindre at korsfästa den gamla Adam eller dränka de onda begärelser och köttens lustar, genom hwilkas utöfwande den utwärtens människans lif ständigt förkofras och utsprider sig i onda gärningar, tankar och ord, som til slut befordrar själen andeliga syndadöd. Men är liffens Första genom trona anam-mad i hjertat, så har al helfwetes magt mistat sit wälde, och blir syndakroppen så dödeligen sjuk och särad, at hjewwa begären efter jordiska skjenbara förmoner, werldenes lif, köttets wälluster, fort sage, den utwärtens människan, stundeligen afryna, utmarglas och dö. Ach! finner du, fåra Sjal, dessa tronens wärkningar hos dig, så är ingen twifwel, at du ock får röna,

För det andra, huru din inwärtens människa warder förnyad dag från dag. Ty, i samma mått som otrons wäsende aftager, så tillwäper nåden. När mörkret förswinner, så upgår ljuset och lyser i Guds och Jesu Christi sanna kannedom, kärlek och efterföljd, uti utöfningen af
wåra

wåra skyldigheter emot oss sjelfwa och nästan samt alla rättfärdighetenes wärk, så widt des strålar hinna genomtränga wår anda och hela andeliga lif.

Är du, Min kära Wån, förwifad om et sådant din själs tilstånd, så trösta dig under dina plågor dermed, at ändock din utwärtens måni-
 skja wid din wärk, sweda och elände förgås, så warder dock din inwärtens, wid din tolamods och tros kamp förnyad dag från dag. Har
 HERren, då Han tillsändt dig denna närwarande wedermöda, haft så härligt ändamål, som syndakroppens dödande och andans förnyande är, så låt ingen din tros swaghet, ingen mistrostan, ingen tvekan, ja ingen åtrå efter det timeliga, hindra dig at uplysta dit tros-öga til Guds barmhär-
 tiga Faders-hjerta, at innesluta dig uti din blodiga Frälsares kärleksarmar, wända dina tankar ifrån såfängeligheten til ewigheten, och at icke se efter de ting, som synas utan de som icke synas (2 Cor. 4: 18.), med innerlig längtan at, när Gud behagar, flytta ifrån denna din hyddos jordiska hus til den byggning, som är af Gudi bygd, det hus, icke med händer gjordt, det ewigt är i himmelen (1: 1.). Ach! fall den ewiga Förbarmaren til fotu: låt dina båt-
 trings tårar watna dit blodiga hjerta: wedergwäck dit nedslagna sinne med lifsens hälso-medel, den rätta balsam af Gilead, som är Jesu tilfyllest-görande förtienst, Hans bittra lidande, sår och död. Hans blod renar dig af alla dina synder: Hans Ande helar dina brister: Hans hand styrker dit to-
 lamod och hopp: Han alena är HERren din Kä-

Fare, ja din yppersta Läkare, som läker til lif och själ. Vänd din matta anda emot denna din nödhjelpare, öppna för Honom din själs skador och åliggande med en upriktig dina synders årkänsla och bekännelse: Barmhärtige Gud, etc. Styrk mig, min Jesu, i den tro, at du för mig har lidit etc. (N:o 255: 10.) Ja, medan du mig unner lefwa etc. (N:o 159: 10.).

Gud alsmågtig ware dig nådelig, och styrke din tro! då jag, efter min Frälsares befallning och den magt Han gifwit det ämbete, som försoning predikar, när Han sade: tager den hel. Anda etc. förkunnar dig härmed Guds nåd, dina synders förlåtelse samt en ewig salighet; om du uti Jesu Christi tro och Guds kärlek in til ändan framhårdandes warder: och det i Namn Faderns, och Sons och dens helge Andes. Amen.

Sjelfwer fridsens Gud helge dig öfwer alt, at din hela ande, och själ, och kropp, måtte wara behollen utan straff, i wärs HERRAs Jesu Christi tillkommelse!

XXI.

Sal,

Wid et Skriftermål i gemen.

Så två nu, Jerusalem, dit hjerta ifrån ondskone, på det dig må hulpic wara da. Denna är HERRAs Guds röst til Jerusalems Stads inwånare (Jerem. 4: 14.), och den angår

angår alla syndare, som begära nåd och at genom nåden salige blifwa.

At två sit hjerta ifrån ondskone det är at uti en sann bättrings ordning blifwa frigjord ifrån det medfödda syndaförderfwet, som sker dels igenom syndens nådiga förlåtelse, dels igenom des herrawäldes hämmande och affkaffande.

I gamla Testamentet war det ej owanligt at falla dese Guds nådewärkningar i själen en twagning eller rening. Så heter det i anförda orden: så två nu, Jerusalem, dit hjerta Och (Esa. 1: 16.). tvåt eder, görer eder rena, lägger bort edert onda wäsende ifrån min ögon: wänder igen af det onda, lårer göra det godt är, farer efter det som rätt är, etc. HERRANS tjenare i gamla Testamentet togo sig til et sådant talesätt anledning af den kötsliga förtrostan, hwilken de oomwände Judar satte på sina utwärtas twagningar och reningar, som efter den Lewitiska Gudstjensten woro mångfaldiga, utan at fråga efter deras rätta andelias bemärkelses och deras själaras rening, som dermed antingen afbildades, eller ock borde wara dermed förenade. Deras togo sig Propheterna tillfälle at leda folket ifrån det yttra til det inra, samt at påminna dem, det de borde wisa sig såsom rättfärdigade genom den tilkommande Medlarens blod och såsom helgade genom Hans munns anda, så framt de wille at deras twagningar och reningar skulle dem gagna.

Men at ock i Nya Testamentet helgessens wärk warder kalladt en twagning, bestänkning och rening, det wises af Pauli ord: I ären aftwag-

ne, J ären helgade, i ären råtfärdigade, genom Herrens Jesu namn, och genom vår Guds Anda (I. Cor. 6: 11.). Och uti Ebr. 10: 22, Så låt oss framgå, med et sanstylt hjerta, uti en fullkomlig tro, bestänkte i hjertan ifrån et ondt samwet, och twagne om kroppen med rent watn. Här talas om afswagning och bestänkning, som endast angå andan; här talas om twagning til kroppen, hwar med beteknas döpelles waret, som wäl nytjades utwärt, men dock hufwudsafeligen företedde själens och hjertats andeliga rening, eller, som Paulus säger, saliggörandet genom nya födelsens bad och dens helige Andes förnyelse (Tit. 3: 5.).

I en sådan rening skal nu ondskan afträs; Så två nu, Jerusalem, dit hjerta ifrån ondskone. Detta ordet innefattar en oomvänd människas hela lefnad och göremål; afwika ifrån Guds heliga lag hennes onda wäsende och anslag (Jer. 18: 11.), det är hela hennes förderfwade natur, som så länge hon blifwer i synden gör henne til en orenhet och styggelse för Gud och Hans helige. Men ifrån en sådan ondskan skal hjertat träs. Så två nu, Jerusalem, dit hjerta ifrån ondskone. Med hjerta förstås människans sinne och förstånd, förnämligast hennes wilsa, böjelser och begär. Dese skola renas: ifrån dem skal ondskan träs. Och denna twagning har man at anse i twägghanda afseende, dels som et nådens meddelande på Guds sida, dels ock som et nådens anammande och användande på människans sida.

På Guds sida grundar sig vårt hjertas tvagning på det stora försoningswårket i Christo Jesu. Alla gamla Testamentets tvagningar och reningar bestod i blod och watn. Dermed förebildades, at wid våra hjertans omvändande kommer oss twenne högstnödvändiga nådewålgärningar til gods, nämligen en blodig förtjenst til rättfärdiggörelse, samt en renande ande til helgelse, til vår synda orenhets afswående och borttagande. Blodet förlöser oss ifrån syndenes skuld och straff, watnet ifrån des besläckande. För blodets skul kan synden oss icke mer fördöma, för watnets at den icke mer så råda öfwer oss och wara uti oss wåldig. Som Jesu Christi Guds Sons blod renar oss af all synd (1. Joh. 1: 7, så twår och döper han oss til helgelse med den helga anda och med eld (Math. 3: 11,). Och at dese wålgärningar äro ofskiljagtige, det förebildades i gamla Testamentet dermed, at wid de spetåliskas renande måste watnet blandas med offerblodet, lika som Frälsarens hela försonings-förtjenst grundade sig både på Hans lidande och Hans i alla måtto ostraffeliga wandel, såsom til et ofwifeligit bewis at rättfärdiggörelse och helgelse äro ouplösligen förbundne.

På vår sida fordras en san och lefwande tro, om en san hjertans tvagning ifrån ondskone skal kunna ske. Så wist som det är, at denna reningen är et Guds wårk, så sant är det och, at HERren icke handlar med oss som med ofbrnuftiga och liflösa ting, utan som med förnuftiga människor, uti en wis ordning, då oss åligger at med en hjertelig beredwillighet omsatta och omsamma den renande och twående handen, samt dermed
tillika

tillika med fastaste förtröstan tillägna oss vår barn-
 härtige Frälsares blodiga förtjenst och rättfärdig-
 het, hörsamhet och lydno. Han, om hwilken står,
 at Han hafwer rensat våra synder genom
 sig sjelf (Ebr. 1: 13.), är det enda saliga före-
 mål för en tro, som skal wara rättfärdigörande:
 och är tron sådan, så anammar den Christi blod
 icke alenast til samwetets tilfredsställelse för synda-
 skulden, utan ock til en wärkelig samwetets re-
 ning af de döda gärningar, til at tjena Ieswan-
 des Gud (Ebr. 9: 14.). Och när hjertat således
 blir befriadt ifrån döda gärningar, ifrån al falsk-
 het, skrymtan och orena lustar, samt med et ord,
 ifrån alt syndenes herrawälde, efter Apostelens före-
 skrift: hwar och en, som hafwer detta hopp
 i honom, han renar sig, såsom ock Han ren-
 ar (1. Joh. 3: 3.), då är hjertats twagning ifrån
 ondskone skedd, och då kan i sanning sägas: Han
 rengjorde deras hjerta genom trona (Apostl.
 g. 15: 9.).

Så länge nu den renade människan blir uti
 denna saliggörande och Ieswande tron fastständig-
 des, som bör ske intil ändan, så fortsättes hjertats
 twagning genom trona uti den dageliga förnyel-
 sen. Ty, ehuru i samma ögnablick, som människan
 i nya födelsen är rentwagen och rättfärdig gjord,
 blir syndene al tjenst upsagd och herrawäldet hen-
 ne på en gång ifrån tagit, så blir dock den förderf-
 wade naturen ännu hos de rentwagna öfrig, hwil-
 lens oarter uti den dageliga bättringen warda efter
 handen öfwerwundne och afskaffade. Detta sker ge-
 nom den ständiga försakelsen, som kallas i Skriften
 at aflägga den gamla människan, förståsta köttet, dö-
 da de lemmar, som på jordene äro, o. s. w. Men

Men hwad fördelar hafwa de mäniskjor at fågna sig af, som således twått sina hjertan ifrån ondskone? Jo, desse innesluter Propheten i anförda orden, då han tillägger: på det dig må hulpt warda, eller, at du må frälst och salig warda, hwarest det ordet frälst är det samma, hwaraf det wälsignade Jesu Namnet härstammar, och innehåller således alla de saligheter, som i Christo hela meniskjo-slågtet äro wedersarne. Man beskommer en fulkomlig alla våra synders och widlodande swagheters förlåtelse. Man blir delagtig af Hans rättfärdighet och fulkomliga lydno, lika som wore den wår egen. Man får et fribref ifrån lagrens förbannelse, ifrån Guds wrede, ifrån tråldomsandan, ifrån döden, och djefwulens magt, och ifrån den ewiga fördömmelsens dom.

Likasom de orene i Gamla Testamentet woro stängde och skilde ifrån alt omgånge med de rene, och en del jämwäl woro slutne utom lägenhet, så äro de synda-orene agtade för en föragteise för Gud och skilde ifrån de rentwagnas gemenskap, som fly deras omgånge, sällskap och likställighet. Men sedan hjertat blifwit twaget ifrån onskone, har man fått en rättighet at blifwa räknad ibland de helige som på jordene äro, och insatt uti förskillingen af Guds kreatur, det utwalda slågtet, det Konungsliga Prästerkapet, o. s. w.

Wi årholla et fullkomligt hopp til det ewiga lifwet. Det är wisserligen at blifwa rätt säll och lyflig, när man blir förhulpen til Guds himmelska rike. Detta hoppet hafwa de, som holla sig rene och ingom til förargelse in til Jesu Christe dag. Frälsaren sjelf prisar de renhjectade salige

ge, emedan de skola få se Gud (Math. 5: 8.) Derom hade David den fulkomligaste försäkran: Ho skal gå uppå HERRans berg? och ho skal stå i Hans helga rum? den oskyldiga händer hafwer, och renhjärtad är (Psal. 24: 3, 4.). Ach! ho skulle icke i kraft af desse heligaste försäkringar wilja två sit hjerta ifrån ondskone? Ja, efter wi nu hafwe et sådant löfte, mine käraste, så gör om oss rena ifrån al bödsens och andans besmittelse, fullbordande helgelsen i Guds råddhoga (2. Cor. 7: 1.).

Och, denna heliga föresats är, som jag i dag af Min Själs grund önskar i allas edra hjertan wara stadgad, mine älskelige wänner, som nu ären här församlade för Gudi, at styrka eder tro med tillagnandet af Hans löfte om nåden och saligheten i Christo Jesu, samt derpå wärdigt begå Hans döds äminnelse.

Skulle ibland eder här inför HERRans ansigte sådana människor under et skrymtagtigt sken til bättring och gudagtighet hafwa sig inställt, som hade aldeles otwagna och orena hjertan, som under syndaskulden och des herrawälde ännu woro stadde, och som nådenes helande och renande ansde motwilligt emorstått, då Han under ordets förkunnande wäkt på deras hjertan, desom lägger jag på hjertat Jacobs råd (Cap. 4: 8, 9, 10.): Rener edra händer, I syndare, och renser edra hjertan, I ostadige. Warer elände och sörjer, och gråter: edert löje wände sig i gråt, och glädjen i sorg. Sörnedrer eder för HERRanom, så skal Han eder uphöja. Det är HERRans wäg: och Hans egen muns röst.

röst: Twår eder, görer eder rena, wänder igen af det onda: lårer göra det godt år. Kommer då sedan, och låter oss gå med hwar hwar annan til rätta; om edra synder än woro blod röda, så skola de dock warda snö hwita; och om de än woro såsom rosenfärga, så skola de dock warda såsom en ull (Ef. 1: 16, 17, 18.) O! Min trogne Frälsare, befria dem ifrån deras synda orenhet: bryt uti deras hjerta tronens och onskones magt, som deruti härskat: arbeta på deras själar och bered deras hjertan til sådan twagning, hwarigenom dem kan i sanningene hulpet warda och deras salighet befordras.

Skulle ibland eder finnas sådana blödiga och nederslagna hjertan, som med förskräkta och bafwande samweten, under ansågtningars siudande säpo behöfwa hugswalesse, då de med innerlig längtan begära blifwa i Christo renade, rättfärdigade och til saligheten helgade, desom gifwe HERren et roligit och om Guds nåd i Christo samt deras synders förlåtelse fullketigen försäkradt och gladt samwete. O! min Frälsare, Trösta dem med Din hjelp, och låt den frimodige anden uppeholla dem. Stjåra dem med isop, at de må rene warda: Twå dem at de må snöhwit warda (Psal. 51: 12, 14). Lågg deras fiender dem til en fotapall och måtta deras efter rättfärdigheten hungrende själar til undfående af lif och öfwer nog.

Uro här och sådana, som stå faste i trone, som finna sig twagne, rättfärdigade och helgade, desom önskar jag en oförnykt ståndagtighet intil ändan. Ach! beholler eder i Guds kärlek (Jud. Ep. v. 20): Warer trofaste intil döden,

så skal HERRen gifwa eder lifsens kruno (Upp. B. 2:10.). Men du, milde Frålsare, stätt dem bi uti deras strid emot det inneboende förderfwet, och rena dem ju mer och mer ifrån alt det, som för deras tillwänt i nåden kan wara hinderligt.

Eder alla önskar jag, at Fridesens Gud måtte helga eder öfwer alt, at edra hjertan måtte wara rene och eder bättring besinnas ostraffelig, då jag nu til edra samwetens tilfridsställande förelägger eder til egen pröfning följande en rätt botfärdig syndares kännemärken:

Har syndaskulden, under en innerlig hjertans bedröfwelse efter Guds sinne, uti edra samwetten blifwit rätt känd, ångrad och afbeden?

Harwen I en fulkomlig andans wisshet, at HERRen af sin obegrundeliga barmhårtighet wil genom tilräknande af wårs HERRas Jesu Christi dödd och förtjenst, eder alla edra synder förlåta och eder salige göra, då I med tronens bön Honom derom anropen?

Uro nu edra själar redo at ikläda sig HERRan Jesum, icke alenast til rättfärdiggörelse, utan ock til helgelse, så at I satt eder före at framgent genom en grundelig egen försakelse twå edra hjertan ifrån ondskone, och rena dem ifrån alt det, som emot Guds wilja och bud stridande wara kan?

Uro I ock beredde och färdige at, efter Jesu heliga lära (Math. 6:14.), förlåta mänist jomen deras brott såsom I wiljen at edar himmelske Fader skal förlåta eder, samt nöjagtigt efter eder förmåga tilfridsställa dem I weten Eder med ord eller gärning hafwa förolämpat?

Så wäder då frimodigt fram för Guds nådethron,

betrohn, och beder med botfärdiga hjertan: Barmhårtige Gud etc.

Uppå en sådan inför HERRans ansigte af Eder betygad bättring och tro, säger jag Eder Nämnd på Guds wågnar och efter Jesu befallning, frie och löse ifrån al edar både syndaskuld och straff samt den ewiga döden; och förklarar eder tillika för Guds barn, medlemmar af Guds heliga folk och rätta arvingar til Guds himmelska rike: i Namn Faderns, etc.

Nu, Mine älskelige, så ären I helbregda och rena. Synden icke hårester. Twär edra hjertan uti en dagelig bättring ifrån ondskone, och låter sanningenes anda leda eder på renhetenes och wisdomsens wäg. Hater den besmittade ködens fjortil, och ikläder eder den nya människjan, den efter Gud skapad är i sanskyldig rättfärdighet och helighet; så skolen I med frimodighet kunna afbida tiden, då I för Guds Thron skola stå i hwita kläder och palmer i edra händer, med detta förträffeliga witnessbörd: dese äro de, som komne äro utu stor bedröfwelse, och hafwa twägit sin kläder och gjort dem hwit i Lamsens blod (Upn. 7: 14.).

Sucker imedlertid och beder dageliga:

Dins andas röst uti min nöd

Låt mig också förnimma.

Och twå mig ren din blodswett röd

Uti min sidsta tima. N:o 252: 8.

För mig til de utwaldas skar

I en fast tro til himlen klar;

Ur denna werlden grymma. Amen.

E

XXII.

XXII.

Sal,

Wid et Skriftermål i gemen.

S skapa i mig, Gud, et rent hjerta. Med denna trogna bönesuck lade en borsfärdig David, under sina båttrings öfningar, å daga sit innerliga begär både at blifwa fri ifrån sin swåra syndaskuld och tillika genom Guds omwändande nåd författ i det saliga tilstånd at wåra til i helgelse och en ostraffelig wandel (Psal. 51: 12.).

David fan hos sig et orent och med synder besmittadt hjerta: derföre beder han at igenom Guds nåd få undergå lika som en ny skapelse, och dermedst årholla et rent, obefläckadt och helgadt. Med hjerta förstås icke den del af människans kropp, som man plågar anse för en hufwudorsak til al deruti befindtelig wårma då derigenom åstadkommes blodets rörelse och omlopp til och ifrån alla lemmar: utan dermed förstod David sin odödeliga själ och förnämligast sin wilja med alla des begär och böjelser. Uti sådan bemärkelse tages detta ordet i den heliga Skrift. När HERren lofwade gifwa wisdom i hjertat (2. Mos. B. 31: 6.), samt flagade at folkets hjerta war icke fast intil Zonom (Psal. 78: 37.). så finna wi huru både förstånd och wilja, och således hela människans själ uti detta ordet inbegripes. Dermed betecknar Frälsaren sjelf wåra begär, när Han säger: der eder skatt är, der är

är och edert hjerta (Math. 6: 21.), och annorstädes säjes, at deras hjerta står efter winst (Ezech. 33: 31.). Men i synnerhet innesfattas uti detta ordet sjelfwa samwete, hwilkets wärkningar måst kännas och rönas i hjertat. Så berättas det om David, at hans hjerta slog honom (2 Sam. B. 24: 10.), det är, hans samwete anklagade och straffade honom. Likaledes (1. Joh. 3: 20.) om vårt hjerta, eller samwete, fördömer oss, så är Gud större, än vårt hjerta.

När nu David bad Gud at skapa uti sig et rent hjerta, så gaf han tilkänna, at han hade en oren och med synder besmittad siäl: alt ifrån hufwudet til fotabjället war intet helt eller rent deruppå. Hans förstånd war förmörkadt och hans siäls öga af fördomar och wilfarelser förblindat: hans wilja war trög i det goda men benägen til det onda, och den drefs af syndiga orena lustar, ögonens begärelse, köttets begärelse och et högfärdigt lefwerne: hans sinne och samwete war orent, och hans egna tankar oroade ja anklagade honom inför Guds domstol, hwars ögon woro som en elsdloge, som genomträngde och utransakade hans hjerta, inför hwilkens altseende öga ingen oren kan bestå, och til hwilkens salighet skal intet komma, som besmitteligt är, eller det styggelse gör och lögn (Upp. B. 21: 27.).

Uti et sådant tilstånd uplyste David sin ögon til högden, och bad, at Gud wille skapa uti honom et rent hjerta. Han säg hos sig sjelf alingen förmåga at kunna göra sit orena hjerta rent. Härtil fordrades sjelfwa Allmagrens hand och mäktiga wärkan. Här behöfdes samma Gudoms kraft.

som i Creaturens begynnessle böd ljuset lysa utu mörkret och förmodde al ting både härligen bereda och bepröda. Han alena war mågtig at skapa et rent hjerta uti en genom synden wanskapad själ, at ställa det vordenteliga åter i ordning, at befria en människa ifrån al syndenes skuld och herrawälde, skapa uti henne hwad täckligt är och framställa henne i sin åsyn ren, helig och ostraffelig. David fan hos sig en odrägelig syndaskuld; derföre bad han: Gud war mig nådelig efter dina godhet, och afplana mina synd efter dina stora barmhärtighet (v. 3.). Han kände syndastraffets tyngd, och derföre ropade: tröst mig med dine hjelp: förkasta mig icke ifrån dit ansigte (v. 13, 14.). Han fan synden uti sig så wäldig, at han med egna krafter på intet sätt kunde affkudda sig oket, och åfallade altså HERRN om hjelp: gif mig en nywis anda, tag icke din hel. Anda ifrån mig etc. Skapa i mig, Gud, et rent hjerta.

Utsälskade i HERRANOM. Då I i dag ären sammankomne at i detta helgedoms rum utgjuta inför Guds nådastol edra af synd beklämde och sårade hjertan; hwad kan för eder wara angelägnare, än at med yttersta sorgfällighet tillse at I icke tråden fram för härlighetenes HERRA med otwagna händer och orena hjertan? Wi lefwe uti en bedröfwelses-tid, då otro och säkerhet synes genom skrymtan och flård hafwa öfwerfwämmat vår Christeliga kyrka, och då en känslolös kallsinighet så tagit öfwerhand, at både tro, kärlek och hopp mer och mer förswinna och man måste se et syndamörker sig i des ställe inrota och öfwer alt utbreda. Ach! at I kunna

nen besinna, huru fåfång al Gudstjenst är, huru förgåfves man bemödar sig med et ropande af HERre, HERre, och huru litet en muntro och et sken til gudagtighet uträtta til en san omvändelse och helgelse, så länge hjertat är orent, man tjenar synden och öfvermannas af lustar och begärelser. O! mine älskelige wänner hwad skulle jag af mins själs grund troligare önska, än at J måtte til et så heligt och wigtigt företagande finnas wäl beredde at med en förkrobad anda och efter nåden törstande själar nu framtråda för lefwandes Guds ansigte och bedja med David: Skapa i mig, Gud, et rent hjerta.

Til edra egna samwetens domstol öfwerlämnar jag, efter edra hjertans witnessbörd, följande pröfwopuncter:

Hafwen J så ransakat edra hjertan, at synden blifwit af eder i des styggelse och fördömlighet upträkt, rått känd, ångrad och hatad?

Hafwen J tagit eder tillflykt til Guds grundlösa barmhärtighet, och sökt edra hjertans rening genom en san tronens förtröstan til Jesu Christi förtjenst och död?

Bedjen J Gud så omskapa edra hjertan, at J nu ären willige at stå synden emot, winlägga eder om helgelse, samt upoffra eder hel och holdne til Guds ära och rättfärdighetenes tjenst i alla edra lifsdagar?

Ären J förlifte med nästan: hafwen J estergifwit edra medtjenares förbrutelser, och ären J redo at godtgöra den mistning och skada genom edert förwollande blifwit androm tilfogad?

Til troligit hollande af alt detta anroper nu starkhetenes Gud om bistånd och hjelp: och aflägg-

ger inför Honom, som rikeligen förmår göra öfver allt hwad wi bedje eller tänke, med brinnande hog och andagt edra böffärdiga hjertans heliga begär: Barmhärtige Gud, etc. etc.

XXIII.

Tal,

Wid et Skriftermål i gemen.

Den sina misgärning nekar, honom warder icke wäl gängandes; men den henne bekänner och öfwergifwer, han skal få barmhärtighet. Dese äro den wise Salomos ord (Ordspr. B. 28: 13.), hwaruti han wisar nödwändigheten af en san synda- bekännelse för alla dem, som af HERRanom wilja bekomma nåd och förlåtelse.

Allt neka sin misgärning det är at fördölja, öfwerfkylla, bemantla och hwarfen för Gud eller människor tilstå och bekänna sina synder och onda gärningar. Detta sker af hwar och en obotfärdig, som illa gör, hatar ljuset, och kommer icke til ljuset, at hans gärningar skola icke warda straffade, efter Frälsarens egen utsägo (Joh. 3: 20.). Så wille Saul neka sin misgärning, då han icke lyde HERRans röst, utan wandt sig til rof, och illa handlade inför HERRans ögon, men sökte dock at bemantla sin synd (1. Sam. 15: 19, 21.). Så klagar vår Frälsare öfwer de Phariseer, det de icke wille weta at de woro blinde. Så böd den brodermördaren Cain til at in för HERRan neka och fördölja sin grymma mis-

missgärning; så ströf sig horkonan om munnen och sade: jag hafwer intet ondt gjordt. Så wille Ephraim fördölja sin säkerhet och afguderi, säjandes: man skal intet ondt finna i alt mit arbete, det synd är (Osee 12: 8.). Så sade Biskopen i Laodicea: jag är rik, och hafwer nog och behöfwer intet; och wiste icke, at han war elände, och jämmerlig, och fattig, och blind, och nakot (Upp. B. 3: 17.). All denna oarten är genom arf härkommen af människo-slågtets stamsfader, hwilken, sedan han blifwit förderfwad och ond, wille fördölja och bemantla sit swåra syndafall för Hans ögon, som alting ser och wet, som ransafar hjertat och pröfwar njurarna.

Om alla dem, som således neka sin missgärning, säger Salomo, at dem warder icke wäl gångandes. Et sår kan förorsaka döden, om det ej blir för läkaren uptäkt: och et samwets-sår kan aldrig helas, om det ej blir yppadt. En fattig, som icke wil upenbara sin torstighet, lårer i sin nöd få försmågta. När David wille förtiga sin synd, försmågtrade hans ben genom hans dageliga gråt, och Guds hand war swår på honom, så at hans wättska borttorkades, etc. Och, så hånder det allom, som sina missgärningar neka. De falla ifrån synd til synd, deras bättring blir aldrig san, de få aldrig ro för sin själ, och dem warder således aldrig wäl gångandes. Men

Den henne bekänner och öfswergifwer, han skal få barmhärtighet. Här wises at twänne ting nödwändigdt följa en san syndabättring och omwändelse: at man bekänner synden, och at man öfswergifwer henne. At bekänna sin synd,

det är at icke alenast widgå och tilstå sina fel, utan
 ock at dem yppa och göra kunniga. Så gjorde
 David: jag wil bekänna för HERRanom mina
 synd. Skal detta ske, så fordras, at man under
 et innerligt undersökande af sig sjelf, kommit til en
 hjertelig årkånsla af sit genom synden iråkade djup-
 pa förderf, som wårkar et uprigtigt bekännande
 af alt det, som et upwåkt samwete kan oroa och
 qwålja. Och har detta bekännandet gått af et rätt
 ångersfult och förkrosadt hjerta, så följer lika som
 af sig sjelft, at man sina misgärning öfwer-
 gifwer; hwarmed förstås det ofskrymtade och als-
 warliga bättrings upsåt, hwarigenom en bortfärdig
 själ särter sig före at genom Guds nådiga och kraf-
 tiga medwårkan i al sin lefnadstid stå synden emot
 och låta rena sit hjerta ifrån de döda gärningar,
 til at tjena lefwandes Gud; på det hon den ti-
 den, som tillbaka är i köttet, icke lefwa skal
 efter människo-lusta, utan efter Guds wil-
 ja (1. Pet. 4: 2.). Och den sålunda bekänner
 och öfwergifwer sina misgärning,

Han skal få barmhårtighet: han skal år-
 fara och finna, huru HERRen, som är rik af
 barmhårtighet, skal kasta alla hans synder i haf-
 sens djup, dem förlåta och aldrig i ewighet mer på-
 tänka. När en misgärningsman bekänner sit brott
 inför en werldslig domstol, så heter det, at hans
 egen mun hafwer dömt honom; men inför
 Guds domstol heter det: den sina misgärning
 bekänner och öfwergifwer, han skal få barm-
 hårtighet. Här går nåd för rätt: här berömer
 sig rättfärdigheten emot domen (Jac. 2: 13.).
 Och detta är Guds ordning, den alla heliga fölgt
 och

och hwilken, HERANOM ware åra! alla botfår-
diga syndare intil domedag få årfara: den sina
misgärning bekänner och öfwergifwer, han
skal få barmhårtighet: som de obotfårdige och
skrymtare twert om måste til sin ewiga skada finna,
at den sina misgärning nekår, honom war-
der icke wål gångandes.

Wålsignade i HERANOM. Då eder heliga
förefats i dag år at af barmhårtighetenes Fader
blifwa uti edra samweten förwifwade om edra syn-
ders förlåelse, salighet och nåd, hwad år för eder
nödigare, än at med botfårdiga hjertan bekänna
edra misgärningar och synder, och med fastaste upfåt
at dem genom Guds nåd öfwergifwa? Här
hjelper icke at med edar mun nalkas Gud och
hedra honom, det år beprisa och tilbedja eder
Hans nåd med edra läppar, men låta hjertat
wara långt derifrån; jag menar, om J med
blotta årbörder, tomta årebetygelses och kallsinna
åfällan framtråden til Guds helgedom, men låten
onskones källa blifwa orörd, hjertat oförändradt
och själen, likasom förr, död genom öfwertrådelser
och upfåteliga synder. Ach! nej; här fordras wår-
felighet, här fordras andelighet och alskware i tan-
kar och upfåt, det år: en san omwändelse, en bot
och bårning af allo hjerta och hela själ. Et grun-
deligit widgående af edra synder skal witna om
dårt hjertas upriktighet, då J sjelsmante af friwil-
lig anda bekänner edra misgärningar och förbry-
telser emot Gud och människor, ej alenast inför
Gud, utan ock för nästan, efter Apostelens för-
maning, bekänner inbördes synderna den ene
dem andra (Jac. 5: 16.): och, et botfårdigt syn-
denes

denes öfvergifswande och ståndagtigt afstående ifrån förra skadeliga wägar skal skilja eder ifrån skrymtares och mun:Christnas antal, som omwända sig, men icke rätteliga (Hos. 7: 16.), och som, emedan de äro odugelige til trona, aldrig kunna komma i tilstånd at framwisa sanna båttringsfrugter, utan alenast et falskt sken til gudagtighet.

Är alltså, Mine käraste, eder båttring san och rättsskaffens, så lären J med et upriigtigt ja kunna på edra samweten beswara de frågor jag nu i Guds åsyn eder förelägger:

Tillstår och bekänner J med borsfärdigt ångersfult hjerta inför Gud, at J med edra misgärningar både emot Gud och nästan eder swärliga förgripit?

Känner J hos eder en innerlig längtan efter Guds nåd i Christo, samt med hjertans tro och innerlig förtröstan tiläggen eder Hans dyrt förwärfswade förtjenst och rättfärdiggörelse?

Hafwen J fattat et så innerligt mishag, hat och wederswilja til synden, at J tiltron Eder kunna hådanester, genom Guds nåd den Han eder förlånar, edra förra syndawägar öfvergifswa, och edert lesverne rätta?

Ären J förlifte med eder nästa så, at J bekände för honom edra emot honom begångna brott, för tilfogade oförrätter honom förnögt, förlåtit honom hans skulder och nu hafwen et försonligt hjerta med alla männifjor?

Si, så försäkrar jag eder, at J skolen få barmhärtighet. Men, emedan at efterkomma alt detta icke är edert wärk utan HERRans, så wänder eder med hog och själ til barmhärtighetenes Fader

Fader, samt beder i andans sanning och i trone:
Barmhårtige Gud, etc. etc.

I förmågo af den magt wår HERRN JESUS
Christus Prediko-ämberet ombetrodt at förlåta och
beholla synderna, då Han sade: Tager etc. för-
låter jag eder edra synder, i Namn Faders etc.

Men Honom, som magt hafwer at stad-
fåsta eder Gudi, som är alena wis, ware
pris och åra, genom JESUM Christum i
ewighet: Amen.

XXIV.

Sal,

Wid et Skriftermål i gemen.

Döfwertrådare, går til edart hjerta. Den-
na HERRANS röst til sit affällige folk, som
läses uti Esa. 46: 8, låter den nådige Guden
ån förkunna för alla syndare, hos hwilka nåden
fått wårka sanna bättrings tankar, och som åstun-
da åter förenas med Gud, ifrån hwilken de ge-
nom synder och öfwertådesser sig skildt. Deße rå-
der HERRN at gå til sit hjerta. War det nö-
digt för den förlorade sonen at noga känna sit til-
stånd innan han återwände til sin fader och kun-
de bedja om nåd, huru nödwändigigt måste det icke
wara för syndare, at wäl känna sit tilstånd, at
noga ransaka sit hjerta och at sorgfälligt undersö-
ka sina syndawägar, innan de wåga uplyfca
sina hjertan och händer til Gud i himmes-
len

len (Klag. w. 3: 40, 41.). Måniskjans hjerta är et argt iffundigt ting öfwer al ting (Jer, 17: 9). HERren kan utransaka det, och i Hans ljuse kan måniskjones ande weta hwad i henne är (1. Cor. 2: 11.). Skal altså bättringen blifwa san, så måste öfwerträdaren begynna med kännedomen af sig sjelf och rätta beskaffenheten af sit eget syndiga hjerta. Skal syndaroten omskäras, så måste hjertats fåror upplöjas: Skal syndenes wilja emorstås, så måste den i sit ursprung yppas: Skal syndawäsendet affstadna, så måste den gamla måniskjan i sit inre blottas: Skola sanna tronens frugter framlockas, så måste otrosstammen från grunden rövas: Skal syndakällan tilstoppas, så måste des ådror af djupet upträckas: Skola rättfärdighetenes kläder iklädas, så måste nakenheten synas och skonabladen affklädas: Skal gudagtighetens rätta kraft framlysa, så måste det falska skenet i hjertat dämpas. Med et ord: Skal himmelen i wår själ segra, så måste afgrunden i sit fäste som är hjertat, bestörmas: och skola wi rätteligen kunna wända oss til HERren wår Gud, så måste wi riswa våra hjertan och icke våra kläder (Joel 2: 13.); de offer, som Gudi behaga, äro en bedröfwad ande: et bedröfwat och förtrofsadt hjerta warder du, Gud, icke föragtandes (Psal. 51: 19.). I Öfwerträdare, går til edart hjerta.

Utkelige i HERransom. Då J i dag ären sammankomne at inför HERrans ansigte så bekännna och afbedja edra begångna öfwerträdelser, at edra själar måge blifwa förwigade om edart nådastånd; huru nödigt wil det icke för eder wara, at

J begynnen eder andagt med et uprigtigt undersökande om våtta beskaffenheten af edert hjerta? Ach! går til edra hjertan: ransaker edra samveten: bepröfwer eder sjelfwa. Det ware HERRanom Gudi flagadt, at ehuru ofta försöningens Predikanter få med glädje fågna sig öfwer at se hela människjo-skarar skynda til HERRans altare at årholla försäkran om sina synders förlåtelse och saligheten i Christo; de likwål ej sällan med suckan och innerlig andans oro måste röna, at mångas, ach! at ej de flåstas bättrings-arbete har warit et skrymtewärk, at deras omwändelse bestått i utwärttes åtbörder och at deras löften om winläggande af tilwärt i nåden och förkofring i helgelsen aldrig gått af hjertat. Huru år det möjeligt, at et hjerta, som vårt kändt syndenes gift, skulle så snart åter få smak uti samma helwetes draka-etter? at en jord, som rätteligen år beredd at indricka wålsignelsens rågn skulle båra törne och tistel (Ebr. 6: 7.)? At det lambet, som twaget år, skulle åter strapt söla sig i orenligheten? och at en människja, som smakat den lifgifwande frugten af Christi döds och upståndelses kraft, skulle på nytt sig sjelfwom försåsta Guds Son och genom upsåtliga synder för spott holla?

O! Mine wänner. J tänken eder i dag fram til nådastolen at icke alenast få försäkran om nåd, utan ock at blifwa wärdige gäster af den dyra måltiden, då J få åta Hans Lekamen och dricka hans blod, som år försöningen för hela werldenes synder: ach! går i Jesu Namn til edra hjertan. Pröfwer eder, om J wål och noga lärdt kånna edert inre förderf och den syndastygge, som uti eder bor.

bor. Hjertat är den källa, hvarifrån allt ondt härflyter, hvarifrån al otro och alla öfwerträdelser emot Gud och Hans bud, och alla onda tankar, ord och gärningar upvälla. Aldrig kunnen J känna Jesu helande hand, innan J lärt öm edra egna syndasår. Aldrig kunnen J fatta et dödeligit hat til den besmittade förtrens fjortel, innan J blottat och med båttrings tårar affsagt skrymeriet och egna rättfärdighets flården i hjertat. Går til edra hjertan: Bedjen troligen Gud, at han sjelf utransafar och bereder dem icke alenast til nådens anammade, utan ock wärdiga användande, til helgelsens fortsättande och fullbordande i Guds råddhoga. Går til edra hjertan: låter nåden så rena dem ifrån alla orätsfärdighet, at egna kärleken blie dödad, werldskärleken förswagad, al åtrå efter orätsfärdigt gods utrotad, och edert kött förkfastadt samt med lustar och begärelser. Om J låtit Guds wärk, genom eget ransakande, således öppna och böja edra hjertan, så skal alla Hans härlighets rikedomar för Eder uplåtas, et ljus upständas til Edra Själars uplysning, och edra fötter af Guds gode Ande styras på salighetenes och fridsens jämna wäg. Under helig tillämpning af desse eder på Guds wagnar gjorda århindringar ställer jag sluteligen til edra egna samwetens beswarande följande frågor:

Hafwen J så gått til edra hjertan, at J, under en san själa-oro och sorg efter Guds sinne, öppnat alla deras fördolda gömmor i Hans ljus och för Hans altseende öga; så at J edra öfwerträdelser kännen och afbedjen, samt ären färdige at upsåja syndene öfwer eder alt wälde och magt?

Hafwen

Hafwen J med en san och lefwande tro wår-
 Keligen så uplåtit edra hjertan för JEsu och Hans
 Kraftiga starkhets wårkan, at J med heligaste til-
 lit kunnen säga: wår hjertans tröst står til dit
 namn; du hafwer oss återlöst, du trofaste Gud:
 din blod renar oss af alla våra synder?

Hafwen J öfwerlämnat JEsu edra hjertan
 til gåfwo och offer, med fast upsåt at genom hans
 nåd båttra edert lefwerne och honom tjena i helighet
 och rättfärdighet i alla edra lifsdagar?

Hafwen J utslutit utur edra hjeran al ikwit-
 ja och hat til nästan, så at J förlikat Eder med es-
 dra owänner, förnögt dem J orätt och skada til-
 fogat, samt ären nu beredde at göra allom godt,
 efter eder förmåga?

Til uprigtigt wårkställande af desse helige för-
 ord önskar jag Eder wålsignelse och råd af Gudi,
 som är al god och al fulkomlig gåfwas gifware.
 Han förlåne eder bönenes anda at i sanningene
 honom tilbedja och anropa: Barmhärtige Gud,
 etc. etc.

Gud, Vårs HERAs JEsu Christi Fa-
 der, gifwe eder wisdomsens och upenbarelsens anda
 wid anammandet af Hans nådefulla tillsjelse, då
 jag, en Församlingens tjenare nu på Min Frållares
 befalning, när han sade: tager etc. tilågnar eder
 Hans egen saliga Försäkran: Warer wid en
 god tröst, edra synder förlätas eder: i Namn
 Faderns, etc.

Fridsens Gud, som igenfördt hafwer
 ifrån de döda etc. (Ebr. 13: 20, 21.).

XXV.

Sal,

Wid et Skriftermål i gemen.

Sålsignade i HERRanom. Så stor tröst och själå = hugswalelse alla bortfärdiga syndadare hafwa at hämta af Apostelens Petri swåra syndafall, då han icke alenast öfswergaf utan ock skändeligen förnekade sin HERRa och Mästare, och dock åter blef uptragen til nåde; en så förträffelig estersyn finna de tillika til en san bårning och omswändelse uti Petri exempel, då om honom berättas, at då HERRan wände sig om, och såg på Petrum, begynte Petrus tänka på HERRans ord, och han gick ut och gret bitterliga (Luc. 22: 61, 62.)

Djupt och stort war wiserligen Petri fall. Han war icke blott en af HERRans lärjungar, utan en af de tolf, och war ibland dem den äldste, som HERRen til Apostlaåmbetet utsedt. En man, som HERRen framför andra ålskadt, och för honom sin härlighet upenbarat; en man, som om Christi Majeståt och Gudom war fulleligen öfswertygad, ja, som hade gjort Jesu de dyraste löften och försäkringar, at ändock alla förargades på honom, så skulle dock han icke förargas eller försaka honom, skulle han än dö med honom. Denne mannen förnekade icke sin fiende utan sin wån, icke en blott människa, utan sin HERRa och Mästare, sin Gud och Frälsare. Han sade sig icke

fännu

Känna honom, som snart i hela Canaans land war känd, med hwilken han kort förut hade ätit påsk-lambet, med honom gått ifrån Jerusalem til Gethsemane, och för hwilken han nyss hade dragit sit swärd at honom förswara. Detta skedde på en tid, då det war aldramäst nödigt at honom upenbarligen för werlden bekänna. Han förnekade Jesum, icke för en Caipha, eller Romerska Lands-höfdingen, eller bewäpnade krigsknektar, utan för en swag tjenstegwinna. Han nekade icke en utan flera gånger och til slut förbannade sig at han icke kände Jesum. Och, ehuru vårt vmdöme om detta Petri swära fall skulle til någon del dermed räckas kunna mildras, at han icke gick in i Palatset i upsåt at förneka Jesum, at det skedde under en hastig öfwerilning innan han sig fick besinna, och af frugtan för en honom förestående woldsam död; så kan dock hans begångna synd på intet sätt ursäktas, uti hwilken både en lätt sinnig förmåtenhet, en trolös otaksamhet, en otidig klenmodighet, och flere laster på en gång syntes sammansträmma.

Men war Petri fall djupt och hans synd öfvermåttan stor, så war ock hans bättring san och hans omvändelse deremot swarande. Här war en lesowande årkänsla af hans begångna synd. Då han wid Jesu blida och medlidande åsyn begynte tänka på HERrans ord, wakenade hans hitils sofwande samwete, hwaruti han såg sin synd med tydeligaste färgor afmålad, för hwilken han fan sig ei annat, än döden och förbömelsen förestå. Denna årkänsla war beledsagad af en helig blygsel,

D

fel, då han gick ut, sökte enslighet och blygdes wi-
sa sig för människor, bland hwilka han en sådan
misgärning utöfwadt. Han öfswergaf och gick ut
på det skyndesamaste ifrån den ort och det sällskap,
der synden war begången. Man finner icke, at
han någonsin en sådan synd åter bedrifwit, men
wål at han al sin öfriga tid Jesum och Hans
namn frimodigt bekändt och upenbarligen predikat,
och til slut den himmelska sanningen med sit blod be-
seglat. Ja, då om honom berättas, at han gret
bitterliga, så skönjes hans innerliga ånger och sjä-
la-bedröfwelse öfwer sin synd: en smärta, som icke
blott war utwärtens, naturlig eller twungen, utan
som gick af innersta hjertans grund, förenad med
den håstigaste längtan efter nåd och samwetets re-
nande i sin Frälsares förening.

Då J, Mine wärdaste åhörare, i dag ären
sammankomne inför HERran, i affigt at styrka e-
der tro, och i edra samwetens årholla försäkran om
förförlingen med Gud och saligheten i Christo Je-
su; så önskar jag, at känslan af edert syndaför-
derf samt en uprigtig själa-hunger och törst efter
rättfärdighet och nåd måtte hafwa til företagande
af et så heligt wärk eders föränlatit och drifwit. Då
skal det anförda Petri exempel kunna upwäcka hos
eder den innerligaste förtröstan om samma nådes
åtnjutande som han, då J på samma sätt som
han med botfärdiga hjertan nalkens nådastolen.
Har han, som war en HERrans Apostel och dock
så swårliga fallit, likwål århållit förlåtelse och nåd,
så har ingen syndare, ehwad synd han må hafwa
begått, orsak at frugta sig wara ifrån saligheten
utestånd, men med det förbehold, at han speglar
sig

sig och tager efterdöme ej mer uti hans swåra fall, än uti hans upståndelse och bättring. Ach! pröfwer eder, Mine älskelige, huru wida J i bägge desse stycken ären Petro like eller olife. Huru låren J icke finna eder hafwa förnekat HERren, som eder köpt, så ofta J, under bedrifwande af uppsättliga synder, antagit et sken af gudagtighet, men försakat des rätta kraft? Huru ofta torde icke bögonens begärelse, kötsens begärelse och et högfarligt lefwerne hafwa retat eder til köstlig säkerhet, til blygsel för Christi Evangelium, förmåtenhet, fömnagtighet i bönen och flera swagheter? Och huru hafwen J hollit de dyra löften J uti det heliga dopet HERranom Jesu gjordt och dem J inför Hans aldrädeligste öga så ofta förnyat? Finnen J eder med allt detta hafwa med Petro swårliga fallit och ifrån HERran afwikit, så låter Hans ords röst så kraftigt wäcka på edra hjertan, som haneröpet wäkte på Petri samwete. Låter Jesu til eder wända miida nådesansigte hafwa hos eder den wårkan, at J sansen eder, dragen edra sinnen ifrån det flygtiga, det bedrägeliga werldswäsendet, och med uprigtigt alfware frågen edar själ: Ach! hwad har jag gjort? huru står det til med mig? hwart går jag, antingen til himmelen eller helwetit, til lifwet eller til döden? går ut med Petro ifrån öfwersta Prästens palats; jag menar, ifrån edra syndiga sällskaper, ifrån eder sjelfwa: går ut ifrån Babel, ifrån den förföriska werlden, och drager icke mer uti främmande of med de otrogna (2. Cor. 6: 14.) Gråter med Petro bitterliga. Wänder eder til HERran af allt hjerta med fastande, med gråtande och med sörjande

(Joel. 2: 12.). Men wänder ock edra tros ögon emot Jesum. Sörtwifler icke öfwer edra synders myckenhet: Jesus Christus är kommen i werlden na til at frälssa syndare: det är et fast ord, et kraftigt ord, som gifwer bekymrade själar wedergwäckelse tröst, mod och andans styrka i lif och död.

Skal detta ordet hafwa i dag hos eder til lif och gudagtighet sin saliga wärkan och fulla kraft, så är högstnödwardigt at J uptäcken edart själatilstånd och åliggande inför lefwande Gud, som icke alenast ser det för ögonen är, utan förnämligast til hjertat. Sarev icke wille: ljuger icke för HERranom; Gud låter icke gåcka sig. Och jag betygar för Gudi, och HERranom Jesu Christo, och för de utkorade änglar, at jag är oskyldig i edart blod, om J icke med upriktigaste hjertan swarar mig på de frågor jag nu binder på edra samweten:

Widgån J edra många synder, dem J med tankar, ord och gärningar begått, och tilstån J, under innerligt själa-qwal och bedröfwelse, at J med dem ifrån HERranom Gudi och Hans nådeförbund swärliga affallit?

Skallen J i denna eder nöd HERran, och bedjen Honom om Hans nådiga hjelp och förlåtelse, under fastaste öfwertygelse och tilförsigt i tron, at Jesu Christi Guds Sons blod renar eder ifrån alla edra synder, och at uti ingom androm är nåd, sanning och salighet at finna, är hos Honom alena?

Hafwen J af hjerta och själ satt eder före och beslutit, at hådanester gå ut och skilja eder ifrån alt mörksens wälde och delagtighet, samt genom

genom Guds nåd oförnykt följa Hans råd och hwägar til stadgande i gudagtighet och helgelse?

Har Jesu bud om kärlek och försoning wunnit hos eder det intyck, at I kunnen af hjertat älska både wänner och owänner, förlåta hwad nästan eder emotbrutit och efter edar förmåga återställa alt hwad I honom med vrätta afhändt?

Gud tröste och styrke eder i alt detta: Han fullkomne uti eder sit wärk, då I med andans frimodighet in för HERrans böne-altare framläggan edar innerliga suckan och begär i trone: Barmhårtige Gud etc. Skapa i mig Gud etc. Sader wår, etc.

Böjer nu edar hog, anda och själ til barmhårtighetenes Fader och anammer med begärliga hjertan den på eder tro grundade heliga tillsäjelse jag, som sändningebud i Christi stad, Eder gör, då jag bebodar Eder alla edra synders förlåtelse, Guds nåd, salighet och frid: i Namn Fadens ic.

Fridsens Gud helge eder öfwer alt: Han helge edra fötter, edar mun, edra händer, edar anda och lif, då I framträden för HERrans altare at äta Hans lefamen och dricka Hans blod, som fördensful är död för alla, at de som lefwa, skola icke nu lefwa sig sjelfwom, utan Honom, som för dem död och upståndnen är! Hwartil HERren förlåne Eder sin milda nåd och wälsignesse! Amen.

XXVI,

Sal,

Wid et Skriftermål i gemen.

SERre til dig ropar jag, och säger: du äst mit hopp, min del uti de lefwandens land. Denna bönesuck frambar den hel. David inför HERran sin Gud, och företer den samma tillika för alla Guds barn til helig estere fölgd i nödenes tid (Psal. 142: 6.).

Huru Davids tillstånd, då han denna bön inför HERranom utgöt, war beskaffadt, kunna wi sluta af den 1. versen, hwaräst berättas, at han war då stadd uti den kulle Adullam (Jämf. 1. Sam. 21: 1.). Til denna kulle, som war belägen i öknene, hade han måst fly undan en tyrannisk Konungs förföljelser: han hade måst öfwergifwa slägt och wänner, hem och fädernesland, utblottad på alt hwad som kunde tjena til frid och säkerhet, näring och uppehälle; Ehuru usfelt detta hans lefamliga tillstånd kunde synas, så war han dock i anseende til en honom tryckande själa-nöd i långt berrängdare belägenhet. Af alla omständigheter skönjes, at David war öfwerhopad af swära andeliga ansägningar, som förorsakades af en smärtefull känsla af hans många begångna synder, ja af den högste förbarmarens dröjande med hjälpen, då Han, efter sin wishet, länge fördröglde för David sit ansigte, hwarigenom han wille öfwerhopas af mörker samt störas i wilråd, klenmod och mistrostan.

Men

Men huru förhölt sig David uti denna sin belågenhet? Jo, han hade lärt at icke lita til människor eller sätta fött sig til arm, då han ärfarit at människors hjelp i nödenes tid är såfångelig. Han kände sin egen swaghet och oförmögenhet at kunna sig sjelf tilfridsställa och hjälpa. Han wiste en så frare tilflykt, som ock war den enda, nemligen den Allsmågtige, den alwise, grundgode och barmhårtige Guden. **HERR**e säger han, til dig ropar jag.

Til **HERR**an ropade han i bönen, som war nyckelen til Guds hjerta. Han åkallade, han bad, han kämpade emot al wid åtankan af hans owärdighet honom påkommande klenmodighet och misströstan; han sade: du äst mit hopp, min del uti de lefwandes land. När alt för hans krops- och själs öga syntes dödt, utan lif, utan anda, utan tröst, styrka och andelig wedergwäckelse, då war **HERR**en hans hopp, tröst och del, som gjorde hans ande lefwande, hans hjerta gladt, hans själ beqwäm och skickelig at emottaga Guds tröst, och munter at wandra för **HERR**anom uti de lefwandes lande, som han på et annat ställe (Psal. 56: 14.) kallat de lefwandes ljus; ty där hade han uplysning nog at fortsätta sit wandrings- och helgelses lopp, emellan tusende snaror och farligheter, til de sälla fridsboningar i sin himmelske faders härlighets-rike.

Allfelig i **HERR**anom. När hela denna Psalm, hwaraf de anförde orden äro tagne, blifwit af Guds anda kallad en underwisingss- Psalm (v. 1.), så önskar jag af troget hjerta, at samma ord, hwaruti David så uprigtigt öpnar sit

innerliga begär efter HERrans hjälp, måtte tjena til hellig undervisning för hwar och en i nödstadd människa, hwar nödstadd själ och hwar bekymradt samwete. I synnerhet lånda de eder til kraftigaste underrättelse, som nu framträdt för HERrans ansigte at söka hjälp emot syndenes onda, emot samwetets anklagande, samt anfågning och frestelse af et förderfwadt kött och blod, af djefwul och werld. Ach! wiljen I finna ro och wederqwäefelse för edra själar, så hafwen I at wända eder til HERren, som är syndares endaste tröst och nödhjelpare, samt med David honom i trone tiltala: HERre, til dig ropar jag: du åst mit hopp, min del uti de lefwandes land. Men skal detta ske med det eftertryk och den saliga wärkan edar själ begärar, så måste I hafwa förut med botfärdiga hjertan förödmjukat eder för Gud, ransakat edart wäsende, kânt edra öfwerträdelsor och ömat edar deraf härflutna synda-nöd. Så kunde et botfärdigt Sion, som i yttersta nöd war stadt, trösta sig af HERrans hjälp och frimodigt utropa: HERren är min del, säger min själ, derföre wil jag hoppas uppå honom (Klagow. 3:24.), men i bättringenes ordning, då man uplyfte sina hjertan, samt med händerna til Gud i himmelen, och in för honom bekände: wi hafwe syndat och olydig warit (v. 41, 42.). Så länge en människa öfwerfer med sig sjelf och bemantlar sit onda wäsende, så kan hon ej känna sin själa nöd, och i det tilståndet kan hon icke ropa til Gud om hjälp och undsättning. Men när under eget ransakande, samwetet waknar och synden dermed blir öfwerflödande, då lärer man känna

na sig sjelf, sin omwärdighet och elände. Då dömmukar man sig och widgår med ångslan huru man swårliga har med synden förtörnat och til wrede retat den ewige förbarmaren på tusende sätt, som man förut hwarken wille eller kunde tilstå eller sig århindra och widkännas. Man röner huru hjertat warit upfyldt af ondsko, af kärlekslöshet, hat, orättwisa och wrångheter emot nästan, dem man förr ej ens ansåg för synder. Då öppnas ej alenast ögonen, utan de brista i tårar: hjertat wil försmågra: man finner öfwer sig en wred Gud, en hämdkråfjande råtfärdighet, uti sig en oroande mask och et gnagande samwete, under sig et upgapande heltwete; domsbasunen tryckes redan ljuda för örat: gör räkenskap, gör räkenskap.

Men här blir icke en botfärdig själ ståendes. Hon wänder sit tros öga mot himmelen och säger: mot dig hafwer jag syndat och illa gjort; men **HERRE**, til dig ropar jag: du äst mit hopp, Min del uti de lefwandes land.

När synden gör mig et sorgesult mod och
frånker,
Med trona på **JESU** dyrbara blod jag
tänker.

Hon renar sig uti detta stänkelse blodet, och hon blir försatt utur de dödas i de lefwandes land, då hennes samwete tillika blir renadt ifrån de döda gärningar til at tjena lefwandes Gud. Hennes hopp har ej kommit på skam: hon har i syndanöden satt sit hopp och tröst til Gud; derföre har **HERREN** blifwit hennes del. Lotten är henne fallen i det lustiga, ty **HERREN**, Hans
D s nåd.

nåd, rättfärdighet och salighet har blifwit hennes del, och hon kan wandra för HERren utan frugtan i helighet och rättfärdighet uti de lefwandes lande.

Ach! lägger detta i dag på hjertat, O mine älskelige Bänner, då edert upsåt är at så försäkran om edert nådastånd samt andans styrko och krafter at utan wanke wandra för HERren uti de lefwandes land. När werldenes otrogna barn äro stadda i det onda, utan annan omtänka at blifwa sit elände qwitt, än at utan grundelig egen känedom och utan sin syndabättring antingen sorglöst framhärda i sin naturliga motwilja, eller under en kallsinmig tillämpning af nåden blifwa ståendes i sin syndaförders. Ach! desom hjetper wist icke deras utwärtas ärbara anseende, icke deras munstro, icke deras undansflygter och bemantlande, så länge ottron är rådande i hjertat och synden är wäldig uti deras dödeliga lefamen. Til desse säger HERren: Om I än uträcke edra händer, så bortgömer jag dock min ögon ifrån eder; och om I än mycket bedjen, så hörer jag eder dock intet; ty edra händer äro fulla med blod (Ps. 1: 15.). Emedan de blifwa i sin ogudagtighet, så skal deras hopp warda förtapadt (Ordspr. 10: 28.). HERren kan icke wara deras del, så länge de hafwa et deladt hjerta, eller deras ljus i de lefwandes lande, så länge de wandra i mörkret och äro andeligen döde genom öfwerträdelser och synder.

O! Mine käraste, estersinnen desse sanningar på det sorgfälligaste, och beder under heiligaste upmärksamhet troligen Gud, Han wille gifwa eder

der en nywis anda, då jag nu i Jesu namn
hör wägleda eder eftertänka til ytterligare uprigtigt
ransakande af edert själa-tillstånd och egna samwes-
tens pröfning i sanningene:

Hafwen J låtit bönenes anda, under en in-
nerlig smärtande känsla af eder synda-nöd och o-
wärdighet, förmå eder at med et brinnande begär
efter nåd ropas til Gud om barmhjärtighet och förs-
skoning?

Hafwen J, under fastaste hopp om fulbor-
dandet af Guds löften, kunnat taga wärfelig del
uti Frälsarens blodiga förtienst, och al Hans för-
wärfwade rättfärdighet Eder med trone tilägna?

Hafwen J ärfwit Guds kraftiga starkhets
wärfkan genom heligt upsat at hådanefter taga e-
der til wara för alla böda gärningar, och fram-
gent med oafbruten nit uti åtniutande af en lefwand-
de tros sanskyldiga frugter finnas uti de lefwand-
des land, som lefwande Guds barn, sanna Guds
tilbedjare, älskare och wänner?

Har Guds kärlek uti edra hjertan så blifwit
utspidd, at J nu tiltron eder at, i Frälsarens ef-
terföljd, kunna älska eder owänner, förlåta dem
som eder emotbrutit, samt med afbön och wärfeli-
git godtgörande förlåta dem J med ord eller gär-
ning förorättat?

Til alt detta förlåne eder kärleksens och frid-
sens Gud sin milda nåd, då J med bögda hjertans
knän nedsallen för Hans fotapall och Honom i anda-
nom ytterligare anopen: Barmhjärtige Gud, etc.

Se nu Eder som J tron' då jag, en Christi tjenare, i Guds kraft förklarar eder för rätte deltagare uti Guds nåd och Min Frälsares hela förtjenst samt arsingar til Guds salighet och det ewiga lifwet, i Namn Faderns, etc.

XXVII.

Tal,

Wid et Skriftermål för en sjuk.

Jag är HERren din Läkare. Et så trostefult witnessbörd om sig sjelf lät vår store förbunds ängel Kristus Jesus aflägga genom sin tjenare Mose (2. Mos. B. 15: 26.).

När det namnet Läkare är i sanning ibland de wigtigaste och märkwärdigaste titlar, med hwilka vår Frälsare i den heliga Skrift blifwit til sit medlare-ämbete utmärkt och beteknad; så bör det lända dig, Min kära Sjal, til kraftigaste upwäckelse och tröst, som i detta dit tilstånd nu både til lif och själ behöfwer läkedom, wedergwäckelse och hjelp. Emedan HERren sjelf är din Läkare, så har du orsak at wara tröst och wid et godt mod. Här är HERren, icke en swag människa eller jordiff läkare, som ofta kan fela och mistaga sig både uti sjukdomens igenkännande och de rätta läkedomars förordnande, utan en himelss läkare, som är HERren en alwetande Gud, hwilken ser och känner på det aldranogaste dit innersta tilstånd, din krop och själs beskaffenhet samt alt hwad som kan

Kan ligga dig på hjertat. Han är en alsmågtig Gud, som eger en gudomlig färdighet, konst och magt at i et ögnablik hela och lindra de swåraste smärtor, de djupaste skador och krämpor, de oboteligaste wedermödor. Han är sjelfwa lifwets rätta ursprung och gifware, al hålsos Gud, som tillika är en god och kärleksrik HERre, har medlidande med oss, våra swagheter och plågor, och wil oss hjälpa och ifrån alt vårt elände befria.

Så snart du af et troget och förtröstanstfult hjerta kan kalla denna himmelska läkaren din HERre, så får du ärfara Hans läkande och helande hand under alla dina både andeliga och lekamliga wederwärdigheter. Han helar vår syndasuka själ: ty sannerliga Han bar våra krankhet och lade uppå sig vår sweda: Han är sargad för våra misgärningar skul, och slagen för våra synder skul: näpsten låg på Sonom, på det at wi skulle frid hafwa, och genom Hans sår äro wi helade (Esa. 53: 5, 6.). Han offrade sjelf våra synder i sin lekamen på trä: på det wi skulle wara döde syndene och lefwa rättfärdighetene; genom hwilkens sår wi äro helbregda wordne (1. Pet. 2: 24.). Han helar dem som et förkrofat hjerta hafwa; och förbinder deras sweda (Ps. 147; 3.). Han läker och befriar oss ifrån våra lekamliga krankheter, när Han finner det wara för oss nyttigt och saligt; ty Han hafwer tagit uppå sig våra skröplighet och våra sjukdomar hafwer Han buri (Math. 8: 17.): Han är HERren vår Läkare, som, då Hans hjelpe-stund kommer, genom sin gudomliga kraft, både med och utan me-

del, helar våra lekamliga brister som vårt jordsiska lif förlöser ifrån förderf och kröner oss med nåd och barmhjärtighet (Ps. 103: 3, 4).

O! at du med en lefwande kännedom måtte ärfara denna Jesu Christi helande hand, med heligaste förtröstan dig den samma undergifwa, och hos denna din själa-Läkare älena söka lif, hälsa och salighet. Skal detta ske, så måste du framför alt låta Honom hela dit samwete ifrån döda gärningar och synder. Synden är hufwudfällan til alt ondt, alla frankheter och alt elände, som wi här i werlden äro underkastade. Det är vår onskos skul at wi plågade warda, och vår olydnos at wi närste warda (Jer. 2: 19.). Det är HERrens wisheit, som så skickar, at oss vår lekamliga nöd, våra skröpligheter och plågor upwäcka vår eftertänka, hindra oss i syndaloppet och leda oss til nödhjelparen. Låt dina närwarande wedermödor blifwa dina wägwisare til nya Testamentets Medlare, vår medlidande öfwersta Präst Jesum, det oskyldiga och rena Guds Lambert, som borttager werldenes synd (Joh. 1: 29.), med et ord: til HERren din Läkare, som läker til lif och själ. Urkän och bekän inför Hans altseende öga din syndiga naturs skröpligheter at du är af syndelig såd född, at i dit kött bor intet godt, at dit kötsliga sinne är en fiendskap emot Gud, och at alt dit diktande och traktande är ondt alt ifrån ungdomen (1. Mos. 3: 6: 5.), at du är til alt godt obegwäm, odugelig och oskickelig, ja, at hela hufwudet är fränkt, hela hjertat försmäktadt.

Men, under en sådan årlånsla af dit djupa förderf och dina många synder, förgät icke, at åkalla HERren i nödene, så skal du få hjelp. War utan frugtan, förbida oförkraft och med tolas mod din försoning. Haf en innerlig förtröstan och tillit til din himmelska Gåfares kärlek, barmhärtighet och nåd, så skal dig ofelbart hulpet warda. Du skal få dina synders nådiga förlåtelse, och dermed din syndasjuka själ så grundeligen helad och läkt, at alla dina samwets sår skola affalla, dina syndasmittor förswinna, alt syndenes straff borttagas och alla dina plågor uphöra. Ja, syndenes herrawälde skal i det samma så brytas, och sjelfwa dödsens udd så mista sin kraft, at du under al den tid, som HERren ännu låter dig dwäljas i lekamen, skal kunna tjena Honom med renom hog och med renom anda, ja använda alla dina krafter, din förmåga, alla dina lemmar til rättfärdighetenes tjenst och wapen. Under al din än återstående jordiska lefnad och tronens kämpande skal du kunna säga med Paulo: Wår omgångelse är i himmelen, tådan wi och wånte Srålsaren, HERren Jesum Christum, hwilken wår skropliga lekamen skal förklara, på det Han skal göra honom lik med sinom förklarade lekamen af den kraft, dermed Han förmår sig al ting underlägga (Phil. 3: 20, 21.). Wederqwäck dermed dit nederslagna sinne: wänd din matta anda til nådens ananmande i Christo Jesu: släck din hunger och törst efter rättfärdigheten wid lissens hålsobrun och säg: Barmhärtige Gud, etc.

Så får jag, en kallad Christi tjänare, i Guds kraft och på Min Frälsares befallning, då Han sade: går ut i hela werldena, och predikar Evangelium: tager den hel. anda, etc. här med förkunna dig alla dina synders förlåtelse, så ja dig fri och lös ifrån Guds wrede, lagsens förbannelse, syndenes lön, döden och fördömmelsen, samt försäkra dig på det kraftigaste om åtnjutandet af Guds nåd och wänskap, Jesu rättfärdighet och andans delagtighet, til lif, gudagtighet och ewig salighet: i Namn Faderns, etc.

Guds nåd föröke sig uti dig! Amen.

XXVIII.

Lal,

För en Sjuk under en länge påstående sjukdom.

Wäktare hwad lider nattene? Wäktare, hwad lider nattene? Så måste et helt folk fordom länge och ofta ropa til en helig wäktare uti en stor nöds och bedröfwelses tid, hwar ifrån det önskade sig en nådig förlofning (Esa. 21: 1.).

Min kära Sjal! Efter sin alwisshet har Herren försatt dig uti en lång bedröfwelses natt, uti en swår och långsam sjukdom, under hwilken din själs åstundan och önskan varit at antingen i en salig stund skilias hädan och wara med Christo, eller at Herren måtte föröka dina dagar (Esa.

(Esa. 38: 5.), låter dina plågor lindras och du med en helbregda kropp få lefwa, prisa Gud och upoffra din lefnads-tid och din förmåga til Hans lof samt din egen och nästans tjenst, säjandes med David: det wore mins hjertans frögd och lust, då jag dig med glädje mun lofwa skulle (Psal. 63: 6.). Du har under wärk och wedermöda en lång tid måst ropa: wåktare hwad lider natten? men under et förnyat elände fått höra din trogna Frälsares swar: Min tid är icke ännu kommen (Joh. 2: 4.). Du har följt den himmelska Läkarens råd, som sagt: åkalla mig i nödena: Men hans nådiga löfte: så wil jag hjälpa dig, har warit den prophetia, som ännu fördröjer, men som du måste med tolamod och undergifwenhet förbida, ty hon kommer wiserliga, och skal icke fördröja (Hab. 2: 3.). I rättan tid så kommer den, som komma skal, och fördröjer icke (Ebr. 10: 37.) Han skal böns höra dig i behagelig tid (2. Cor. 6: 2.); och du skal med glädje få höra wåktarens röst: natten är framfaren och dagen är kommen: För dem, som sitta i mörkret, skal upgå ljus: och Gud skal torka tårarna utur deras ögon, alenast de känna och med tolamod uthårda den tiden der de uti sökte warda (Luc. 19: 44.).

Ach! anse denna din närwarande långsamma wedermödos och eländes tid för en HERRans besökelses tid, hwarunder Han wäcker på dit samwete och hjerta samt wil bereda dig at, til din själs frälsning, öfwerlefwa den rätta förwandlingen af dit synda-mörker i den klaraste salighetens

E

nes

nes dag. Betänk at HERRen har sin tid, på hwilken Han lägger of bördor uppå, at wi så mycket bättre må erkänna Hans nåd, då Hans hjelpe-tid infaller. Om du rätt känner dit naturliga förderf, så lärer du finna det går icke så snart och lätt at skilja werlds-kärleken, köttets wälde, en långlig wanas magt, en inbiten syndasnak och inrotad fåfånga ifrån en dödsens kropp, som någon tid warit syndene undergifwen. Ach! kom ihog, huru ofta HERRen hela dagen förgåswes rätt dig sin nådes hand: huru mycken tid du bortslumrat i din säkerhets sömn: huru länge HERRen måst wänta på din bättring: huru mången dag du försunnat at höra och i hjertat anamma kallel-sens röst: huru mången stund du användt til dina begärelfers utöfning, och bedrifwande af sådana gärningar, hwarmed du förtörnat din gode Gud, skadat din nästa och wårdslösat din dyra själ. Din långsammas sjukdoms tid har HERRen nu gjort til en dig hålsosam och nyttig betänketid, på det du må hafwa tillfälle at wäl besinna dig, ångra dit falska nöje i synden, och afbedja ytterligare fölgeder och utbrott af dit förderfswade tilstånd. Sedan dina ögon natt och dag blifwit tårekällor, så har du i dine nöds tid fått anledning at söka HERRan och om nattena uträcka emot Honom din hand (Psal. 77: 3.). Du har fått upwakna utur din sömn, förnya dit kallel-ses hopp, och afstå ifrån dina lustars wärkstillande: hos dig har upkommit en affky för synden, en långtan efter nåden och et sökande efter HERRan. Ach! tacka din Gud för det Han nedslagit dig, späkt dig och genom bedröfwelse dragit dig til sig, så at du får
höra

höra en wåktare ropa i dit samwete: frugta dig icke: HERNen är med dig: Nåde och frid af Gud di wår om Fader och HERranom Jesu Christo!

I det tilståndet kan du med tolamod afbida den rätta hjälpestunden, som otwifwelagtigt i råttan tid infaller. Intet förs och lidande har varit som icke uphört: ingen nöd som HERNen icke lindrat: ingen plåga som icke återwändt. Ach! fatta din själ i tolamod, befall dig HERranom såsom enom trofastom Skapare med goda gärningar, åfälla honom om hjälp, förbida i trone Hans bistånd och tröst. När du är bedröfwad, så tänk på Gud: när dit hjerta är i ångest, så tala om honom. Denna tidsens wedermöda är icke lika emot den härlighet, som på oss upenbaras skal (Rom. 8: 18.).

Oswerlämna dig din trogna Frälsare, och underkasta dig med lydagtighet Hans heliga wilja. War nögd med Hans wågar, och far fort at göra dig mer och mer ren ifrån al kötzens och andans besmittelse, fulbordande helgelsen i Guds råddhoga. Låt af syndene, och gör dina händer ostraffeliga, och rensa dit hjerta ifrån al misgärning (Syr. 38: 10.). Låt dig ock nöja åt Guds nåd; ty Hans kraft är mågtig i de swaga (2. Cor. 12: 9.). Låt denna Hans kraft wara mågtig til at neder slå i dit sinne al otolighet, mistrostan och twēkan om Hans nådiga hjälp i behagelig tid. Låt ock den samma alt mer och mer hos dig förswaga syndenes kraft och de qwarleswor, som ännu kunna hänga wid din förderfwade natur. Med denna bedröfwelles heta har HERNen sina heliga affigter. Han eldar dig

i anfågningarnes ugn, at din tro skal mycket kosteligare befunnen warda, än det förgångeliga guld, som pröfwes i eld. War trofast in til döden, så skal Han gifwa dig lifsens krono. Inneslut dig uti Hans wishets, kärleks och almagts armar och säg af hjertat:

Om Gud än wille pröfwa mig,
 Och hjälpen ej straxt sända; N:o 99: v. 4.
 Til Honom skal dock stadelig
 Hjertat med trone lända.
 Han synes grym, och är dock blid:
 Han hjälper mig i rättan tid,
 Som han mig lofwat hafwer.

Ja, Gudi min sak hemställer jag: Han etc.
 N:o 384. v. 1, 2, 10.

At jag, som förordnad wåktare på vårt helgade Sions murar, må med andans öfvertygelse och i ful kraft beboda dig frid, salighet och lif, så lägger jag dig före följande frågor at efter dit samwets witnessbörd beswara:

Hafwer du sökt så försona dig med din Gud, at du under en hjertans ånger årkändt, inför Honom bekändt och afbedit dina många synder, med hwilka du emot Honom syndat och illa gjort, samt med en fast tro fattat nåden, som dig och allom syndarom blifwit tilbuden i Christo Jesu wåröns HERA?

Har du så försont dig med din nästa, at du förlåtit honom alt hwad han kan hafwa dig emotbrucit, honom hjerteligen ålskar, afbördat dig alt
 orätt

orättfärdigt gods, som du af honom med orätta innehafst, och dig i alt öfrigit med honom förlifat?

Har du fattat det fasta beslut, at så länge Gud dig lifwet förunnar inöfwa dig i gudagtighet, dygd och helgelse?

Så förnya nu, detta förbund in för lefwandes Guds ansigte, och bed af troget hjerta: Barmhjärtige Gud, etc.

HERren styrke din tro! Och jag, en tillsatt Församlingens tjenare, på min HERres och Frälsares kraftiga löfte, då Han sade: tager den hel. Andan etc. förlåter dig alla dina synder, i Namn Saders etc.

Tack, Min Gud, för denna nåde,

Att du hafwer tröstat mig:

Si mit hjerta frögdar sig: N. 244: v. 13.

Jag är frälst från syndsens wåde.

Gud ske pris, nu mår jag wäl:

Lofwa HERran Gud min Sjal.

XXIX.

Tal,

För en Sjuk under des döds-kamp.

SERre jag wäntar efter din hälso. Så suckade och bad på sin sotesång den fromme Jacob, sedan han slagit ur sinnet alt timeligt och jordiskt, samt endast afbidade stunden, på hwilken han skulle blifwa emottagen i sin Frälsares armar at införas i Guds paradys (1. Mos. B. 49: 18.).

Dese ord lägger jag på dit hjerta, Min Kära Sjal, då din enda önskan nu låter vara at få fara ifrån denna onda werlden i frid. Har du under din wandrings tid fått röna werldenes såfängelighet, syndsens bitterhet, lustarnas flård och och köttens snöda tillflygter, så är nu tid, at du uplyfter din mattade anda och själ til lifwets ursprung, din Gud och skapare, samt in för Honom upträcker och afbeder dina många och swära synder, med hwilka du i din wålmagt HERren din Gud förtörnat, din nästa misshandlat och din egen själawåda befordrat. Ach! besinna, huru ofta din hålls Gud kallat dig til sin nådes gemenskap, samt gifwit dig medel, at utur din syndandöd hjelpas och til åtnjutande af Hans salighet beredas. Nu har werlden öfwergifwit dig, til hwilken du til åfwenturs förr fattat tycke: at den ära, myndighet och wållust du med så mycken sorgfällighet sökt, äro nu förswundne. Det har gått med alla dina jordiska förmoner lika som när man omfamnar warnet, hwilket medan ännu omfammandet påstår, medan lusten warar och man gör sig hopp om et ofstillagtigt sammanfölie, löper bort undan händerna. Men lofwad ware vår salighets Gud! När al ting swiker, när alla skapade ting förskjuta of, så will HERren taga emot of alenast wi kånna våra misgärningar och söka nåd hos barnhärtighetens Fader. Ach! wänd dit hjerta, hog och sinne emot denna din HERre och förbarmare. Han är en klippa ewinnerliga, som alena står fast och warar, när alt förgås och förswinner; Upsänd til Honom med et botfärdigt hjerta din troгна suckan af din själs grund: HERre, när jag hafwer dig, etc. Psal. 73: 25.)

Ja, Hwad tinnligt är jag föragta må,

Allenast du wille låta mig få

En ewig salighet, N:o 282: v. 14.

Den Christus hafwer mig beredt

Genom sin pino och ödmjukhet.

Håll dig med en lefwande tro fast wid denna klippan: fasta dig i armarna af denna din fridsförste och salighets-höfdinge, när den yttersta fienden döden wil bestorma din jordiska bygnad, din förgängeliga kropp. När dit samwete blir twaget med Jesu blod, och du beklädd med den råtfärdighet, som för Gudi galler, då kan du i denna säkra fristad emot Guds wrede, lagsens förbannelse, djefwulens tyranni och al helwetes magt warda befärdad. Ty, det är et fast ord och i alla måttan wäl wärde at man det anammar, at Jesus Christus är kommen i werlden til at frälssa syndare. I Christo hafwe wi förlossning genom Hans blod, syndernas förlåttelse, efter Hans nåds rikedomar (Eph. 1: 7.). Om dit hjerta fördömer dig, då är Gud större än dit hjerta (1. Joh. 3: 20.). Om synden hos dig öfwerflödar, så öfwerflödar nåden mycket mer (Rom. 5: 20.). Har Jesus för din skul och til din frälsning låtit sig döda, så låt ock du werlden och synden för Hans skul dö uti din själ. Rämpa en god tronens kamp, fatta ewignerligt lif (1. Tim. 6: 12.), och såg frimodigt med Apostelen: Lefwe wi så lefwe wi HERranom: dö wi så dö wi HERranom; ehwad wi lefwe eller dö, så höre wi HERranom

til (Rom. 14: 8.). Förbida i tolamod och hopp din förvandling, och bed: **HERRE** jag väntar efter din hälsa, min själs helbregdo, mit himmelska lif och salighet. Skulle den tiden snart instunda, då du får flytta ifrån mörkret til ljuset, ifrån et brusande haf til den rätta glädjehammen, och din odödeliga ande skal skiljas ifrån denna dödsens kropp, ifrån plågor och wedermödor, hwilka dit timeliga lif varit undergifwet, wif då icke af: war tröst och trofast in i döden, så skal **HERREN** gifwa dig lifsens krona, den du eftersträfwat. Trösta dig med Apostelen: Christus är mit lif, och döden är min winning (Phil. 1: 21.). Jag hafwer kämpat en god kamp: jag hafwer fullbordat loppet: jag hafwer hollit krona; här efter är mig förwarad rättfärdighetenes krona, hwilken **HERREN** mig gifwa skal på den dagen (Rom. 8: 38.). Mina tros ögon hafwa sedt dina salighet, den du beredt hafwer mig och allo folkena (Luc. 2: 30.).

Döden gör mig intet häpen, N:o 406: v. 12.
Andock han syns faselig; etc.

Min Jesu! anamma, när stunden kommer,
min anda. Gif mig dock en salig anda, etc,
N:o 395: v. 5, 6.

Söder war som åst etc. Jesu blod min skuld af-
afplanar, etc.

Min käre Broder! Är detta din oswifeliga
tros grund, din själs fäste och wäntan efter Guds
hälsa, ja dit heligaste systemål at få skiljas här-
dan och wara med Christo, så försäkras dig af
Christo,

Christo, at du i dag, eller hwad stund Han tåles kalla dig, skal så se himmelen öpen, Han skal annamma din anda, och du skal wara med Honom i paradys; Och jag, en ordets tjenare och sändningebud i Christi stad, på Öfwerherdans Jesu Christi fasta tillsäjelse och löfte då Han sade: tager den etc. säger dig fri och ledig ifrån alla dina synder, samt förklarar dig härmed delagtig af rättfärdiggörelsens nåd, af Guds barnskap, af de heligas arfwedel i ljuset och andans besegling af dit kallelsets hopp til ewinnerligt lif: och det i Namn Fadens etc.

Jesus styrke din tro! Guds frid och tröst, hälso och salighet ware med dig i lifwet, i döden och i ewigheten!

XXX.

Sal,

Då en Synderiska, som under des Frans bortowaro i Pomeriska kriget födt barn och det samma lifwet afhandt, den 21.

Aug. 1762 wälberedd led dödsstraffet.

Srugta dig intet, jag är med dig; wif icke af, ty jag är din Gud: jag styrker dig, jag hjälper dig och, jag holder dig wid magt genom mina rättfärdighets högra hand. Denna tröstefulla upmuntran gaf fordom Nådnes Gud sin tjenare Jacob, och den samma må du,

Min kära Christen, med fullkomlig hjertans tillförsigt tillägna dig i dag, då du öfvergifwer werlden och åstundar flytta til din Jesum i Guds himelska rike (Esa. 41: 10.).

Frugta dig intet, är et talesätt, hwarmed HERren i sit ord gemenligen tiltalar bedröfwade, blödiga och bekymrade Själur. För desom, i hwad tillstånd de wara må, kan wäl intet tröstord wara kraftigare, än då HERren tillägger: jag är med dig. Hwad behöfwer den frugta före, som har den alsmäktiga Guden i följe? När wi hafwe Gud med oss, ho må wara emot oss? Ho kan oss emorsta? Ho kan göra oss skada? Mycket har du, Min Christen, haft orsak at frugta före under hela din lefnads-tid. Den bedröfwelse du desse nästförflutne weckor warit underkastad, har dock warit den ömaste, den kånbaraste, men tillika den nyttigaste. Du har kânt en sorg och bedröfwelse efter Guds sinne, som kommit bättring åstad. Du har haft orsak at frugta för en rättfärdig Gud, i anseende til din stora synd, hwarmed du dragit öfwer dig wreden och fördömmelsen. Du har haft frugtan för din egen swaghet, uti hwilken du dig befunnit, då du wälat med dit tros-öga wända dig til Guds nådastol, werldenes Frälsare. Du har måst frugta för den lekamliga döden, den du ådragit dig och du sedt stå dig före efter Guds strånga lag och Öfwerhetens dom. HERren ware årad för den nåd Han dig bewist, då Han uplyst din ögon, rört dit hjerta, uplyst din själ med tro och förtröstan, och gladt din anda med sin tröst och hugswalelse. I dag är din sidsa resedag til ewigheten: Skulle någon

gon frugtan finnas hos dig öfrig för något som du ännu lida skal, så åskåda din trogna herde, din mildaste Frälsare, din Jesum, som nu wid dit aldrasidsta wandringsmål möter dig med den saligaste tillsäjelsen: jag är med dig. Han har gått den vägen, som du i dag gå skal: men med den stora skilnad, at han icke gick för sin egen utan för dina skal. I dag wil Han vara med dig och följa dig: i dag wil Han taga dig wid handen och leda dig säkert och trygt genom dödsens mörka dal: i dag wil Han anamma din anda, och föra din själ inför Guds Thron. Ach! så frugta dig intet; Jesus är med dig, Jesus följer dig, Jesus ledsagar dig.

Skulle hos dig, den klenmodiga naturen wilja upväcka någon til twiswel och afvägar ledande tanka, lägga hinder i vägen för din andagt, under något mistroöstans-moln; si, så möter dig HERRen med en ny försäkran: wit icke af, ty jag är din Gud. Låt dina tankar vara skilde ifrån alt jordiskt, alt werldsligt och alt wanskeligt. Du står på ewighetens brädd; se icke tillbaka, låt alt förflutit vara glömdt, alt försont, alt dödat. Låt werlden dö i din själ, holl henne omwärdig din widare åtancka; ty HERRen är din Gud, din nådige Gud, din trofaste Gud, din starke Gud. Omfatta din Gud med trones och kärlekens armar, och säg med David: HERRe, när jag hafwer dig etc. (Psal. 73: 25, 26.).

Är HERRen din Gud, och finner du dig hafwa Honom i hjertat, så lofwar Han widare: jag styrker dig. Han är starkhetenes Gud, som rikeliga förmår göra öfwer alt hwad wi bedje eller

ler tänke. Ur dit sinne mattadt, dina krafter förswagade; han förmår göra din själ munter; Han har lofwat gifwa dem trötta kraft, och dem magtlösom starkhet nog, så at de, som wänta efter HERAN, de få en ny kraft, så at de skola upfara med wingar såsom örnar; de skola löpa och icke uppgiswas; de skola wandra, och icke trötte warda (Esa. 40: 29, 31.).

Förbida HERAN, så lofwar Han ock ändreligen at hjälpa dig, och holla dig wid magt genom sina rättfärdighets höggra hand. Nu behöfwer du hjelp: Si, hjälpen är icke långt borta. HERAN är din hjälps och din salighets Gud: Hans höggra hand kallas en rättfärdighets hand, icke den rättfärdighets, medelst hwilken Han handlar med oss efter våra synder och wedergäller oss efter våra misgärningar, utan den för syndare högströfufulla rättfärdighet, efter hwilken Han swurit och sagt: så sant som jag lefwer, säger HERAN HERAN, jag hafwer ingen lust til den ogudagtigas död (Ezech. 33: 11.), för hwilken Han holler up af sine wrede och grymhet öfwer oss (Dan. 9: 16.), och af hwilken Han kallas HERAN vår rättfärdighet, hwarigenom syndare blifwa hulpne och säkre bo (Jer. 23: 6.). Efter denna rättfärdigheten gör Han våra blodröda synder snöhwita, kastar dem i hassens djup och tänker aldrig mer uppå dem. När Jesu Christi Guds Sons blod renar oss af alla våra synder, då blifwa wi delagtige af den rättfärdighet, som för Gudi gäller, då blifwa wi wid magt holdne i al nöd, i hellska dödsens stund och på yttersta domen. Gatta denna handen, holl dig fast wid den

den samma, så blir du för wisso hulpen, nåd skal dig wedersaras, du finner himmelen öpen.

Såsom witne til din dödsberedelse under denna nyß förflutne tid, som warit din sidsta lefnadstid, har jag största anledning at med wisshet förmoda, det du så innerligen i hjertat, som med mun och åtbörder dina synder årkändt, ångradt och afbedit. Jag har funnit dig genom Guds nåd blifwit wänd til Jesum, den du med trone fattat och dig tilågnadt. Förnya nu samma din själs innerliga begär, tro och förtröstan til Guds stora nåd i Christo Jesu. Seugta dig då intet, HERren är med dig; wit icke af, ty HERren är din Gud: Han styrker dig, Han hjälper dig och, Han holder dig wid magt genom sina rättfärdighets höggra hand. Låt din själ nu nåka sig nådastolen, och aflägg inför HERran din uprigtiga syndabekännelse: Barmhårtige Gud etc. O! du aldråmildaste korsfäste HERre Jesu Christe, etc. Min synd mig nu be-
dröfwad gör, etc. (N:o 390.).

Så war nu syndare oförkräkt;

Du hafwer en mildan Fader:

Emot dig är Hans famn uträkt;

Han annammar dig glader (N. 206: v. 11.).

Och, under et sådant dit själa-tillstånd, får altså jag, en Jesu Christi tjenare, på Min Frålsares wagnar och Hans kraftiga besalning, nu förkunna och tillsäja dig Guds ewiga nåd och kärlek, din stora synds, för hwilken du nu dö, och alla dina öfriga synders nådiga förlåtelse, samt försäkra dig om et ewigt lif och salighet, dit du icke långt
til

til utan i dag får ingå, se din Frälsare och åtnjuta Hans salighet utan återwändo: och det i Namn Faderns, etc.

Urkån nu med innerligaste tacksägelse denna din trofasta återlösares dig wedersfarna nådebewisning, och säg med glädt mod och til himmelen uphögt hjerta: Andock min synd är ganska stor, etc. (M:o 99: 5.).

Til din tros styrko och fasta försäkran om en så wigtig dig bewist nåde-wälgärning, wil jag påminna dig det hugneliga Evangelium, som står antecknad uti Luc. 15: 2; och som sjelfwa Jesu fiender emot deras wilja nödgades bewitna och besanna, af detta innehold: Jesus undfår syndare, och äter med dem. Jesus har emottagit och undfått din syndiga själ: nu wil Han äta med dig och meddela dig sin dyra lifamen och blod. Til Propheten Elia sade en HERkans Angel: Stätt up och ät; ty du hafwer en stor wäg för dig. Och han stod up och ät och drack; och gick af den matens kraft alt intil Guds berg Horeb (i. Kon: B. 19: 8.). Här är icke någon jordisk mat utan en himmelsk spis. Du har i dag en stor wäg för dig; ty du går nu genom döden til lifwet, ur tiden in i ewigheten, ifrån werlden til himmelen. Stätt up, tag tröst til dig, ät och drick i Jesu Christi tro, i Guds kärlek och hopp, så skal du finna wedergwäckelse, styrka och lif: och du skal af den matens kraft oförskräkt i andans starkhet gå alt intil Guds helga berg, som är den saliga himmelen. Åhör med andächtig själ denna dyra måltidens heligaste instigtelse: uplyst dit hjerta och tacka din Gud för denna nåd och af Hans

ofsäjes

osägeliga godhet. — Vår HERR Jesu Christus, i den natten, då han förrådder wardt, tog han brödet; tackade, bröt det, och gaf sina lärjungar och sade: Tager och äter: Detta är min lekamen, som för eder utgifwen warder: detta görer til min åminnelse.

Sammalunda tog han ock kalken, efter nattwarden, tackade, gaf dem, och sade: Tager och dricker häraf alle; denne kalken är det nya Testamentet i min blod, som för eder och för många utguten warder til syndernas förlåtelse; detta görer, så ofta i dricken, til min åminnelse.

Lofwa nu ytterligare HERran din Gud, och säg:

Tack min Gud för denna nåde,

Att Du hafwer tröstat mig;

Si mit hjerta gläder sig,

Jag är frälst från syndsens wåde,

Gud ske lof, nu mån jag wäl:

Lofwa HERren Gud min själ!

N:o 244: v. 13.

Nu hafwer du, O! fåra Sjal, bestått om dit hus, nu måste du dö. Det lärer ej wara dig emot, ty döden blir nu din winning. Du wandrar i dag alla werldenes wäg: gack med frimodighet döden emot, och wisa at hwarken lif eller död kan skilja en trogen själ ifrån Guds kärlek, som är i Christo Jesu. Si du döer;
men

men Gud är med dig, och skal i dag föra
 din själ åter i dit fädernesland (1 Mos. B.
 48: 21.). Tiden instundar at du i dag skal
 vara med Christo i Paradis. På et ögnas-
 blick skal du besinna dig uti et annat tilstånd,
 uti Bröllops-salen, uti de förstföddas försam-
 ling, ibland den otaliga Angla-skaran. Frugta
 dig intet, HERren är med dig, Han hjäl-
 per dig och, Han holler dig wid magt ge-
 nom sina rättfärdighets högra hand. Står
 up, låter oss gå hådan. Men, HER-
 ren wälsigne dig, och beware
 dig; etc.

Tal

Wid åtskilliga Embets-
Förrättningar.

103

Das kaiserliche
Verzeichnis

Inträdes = Prädikan,

Hollen för Ställesta Församling den 4
Maji, som war Christi Himmels-
färds dag, 1749 *).

Uti dit Namn, du store Treenige Gud;
Gud Fader, Gud Son, och Gud du
Selige Anda; wälsignad i ewighet!

Förberedelse.

Sag är pligrig både Greker och Bar-
barer, både wisa och owisa. Så
yttrade sig fordom den helige Paulus
(Rom. 1: 14), under det han föres-
hölt dem trognom i Rom, hwad som förnåmlis-
gast hade föranlåtit honom, at lydagteligen efter-
följa den heliga åstundan han fant hos sig wa-
ra uptänd, at uti Evangelii förkunnande använ-
da sin tid och förmåga på hwad ort, samt til
hwad folk och tungomål Öfwerherden worde ho-
nom kallandes och sändandes.

Apostelen synes här fördela werlden i tvåns-
ne delar, nämligen Greker och wisa, samt
Barbarer och owisa. Med Greker och de wi-
sa förstår han dem, som dels med en naturlig,

§ 2

dels

Sögströms Åttf. Tal.

*) Blef särskildt tryckt i Stockholm samma år hos
Direct. Lars Salvius.

dels med en himmelsk wisdom antingen hölls eller i hellska werket woro mera uplyste än andra, förnämligast hedniska Nationer. Men Barbarer och owisa kallar han dem, som både i naturlig och andelig måtto woro ifrån andra uplyste och heliga folkslag affskilde, och således hölls före wara ifrån den sanna wäsendteliga wisshetens gemenskap affsondrade.

At bära namn af de wisas lärare, war i Pauli tid en heder och förmon, den hwar och en wille sig helst tillägna. Men at wara och kallas de owisas och en hedningarnas lärare, war i sanning för werlden ingen hederstitul. Under detta namnet måste war Store Frälsare hells kallas en publicaners och syndares wän, samt ärfara de högmödiga Pharisæers och Skriftlärdas Enorrande (Luc. 15: 2). Under det namnet måste en Petrus röna sina egna medbröders tref och otidiga förebräelser (Ap. G. 11: 2). Under det namnet måste en Paulus fördraga sina egna landsmans, eller de ibland hedningarna wistande Judars hädelse: ja blifwa owärdig hollen at lesa (Ap. G. 22: 21, 22).

Under et sådant öde ihogkommer Paulus det ämbete, som war honom befallt (1 Cor. 9: 17). Som han, i kraft af sin omedelbara kallelse til Apostla-ämbetet, billigt tog del uti den befallning war käre Frälsare hade gifwit sina Lärjungar i gemen, nemligen, at gå ut i all werlden och lära alt folk (Matth. 28: 19.), och hade desutan en besynnerlig nåd af Gud at beröma sig utaf, nämligen, at han war sänd til hedningarna (Ap. G. 20: 17.), så fant han

sig både sticket och redebogen at blifwa hwar
 je manne allehanda, på det han skulle nå-
 gra saliga göra (1 Cor. 9: 22.). Denna beds-
 ningarnas lärare (2 Tim. 1: 11.) bemannade
 sig, sjelfwa djäwulen och afunden til trots, i
 Guds kraft, och skändes intet, ehwad han för
 detta namnet af werlden måste lida (v. 12). Den-
 na för werldens ögon föraktade, men i Guds hel-
 gedom flarettsande lampa mistade icke sin eld, sin
 iswer, sin nitälskan, sin redebogenhet, sin hjerteliga
 alädje och innerliga åstundan at gå, at wara, at
 förkunna, at tala, predika, lära, hwareit, för
 hwem, huru, och med hwad framgång den öf-
 werste Herden worde honom förordnandes och bju-
 dandes. Jag är pligtig, säger han, både
 Greker och Barbarer, både wisa och owisa.

Mine Christne. Deke Apostelens ord skola
 wid detta tilfälle tjena mig för et minnesspråk,
 som af hjertat årkänner, huru samna nåd af
 Gudi är mig på et medelbart sätt wedersfaren,
 som Apostelen på et omedelbart sätt tilågnade.
 Om Paulus årkände det för en synnerlig Guds
 godhet, at han uti Evangelii förkunnande fick ut-
 öfwa sin pligt både emot omwände och oomwän-
 de, Greker och Barbarer, wisa och owisa, in-
 nom och utom Israels hus och gemenskap; så
 wördar jag min Guds alwisa och nådiga försyn,
 som gjort mig wärdig at tråda i hans fotspor
 och undt mig så förkunna Christi obegrundeliga
 rikedomar både ibland Greker och Barbarer, wi-
 sa och owisa.

Om de äro Greker, som tråda i Grekernas
 fotspor, som beröma sig af en jordisk wisheit,

hvarigenom de ofta bedraga och dära sig sjelfwa, då deras wisdom icke i rent upsåt utöfwas och då den utan uppenbarelse blir lämnad åt sig sjelfwom: Om de äro hedningar, som gå til stumma afgudar (1 Cor. 12: 2.): om de äro Barbarer, som hafwa et mål, det man ej förstå kan, (1 Cor. 14: 11.): ja om de äro owise, utan förnuft och förstånd, som knäfalla för enom stock (5 Mos. B. 28: 49.) (Es. 44: 19.); så har jag orsak at säja med Paulo: Mig, som är den aldraringaste ibland all helgon, är denna nåd wedersfaren, at jag skulle ibland hedningarna, ibland Barbarer och owise, förkunna de obegrundeliga Christi rikedomar (Eph. 3: 8.).

Det lärer ej wara Eder, mine älskelige Christne, obekant, huru det för så år tillbaka har behagat Gudi at kalla mig utur mit land och ifrån mine släkt (Ap. G. 7: 3.) ut i ödemarkene til en sårhjörd, som war förstingrad, såsom de der ingen herdan hafwa, som war wildjuren til spis worden, som gick will här och där på bergen och på allom högom backom, &c. (Hesek. 3: 22.) til et barbariskt folk, som jag icke kände (5 Mos. B. 28: 36.) som et främmande mål och okunnoga tunga hafwa, hwilkas ord jag intet förstod (Hes. 3: 6.): til et hedniskt folk, som tjente andra gudar, stockar och stenar (5 Mos. B. 28: 36.): til et wildt och förstingradt folk, som intet wist hemman hafwa och hwilkas forbjälle ingen hwilo få (Eap. 28: 65.). Öfwer en sådan förstingrad sårhjörd, öfwer en sådan flygtig samt fring

Frings Nordens pol i de aflågsne orter och ödes
länder fringspridd Församling, Den jag (H Er-
ren wer) med många trötta fjät och ångsliga stuns-
der, emellan snö och isberg, i fjäll och ödemar-
ker sammansökt, sarte mig H Erren til en herde
och wåktare. De tyfsta öderum, i hwilka jag of-
tast haft mit tilhold: de klara himlajusen, som
i de widtbegrepna öknar warit mina wägwisare:
de lifsfarligheter, uti hwilka jag ibland et wilde
och afgudiskt folk warit stadd: de små och falla
hyddor som i en ödemark warit mina tilflugter;
de hårda hwiloställen jag under himmelens daag
otta måst söka och utwälja emellan berg och ste-
nar: de aflågsne och wilda skogslundar, som wa-
rit mina bönehus: samt de obeprovdde parker och
bergsklinter, som ej sällan warit mina prediksto-
lar; de skola med mig wieta huru wida jaä äro
kânt för min plikt och skuldighet at tjena både
Greker och Barbarer, både wisa och omwisa.
Den alskwåldige H Erren, som lärit mig förnim-
ma, at hans nåd ej har warit fåfång uti mig,
han har gifwit trefnad och lif, nöje och säkerhet,
lycka och framgång. Hans nådegåttwa är min
berömelse, at jag får säga med Paulo: Jag af
Guds nåde, som mig gifwen är, hafwa
lagt grundwalen: en annan bygger derup-
på (1 Cor. 3: 10.). Jag dristar icke säga: som
en wis byggmästare, emedan H Erren wer,
at mycken omwished och swaighet förelupit, hwilket
H Erren mig icke tilräkne! Dock wer jag, H Er-
ranom ware äran förbehållen, wist, at de folk,
som näpligen mer kânt, än luften af Christo, de
hafwa i hans lys begynt finna sin hälsa och sal-
lige

lighet: at det folk, hwilka woro som wilfarans de får, de äro omwände til Herden och våra själar's Biskop (1 Petr. 2: 25.).

Utkade Jesu wänner. Som jag altså hit tills haft nåden af Gud at tjena honom ibland Barbarer och owise, så har den samma gode Guden, som för detta bödd mig gå bort och söka efter det får som for wildt (Matth. 18: 12.) äfwen faderligen ledt mig efter sit råd (Ps. 73: 24.). HERren, som öfwertäcker mig i sino hyddo i ondom tid och förgömer mig hemliga i sit tjäll, han hafwer uphögt mig på ena klippe (Ps. 37: 5.), så at min berömmelse på den store dagen får blifwa, at jag både ibland Greker och Barbarer, både ibland wisa och owisa fått hans obegrundeliga nådes skatter utspida.

I ewighet wil jag ligga inför min Guds fotapall och prisa hans godhet, wishet och nåd. Jag ser hwad han med mig gjorde hafwer; jag tackar honom af alt hjerta, med fruktan och darrande (Job. 13: 6.). Jag får på denna dagen se för mina ögon en stor och folkrig församling*), hwilkom jag gifwen warder (Whitem. 1: 22.), och för hwilken jag på den stora dagen inför den öfwersta Herdan har at göra redo och råkenkap. Jag känner få til anseendet, men ingen til hjertat. Som HERren allena, hwilken är en domare öfwer hjertans tankar, wet hwars och ens tilstånd, så är min hjerteliga önskan och bön til Gud, at jag framgent måtte finna mig wa-

*) Bestående då af wid påß fyratusend själar, men wid 1773 års slut af 4737.

wara stadd icke ibland owise werldenes barn, oförståndige förtens trålar och sina lustars följeslagare, utan ibland wise, helige och trogne Guds barn och medborgare. Då skulle min lefnadstid blifwa mig lycklig, mitt herdaåmbete lätt och min herdawård utan ansvar på domedag.

Fridsens Gud, som igenfört hafwer ifrån de döda den stora Sårherdan, genom des ewiga testaments blod, wår **HERA Jesum**: han göre oss å alla sidor skickelige uti alt godt werk, och skaffe uti oss hwad honom tackeligt är, genom **Jesum Christum**; hwilkom ware åra af ewighet i ewighet (Ebr. 13: 20, 21.)!

Och, som jag, jånkte wårt heliga Evangelii betraktande, årnar taga mig tilfålle at ån yrrets ligare, under denna wår första sammanwår, helga eder och mig **HERANOM**; altså låren **J**, mine ålskelige och önskede wånner, tilstådja, at jag under Edert medfölje påminner mig mit åmbets wårde, pligt och skyldighet inför den store Guds ansigte med följande Herde-Sång:

O! gode Herde, som etc.

Evang. Marc. 16: v. 14.

Ingång.

Sör ens Evangelist Predikares werk; utträcta dit åmbete redeliga. Så lyder den faderliga förmaning, som den helige Paulus gaf sin Son Timotheo (2 Tim. 4: 5.), sedan han årkånt honom för skickelig och wårdig at vara **HERANOM Christo** en bepröfwad

wad och ostraffelig arbetare uti sanningenes ords udelande.

Som den helige Apostelen hade funnit denna mannen af H. Eranom Gudi med så mycket nåd, sådana egenskaper och gäfwor utrustad, at han kunde med trygghet anförtro honom omsorgen om de nyss planterade Evangeliska Församlingar; som han ock gifwer honom det lofordet, at han hade ingen den så aldeles lika med honom til sinnes war; som war så bepröfwad, at såsom et barn med fadrenom, hade han med honom tjent uti Evangelio (Phil. 2: 20, 22); så förhåller han honom uti anförda orden i synnerhet wänne hustruistucken af det, som han dageligen borde söra sig til sinnes, nämligen dels hwaruti hans ämbete bestod, som war at göra en Evangelist Predikares werk, dels ock, på hwad sätt han borde samma ämbete utföra, nämligen redeliga.

Wi wilje, efter denna Pauli förmaning, til vår upbyggelse så använda närwarande heliga Evangelium, at wi, i anledning af dessa orden: Går ut i hela werlden och prädiker Evangelium allom kreaturom, för denna gången föreställa vår andagt

En Evangelist Predikare.

- 1) Til des egenskaper,
- 2) Til des göremål och
- 3) Til des förmoner.

Afhandling.

Första Delen.

För vår Färe Frälsare, efter sin segerfulla upståndelse ifrån de döda, wille genom sin föregång öppna för oss wägen til himmelen, och dermed på mandomsens wagnar tillika taga sin Gudomeliga härlighet i fullkomlig besittning, så uppenbarade han sig til slut, efter wårt Evangelii innehåll, för sina elloswa Lärjungar i synlig gestalt. Som honom til des Öfwersta Herda-åmbete af Fadrenom war gifwen all magt i himmelen och på jorden (Matth. 28: 18.), så meddelte han ej allenast dese sina Apostlar, dem han nu sände ut i hela werlden at predika Evangelium allom Creaturom, den magt, som genom och hos alla rätt kallade och förordnade Lärare skulle wara gällande in til werldenes ända, utan förde dem ock efter handen på de wägar til uplysning och heloelse, på hwilka de kunde tjena alla sina efterträdare til läros och lefwernes förebild. Dese HERRans Jesu Lärjungar woro ej straxt fullkomlige: då vår Frälsare uti dagsens Evangelio talade med dem, fans hos dem ännu mycken otro och hjertans hårdhet; men sedan de uti Christi Schola, såsom hans Lärjungar, hade utstuderat, och tiden kom, då de i Jerusalem skulle med nya tungor begynna förkunna Guds dråpeliga werk uti Evangelii hemlighet, då bleswo de bekläddde med kraft af högdene (Luc. 24: 49.): då singo de ock tillika nya hjertan, hwilka ju mer och mer stråfwade efter at likna

deras HERRS och Mästares fullkomligaste förebild, hwilken kunde stiga fram och trotsa sina häftigaste fiender: hwilken af eder straffar mig för synd (Joh. 8:46.)?

En sådan ostraffelighet, dock i sit mått, fordrar Paulus såsom en hufwud-egenkap af alla Evangeliska Predikare, då han säger: En Biskop skal wara ostraffelig (Tit. 1:7). Och uti samma Capitel fordrar han af alla Guds Ords tjennare en försökelses tid på hwilken de skola pröfwas, innan de tiltråda sina ämbeten, och de böra komma så wida, at ingen kan straffa dem (v. 10.). Denna ostraffeligheten grundar sig åter på twänne andra hufwud-egenkaper, nämligen at en Evangelisk Predikare finnes äga den skickelighet som fordras til ämbetsens wert, genom hwilket Christi lekamen må uppbyggd warda (Eph. 4:12.), samt har upsåt och wilja at efter yttersta krafter sit ämbete redeliga uträtta, och sig i alt så skicka, at han kan ställa sig sjelf för en estersyn til goda gärningar, med oförfalskad lärdom och ärlighet (Tit. 2:7.).

Betraktar man Andans ämbete til des grund och ändamål samt angelägenhet och ansvar, så skönjes noggsamt, at det fordras en Gudoms kraft, som skal göra of skickelige och beqwäme det samma bära och rätt förestå. Som Gud är den, hwilket alt wärkar i allom, och låter Andans gåfwor uti hwarjom och enom bewisa sig til gagns (1 Cor. 12:6, 7.) så är ock han allena den, som de heliga gör beqwämlige til at föra nya Testamentsens ämbete (2 Cor. 3:6.). Han som gjorde de galnas och i trone senhjärtades (Luc.

24: 25, 32.) sinnen brinnande, som gjorde de otrogna och hårdhertade til wärdige Evangelii Predikare, han gör ännu och in til werkens ända den wärdig och beqwäm at wara och belgadt sat til heder, Sus-Erranom brukeligt, beredt til alt godt werk (2 Tim. 2: 21.), som låter sig, efter Guds wilja och ordning, dertil bereda.

Om det fordras wisshet til at döma andeliga saker andeligen (1 Cor. 2: 14, 15.), så bde en Evangelisk lärare, efter den nåd Gud gifwit, hafwa winlagt sig om at blifwa af en sådan wisshet delagtig, och således af barndomen hafwa kunnat den Seliga Skrift (2 Tim. 3: 15.), samt låtit sig upföda i tronens ordom och en god Lärdom (1 Tim. 4: 6.). Som hans skyldighet och pligt är, efter Christi förordnande, at lära alt folk (Matth. 28: 19.), så måste han sjelf hafwa lärdt och öfwat sig at ransaka Skrifterna, hwarest finnes en outöselig källa til all lärdom, wisdom och salighet. Och, som uti den synliga Församlingen äro många lemmar, af många handa slag och tilstånd, barn, ynglingar och såder, starke och swage, förfrare och förförde, icke så fordras den egenkapen hos hwar Evangelisk Predikare, at han kan råte dela sanningens ord (2 Tim. 2: 15.), samt så holla sig wid det ord, som wist är och lära kan; på det han må wara mächtig at förmana alla genom hålsosam lärdom, och öfwerwinna dem, som deremot säga (Tit. 1: 9.).

En sådan Andans wisshet och kunskap har en Evangelisk Predikare i synnerhet af niden uti de

hufvudmål, som höra til sjelfwa wäsendet af Andans ämbete. Den, som skall underwisa HERrens folk til salighet, han måste äga kunskap om salighetenes wäg, han måste äga wisdom och förstånd sig så skicka, at alt måtte lända Guds folk til upbyggelse och deras själars salighet. Den, hwilkom Christi får bli anförtrödde, han får icke fly och ötwergifwa sären, då han ser ulfwen komma (Joh. 10: 12.). Han måste äga skickelighet at uplöka och leda til rätta de wilsfarande, samt särdighet at med saktmodighet straffa them, som emotstå (2 Tim. 2: 25.). Den, som är satt at regera Guds Sörsamling, hwilken han hafwer förwärfwat med sit blod (Ap. G. 20: 28.), han måste wara beqwäm och skickelig at upmuntra, at truga och tilhålla Christi särahjörd, at med en Christelig lydaktighet holla sig til tronens ordom och en helig wandel. De, som af den himmelske Husbonden äro satte til Öregårdsmästare i hans wingård, de måste äga skickelighet at känna och urskilja goda trän ifrån de onda, at ympa och affstyma, at inlåta och utsluta. De, som skola herbergera Christi wänner och efterföljare, hwilka merendels af werlden blifwa hatade, af synden förkräcte, af satan ansäktade, de måste wara beqwäme at trösta och wederqwäcka, at sägna och uphjelpa. Si, dese äro gåfwor, som endast fås af ljusens Sader (Zac. 1: 17.): de äro kännemärken af Christi Lärjungar och tjenare: de äro egenheter, som göra Evangeliske Predikare skickelige til ämbetsens werk: de äro prästwestenar, på hwilka de skola prästwas och försötas, innan de få ärkännas för ostraffelige (1 Tim. 3: 10.).

Men

Men, som beqvämlichkeiten och skickeligheten til Andans ämbete ej gör tilfyllest, om man ej lägger handen wid, at den samma i gärningen och wärket med id och slit använda, så har jag nåmt en annan hufwud egenkap, som bör finnas hos hwar Evangeliskt Predikare, nämligen, at han har upfåt och wilja, til at efter Guds wilja och kallelse tiltråda sit ämbete, samt uträtta det samma så, at han kan ställa sig sjelf, i Guds kändedom och kärlek samt et heligt lefwerne, til eftersyn. Han måste ej allenast hafwa låtit bereda sig til et helgadt fat, utan ock upwåkt Guds gåfwa, som i honom är (2 Tim. 1: 6.): ej allenast wara skickelig gjord, utan ock asbida tiden, då ordningens Herre wil öppna honom dören in i sårahuset: at han anser den rätt-trogna Kyrkan för en ren Jungfru (2 Cor. 11: 2.), den han icke har at lösa ur egennyttige förmyndares eller oförskämde kopplares händer för en horepenning, i ändamål at med henne ställa sin oreña lystnad efter jordiskt nöje och förgångeliga wällust til frids; utan har til omwårdnad at undfå utaf den himmelska Fadren, i ändamål at beholla henne obesmittad, samt fly henne Christo des själ-brudgumme ren och obefläckad. En Evangeliskt Predikare har både först och sist icke at söka sit eget, utan hwad Christo Jesu tilhörer. En ren afsigt i alt görande och företagande är en Christi tjenares prydnad och ärestycke, som han bör älska och wärdera högre, än alt hwad werlden kallar stort och högt. Och en försigtig enfaldighet, til ärnående af Christi rikes förkofring, är en himmelsk telning, som uprinner hos dem, hwilka äro

innympade i det sanna winträdet Christo, och kan ej annat, än bära rika och ymniga frukter. En Christi tjenares ändamål är ej mindre at rikta sin egen själ, än sina åhörares, ej mera at wisa sina anförtrödda wägen til saligheten, än at själf tråda i sin Frälsares fotspår genom et heligt, men löst och ofkydigt lefwerne, ehwad namn och titlar werlden, efter sin gamla wana, gifwer honom och dem alla, som kommit med Jesu i helig bekantskap, och bjuda til at holla sig obesmittade af werldene.

Christi tjenare åligger, at föda Christi hjord (Joh. 21: 16. 1 Pet. 5: 2.). De få altså icke vara försummelige legoherdar, som föda sig själfwa (Ezech. 34: 2.) och dermed försumma at sköta hjorden. Et enda får, en enda människo-själ bör vara dyrt aktad för deras ögon och dyrare, än all deras egen jordiska wälfärd. Af sigten at winna själar til Gud och saligheten bör gå och gälla framför alla affigter, ehwad namn de må hafwa och ehwad de må påsyfta. Swilket til at årholla måste afbidas nåd af högden, och til des befordrande fordras alla de öfrige egenskaper, som göra en Evangelist Predikare i des ämbete ostraffelig.

Här fordras idoghet i bönen, som må kallas det enda högstnödiga i ämbets-skölden och den förnämsta pryddelse i wår prästerliga skrud. Skickelighet, lärdom, nit, arbete och wako utan bönen, är som en människa utan hufwud. Den som wil hafwa wisdom han bedje af Gudi, råder Jacob (Jac. 1: 5.). Men om någon behöfwer wisdom, så behöfwer hon wist i sanning hos en Christi

sti tjenare, som må, så framt han wil skaffa frukt, wiserligen, bedja alltid och utan återwändo och icke förtröttras (Luc. 18: 1.).

Här fordras tolamod under alla de beswärligheter, som Christi tjenare påkomma. En Evangelisk Predikare får icke wänta sig bättre lycka, än den öfwersta Fårherden hade i werlden. Han måste tola, om han af werldenes barn lider motstånd och gensägelse: Han måste tola om han blir et mål, dit alla mordetungor blifwa stälde: han måste tola werldenes hot, wänja sig wid at lida och fördraga de onda (2 Tim. 2: 24.), at bemöta hwar man, jämwäl sina owänner med sagtmodighet: tola, om all oordning ej går så lätt at ställa til rätta, samt förbida tiden, som ordningens HERre har allena i sin hand at styra och förese.

Här fordras waksamhet och nit, at han har ägt på sig sielf och på allan hjorden (Ap. G. 20: 28.). Wakande at ej utswar, som dageligen upkomma, så tilfälle at skingra Christi fårarjord: wakande, at ej ogräs upwäper ibland Församlingens späda plantor: wakande at afböja all förargelse, misbruk och oredor, som kunna förtaga de Christnas ordning och stickelighet. Hans nit om Gud skal öfwerwinna alt människo-tycke, fruktan och affigt, då han står på sin Guds wakt. Israels Propheter så icke wara lika råfwar i öknene, utan tråda fram för gapet och göra sig til en mur omkring Israels hus, och stå frimodeligen i striden på HERrans dag (Ezech. 13: 4, 5.), då synden skal straffas och de ogudaktigas wäsende dem för ögonen ställas. Han

skal med Guds nit stå synden emot. Guds hus ses nitälstan skal fråta honom, och Christi kärlek twinga (2 Cor. 11: 2. 5: 14. Joh. 2: 17.) honom dertill, huru han må hindra och förebygga, at Guds stad igenom syndenes och syndares tillväxt ej må blifwa en röfwarekula. Med et heligt nit och Andans frimodighet, dock tillika med hjertans frimodighet (2 Tim. 2: 25.) skal han igenstoppa munnen på dem, som låra det intet doger (Tit. 1: 11.), hwarigenom HERRans menighet kan blifwa i låro och lefwerne förwärrad.

Här fordras, med et ord, en ostraffelig wandel; och alla Christeliga dygder, som pryda en Christen, de kunna ej annat, än pryda det ämbete, som rättfärdighet predikar (2 Cor. 3: 9). Christi tjenare stå som på en Theater och skådeplats. På dem, deras lefwerne och wandel äro allas ögon upmärksamme. Som de med en offickelig omgångelse mycket ondt och skadeligit kunna åstadkomma; så hafwa de bästa tillfället at, som Kristus sielf gjorde, upbygga HERRans menighet ej mindre med et godt exempel och et heligt lefwerne, än med ord och föreställningar. Derigenom kan det ske, at ock de, som icke tro på ordet, kunna af andras heliga omgångelse utan ord blifwa wundne (1 Pet. 3: 1.) Som det altså tilkommer hwar och en Evangelisk Predikare at kunna säga med Paulo: Mine bröder, warer mine efterföljare, såsom ock jag Christi (1 Cor. 11: 1); Så är den Christi tjenare lycklig och rättfärdig, som med en trygg sinnes öfwertrygelse och et godt samwets

wit

witnessbörd kan säga med samma Apostel: Söljer mig, käre bröder, och ser på them, som så wandra, som I oss för en efterdömmelse hafwen (Phil. 3: 17.).

Uti den

Andra Delen

Äf wår betraktelse sade jag at wi skulle föreställa wår andakt en Evangelisk Predikare till dess göremål. Detta är af sjelfwa namnet uppenbart, så wida de kallas Evangeliske Predikare, eller Evangelister: hwilket ord, ehuru det till namnet hörer egenteligen dem till, som i första Församlingen woro Apostlarnas redskap och sändningsbud wid Församlingarnas uppbyggelse och styrrel, dock i sjelfwa gärningen och huswudbemärkselsen kommer både Apostlarna sjelfwe till, efter wårt Evangelii innehåll (v. 15.), och jämtwål allom dem, som efter deras tid in till werldenes ända skola uppbygga och wid magt holla Christi Församling på den grund, som af Apostlarna lagd war, samt genom Evangelii predikande och Guds nådehäfwors utdelande blir fullkomnad. Apostelen Paulus säger (Gal. 1: 16.) sig wara kallad dertill, at han skulle genom Evangelium förkunna honom (Guds Son). Om Apostlarna i gemen berättas, at de höllo hwar dag uppå utan återwåndo at lära och prädika Evangelium om Christo, uti templet och i all hus (Ap. G. 5: 42-). Härmed efterkommo de wår Frälshares befallning uti dagens heliga Evangelio: Går ut i hela werldena och prediker Evangelium allom kreaturum. Som nu Ev

angelium innehölt läran om syndaförlåtelsen genom Christum, och följaktligen den rättfärdighet, som kommer af trone och för Gudi allena gäller, så kallas detta ämbete Nya Testamentsens ämbete, som rättfärdighet predikar (2 Cor. 3: 6.), &c. Och, emedan Apostlarnas göremål ej war åtskilligt ifrån deras efterträdares, så wida ändamålet är en salighet, som på enahanda sätt och genom enahanda medel allom blir tilbuden; så följer, at trogne Lärare in til werldenes ända ej allenast böra kallas Evangeliske Predikare, utan ock at deras göremål är til at predika Evangelium i det upfåt, at alt folk må blifwa af den rättfärdighet, som för Gudi gäller, delaktige.

Som nu Evangelii Predikan är rätta Lärarens Hufwud-göremål, så fordrar nödwändigheten och sjelfwa Nådens beskaffenhet, at de tillika ej försumma, at underrätta Christi menighet om medlen, hwarigenom en människa kan blifwa til Guds nådes undfående skickelig. Nu är Guds ordning denna, at människan genom en san bättring och omvändelse skal låta bereda sig til nådens anammande. Fördeniskul åligger det Evangeliske Predikare åfwen, at, efter deras Frälsares exempel, i sin ordning predika Guds lag, hwarigenom synden, som skal förlätas, blir känd, och hwarigenom Evangelium leder syndaren til Christum at undfå den rättfärdighet, som fattas. En Läkarens göremål är at hela den sjuka. Men om han wil winna sit ändamål, fordras ej sålsan, at han med skarpa medicamenter bereder den sjuka til de lindrigares årnjutande. Den barmhertige Samariten göt oljo i såren, på
det

det de måtte helas. Men han måste ock gjuta win in, som skulle de samma rena och friske holla. Alltså hafwa trogne lärare at igenom Evangelium predika frid och försoning, utan at få förtiga sättet, huru friden kan århollas, samt de lefnads plikter, med hwilka de benådade hafwa at utwisa sin trohet emot Gud och Försonaren Jesum.

Om Evangeliske Predikares göremål är så förkunna nåden, at alt folk må blifwa af den samma delaktige och i den samma beståndande; så måste han widåre weta at föredraga Guds råd och ordning med dem, som en gång anammat nåden, at de måtte blifwa i trone faste, i nåden, wåra, samt i alla tronens frugter förkofras och rike blifwa. Här blifwa nu åter så många göremål, som åtskillnaden är emellan de mångahanda lemman, som bekänna sig til Christi menighet. Guds Församling här på jorden liknas ej sällan wid en fårahjord, hwarest äro starke och swage, sjuke och hele, wilde och tame, &c. Men Israels herdar och Evangeliske Predikare tilkommer, at, under den öfwerste Herdens efterfölgd, uppsöka det borttappade, ingehämta det förwildta, förbinda det sargade, stärka det swaga, hwad fett och starkt är bewara, och således sköta dem alla, som de betarfwat (Ezech. 34: 16). De hafwa först at uppsöka det borttappade, hwarmed förstås sådana själar, som antingen ej ännu hunnit komma i Guds och Jesu Christi gemenskap, eller som wäl en gång kommit, men skildt sig ifrån hjorden. Dessa hafwa trogne Predikare at up-

söka, hwilket sker, då de förefomma dem med sina århindringar och upväckelser, ställa dem deras tillstånd före, at de måge få öppna ögon, och omvändas ifrån möckret til ljuset, och ifrån satans magt til Gud (Ap. G. 26: 18.): under försäkran, at nåden i Christo är allom tilbuden och står allom öppen, som fatta det upsåt, at wilja sig til Gud omvända och salige blifwa.

Evangeliske herdar hafwa at igenhämta det förwildra. De hafwa at med herdastafwen ej allenast holla Christi fårahjord tillsammans under et hufwud och förswar, utan i synnerhet hafwa upsigt och wakande öga uppå dem, som de märka med upsäteliga synder wilja afwika ifrån Guds ords bod och wåg in uppå galna wägar och skadeliga stigar. Dessa måste de igenhämta, warna och upmuntra til at ej öfwergifwa sin församling, utan wandra på en wäg, njuta enahanda bet, holla sig til et fårabus och således i namn och werk, med hjerta och mun, i läro och lefwerne holla sig til den öfwersta fåraherden och wåra själars Biskop endrägteliga.

Widare skola de förbinda det sargade, hwilket sker, då de med Evangelii hugneliga lära ingjuta Guds nådes olia i syndasåren och med Christi rättfärdighets mantel förbinda de strimor, som af samwetets skarpa Diamant och med järnstyl blifwit i botfärdiga syndares hjertan ingravnene och skrefne: At sådana särade, förbråkade och af syndenes gift sargade samweteten måtte få syndernas förlåtelse, och loft ibland dem, som helgade äro genom trona til Christum, (Ap. G. 26: 18).

De skola stärka de swaga, som ster, då de tilse, at de swage och ansåktade ej blifwa i deras swaghet öfvergifne, eller de klenmodige, hos hwilka det andeliga lifwet ännu är swagt, som hafwa at kämpa emot otron och deras hjertas naturliga hårdhet och kall sinnighet i bönen, samt Guds ords andåktiga hörande och anwändande, ej måge i deras blöddighet och sinnes oro förwårdslösas eller hjelp- och tröstlöse lemnas: samt då de kunna til upbyggelse och de swagas styrka hugswala dem, som i allahanda bedröfwelie (2 Cor. 1: 4.), i sjukdom, i fattigdom, i hwarjehanda andelig och lekamlig nöd stadde äro.

Ändteligen tilkommer alla Evangeliske Predikare, at bewara hrad fett och starkt är. Härmed förstås de, som i förtröstan på sig sjelfwa råka i förmåtenhet och andelig högfärd, tro sig vara starke, ändock de äro swage: inbilla sig vara rike, och hafwa nog och behöfwa intet, ändock de äro elände, och jämmerlige, och fattige, och blinde, och nakote (Upp. B. 3: 17.) Ifrån en sådan förmåtenhet och insbildning hafwa Evangeliske Predikare desse fere och starke at bewara, at nederflå deras högmödigas tankar och förmå dem at årkänna sig för fattige benådade syndare, samt endast låta nåden, men ej deras egen förmenta starkhet, vara wåldig öfwer och uti sig, så framt de wilja at deras wålfärd, som bör vara den öfwersta Herden allena undergifwen, skal blifwa befordrad och de försatte i det himmelska wäsendet timeligen och ewinnerligen.

Detta heter, at sköta dem alla, som de

betarfwat. Och de Lärare, som i desse mål, hwilka i mångfaldiga andra plikter och omsorger sig utsprida och ytra, genom Guds Andas bistånd redeliga sit ämbete uträtta, de hafwa at hugna sig af de förmoner, som af den gode Guden alla sanna Evangeliske Predikare äro förundte, och dem wi nu uti den

Tredje Delen

af vår betraktelse wilje taga i öfwerwägande.

At bära namn af en Evangelisk Predikare har i alla tider warit för werlden och Christi fiender en ringa sak. De, som hata HERren, kunna ej annat, än hata tjenaren. De, som föraktade Jesum, de föraktade ock hans witten. De som försummade Konungens kallelse, at komma til bröllops, de togo ock fatt på hans tjenare, hädde och dräpo dem (Matth. 22: 6). Sådant är ej underligt: Vår Frälsares ord äro sanne: Hafwa de förfölgt mig, så skola de ock förfölja eder; hafwa de höllit min ord, så warda de ock höllande eder (Joh. 15: 20). Som werlden wisar dermed, at hon icke känner Gud, så wisa deremot Christi tjenare, at de om werldenes gunst och förtroende ej äro mone och angelågne. De hafwa privilegier som werlden icke wet utaf. De hafwa förmoner större, hårligare och waragtigare, än werlden, och som alla menlöshetens bespottare och sanningens fiender i ewighet ej skola wara mäktige at ifrån dem taga. Förmoner hafwa de

Först i tiden. De besynnerliga äretitlar, med hwilka HERren Gud i sit hel. ord har behagat be-

hedra sina trogna tjenare, påminna oss ej allenast deras ämbets skyldighet, utan ock om deras ämbetes höga värde, Guds faderliga omvårdnad om dem, samt deraf flytande själa-sågnad, hugnad och säkerhet. När de kallas Evangeliske Predikare eller Guds nådes bodbärare, Guds ords förkunnare, Församlingens Predikanter, och sändningebod i Christi stad (Ap. G. 6: 4. 2 Cor. 5: 18. v. 20.), så måtte de hafwa orsak, at påminna sig den ära och värde, dem är skänkt fram för werldenes barn, som holla för den största lycka och förmon, at få förkunna människo ord, at få beboda frid emellan jordiska Konungar, eller få wara mäktige Potentaters Ministrer och sändningebod. När trogne Lärare få kallas Guds medhjelpare, och blifwit wärdige, at föra nya Testamentsens ämbete, som rättfärdighet predikar (2 Cor. 3: 6.), samt wara skaffare til Guds hemlighet (1 Cor. 4: 1.); så kunna de holla för en ringa ting, at blifwa dömda af werlden och hatade af den himmelska Husbondens tjenstefolk (Luc. 12: 42.), hwardswer de likwäl äro satte. Deras ämbete har klarhet, mer än det, som i stenar utgraswit war, mer än jordiska sändningebods, som icke hafwa själars wälfärd til ändamål, icke at förkunna en andelig och ewig frid, utan blott hwad jordene tilhörer, icke alltid med, utan ofta emot Guds wilja, ordning och wälbehag. Deras ämbete har kraft, som werkar G:rrans werk (1 Cor. 16: 10.) genom och med dem, efter wårt Evangelii innehoud. Det ämbete har myndighet, större än werldenes barn wilja tro,

under Christi färahjords anförande och Guds dyrköpta Sörsamlings regerande (Ap. G. 20: 28.) Det har säkerhet mot werldenes trug, så at de under werldenes största hatande och förföljande kunna vara ägare af en himmelsk ro och säkerhet i sina hjertan samt i wår Guds gårdar grönstas (Ps. 92: 14.), ändock ondskan skulle göra deras werld til en tåredal. Den himmelske Fadren har aldrig rolt och warder aldrig rolandes, at hans trogne tjenare blifwa lemnade tröstlöse, eller deras plågare och förföljare olönte. Deruppå hafwe wi utaf Guds heliga ord, af alla tiders Historier, ja af dageliga försarenheten et öfwerflöd af försäkrande löften, prof och exempel.

Når Guds Ords tjenare warda kallade arbetare i ordet och lärdomen (1 Tim. 5: 17.), så utwises deras förmon fram för werlden, som arbetar i fåfångligheten, i synden, ja ofta i djefwulens wärk. Wår Frälsare sjelf kallar dem arbetare i HERrans såd (Matth. 9: 38.) Som en åkerman aldrig har hugneligare arbete, än då han får sylla med sådens utsäende och skötande; altså kan en Christen ej hafwa fågnesa- re göremål än då han får tjena i HERrans planteringsgård. Det fann den helige David, der före sade han: salige äro de, som i dino huse bo: en dag uti tina gårdar är bättre, än eljest tusende: jag wil hålle wakta dörena uti mins Guds huse, än länge bo uti de ogudaktigas hyddom (Ps. 84: 5, 11.)

J anseende til gemenskapen med de heliga njuta trogne lärare här i tiden många härliga och salis

saliga förmoner. Den hugnad, som är at ärfara det HERREN werkar med dem, at ordet blir stadfast och har framgång, Christi rike utwidgas och ondskan undertryckes, är stor hos alla trogna, men i synnerhet hos lärarena, som få se sig derigenom warda med mycken wälsignelse beprydde (Ps. 84: 7.) Ju mera djefwulens rike förskingras, ju större lydnad får Guds ord och ju större fågnad förorsakas hos des lärare. Som det är et säkert kännemärke af et djefwulens barn och den syndiga werlden, at man föraktar och förföljer Guds sändningebod (Ap. G. 7: 52.), så är det et kännemärke af de helige, at de äro sina lärare lydige och följa dem, (Ebr. 13: 17.) at de holla dem hederwårde (1 Tim. 5: 17.) at de bedja Gud för dem (Rom. 15: 30.), at de dela alt godt med dem (Gal. 6: 6.). Som den helige Paulus måste wara et widunder werldene (1 Cor. 4: 9, 10, 12, 13.), swag och föraktad, blifwa bannad, förfölgd, hådd, såsom werldenes afskrap, hwars mans afbugg, nämligen i bland de ogudaktiga; så blef han deremot af de trogne Galater anammad såsom en Guds Ängel; ja såsom Christus Iesus. Om det hade möjeligt varit, hade de sina ögon uttagit och gifwit honom. Sådant öde hafwa ock alla trogna lärare i werlden: Af Guds wänner älskade, af Guds fiender hatade: af de trogna hedrade, af de otrogna föraktade: af Guds barn befordrade, af djefwulens barn förföljde. Christi regel står fast i ewighet, af detta innehold: hwilken eder hörer, han hörer mig; och

och den eder föraktar, han föraktar mig (Luc. 10: 16.) Lofwad ware HERren, som leder dem saligen här i werlden, och efter sit heliga råd, som finnas i hans gårdar. Om de blifwa wid lifsens ord och uträtta in til ändan sit ämbete redeliga, så hafwa de en härlighet hos Gudi förwarad.

Sör det andra efter döden, då den öfwerste Herden uppenbar warder, och de skola undfå härlighetens owanfeliga Krono (1. Pet. 5: 4.) Om HERrans tjenare blifwa i werlden illa belönte, så skola de i himmelen undfå en nådelön, som ingen skal kunna dem ifrån taga. Här förskutne, der uptagne: här föraktade der til heder upfatte: här holdne för ursinnige och deras ändalykt för en skam, men der räknas de ibland Guds barn och deras arfwedel ibland de helige (Wish. B. 5: 4, 5.) Här föraktade lampor (Joh. 12: 5.), der skinnande ljus, då lärarena skola lysa såsom himmels sten, och de, som många underwisa til rättfärdighet, såsom stjernor i ewighet (Dan. 12: 3.)

Ärhindring.

Mine älskade wänner. Tiden tillåter icke at för denna gången widare fullfölja wår betraktelse. Om man ej hunnit anföra allt, som wid et så rikt och angeläget ämne kunde andragas, så förmodar jag dock så mycket i Christelig ensfaldighet wara sagdt, at wi å bägge sidor låra så något at tänka uppå, och som kan tjena oss til ärhindran, lärdom och upbyggelse. Som jag
 skulle

skulle skrymta in för HERRanom, om jag wille påstå, at alla, som bära namn af lärare, i sielfwa gerningen gjorde en Evangelist Predikares wärk och uträttade sit ämbete redeliga; så skulle jag ej mindre förshnda mig emot sanningen, om jag wille medgifwa, det alla, som mena sig wara lydige får och åhörare, sin pligt och skyldighet emot sina Lärare påtänka samt redeliga efterkomma. Sy, som förfarenheten gifwit tillkänna, at man ibland Herdar funnit legoherdar: ibland Säder, Tuktomästare (1 Cor. 4: 15.): ibland Evangeliske Predikare, Baals Präster: ibland Propheter, tyste och late hundar (Esa. 56: 10.): ibland wäktare, ulfwar: ibland människors fiskare, Balams Propheter (2 Pet. 2: 15.): ibland ledare, förförare (Esa. 9: 16.): ibland Själsförjare, Själemördare, ic. så har man ibland åhörare funnit försmådare: ibland Guds ords görare, löse bespottare: ibland lydige får, stinkande getter: ibland manna medborgare, fiender til Christi kors: ibland Guds åkallare, föraktare: ibland HERRans tilbedjare, hårdnackade och oomskorne i hjertat och dron: ibland Guds barn, djefwuls barn, fulle med alt bedrägeri, och med alla list, fiender til Guds Ord, HERRans tjenare och alt det rättfärdigt är (Ap. G. 7: 51.).

Mine Christne! som Guds ord äro i ewighet sanne, så hafwe wi och wårt syndiga land icke länge sedan fått smaka och äta frukten af våra gärningar. Om Guds ords och des tjenares förakt har alla tider warit et sörebod til länders och folks

folks undergång, hwartil man både af den heliga Skrift och förfarenheten kunde anföra oräkneliga prof af exempel; så hafwe wi ej swårt före at uträkna orsaken, hwarföre våra högtidsdagar funnits förwandlade i sorg och våra wisor i Klagogråt (Amos. 8: 10.): Hwarföre twister och twädrågter til vår egen ödeläggelse ibland oss upkommit: hwarföre ondskan, försmädelsen emot Gud, otukten och gudlösheten blifwit en förnämt och loflig landsfied: hwarföre wi i stället för såd sätt upskära agnar, tistlar och törnen: hwarföre wi flytt när ingen jagat oss: hwarföre wi wändt våra egna swärd och wapen emot oss sjelfwa: hwarföre våra fasta Städer varit som fikonatråd med mogen fikon; då man kastar dem falla de honom i munnen, som dem äta wil (Nahum. 3: 12.): hwarföre våra tillfugter varit såsom sönderbrutna rörstafwar; då man stödde sig wid dem, genomstungo de handena (Esa. 36: 6.). o. s. w.

Ätanken af detta och andra sådana den Gudomeliga rättfärdighetenes oomstötliga prof skal ej allenast tjena oss til årkänsla af vår förra o betänksamhet, utan ock til upmuntring at hådansk efter wisligare omgå med Guds Ord och de nådeskatter vår gode Gud åt oss derutinnan utdelar. Emedan wi wete och tro, at Guds godhet ej öfvergifwer oss så snart wi bryte; så så wi, genom vårt eget exempel, wörda hans Faderliga barmhertighet, som förnvar vårt hopp om hugneligare tider, så länge han ej aldeles tager sit ords hus ifrån oss, utan, efter sin nådiga Wickelse låter det samma rent och oförfalskadt
ibland

ibland oss läras och predikas. Hans försyn bör tillskrivas, at han på oss fullbordar sit nådiga löfte om des bibehållelse. Då wi, efter vår Frälsares förmaning, bedja sådenes Herre, at han sänder arbetare i sin såd (Matth. 9: 38.), så är ingen twifwel, at han ju gifwer oss Herdar efter sit hjerta, de oss löda skola med lärdom och wisheit (Jer. 3: 15.): och wil beställa wåktare uppå tina murar, o! Jerusalem, de som icke tuga skola hwarken dag eller natt (Esa. 62: 6.).

Huru wida J, mine älskelige åhörare, i detta mål eder wålhård eftersökt och Guds ordning efterfölgt, derom lära edra egna hjertan med edder bäst witna och intyga. För min del årkänner jag af hjertats grund min Guds godhet, som förunt mig at få tjena HERRANS menighet, efter det pund och de gåfwores mått, som han sielf mig tilldelat och gifwit. At jag öfwer min wåntan blifwit til denna Församlingen befordrad, det tillskrifwer jag blott och allenast min Guds alwisfa försyn, som bewekt och styrkt min nådige Konungs och Öfwerhets hjerta dertill, at jag emot min förmodan blifwit förordnad til wåktare för en Församling, den jag icke kände, och der jag ej ens varit sedd. Israels Gud upfyller alt vår Konungs begär, önskan och anslag, samt hugne Des hjerta, efter Des upsät, at igenom denna befordring söka Guds åras förkofring, samt des wårda Församlings hugnad, tilwårt och upbyggelse. Israels läfware styrke Honom i des höga ålder och under Hans Majestäts än warande sjukliga tilstånd. Guds hand lägge ännu lof och pry-

prydelse uppå Sonom (Ps. 21: 5.), at under Hans regering bärigen ännu må frambåta frid ibland folket och högarna rättfärdighet (Ps. 72: 3.).

HERRen besegle sina wårda Församlingars hopp uti Swea-Rikes utforade och hyllade Arsfurste! Himmelens Gud bibeholle Hans hjerta wid rätt och rättwisa ewinnerliga, at Han må behålla det elända folket och Christi förtryckta Församling wid rätt, hjälpa de fattiga och förtryckta de försmädare. At i hans tid må den rättfärdige blomstras, och stor frid, til des månen icke mer är (Ps. 42: 4, 7.). Han gifwe Honom et långt lif: Hans dagar warre såsom Solens: Hans hus warde wålsignadt: Hans Såd förmerad, och Hans namn väcke intil efterkommänderne (v. 17.).

Guds nåd och frid föröke sig med och uti alla denna mig anförtrodda Församlings wårda lemmar och åhörare. Guds ewiga kärlek omwårftwe dina fäder och barn, dina Lärare, lemmar och åhörare, du kåra samt wid mit blod förbundna Skellesta Församling. Guds Ande öpne och regere min samt mina trogna medbröders hjerta och mun, som för dig HERrans dyra Ord skola lära och förkunnua. Af denna stol utgånge eld, kraft och anda, som röre, wände och regere alla åhörarens hjertan efter hvars och ens tilstånd til en brinnande Guds och Jesu Christi kännedom och kärlek. Ach! at af allas deras namn, som i denna Ryrko-Matrukel blifwa upteknade, ej et enda måtte saknas, då böckerna skola uplätas, efter hwilka de helige uti det ewi-
ga

ga lifwet skola inslyttas. Allas deras synder warde kastade i hafvens Djup til ewig tid, hwilkom syndernas förlåtelse blifwer af oss i Christi sted tillsagd och förkunnad. Deras själar warde med Lindans styrka, hälso och kraft, lif och salighet upfylde, ja til et ewigt lif uptagne, som wid detta H. Krans Altare warda begående sin Frälsares döds åminnelse. Ewiga kärlek! war i nåd och barmhertighet, i tro och rättfärdighet med alla dem, hwilka genom dina tjenares förtäring warda förenade med et band, som umärker den högtfärlige föreningen emellan dig och församlingen. Ewiga ljus! uplys deras grister och upwäck i sinom tid til et ewigt lif alla de kroppar, som här warda öfweranwardade deras moder jordene, at i deß sköte til domedag förwaras. Rättfärdige Gud och Fader! Din nådes hand regere min anda, tunga, hog och sinne, at ingen af dem, du mig gifwit hafwer, måtte genom min försummelse blifwa borttappad: at ingen själ måtte af mig blifwa förwårdslösad, eller någons blod på den store dagen krasd ur min fattiga hand.

At denna min hjerteliga önskan och bön til Gud måtte blifwa upfyld, återstår, at jag til slut ansörror eder, mine älskelige åhörare samt och synnerligen, närwarande och frånwarande, under Guds förbarmande nådes hand, serutan hwilken min tjenst, mit nit, min åhega, min wako och omsorg är och blir et ringa wärk och et blott intet. Kommer mine älskeligaste wänner, mig til hjelp med edra förböner: Kommer med andans rad och dåd, med eder kärlek och förtro-

ende. Kommer med trogne och upmärksamme hjertan, J helige Guds barn och wänner, at wi måge förena vårt hjertas begär inför wårs HERAs Jesu Christi Gud, härlighetenes Fader, at han wille gifwa oss wisdomsens och uppenbarelsens anda til sin kunskap (Eph. 1: 17.) Eder som är gifwit weta och förstå Guds rikes hemlighet, tilkommer, at med mig i enom anda kämpa uti Evangelii tro. Warer fruktsamme i alla goda gerningar: låter edert ljus lysa för människom genom en brinnande kärlek til Gud och hans ord: så skolen J så höra och förnimma, at HERAn är god: at Hans nåd warar ewinnerliga, och Hans sanning ifrån slägte til slägte (Ps. 100: 5).

Kommer J, som bedröfwade ären: J som af djefwulen blifwen ansåktade, af synden förskräckte, af werlden förföljde: anförtron eder Gudi, och upträcker för edra Lärare hwad eder åligger. Med Jesu hjelp skolen J af lifsens ord blifwa måttade och finna ro, tröst och styrka för edra bekwrade själar.

Kommer J wankelmodige Christne: J, som halten på bägge sidor: fatter med öronen HERans ord, som bjuder eder bortläggga alt utwärtens sken och skrymteri, samt tjena honom med själ, hjerta, mun och årbörder uprikteliga. Leswandes Guds Ord skal wara kraftigt at omstöpa edra sinnen och skapa uti eder rena hjertan, oförfalskadat sinneslag, samt en ny, wis och til beständigheten bögd anda.

Kommer ock hit, J förhårdade syndare: J, som wandren i fullt lopp på fördärwessens wäg
til

ell det ewiga mörkret. Ack! stadnen uti edart syndalopp. Här är lefwandes Guds Ord, hwilket är som en eid och som en hammar, den berg sönderslår (Jer. 23: 29.). Om J icke framgent förstocker edra hjertan, då J hören JESU röst, så skal JESUS, alla syndares Frälsare och botfärdigas wän, uppsöka sina borttappade barn och i werldenes öfn willfarande får, lägga eder på sina nådes och kärleks arlar, insätta eder uti de heligas gemenskap, och i sinom tid frälssa eder til sit himmelska Rike.

Ewiga ljus! O! Du all wishets och sanningens ursprung och springefälla. J förtröstan på Din nådiga hjälp, bistånd och medarbetande, träder jag nu til mit ämbetes utförande i denna Din dyrköpta Församling. Låt, O! ewige Fader, min ingång wara wälsignad. Styrk Din tjänare med Andans kraft at lära och tala frimodeliga, samt uträdda rebeliga alt hwad som tjänar til Dit stora Namns förhårligande, samt många sjäalars upbyggelse och salighet. Gif mig, O! mina Faders Gud, wishetena, den allestäds omkring dit säte är. Sänd henne ned af Dinom höga himmel, och af Dine härlighets säte: sänd henne, at hon är när mig och arbetar med mig; Så warda min werk Dig tacknämlig, och människorna lärta hwad Dig täckt är, och genom wishetena salige warda (Wish. B. 9, 4, 10, 12, 19).

O! Öfwerst' Herde gif
 Det jag din får så waktar,
 At de så ewigt lif:
 Och jag mit ämbet aktar,

Då du sidst uppenbar
 Bliv af din himmels Thron,
 Gif mig bland Angla = Har
 En oförwanskelig Fron!
 Amen.

II.

Sal,

Hollit wid Kyrko = Inwigningen i Arieplög, i
 Pitheå - Lapmark, den 1 Jan. 1768 (°).

Helig, Helig, Helig, &c.

Saf mina söner hit ifrån fjärran, och
 mina döttrar ifrån weridenes ånda.
 Med denna glädesfulla tillsägelse förkunnade HEr-
 ren vår Förlofare, gamla Testamentets rättrog-
 na Församling den salighet Han wille bewisa alt
 folk på jorden, då Han worde dem kallande til
 sin sanna kannedom och dyrkan (Esa. 43: 6.).

At Prophetians Ande uti dese orden förnäm-
 ligast hade sit affeende uppå Messie Rike, det skön-
 jes noggsamt af detta Capitlers förbindelse med det
 föregående, hwarest Guds råd om människolägs-
 tets salighet genom vår wälsignade Frälsares an-
 komst, försoning och regering på det aldratydeli-
 gaste warder of förehollit (cap. 42: 1, 17). Och,
 när det jemwål (v. 10, 11.) war lofwadt, at
 HERranom skulle sjungas en ny wisa och
 Hans

*) Hölts på Lapfka Språket.

Hans lof höras ifrån werldenes åndar: Man skulle ropa högt i öknen och städer deruti, samt med de byar der kedar bor: sig skulle frögda de som bo på klippomen och ropa ut af bergshögdene, så återhämtar ej allenast Guds ande uti anförda orden detta tröstefulla Guds löfte, utan här wises tillika grunden til en sådan glädje och frögd, som war nåde-fallelsen i Christo Jesu, hwarigenom de, som woro stad: de fjerran ifrån Gud och saligheten, skulle både deltaga i nåden och jämwäl blifwa aldeles förklarade för Guds barn, Hans Söner och Döttrar, som war den aldrastörsta härlighet något skapadt ting kunde wedersaras.

När altså med dem, som fjerran woro, förstås de olyckliga folkslag och människor, som wandrade uti sit naturs mörker, som skildt sig ifrån Gud genom öswerträdelser och synder och gingo i willfarelse såsom får de ingen herde hafwa, så angår detta löfte ej endast Juda folket, utan det är talt til allom tungomålom, folk och hedningom, som woro spridde i all land under solen. Alla dese skulle kallas til nådenes gemenskap: til dese, som icke hörde honom til, skulle man säga: O! I lefwandes Guds barn. Gud, som är mächtig upwäcka Abrahe barn af stenar (Matth. 3: 19.), han wille låta komma Jacobs såd östan efter, och församla honom wåstan efter: och säga til norr gif; och til söder: förholl icke: haf mina söner hit ifrån fjerran, och mina döttrar från werldenes ånda.

Mine älsfelige åhörare. Då jag med innerlig

lig sågnad i dag första gången infinner mig uti detta hus, som en rund tid varit påtänkt at utbyggas HERRANOM, och nu befinnes vara tillredt och anständigtt beprydt, samt wårket, genom Guds wålsignelse, til alla delar lyckligen fullkomnadt; så har jag så mycket större anledning at föra eder til sinnes wår Guds nådiga tillsägelse uti anförde Prophetens Esaie ord, som J och edre såder så ögonstänligt fått ärfara des fullbordan.

At edre Såder varit fjärran stadde ifrån Gud och Christo, det kan ej vara någrom obekant; ty wi hafwe det ännu i friskt minne. På eder kan jag låmpa Pauli utsago: J weten, at J hafwen varit hedningar, och gått til de stumma afgudar, efter som J förförde woren (1 Cor. 12: 2.) Detta säger jag eder til blygd, men icke til förebräelse. Ty så sant som det är, at J uti fordom wandraden efter denna werldenes lopp, efter den förstan, som magt hafwer i wådret, nämliga, efter den andan, som nu wårkar uti otro nes barn: ibland hwilka wi ock alla fordom wandrat hafwe, uti wårt köttets begärrelser, och gjordom hwad köttet och sinnet lystte: och worom af naturen wredsens barn, såsom ock de andre (Ephes. 2: 2, 3.); så sant är det, des Gudi ware ära! at J, som i Christo JEsu ären, och fordom fjärran woren, ären nu när wordne genom Christi blod: : Han är kommen, och hafwer genom Evangelium bodat eder frid: : så at J ären nu icke mera gäster och främmande: utan bels

ga manna medborgare, och Guds hufvud (v. 13, 17, 19.) Genom eders kallelse och omvändelse till nåden i Christo, har Hans löfte gått i fullbordan: haf mina söner hit ifrån fjerran, och mina döttrar från werldenes ånda.

En, när HERREN, för att utmärka sin barmhertighets obegrundeliga djuphet och widd, försäkrar sig wilja upptaga till sina nådebarn, till sina söner och döttrar, dem, som woro städe ej allenast fjerran, utan ock wid werldenes ånda, så slute wi i gemen till widsträktheten af Hans nåd emot alla männifor, för hwilka Han sin salslighet utan undantag låter förkunna, ehuru långt och fjerran de ifrån Honom må hafwa boerwäsit, och ehuru aflägsne de på jordklotet må wara spridda. Men ho igenkänner icke ibland dessa i synnerhet eder och edert folks slägte? HERREN, som beslutit att sända en stor Evangelistens skara till att draga norr åt att låta Hans ande hwilas i nordlandena (Zachar. 6: 8.), Han har låtit deras lopp författas allt till eder, som i wist afseende kunnen sägas bo wid werldenes yttersta gräns och ånda. På eder igenkänner man det folk, som lefwer i skogar och ödemark, i kedars tjäll och hyddor, samt bor på klippor och bergshögder (Esa. 42: 11.). Eder, som, like försingrade får, gått wille här och der på bergen och på allom högom backom, och blifwit förströdde öfwer hela landet, och ingen har warit, som efter dem frågat, eller något skött om dem (Ezech. 34: 6.), har nu HERREN samlat och sig wården om eder antagit. Eder har HERREN kallat ifrån edar willos

ökn til Sions berg, til Iefwandes Guds hus, det är til sin sanna k annedom och dyrkan, hwariges nom J kunnen delaktige blifwa af alla Hans salighets h afwor och n ades rikedomar.

Under en s adan godhets bewisninga har Han welat upraga eder til sina n adebarn i Christo, och kallat eder fördenskul sina s oner och d ottrar. Den stolta werlden har länge f draatat det folk, som varit herdar och med bostap omkr tt (1 Mos. B. 46: 34.) Redars hyddor hafwa under tiden tjent f r ordspråk om obehageliga b ningsst llen (Psalm. 120: 5.) Jefe des mindre har HERNen alla tider för folk af detta Iefnads sätt haft en särdeles  m och faderlig försorg och omwårdnad: och ibland dem har han ei sällan utwalt de st ckeligaste redskap til sin k annedoms och  ras befr mjannde (1 Mos. B. 4: 2. 12: 8. 2 Mos. B. 3: 1. 1 Sam. B. 16: 11.) Som han dermed lagt   daga, at ifrån creaturens beynnelse har enfaldighet varit honom täck, och at Han ei har anseende til personen, så har Han på eder aflagt der  de härligaste prof, då Han uppsökt eder uti eder ödemark, samlat eder til sit f rarhus, och förklarar eder ei allenast för sit  skade folk och fårahjord, utan ock aldeles f r sina s oner och d ottrar. O! en salighet, som förtjenar at af eder läggas på hjertat,  rk nnas, f r barn och barnabarn kundg ras, och HERnens härliga namn derföre lof och tack hemb ras samt frugtas och  ras ewinnerliga.

Om denna eder skyldighet har jag sk al at påminna eder på denna dag, då mig åligger at inwiga, det  r, med bön och åkallan til nyttjande
helt

hela, detta upbyggda Böne- och Samlings-hus, som HERN gifwit eder hog och förmåga at ibland eder upbygga låta *) och som nu är färdigt at användas til den Store Gudens tjenst, under alla de andaktis och Gudsdyrkans öfvingar, som en samlad Christelig menighet anstår at i agttaga och sambälligt införa HERANOM fördrätta.

Det wördade namn, som man, uppå eder begäran och efter en gammal i Christenheten antagen plädsed, welat tillägga detta hus, är lånt af en wärdig Förstinna, Svea-Rikes huldaste Kron-Prinsessa SOPHIA MAGDALENA, som hela vårt Swenska Sion, i anseende til Hennes Kongl. Höghets i alla Rikets landamåren redan almänt bekanta brinnande nit för Guds ära, lysande Gudsfrugtan ibland de Höga sällsontaste stora egenkaper, wördar för en wärkelig Guds och människo-wån, som en Jerusalems krona, Israels glädje, hela Folkets ära (Jud. 15: 10.) Lefwel wår Stora Prinsessa! och blifwe detta hus en ewärdelig äminnelse af des ära och et wedermåle af wår ärfänsla hos senaste efterkommande! Men kommom alltid ihog, at det är ärnadt til et HERANS hus och således til en samlingsplats icke för oheliga werldenes barn och syndsens trälar, utan för helige och frie Guds barn, för Hans söner och döttrar, af hwilka Han wil tilbedjas i andanom och sanningene, tjenas utan fruatan och förhårligas i heliga andas och själs prydning. HERN, som lofwat, at

H 5

hwar

*) Den gamla nu förfalna Kyrkan war upbygd år 1640 med publici kostnad; men denna måst med församlingens egna medel.

hwar två eller tre äro församlade i Hans namn, der är Han midt ibland dem (Matth. 18: 20.), Han stigar nu här i dag sit namns åminnelse: hit kallar Han sina söner och döttrar: här wil Han underwisa dem och lära dem wägen på hwilken de wandra skola til ewigt lif: här wil Han styrka, stödjia och stadfästa dem: här wil Han med salighetenes ord och lifsens tröst sielf nära och warma dem, föda dem på en grön ång och föra dem til friskt wacn, wedergwäcka deras själar och föra dem in på rättra wägen för sit namn skul (Psal. 23: 2, 3.) Ach! ärfkännen, I wårda ledamöter af denna Församling, en sådan eder Guds wälgärning, en sådan eder bewist godhet, en sådan eder tilbuden salighet. Förenen i dag edra hjertan at uprigteligen och troligen bedja Gud, Han wille utgjutta öfwer eder och edart Guds hus sin nåd och heliga anda, at edert i wälmening förestagna och lyckligen fullkomnade wärk måtte lända Hans namn til ära, eder Församling til glädje samt eder och edor barn til beständig nytta, uppbyggelse och förkofring i tro och kärlek, i läro och lefwerne. Swartil HERRen för Christi skul förlåne sin nåd och wälsignelse!

Wi arme syndare bedje dig:

At du dina heliga Christeliga Ryrko wärdigas styra och regera:

At du alla Bistopar, Lärare och åbörare i hålsosama orde, och heligo lefwerne wärdigas bewara:

At du alt kätteri och förargelse wärdigas afstyra:

Vör of milde

At

At du alla willfarande och förförda
wärdigas igenkalla:

At wi satan under våra fötter tråda
måge:

At du wärdigas i dina såd trogna
arbetare sända:

At du din anda och kraft wärdigas
med ordet gifwa:

At du alla bedröfwade och blödigas
wärdigas hjälpa och trösta:

HERRE GUDI

Låter oss bedja:

O! HERRE, alsmågrige Gud! som de fatis-
tigas suckan etc.

Helige HERRE Gud! du bor uti et ljus, der
ingen tilkomma kan: alla himlars himlar kunna
icke fatta och bearipa dig. Du böjer dig dock
ned, och ser på de nedriga i himmelen och på
jorden, i högden och i helgedomen. Du infin-
ner dig midt ibland de trognas Församling, och
du wil komma och blifwa boende när dem, som
trösta uppå dit namn och dig uprigtigt ålska.
Der är din hwila: der wil du bo: och der be-
hagar dig wäl. Wi utgjute inför din fotapall
våra brinnande hjertan, våra innerliga begär
efter din närwarelse och trogna suckningar efter
din wälsignelse. Uppfyll våra själar med din nåd,
så blifwa wi dit eget folk och fosterfår, och det-
ta hus din boning. Låt dit ord ibland oss intil
wår och werldenes anda rent och oförfalskadt lä-
ras, dina witnessbörd rätt fattas, och dina hel-
gedomar med frugt och nytta ymnigt åmjuatas.
Låt ljuset lysa i mörkret: fördrif ofunnighet, wils-
fa:

sarelse, ohelighet och förargelse. Anse oss, då vi samlas inför dig, som din sårhjord: skjut hvar och en utaf oss, som vi betarkwa. Uppök de borttappade, igenhämta de förwildra: förbind de sargade: stärk de swaga, och hward fett och starkt är bewara. Helga oss, helige Fader, i dine sanning: bete oss din salighet: vi hoppas uppå dina hjälp; ty dig förutan kunne vi intet göra, intet godt til dit behag oss företaga, intet til vår ewiga wälfärd uträtta. Vi ligge inför dig med våra böner: vi släppa dig icke med mindre du wälsignar oss: vi öfwergifwe dig icke. Si, vi komma til dig: vi äre din barn, dina söner och döttrar. Kom kärleksrike Fader, oss til bistånd, dit folk til undsättning. Föröka ibland oss deras antal, som dig frugta, din röst lyda och dina rättor holla: för dit aldracheligaste namn och trofasta löfte skul, du som sitter öfwer Cherubim, mildaste Gud och fader, Fader vår, som äst i himlom, etc.

Under förtröstansfull tillit at HERNen hörer de trognas bön och på oss ställer sina löften i wärket, är min hjertans önskan, at kraftenes Gud måtte efter sin mågniga starkhet så wärka på närwarande och tilkommande både Lärare och åhörare, at alla heliga förrättningar, som i detta rum företagas, fortsättas och slutas, måtte aflöpa under HERNens nåderika wälsignelse til salighet och frid. HERNen låte i denna ludo inhämtas en ymnighet af den skjörd, som skal inbärgas och församlas i ewinnerliga hyddor! Han låte denna flena hjord så blifwa wärdad och skött, och dessa sår komma på de bästa betena, deras

ras hyddor stå på höga berg i Israel, der de sige ligga i roliga hyddor, och hafwa feta bet på Israels bergom (Hesek. 34: 14.), at den i sinom tid måtte med glädje införliswas i den stora Församlingen, at der Hans lof fullkomna i alla ewighet! Ware detta hus et andäktigt bönhus, denna predikstol en Israels mur til lärdom, förmaning, upwäckelse, tröst och warning! Detta altare en tillflykt för själar, som äro hungrande och törstande efter rättfärdigheten, som framkomma til nådastolen, och som söka sin tros styrka til andans wisshet och lefwernes förbättring! Dessa grifter en rolig hwilostad för dem, som med glädje skola upwakna och framkomma för HERren i wädret på den stora domsens dag! HERren ware ock ändteligen deras rika lön, som i råd och dåd bidragit til detta arbetets fullkomnande och så wärket underhulspit, at alt aslupit med skyndsamhet, flit och drift, utan skada, utan wåda och utan alt hinder. HERren wedergälle hwarjom och enom af eder, som det mästa tilskuttit, efter hans upsåt och gärning! Men icke of! HERre, icke of; utan dino namne ware åran, hwilko wi för alt ertedt bistånd, hjelp och råd, lycka och framgång, med mun och hjerta, hog och sinne, upstamma vår wanliga lofsång:

O! Gud wi lofwe dig; etc. *)

Nu återstår, mine älsfelige wänner, at jag sluteligen binder på edra hjertan til outplånelig tåne

*) I des ställe sjöngs Tackfägelse-Psalmen N:o 83 i Lapiska Psalmboken.

tänkefrift, så ofta I besöken detta Guds Hus och Tempel, den heliga Davids uttrande inför HERRANS Guds ansigte: din ord äro en rätt lära: helighet, HERR, är din hus prydnung ewinnerliga (Ps. 93: 5.). Så stor sällighet det är at wid den almänna Gudstiensten så höra ordet rent läras och se ljuset i sin klarhet lysa, så oundgängeligt bör det af oss anses och hollas, at ordets hörare beslita sig om helighet. Utan helgelse kan ingen se Gud; och utan helighet i tankar, ord och gärning kan ingen rätt bedja Gud, Honom ära, prisa och lofwa. Så högt det åligger eder, at anse detta hus som en boning helgad HERRANOM, och holla det, som et Guds hus, i ära och wördning, så ömt börren I ombeslita eder at helighet må genom eder obefläckade wandel och omgångelse blifwa des förnämsta prydnung. Säfwen I HERRANS Hus boning tår och det rum der Hans ära bor (Ps. 26: 8.), så låter det wara eder glädje at flitligen gå in uti HERRANS hus, och at edra fötter må stå i des portom (Psal. 122: 1, 2.). Låt i selska wärket wara en stad, der man tillsammans komma skall: dit slågterna upgå skola, nämliga HERRANS slägter, til at predika HERRANS folk, til at tacka HERRANS namne (v. 3, 4.). Låter Guds ords hörande, des nådehäfswors utdelande och alla der förekommande för rättningar och andeliga göremål, grundas i trone och stadfastas i helighet. Betänken, at HERRAN bor i högdene och i helgedomenom, och när dem, som en förtrossad och ödmjuk anda hafwa och Han ser til

till den, som frugtar för Hans ord (Esa. 57: 15. 66: 2.). Natens Gudi, den Helige, med heliga och andaktiga hjertan. Ofärens icke Guds tempel med ohelighet, grykeri och fiard. Lagger bort alt förstått wäsende, al skrymtan och skenhelighet, alla säfänga och syndiga tankar, lättsinniga åtbörder och alt förhollande i ord och gärning, hwarmed J weten eder inför den altseende helige Gudens ögon ej kunna bestå. Läter wid eder ingång och utgång städse wara målad för edar själs ögon en tänkebild, som är den heliga Andas eget wigtiga råd, af detta innehöld: Bewara din fot när du går til Guds hus, och kom til at höra; det är bättre än de därars offer (Pred. B. 4: 17.). Si, så skal HERren icke låta eder fot slinta: Han skal bewara eder för alt ondt, och bewara edra själ: bewara eder utgång och ingång, ifrå nu och i ewighet (Psal. 121: 3, 7, 8.). Kärleksens och fridsens Gud skal taga sin boning i bland eder: Hans ande skal beständigt hwilas på desö berg. HERren skal, efter sit nådiga löfte (Psal. 115: 12), tänka uppå eder, och wälsigna eder, wälsigna Israels hus, wälsigna Arons hus: wälsigna dem, som frugta honom både små och stora. HERren wälsigne eder ju mer och mer, eder och edor barn: at i mågen wara HERrens wälsignade, den himmel och jord gjordt hafwer. Hans namn ware åra i ewighet! Amen: halelujah!

III.

Tal,

Hållit wid en ny Altare-Tafels inwigning i Skets
 lesta-Kyrka den 11 Sept. 1752. *).

Wan måste detta göra, och dock det andra
 icke låta. Med denna märkliga regel be-
 mötte vår Frälsare de skrymtagriga Phariseer: et
 folk, som under all sin inbillade helighet woro
 ohelige, med all sin rättfärdighet orättfärdige, och
 wid all sin förmenta renhet hade orena sinnen,
 otwagne hjertan och besmitade samweteten (Luc.
 11: 42.).

Då wid alla människa wärk och företagan-
 den är ofullkomlighet, så funnos så wäl i Chris-
 sti tid uti den Judiska kyrkan, som alla tider uti
 Guds Församling, människor, hwilka, då de wil-
 le uti den sanna Gudens tjenst och dyrkan på
 en sida förebygga wisa brister, wilsfarelser och
 misbruk, ej sällan på den andra weko af råta
 wägen til en annan willestlig, ofta mera farlig
 och långt skadeligare.

Ut HERren ser til hjertat (1 Sam. 16: 3.),
 är en sanning, som ej mindre i gamla,
 än nya Testamentet warit bekant. När hjertat
 är rättfärdigt, så är människan i all sin wärk o-
 straffelig. Hjertat är et säte och wärkstad för det,
 som swårast är i lagen (Matth. 23: 23.). Des
 hel

*) Särskilde, jämte några Församlingens och Kyrkans
 historiska märkwärdigheter, tryckt hos Lars Salvius i
 Stockholm år 1753.

helgelse är så högstangelägen och högstnödig, som deruti består wäsendet af all Gudstjenst.

Men som all sanning kan blifwa människom en dödsluft til döds, så har ock denna blifwit mångom en föresten. Och så blef den jämwäl för det folk, hwilkom HERrans rätter och bud woro ombetrodde, då de woro på wägen at öfwergifwa HERran, och haltade på bägge sidor. Under skien at påyrka hwad inwärtets fordrades i hjertat, blef den utwärtets Gudsdyrkan estersatt, lagen blef öfwerträdd, Guds stadgar til bibeholande af en utwärtets ordning, höllos onödige, &c. Som detta war et grep af sjelfwa fienden at dragga människo-själur ifrån Gud, så want han ock med detta folket sit ändamål, då med Guds utwärtets stadgar all inwärtets Gudstjenst på en kort tid råfode i förödelse (Jämsf. 1 Kon. B. 12: 27, följ. 2 Kon. 17: 13, följ. 2 Chr. B. 30: 5, 1 Macc. 1: 16, och fleresstädes).

De Phariseer, som af nya Testamentets skrifter äro noggsamt til sit tilstånd umärkte, utgjorde et samhälle eller Orden, hwars stiftare hade til ändamål, at wägleda HERrans menighet til Guds lags strångaste efterlesnad. Men under all wälmening föll detta folket til en annan sfordelig willostig. De påyrkade lagens utwärtets efterlesnad så länge, at Guds kärlek, tron och barmhertigheten i hjertat blef åsidosatt. Man yrkade så länge på bokstafwen, at anden kom i förgätenhet. Under utwärtets twäende förblef hwad inwärtets war, fullt med rot och ondsko (Luc. 11: 39.).

En så skadelig afvikelse ifrån salighetens rätta ordning och väg förebrådde vår Frälsare detta folket wid alla tillfällen. Men emedan han war den Mästare, som lärde Guds väg rätt, och wesk hwarcken på den högra handena eller på den wänstra (Esa. 30:2.), så tager Han uti anförda orden en medelväg, på hwilken Han leder sina lärjungar och efterföljare, som wilja dyrka och tjena Gud til all wälbehagelighet. När Han altså säger: Man måste detta göra, så bemöter Han alla skrymtares skenwäsende, som mena en utwärtens ärbar wandel eller en utwärtens Gudstjenst göra fyllest, utan at fråga efter, huru den inwärtens människans tillstånd är i hjertat. Men då Frälsaren tillägger: och dock det andra icke låta, så wedelägger Han åter de människjors galna tankar, som, under förebärande, at Gud icke behöfwer til sin tjenst våra lekamliga krafter och jordiska förmåga, holla hwad utwärtens är för onödigt, och mena sig i hjertat kunna rätt tjena Gud, ändock de använda sina lemmar, ja sit gods och egendom, i syndsens och mammons tjenst. Begge desse delar äro wärde, och jemwäl i våra tider nödige, at anmärkas.

Det förra är, at all utwärtens ärbarhet och Gudstjenst är et onyttigt skrymtewärk, om icke hiertat är rättssinnigt. Hwad Frälsaren förstår, då Han säger: detta måste man göra, det gifwes tillkänna så wäl i denna samma wers, som något utförligare hos Matheum, hwarest upräknas trenne ting, alla hörande til et inwärtens wäsende, nämligen: domen, barmhertigheten och tron (cap. 23:23.). Med domen förstås den

rättfärdighet, efter hwilken en människa har at unna och tillärfäna hwarjom och enom, hwad honom både efter nådenes ordning och natursens ljus tillkommer. Hwarest denne domen finnes i hjertat, der är en ren tanka om Gud, hans wäsende och wilja uti en stadigwarande utöfning. Der är et innerligt upsåt, at stifta rättwisa människor emellan, samt et heligt begär at befordra alt, hwad en Gudomelig billighet fallar rätt och rättfärdighet, o. s. w. Om denna domen, såsom et wäsendteligit stycke af den sanna inwärttes Gudstjensten, säger vår Frälsare: Man måste detta göra.

Med barmhertigheten bör man förstå den innerliga böjelse och färdighet, som hos en människo wån finnes, at medelst et hjerteligt medlidande underhjelpa sin nödstälda nästa, ware sig i andelig eller lekamlig nödtorft. En egenkav, förutan hwilken en människa såfänge tjenar Gud, och genom hwilka han får likna barmhertighetenes Fader, &c.

Men det förnämligaste af det sanna inwärttes wäsendet sätter vår Frälsare til slut såsom et innehoud af all Gudstjenst, och är den saliggörande tron, hwilken är så nödwändig hos et Guds barn, som själen hos en människa.

Nu, om dese tre hufwudstycken, med alla öfrige, som dermed äro förbundna eller deraf kunna ledas, säger Frälsaren: man måste detta göra. De äro så nödwändige ting, som icke kunna försummas och åsidosättas af någon, som wil rätt tjena och dyrka Gud. Utom dese ting äro alla människans utwärttes gärningar et skrymteri

och HERNANOM obehagelige. Man måste detta göra, om man wil årfwa saligheten. Men

Det andra måste man dock icke låta. Det är santkylligt wäsende i hjertat nödwändig, så måste det, som utwärtas är, icke derföre som o nödigt och onyttigt åsidosättas. Budet om rätt tjonandes utgörande war egenteligen det andra, hwarom Frälsaren säger, at det icke måste låtas. Som detta, ehwad namn det i gamla eller nya Testamentet må få, tages för grunden til all den ordning, som uti en synlig Guds kyrka bör påsyftas och sökas; så länge själen har gemenskap med kroppen, och genom honom sina wärkningar förättar, så synes vår Frälsare här uti innesluta alt hwad af et heligt folk til den Store Gudens åra och tjenst, samt egen upbyggelse utwärtas kan och bör göras. Detta alt bör så mycket mindre låtas, som människans inre tilstånd ej kan wara rättkaffens, så länge hennes yttre wandel är et sammanhang af oordentlighet och ogudlighet. Aldrig kan något godt finnas inwärtas, så länge man utwärtas står orättfärdighetene til tjenst. En ren tanka om Gud finnes ej i hjertat utöfwad så länge man med munnen lastar Gud, med århåsworna föragtar Gud, och til Guds åra i kärlek wägrar upoffra tid och förmåga. Utträ för rättwisa är af oågrta slag, så länge man utwärtas wisar, at den är grundad i egen fördel och nytta. Barmhertigheten, som består i blott medömkfamsket och medlidande, är af intet värde, om icke hjälpsamma händer blifwa hjertats tolf. At söka faderlös och moderlös barn och ånkor uti

uti deras bedröfwelse, är skyldigheter som skje utwärtas, men kallas dock ren och obesmittad Gudstjenst för Gudi och Fadren (Jac. 1: 27.). Och, som tron utan gärningar är död, så skönjes af alt detta, at ingen san inwärtas Gudstjenst kan hos en människa ens påtänkas, så länge en helig wärkställighet ej wisar sig uti hennes utwärtas lefwerna. Tho, som har i hjertat en san frugtan för Gud, en helig kärlek til Gud, och en san förtröstan på Gud, han underlåter icke at använda både in- och utwärtas förmåga, ja både naturs och lyckans häfswor til alla de behof, hwarmed han wet sig göra HERNANOM Gudi til heligt wälbehag. Ty, det ena måste göras, och dock det andra icke låtas.

Minne älskligaste Wänner. Andamålet til denna min föreställning kan icke wara eder obekant. Genom den nya prydnad, hwarmed detta vårt Tempel blifwit försedt; jag menar den kostbara Altare-tafel, af hwilken wi i dag äro alle första gången åskådare, hafwa Skellesta-Församlingens wärda Ledamöter noggsamt ytttrat den högsagtning de hysa för Guds helgedom, då de, likt Guds Folks frivilliga sammanskott til et större wärk (1 Chr. B. 29: 9.), härtil hwar och en, efter råd och wälwilja, bidragit. At alt utwärtas bemödande, jämwäl när det sker til Guds ära, är en fåsång ting, om icke hjertat är rätt-sinnigt, det är en i våra tider öfwer alt afgjord sanning, som kan bestyrkas med mångfaldiga den hel. Skrifts witnessbörder; och gifwe Gud, at den så blefwe utöfswad, at det, som wäsendteligast är, måtte först sökas och göras. Men hu-

ru wida man får räkna det berömmvärda upsät, som denna Församling härutinnan förehafte, icke bland de ting, som efter Frålsarens utsägo, icke böra låtas, då HERNEN råd och förmåga der till gifwit, det är en sak, som någon torde draga i twifwelsmål. Man ser i detta mål som i alt annat, tidernas föränderliga omdömen, och derwid det människa eländets djup. I fordom tid, när en Phariseisk skenhelighet hade förblindat Christenheten, då räknades snart för den enda Christendoms pligt de omsorger man åtog sig till den utwärtens Gudstjenstens bibehollelse. Dermed kunde man då skyla all ondsko och öfwerträdelse. Men sedan skrymteriet blifwit uptåkt och sanningen så ståld i ljuset, at man wet hwar uti det enda nödwändigiga består, så fattas icke ändå undanflygter till motwiljans bemantlande å en annan sida. Då misbruka denna werldenes gud, som altid wil lasta och förebygga hwad han wet lånda till Guds åra, den sanningen, at Gud ser allena till hjertat. Då består man sin herrawälde öfwer människan, genom en omild förtydning af alt hwad man ser utwärtens göras till heliga ändamål: och då tycker sig wår tids lättänkta werld hafwa fog, med föragt anse all utwärtens Gudstjenst, som et fåfångt och onödigt skrymteværk. Då ser hwar på annan med afundsama ögon, och frugtar en, at den andre torde mindre bidra till de ting, som borde ske frivilligt efter hvars och ens ämne; men nödwändigheten i sednare tider måst pålägga allmänheten, till des altsammans måtte förfalla. Nog tydliga anledningar at tro', det med den inwärtens

tes Gudstjensten är ock i våra tider hos oss illa fatt, och at den ene så länge ser på den andra, utan at wilja wara bättre Christen, än han, til des man samhåldewis insomnar i säkerhet och otro.

Oswer en sådan våra tiders kall sinnighet flaggar märkeligen en wiß utländsk Lärare på följande sätt: "Så litet agtar vår werld Gud och hans tjenst, at dem synes wara den bästa religion, som kostar dem intet. Gudarna rifwa sina gyllende ringar ur dronen, och bära til Åron at deraf göra en afgudatjenst (2 Mos. B. 32: 3.). Men många Christne nånnas föga lägga en penning i HERrans offerkisto (Marc. 12: 41.). De äro rike nog i sina egna hus, men fattige i Guds hus. Swad de hafwa, wilja de beholla för sig sjelfwa. Sit goda åstundad de ej låta komma til Gud och hans tjenst. Komma de än och wilja tjena Gud, så gifwer dem deras hjerta samma befallning, som Pharao gaf Israels barn: går åstad och tjenar HERranom, allenast låter eder får och få blifwa här (2 Mos. B. 10: 24.). Så kunna ock wäl werldenes giriga folk synas wilja gå i Guds hus, men låta den minsta skärf och penning blifwa hemma, at de ej må hafwa at göra med någon Kyrko-utgift. Gudstjenst agtas så litet, och deras penningar skattas så högt, at de torde säga om det, som gifwes til Kyrkans och Gudstjenstens behof, som Gudarna sade om salwan, som blef utguten på Jesu huswud: hwarefter förspilles denna smörjelsen (Marc. 14: 4.)? Det synes wara förspildt som gifwes Gudi, hans kyrka och tjenst:
men

”men agtas wara wäl användt, som förföses
 ”på dryck och dobbel, spel och lek, lätt sinnighet
 ”och orukt”, o. s. w. Om alt, efter naturens
 lopp trår til sit ursprung, så synes som deßas jor-
 difka goda icke är kommit af Gudi genom bönen
 och Guds wälsignesse, utan genom egen omsorg,
 under mistrostan och på syndigt sätt. En orätt-
 fången penning låter ej använda sig til Guds
 åra, utan til syndens tjenst. Derom öfwerthgar
 öf all förfarenhet. Men den som anamat sin gåf-
 wa såsom en intägt af Gud, han hedrar ock
 HERRanom af sina ågodelar (Ordspr. B. 3:
 9.), och betalar med tacksamhet, som en billig
 utgift til Gud. Som detta bör sågas om alt
 hwad til Guds åra ut- och inwåres ländande är,
 så behöfwes wid närwarande ämne ingen widlyf-
 tighet til at öfwerthga rätt sinniga Christna, at
 det, som blifwit til HERrans tjenst, til des be-
 stånd och prydnaad användt, är wäl användt,
 och då det sker med troget hjerta, ländet HER-
 ranom til behag. Mammions folk må här om tän-
 ka och tala efter egen böjelse.

En, om man tager för en afgjord sak, at
 en synlig Guds kyrka gifwes, som af del i wisa
 församlingar bör wårdas (Gal. 1: 2. Upp. B.
 1: 4. och flarest.), och således wisa rum, efter
 hwar tids och orts be-faffenhet, til des samman-
 komster böra hollas, om alt skickeligen och til up-
 byggelse skal tilgå; så fordrar ju den högagtning
 wi hyse för Gud, at sådana rum warda af öf
 icke allenast underholdne, utan ock, efter utwår-
 tes råd, anständigit pryddet, at dermed utwårtes
 wisa, huru wi äre inwårtes emot det Guddome-
 liga

liga Majeståtet sinnade. Uti naturens rike har HERNen redan i Paradiset (1 Mos. B. 2: 12.) nedlagt kosteliga ämnen til hwad kosteligt wara bör. Hans löften äro ock märkeliga, då han utfäster sig wilja utrusta wisa människors hjerta med wisbet och förstånd (2 Mos. B. 31: 2, följ. 36: 1, 2c.) til at göra allehanda wärk och kosteligt arbete, såsom medel til hans äros utförande. Aldrig kan natur och konst blifwa bättre använde, än då de ses förente uti den Stora Gudens uphöjande. Genom utwärtens ting är både naturligt och wanliat, at människor göra sit inra wärde kunnigt. En jordisk Konungs utwärtens anseende, då han sig af naturens och konstens prägtigaste rikedomar betjenar, kan upwäckta både wördnad och lydna hos jordiska undersåtare. Wil hwar och en, hwilken Mammon ej förtjust, genom sådana utwärtens ting blifwa hollen för den han är, så må fast mer en Christelig Församling så holla de hus, hwarest HERNen förklarar sig wilja på et besynnerligt sätt uppenbara sig för oss, hwarest Gud bor och skriatat sins namns äminnelse, uti den ära, at wår wördnad för Hans härlighet blir ock i utwärtens mårto uppenbar, och blotta åseendet af Hans helgedom påminner oss om Hans härlighet, inför hwilkens altseende öga wi stå.

När wi här til lägge, at HERNen både i gamla och nya Testamentet genom bilder och afmålningar låtit oss sit härliga Majeståt blifwa uppenbart, och tillika om våra skuldigheter oss påmint; så kunna wi ej annat, än förklara wårt wälbehag öfwer närwarande wärk, då wi finne

det genom en konstig Måstares hand så förfärdigat, at alle andäktige tilbedjare genom des beskådande kunna blifwa påminte om så höga ting, som angå både Guds härlighet och människors salighet. Wärfkets beskaffenhet och betydelse är förteligen, som följer.

På ömse sidor om fenstret se wi upresa sig en zirlig architectur af sex pelare i flat fyrkant arbetade och hölgde med förgrödda blomster-festoner på en grön marmor-grund. Öfwan på de två främsta äro upstådte tvåanne urner med brinnande blöf, som betyda den Christna kyrkans frimodighet, som, lik en eld på sin salighets-klippa, lyser och af alla förföljelser och widriga öden ej låter sig utsläckas.

På de både närmare pelarne wid muren stå åter twenne brinnande lampor, betydandes de Christnas klara tros lampor, samt deras böners stadigvarande och brinnande eld.

Öfrån desse pelare skjuter sig en prydelig carniche, hwarpå tvåanne knäfallande änglar betyga sin wördnadsfulla ärfånsla för bägge Testamentens höga instiftelse, då de lysta efter at få weta oändelighetens fördolda hemligheter, samt skåda och tjena wid des befällande thron. Derförre wisar

Den högra sidan, då man wänder sig emot altaret, den uphögda koppar-ormen, hwarunder äfwen Mose taffor, och Arons ämbets-skjöld under kors-trädet ligga, och betekna beskaffenheten af den salighet, på hwilken gamla Testamentets Församling under förebilder och af afsmålningar trodt.

På andra sidan lyfter åter den swarande änge

ängelen nya Testamentets tecken, som är den wälsignade Falken; och Boken som derofwan på ligger, betyder Evangelium. Bakom detta wisar sig et blått kors, som betyder, at de Christne böra under korset winna seger, om dem skal upgå ljus och klarhet, som är öfwer och wid korset följande.

Sist sluter sig hela wärket uppe wid hwalfwet i en gloria eller sol, som holder i sin diameter $7\frac{1}{2}$ aln, hwilken omgifsnes med 14 st. Cherubimers eller oskyldighetsanleten, de der lofwa och tjena med sin ständiga upwaktning inför det högsta Majestätet. Dessa tjensteandar ställa sig sedan alt nederåt ända til Christi korsfästelses bild, under något följie af moln som utom des betäcker måst alla blottade ställen: Dessa wisja alla wara til tjenst på denna werldenes sidsta dag, och är hela antalet af desse änglar 22, utom de två stora, som ofwan förmålt är. Högden på hela wärket är 18 och bredden 13 alnar.

Nu, som hwar och en rättförmig lärer finna, at detta arbete är et konstens wedermåle, som både til sit innehoud kan förlusta andågtiga åskådarens estertänka, och jämwäl til sin beskaffenhet tillkynda et HERRans Tempel en anständig prydning; så hafwe wi i gemen orsak, at sågna oss öfwer det wärks fullkomnande, som blir et wärdigt hedersstycke för det Hus, uti hwilket HERRen ibland oss stiftat sins namns äminnelse, och hwarom wi kunna säga: Huru lustige äro dina boningar, HERRre Zebaoth 2c. Ja,

O! Gud! det är en hjertans tröst,

När til dit hus man kommer 2c.

Den Store Guden låte denna wår ensaldiga
wäls

wålmening sig behaga! Hårlighetenes Fader gif
 we oss allom nåd, at så ofta wi denna altare-
 prydnad beskåda, inryma uti våra hjertan, som
 böra vara Guds Tempel, det gyldene altaret
 (Upp. B. 6: 9.), jag menar den korsfästa Chris-
 stum. Hafwe wi honom til et altare (Ebr. 13:
 19.), så skole wi in för detta altare kunna wår-
 deligen njuta den lifsens kost, som hälso och lif
 meddelar i tiden, och i döden gör oss Guds ång-
 lar like, då wi så skåda lifsens sol uti des oför-
 ändertliga klarhet, samt med Cherubim och Sera-
 phim i ewighet utropa: helig, helig, helig är
 HERren Zebaoth (Esa. 6: 3.), &c.

Til slut årkänna denna Församlings Före-
 ståndare med fågnad och tacksamhet allas deras
 wålwilja, som af frivilligt hjerta, hwar och en
 efter behag och förmögenhet, til detta wårks full-
 nande bidragit. När HERren hade David för-
 dom ro gifwit för alla hans fiender, och
 han sact wålsignad i sit hus, då tyckte han det
 war hög tid, at tänka på HERrans helgedom
 och bygga Honom et hus (2 Sam. B. 7: 1, 2.).
 Så har ock denna Församling tagit den rätta ti-
 den i ågt, samt tänkt och enhälligt lifasom sagt:
 har HERren dese tider förunt oss så mycket jor-
 dist godt, frid och ro, ymnighet til land och
 strand, &c. hwi skulle wi icke använda någon del
 af wår förmåga til det wi wete lända Gudi til
 åra, Gudstjensten til prydnad, samt oss och wår-
 ra barn til helig hugnad? Min önskan är, at
 som dese mine wårdaste åhörare härigenom bety-
 gat den kärlek de hysa för HERran och Hans
 helgedom, så ware ock Guds nådes-sol och öga
 oss

öfwer deras själar lysande och ledande til rättfärdighet och frid. HERren wedergålle hwarjom och enom efter hans wärk, och hans lön ware fullkommen för HERran Israels Gud. De hafwa begåfwat HERrans tempel: HERren begåfwe dem åter med fins huses rika håfwor: Han ware deras skjöld och deras stora lön! de hafwa beprydt vårt Guds hus: HERren låte dem wara en prydnad bland menigheten, slægter och folk: ja Hans wälsignade, som himmel och jord gjort hafwer! Amen.

IV.

Sal,

Hollit i Skellesta-Kyrka, wid en ny Kyrko-Borgsgårds inwigning, den 1 Nov. 1759 *).

Sandringsman tänk på döden, och **S**ona de döda **). Med denna tänkeskrift, den de gamle understundom låto rekna på sina grafwårdar, gåfwo de dem efterlefwandom en dubbel århindran, som är dels at sjelfwe betänka sit eget yttersta öde, dels at bewisa dem affomnadom de pligter, til hwilka sjelfwa billigheten dem, som dödelige människor, förbinder.

At tänka på döden, det har för oss sjelfwe altid sin stora nytta med sig, men aldrum i vår

*) Särskildt tryckt hos Pet. Hesselberg i Stockh. år 1760.

***) Memento mortis, viator, & paræ mortuis.

wår högsta wålmåga. Om et werldenes barn, som så fåst sig wid jorden, som skulle det tänka där bo til ewig tid, wille tänka på sin lefnads ånda då det måste öfwergifwa all sin fåfånga, som varit så öfwermåttan får och ålskad: om en högfärdig, som wil lysa och synas öfwer alla människor, wille tänka på den tid, då han måste lämna all sin inbillade höghet och heder, och lägga sig i stoftet under allas fötter: om en mammons träl, som aldrig får nog af gods och gull, wille påminna sig den dag, då han måtte bortgifwa alt i andras händer, men sjelf blott och bar begifwa sig i mörkret: ja, om en wållustig, som satt sit högsta goda deruti, at med öfwerflöd och kråselighet göda sit kött, skulle ofta föra sig en tid til sinnes, då hans ömtoliga och låckra kropp skal blifwa en spis för ormar och matkar: wisserligen skulle sådana tankar hos sådana människor hafwa den följd, at ögonen litet öpnades, samwetet litet rördes samt pligterne emot Gud och nästan begynte litet mer ställas i wärket. Betänk fördenskul, O! människa, din dödelighet al-
 lan tid, men förnämligast spegla dig uti deras exempel, som årligen och dageligen, wandra ifrån werlden; och då gemenligen alla dina sinnen wita om din och alla kreaturs förestående oundwifeliga förgångelse: dödsflokan ljuder i dina öron, de dödas stank angriper din luft, de dödas grafwar skräcka din syn, och deras multnade ben med alla deras öfwerleswor öma dit samwete med en sanning för hwilken naturligt wis kött och blod ryser, så betänk O människa! at ock du döskalt, och huru dese ting klappar på dit hjerta
 med

med den obehageliga erhindran, som i din wålgångs-tid kan genomtränga mårgh och ben: i dag bår mig, i morgon dig.

Men då wi så betånke wår dödelighet, at desse exempel så göra hos oss de intryck, som kunna förorsaka hos oss den kraftigaste upwäckelse; så tilkommer oss ock at bewisa dem affonnadom de pligter, dem de af oss, både som människor och Christne, med rätta fordra. Dessa innehollas ej allenast uti den skyldighet at begråta wåra wänner, at befordra dem til grafwen, och bemöta dem med de åretjenster deras tilstånd och wåra omständigheter medgiffwa; utan ock, at wi holla dem förskontet för osansfärdiga tilmålen, för otidigt genomhållande af deras fel och swagheter och förfrånkande af deras förtjenster; ja äfwen deruti at wi unna aflesworne af deras Kropps hyddor så mycken jord, at deras ben hinna förwandlas til stoft, utan at blifwa i förtid upkastade, wildjuren til rof och hwaras mans fotetråd: hwilket öde HERren stundom efter sin rättfärdighet låtit wedersfaras sina fiender och föraktares såd, den han låtit blifwa förkastade uti sine grafwar och förtrampade såsom et as (Esa. 14: 19. jämf. 1 Kon. 21: 23.). Denna sista skyldigheten finne wi med flera exempel wåra heligt isagttagen både i gamla och nya Testamenter af gudfruktige och helige män, hwilka icke allenast tör sig sjelfwe tilredt sådana hwiloställen, hwarest deras ben måtte i frid förwandlas til stoft, som wi se uppå Patriarchen Jacob, hwilken hade låtit tilreda sig en gaf uti Canaans land, hwarest han wille begrafwen warda (1 Mos. 50: 5.),

Joseph af Arimathia, hwilken hade uthuggit sig en graf uti et hälleberg (Matth. 26: 50.), och flera; utan ock wärdat sig om de dödas ben, at de i sina grafwar måtte få undergå sit oundwiskeliga förwandlings öde (Se i Mos. B. 23: 5, 35: 20. Dom. 16: 31. och flere ställen.). Til denna pligt borde wi Christna så mycket mer hålla oss förbundne, som Evangelii ljus upstått för oss sådana sanningar, som gifwa oss dertill de kraftigaste bewekande skäl. Skulle wi låta de dödas kroppar, som ock blifwit med Jesu blod återlöste, blifwa af oss så litet aktade, at wi wille lemna dem himmelens foglar och wildjur til rof? Skulle wi med förakt wilja trampa på en hyddad, som warit den Hel. Andas tempel, och i hwilken Gud bodt? Borde wi icke låta jorden wara så titräckelig at hölja det jordiska, som HERNEN låtit den odödeliga andan få rum i et saligt härlighets rike? och skulle Christna bröder wara så kallsinlige, at den ene skulle utan rörelse kunna lida den andras ben och stoft ligga til en försmädelse och nesa under människors och kreaturs fötter? sådant anse wi ju älsjest som et med besynnerlig blygd förenadt straff för de största misådådare. Sannerligen, den ringa wärd, war nu warande Christenhet wisar sig hafwa för de Christnas begravningsplatser, den njugghet man yttrar at tildela dem så mycken mull, hwarmed deras skröplighet kan blifwa betäckt, och den ringa åhoga man har at låta detta hwetefornet, som skal uppstå i härlighet och kraft, betäckas och i jorden wäl gömas; förebrår oss til mycken del war otro, huru länge wi wanflägtats ifrån war

ra fädrens exempel, och huru wi aflädt of den Christeliga ömheten, ja til en stor del den mänskliga, som likwäl finnas wara långt mer i behold hos många långt mindre uplyste Nationer och folkslag *).

Mine älskelige Åhörare. Denna århindran har jag funnit nödigt at göra eder i dag, då wi påminne of det berömligaste bemödande denna Christeliga Församlingens Ledamöter sig företagit och denna höst til fullbordan bragt, i det de icke allenast med dryg kostnad nästan å nyo från grunden uppfört de förfallna murar omkring våra dödas begravningsplatser, utan of utwidgat samma HERRANS åker med en ansenlig tillökning af 42 alnar i öster samt några til väster, så at hela muren innehåller nu en längd af 512 alnar: som of med anständiga och prydeliga portar, aldeles å nyo uppförde **) försedt denna vår kyrkas borg,

R

Sögströms Årst. Tal.

*) Sal. Doct. HASSELQVIST (Se des Iter Palæstinum p. 32.) beskriver så behageligt nu brukelige begravningsplatserne omkring Smirna, at man wäl måtte önska of så wädra inrättningar. Den swårighet, at för mycken jord spilles, är et hinder af söga betydelse, åtminstone hos of. Ty hwar finnes ej så mycken steril mark, som utan affaknad kunde til detta behof nyttjas? De döda behöfwa of ej jordbrönet utan några alnar ned i jorden til sina hwilorum. Likwäl äro omständigheterna nu sådana, at man näwlligen, utan rätt besynnerliga anstalter, kan göra sig försäkrad om at i grafwen så affida förrutnelsen; hwilket jag oförgräpelig menar både borde of kunde rättas. Jämf. Osbecks Resa pag. 353.

**) Tillförene woro stegportar af trä, af hwilka den ene stod i Kyrkogårdens nordvästra hörn.

borg, innom hwilka de rum warda utsedde, hvars est våra ben skola hwilas til des ändan kommer, då alla grafwar af den Allsmågtigas hand skola öppnas, stofret tilhopa samlas sedan den yttersta basunen ljudit: Står up i döde och kommer för domen.

Arbetet har för des nödwändighet från flera år varit tillärnad. De gamla murar woro så aldeles förfallne, at de näpeligen mer tjente til ändamålet: de dödas ben och deras utur grafwar-na upkastade och ofta på marken liggande halfmultna kroppar begärte af oss hjelp och lika som talte oss til: Rumet är oss för trånge (Ef. 49: 20) sitt åt eder I lefwande: wi begäre icke af eder edert gods och gull, sådant görs oss ej behof; wi begäre allenast af jorden, som är HERRans, så mycken mull, som må kunna göra vårt förgångeliga, hölja vår nedslagna Kropps hydda, och låta oss til godo njuta den gränts emellan oss och de lefwande, hwilken af den Allsmågtige HERREN blifwit satt.

Deße skjal, jämte öfwertygelsen om vårt eget tillkommande oundwikeliga öde, hafwa förmått de råttförmige at angripa wårket, hwilket med den hog och drift blifwit fortsatt, at icke allenast det, utan ock andra ansenliga förbättringar på sjelfwa Kyrkan, förnämligast medelst flere nya fenster-och döre-öppningar*), ic. så lyckligen

*) Hittills har wår Kyrka haft allenast små och smala fenster, samt på hela norra långmuren, som har 70 och en half alnars längd, ingen öppning. På wästra gafwelen har ej heller någon dörr varit, utan allenast på den södra sidan och i Choret.

ligen för sig gått, at wi redan sedt på altsamt
mans en önskad fullbordan.

J hafwen, Mine ålfkade wänner, bewist på
edra döda en wälgerning, den de hafwa at
fordra af eder, såsom lefwande (Syr. 7: 37.).
J hafwen så utwidgat rummet för eder och edra
barn, at jorden i sina gömmor hinner af edert
förgängeliga få sit igen, under det J med frid få
hwila i edra kamrar och orubbade afbida Dom-
sens dag. Huru skulle jag icke af alt mit hjerta
önska, at denna nya begravnings-plats måtte blif-
wa en moder, hwars sköte måtte öpnas för trogs-
na Guds barn: en gömma för dem, som kom-
mit utu stor bedröfwelse, som twagit sin kläder i
Lambens blod och som skola samlas i de lefwand-
des knippe: en sammelsplats, från hwilken våra
döde få stiga op til himmelen. Ach! at af den-
na mull måtte ingen höllas, hwars ögon blifwit
tilltycke, innan de med Stephano sedt himme-
len öppen, hwars mun icke i sin yttersta nöd
utropat *GRæ Jesu* annamma min anda,
hwars själ icke blifwit förd af Änglarna i Abrahams
sköte, och hwars lekamen icke får upstå til
ewinnerligt lif i härlighet och kraft. Ewiga All-
magt, låt dem en gång upstiga med förklarade
kroppar utur dessa grifter: samla Dig utur dem
et folk, som Dig tjena skal i ewighet: och låt uti
dem Dig en menighet samlas, som Dig i Dina
huse lofwa skal til ewig tid. Nådige Gud och
Frälsare, gif oss allom Din nåd at så Christe-
ligen lefwa och saligen dö, at wi måge upstå hwar
och en i sin del til lifsens härlighet!

Hjelp at wi somne in
 På din Sons dödd och pina:
 Låt vår själ vara din,
 Och för dit ansigt skina.
 Låt våra ben få ro
 Wid sina saders graf,
 När wi i lefwand' tro
 Från werlden wandra af.
 N:o 297: v. 7, 8. *)

När du af jordens sand
 De döda wilt upwäcka,
 Du wårdes då din hand
 Öf til vår graf utsträcka.
 Låt klinga öf din röst,
 Och wäck öf glade öpp:
 Förlåna ewig tröst,
 Förrena själ och kropp.
 A M E N.

Efter hollit Sal sjöngs: Jag wet, at min Förlofsare lefwer ic.

V.

Sal,

Hollit wid Capelans, Balet i Burträsk, Kyrka
 den 17 Martii 1754.

Beder sädernes HERA, at Han utsänd
 der arbetare i sina säd. Detta war
 vår Frälsares Jesu trogna råd, då Han under
 innerlig längtan efter människo-själars uplysning
 och salighet skickade ut sina lärjungar, at gå fram
 för Honom uti alla städer och byar dit Han kom-
 ma wille, och läses (Luc. 10: 2). Det inneholler
 en den wigtigaste ärhindran, som angår öf alla,
 och påminner öf om en skyldighet, som tilkom-
 mer i gemen alla rättfärdige Christne, men i syn-
 nerhet förbinder til heligaste esterlesnad alla Hans
 ords wärdige åhörare, at troget och innerligen
 bedja Gud om Hans medwärfande nåd, då de
 önska at Christi kyrka måtte tilwäpa och Hans
 lif.

lifgifwande ord winna framgång til människo-slåg-ters wålfård.

HERRN, vår ewige Förbarmare, liknar icke utan grund sig sjelf wid en sådesman, som ingen tid underlåter at utså i människornas hjertan sit Gudomliga ords rena såd (Luc. 8: 5, 11). Och i anförda orden nämnes Han för sådenes HERR, emedan detta wålsignade frö har af Honom sit ursprung, får af Honom allena sin wårt och bår til Hans åra och wålbehag en högst salig frugt. Han har sit åkerwårk så widt som werlden är, och Han låter med denna sin osörgängeliga såd et lif och en Guds kraft vara förbunden, som förmår lefwande göra och försättja odödeliga själar ifrån mörkret til ljuset, ifrån fördömmelse til salighet, ifrån satans magt til Gud.

Denne store och mäktige sådenes HERR arbetar ouphörligen sjelf på vår salighet: Han rö-rer på et wårkande sätt med sin krafts finger våra hjertan, Han väcker på våra samweten samt öfswertigar och öfswerbewisar oss om sanningen; Han styrker, stödjer och stadfäster, och Han wår-dar och sköter oss alla som wi, efter hvars och ens belägenhet och själa-tillstånd, betarfwar (Ezech. 34: 16.) Men Han har tillika för heliga orsaker behagat betjena sig af människor til medarbetare, och förordnadt somliga at vara skaffare til Guds hemlighet, Hans ånglar och sanningebud i Christi stad (2 Cor. 5: 20. Mal. 2: 7.) Genom fallet förlorade människan den wårldighet, den dristighet och förmåga at omgås med Gud, och at omedelbarligen tala med Gud. Hon blef straxt hos sig warse en frugtan för

Guds röst (1 Mos. 3: 10.). Hon förfäres wid Hans uppenbarelse (2 Mos. 3. 19: 16.), och hon tol icke at Gud sjelf talar med henne (20: 19.). Det är altså, en af de aldrastörsta Guds nådes wälgärningar, at Han förekommer denna wär swaghet och genom människor talar til människor, sänder människor til arbetare i sina säd, förmanar genom människor, och genom dem bestickar ibland of försoningenes ord (2 Cor. 5: 19.).

Sådana til HERRans wärk afföndrade människor äro de, hwilkom ämbetet gifwes at predika samma försoning (v. 18.). De äro Guds människor (1 Tim. 6: 11. 2 Tim. 3: 17.) och til arbetare i HERRans säd kallade dels genom omedelbar uppenbarelse, som det hände Hans heliga Apostlar och Propheeter genom andan (Eph. 3: 5.), dels genom medel, som det skedde med de Lärare och Biskopar, hwilke sina ämbeten ej allenast fingo begära, utan ock til deras wärdighet af människor försöktes, och til församlingarnas tjenst antogos (Jämf. 1 Tim. 3: 1, 10. 2 Tim. 2: 2. Tit. 1: 5. Ap. G. 14: 23.)

Deße kallade arbetare blifwa sände af Sädnes HERRa: icke allenast de af HERRanom sjelf afskilde (Rom. 1: 1. Gal. 1: 15.) utan ock de medelbarligen utsedde (Jämf. Ap. G. 20: 28. 1 Theß. 2: 4. Coll. 4: 17.) Skola de blifwa helgade fat til heder, husherranom brukelige, beredde til alt godt wärk (2 Tim. 2: 21.), så måste den stora kraften wara af Gudi, som är alla goda gåswors gifware, och icke af dem: de måste beqwämlige göras af Gudi til at söra nya

Testamentets ämbete, at göra en Evangelisk Predikares wärk, samt i lärande, straffande, trugande och förmanande samt sanningens ords och HERrans nådehäfwors utdelande, uträtta sit ämbete redeliga. Med andans gåfwor utrustade måste de sändas af Gudi, om de med nytta skola kunna arbeta i HERrans såd. o. s. w.

Men sådana arbetare åligger alla Guds ords rättfärdige hörare at utbedja sig af Sädens HERre. Bönen göres dem behof, om de rätteligen skola kunna känna och skilja goda herdar ifrån legoherdar, på Apostlarnas och Propheternas grund blifwa upbygde, samt weta afföndra nyttige själesförjare och waktare ifrån falska prophetor och förledare. Ach! of åligger bedja sådnes HERra, at han med sina gåfwor utrustar, med andans styrka helgar, med sin heligaste försyn beledsagar och utsänder trogna arbetare i sina såd, och at dageligen sucka med Församlingen:

Dit ord tag aldrig of ifrå

Och Sacramenten dyra.

Låt of ock alltid kunna få

Dem din Församling styra:

Allt som din wilja det förmår; Num. 200.

Allt ingen denna tjensten får, v. 5, 7.

Den Du ej wårdes falla.

Dem, som arbeta i din såd,

Som dyrbar är och mycken,

Med kraft af högden Du beklåd,

At de i alla stycken

Nå finnas tro-arbetare,
 Nått kallas HERRans tjenare:
 At såden ej förderfwäs.

J ären, J älskade Ledamöter af denna Christeliga Församling, i dag uti detta helgedomsrum sammankomne at inför HERRans altseende öga efter yttersta wett och samwete urskilja och utnänna eder en Lärare, och det utaf tvenne efter den Gudomeliga Försynen Eder tillände och edert Christeliga fria wal föreslagne bepröfwade och förtjente män, som äro, Scholemästaren i Umeå Stad Herr *Zacarias Sundén*, Adjunctus Præpositi wid Pitheå Församlingar Herr *Samuel Rosenius* och vice Apologisten wid Pitheå Trivial-Schola Herr *Olof Örnberg*.

Då Eder tilkommer at wid et så wigtigt göromål sättja alla orena affigter å sido, samt ej låta något annat ögnamärke wara edra tankars ledare, än hwarom J uti edra hjertan hafwa andans eget witnessbörd; så bedjen troligen sådenes HERRa, at J med edra röster mågen träffa den rätta som HERRen Eder tänkt, den skickeligaste som HERRen sielf med sina gåfwor utrustadt, och den nyttigaste, som HERRen bäst känner och wet kunna wara edra själar til gagns under eder wandrina til ewigheten.

Til fullkommande af et så heligt wärk önskar jag dig af alt hjerta, du dyrköpta Burträskes Församling, af Öfwerherdan Christo upplysning och wälsignelse. Nåd ware med dig, och frid af Gudi warom Sader och HERRanom Jesu Christo!

VI.

Tal,

Hollit wid Ryrkoherde: Walet i Pithea, Moder:
ka den 13 Sept. 1761.

Wi bedje eder käre Bröder, at I kån-
nen dem, som arbeta ibland eder, och
stå eder före i HERRanom, och förmana
eder: Hollar dem des lärare för deras wärk
skull; och warer fridsamme med dem. Den-
na troгна århindran gifwer Paulus (1 Theß.
5: 12, 13.) alla rättfämnige åhörare, i kraft af
den förbindelse, uti hwilken de äro stadda emot
det af HERRanom inrättade Lärw-åmbetet.

Apostelen hade ofta berient sig af den rättig-
het, hwilken han betygat Församlingarnas Lärar-
re, at under ordets predikande holla uppå i tid
och i ocid at straffa, truga och förmana,
med all saktmodighet och lärdom (2 Tim.
4: 2.). Men då nu et brinnande begär efter sjä-
lars salighet förantlåt honom at lika som tala uti
sin egen sak, som dock egenteligen war HERR-
rans, då fordrade af honom den Christeliga förs-
igtigheten, at icke straffa och truga, icke med
hårda ord och tilwitelser förskräcka, utan i Christi
kärlek bedja sina åhörare at efterkomma en skyl-
dighet, den han i kraft af sit Apostla-åmbete ha-
de kunnat dem befälla: wi bedje eder käre
Bröder, etc.

Trenne märkeligegenskaper tilägnar Aposte-
len, uti anförda orden, samma Evangeliske Pre-
di-

dikare: och äfwen så många oundgängeliga skuldigheter fordrar han af rättfärdige åhörare, dem de sorgfälligt hafwa at bewisa emot sina ordentliga Lärare. Lärare tilkommer at arbeta, at redeliga stå Christi Församling före, och at förmana til tro och gudagtighet. De få icke nedgräfwa sit pund, icke göra HERRans wärk försumliga, icke undandraga sig werldenes hot och hat; utan wakande, göra sig til en mur omkring HERRans folk: de måste likna et ljus, och wara ständigt oförtrutne ja brinnande at i lära och lefwerne föreläsa andra, under det de sjelfwe förstås, deras beqwämligheter brytas och deras krafter aftaga. De äro widare föreståndare, under hwilkas wärd odödeliga själar äro anförtroddes, öfwer hwilka de waka, såsom de der rådenskap göra skola, och hwilkas blod HERRen wil kräfja utur deras hand. Deras ämbete är et förmanings- och warnings- ämbete, som förbinder dem at icke wara tyste hundar, icke lägga syndare byende under armarna, utan frimodigt tråda fram, sättja all både människo-gunst och människo-frugtan å sido, i Guds kraft förkunna Israels hus des öfwerträdelse, och Jacobs hus deras synder, samt i alt öfrigit, under et godt samwetes witnessbörd, så tala och så lefwa, at de kunna i andans frimodighet säga med Paulo: Predikar jag nu människom eller Gudi til wiljes? Eller söker jag täckas människom? Hade jag här til dags welat täckas människom, så wore jag icke Christi tjenare (Gal. 1: 10.).

Sådana egenfaper äro wärde at kännas:
Så

Sådane män äro värde at sökas, at älskas och med fridsamhet bemötas. Emedan ibland herdar alla tider funnits legoherdar, så är högstnödigt at i HERRANS ljus pröfwa andarna. Sker ej det, så torde man lätt underkastas den själawådada, at hafwa samlat sig Lärare efter sina lustar (2 Tim. 4: 3.), det är: efter sit tycke, sit onda begär, sin smickrande egen kärlek och egna bedrägeliga omdömen. Uplysning göres alltså behof, om man wil undgå at få blinda ledare, okunnige vägwisare, falske Apostlar, Balams Propheter och förstörare: och då äro åhörare sjelfwe skulden, om de i längden måste klaga:

Den för oss gick war blind, som wi,
Och kunde icke wägen si;   N:o 31: v. 5.
Deraf måste wi falla.

Til denna uplysning at rätt känna, pröfwa och urkilja andarna, är en brinnande bön til Gud, när den går af et om sin salighet ömt, uprigt och troget hjerta, det krafigaste medel. Hafwa wi det fasta löfte at undgå af wår himla-Fader alla goda gåfwor och den helga Andan, när wi bedja honom (Luc. 11: 13.), men andans uplysning uti en så wigtig sak med skäl må räknas ibland de fullkomligaste gåfwor, så måste wara wårt första och sista, at wi bedja sådanes HERRE, at Han gör uppenbare, utmärker och sänder trogna arbetare uti sin säd. När wi då taga oss til wara at wi icke låta leda oss af falska ljus, när wi sättja å sido hwad hos oss wil insnyga sig af egen kärlek, egen nytta och egna affeenden, samt när wi följa ensaldigt

digt

Digt wårt eget samwets öfwerlygelse, då kunna wi icke taga mistom eller fara wisse, ty sannin- gens anda leder oss, wårt själs öga blir uplyst, wår wilja böjes, wåra hjertan länkas: wi nå wårt ändamål, wi träffa det nyttigaste och HERN- ren blir genom oss årad.

Når wi på denna wågen samla oss Lärare, så kunna wi vara wise om at igenkänna och finna sådana, som wi otwunget kunna älska samt med fridsamhet bemöta; hwartil wi förbindas uti anförde Pauli ord: holler dem des Lärare för deras wärk skull och warer fridsame inbördes uti, med och ibland eder sjelfwe, och således jämwal med dem. Når kärlek och frid emellan lärare och åhörare är borta, så kan Christi Kyrkas skada ej annat vara, än stor och föröddande. Hårtill kunna åhörarna sjelfwe ofta vara orsaken mer, än deras lärare. En ond människa kan aldrig älska det som är af Gud. De ogudaktigas och werldenes kärlek, wänskap och förtroende hafwa aldrig warit trogna Lära- res kännemärken, utan fast håtre werldenes hat, werldenes försmädelse och werldenes förföljelse, (Jämfl. Joh. 15: 19. 17: 14. 1 Joh. 4: 5, 6.). Hos werldenes barn wäper hatet och blir större, i samma mon som Lärarens wärk blir fullkom- ligare. Den egennyttige, högmådige, wällustige och sjelfkäre Aldam tol ej mycken sanning innan den wredgas, hatar och förföljer. Men hos rätt- sinnige åhörare icke så. De känna sig sjelfwa; derföre höra de gerna sin onda art beskriswas. De straffa sig sjelfwa; derföre äro de nöjde at bestraffas af andra. De korsfästa sjelfwa sitt fött;

Fött; derföre unna de gärna det wrånga och hårda hjertat at blifwa klämt och blottadt. De känna sin sömnaktighet; derföre älska de sin wåktare, och des mer ju större möda han gör sig at få själf, anda och sinne wäl wakande, muntre och lefwande. Han är en wåktare och en fridspost, hvars röst förefommer sanna manna-medborgare så fågnande, som den faller odrågelig för dem, som äro stadde i sin söta synda-dwala, som äro älskare af sina uproriska lustar och förvådare af egen salighet. Den, som hörer Jesu sändningebod, han hörer Jesum: Den Jesum hörer han får frid i sit hjerta, han älskar frid, hans natur är at hafwa frid med hwar man, och han kan ej annat än wara fridsam med fridsens Predikanter. Således blir det för honom en lätt skyldighet at i alt öfrigit efterfölja Pauli råd: Wi bedje eder, käre bröder, at I känna dem, som arbeta ibland eder, och stå eder före i HERranom och förmana eder. Hollar dem des kärare för deras wärte skul; och warer fridsame med dem.

Wärdaste Ledamöter af denna förnäme och hederwårde Pitheå församling. Sedan för mer än et år tillbaka HERren genom den timeliga döden kallat ifrån eder en Lärare*), som med mycken wälsignelse arbetade ibland eder, som stod eder redeliga före i HERranom och förmanade eder: den I känden, den I älskaden för hans wärte skul och den I med fridsamhet bemötten; så har tiden tilstundat, på hwilken HERren

*) Probsten Magister Carl Solander.

ren wil förse eder med en ny herde, som åter någon tid, så länge Gud behagar, skal göra i bland eder ens Evangelisk Predikares wärk, samt i läro och lefwerne wara både eder ledare och följesslagare uppå sanningens wäg til Guds salighet. Genom Sin medelbara kallelse ställer eder HERRen i dag, efter sin heligaste försyn, före trenne i Christi kyrka arbetande, ibland oss för lärdom och gudagtighet wäl kände, genom sin ådagade nitåliskan och waksamhet upbyggeliga och nyttige befundne, samt således uplyste och bepröfwade Män och Lärare, som äro: Äldre Pastoren wid Kongl. Artilleriet Magister *Hans Tbelaus*, Pastoren wid Kongl. Lif-Gardet Magister *Johan Löfmark*, och Kyrkoherden i Elf-Carleby Herr *Eric Rebn*. Då dese Män äro eder föreslagne, så åligger det eder se granneliga til, at edert wal blir et fritt wal, som icke må grunda sig på någon sinnes öfwerilning, icke på falska fördomar, icke på blindas omdömen och råd, osbetänksamas öfwertalande, eller andra affigter, som i någor måtto kunde få namn af egna, orsna och förliga. Beware eder dersöre Gud; ty då blefwe edert wal icke fritt, utan i högsta måttan twungit och med wrånghet bebundit, hwar igenom I skullen ådraga eder wrånghetenes lön såsom orättfärdighetenes tjenare. Under en fri andans styrsel nalkens fridsens Gud med en trogen bön: beder, ach! beder sådenes HERRa om nåd at rätt lära kånna, pröfwa och wälja, samt sedan öfwerlämna Gudi och Öfwerheten at utse och sända den, som med trohet och i andans kraft ibland eder skal arbeta. Jag binder alltså

på edra samveten och hjertan Apostelens förmaning: Wi bedje eder, käre Bröder, at i kännen och utväljen den, som I tron ega bästa krafter at arbeta, största skickelighet at stå eder före i HERRanom och största gåfwan at förmana och upbygga eder, hwilkens wärk måst förtjena eder kärlek och som kraftigast förmår stifta frid emellan Gud och människor, samt emellan sig och människor inbördes.

Min hjerteliga önskan och bön är, at fridsens Gud, den öfwerste Fåraderden, wille gifwa eder widsdomsens anda til detta wigtiga göremål, samt sedan böja Konungens hjerta til at nämna den skickeligaste, den nyttigaste, den wärdigaste. Du HERRe: som känner allas hjertan, wisa ut, hwilken af dessa tre du urwalt hafwer, at han skal få denna tjensten och detta herdas ämbetet! Amen.

VII.

Tal,

Hollit wid Ryrkoherde-Walet i Burträsk Kyrka
den 21 Junii 1767.

Det war, Mine Wälsignade åhörare, en be-
dröfwelig Prophecia, som Apostelen Paulus i andanom såg skulle upfyllas uti den wärda Christenheten: då han talar om en tilkommande tid, på hwilken de icke skola kunna lida häl-
so

fosam lärdom: utan efter sina egna lustar samla sig lärare, efter dem kllar i dronen (2 Tim. 4: 3.)

Apostelens Prophetia angick icke egenteligen den tid, som hans Lärjunge Timotheus hade at öfwerlefwa; utan den skulle förnämligast winna sin fullbordan uti de yttersta dagarna, då farlige tider skulle tilstunda, om hwilka han (Cap. 3: 1, följ.) hade berättat, at människor wordo kommande, som skulle finnas uti uppenbare fötsens gärningar, älska sig sjelfwa, girige, stortalige, högfärdige, försmädare, föräldromen olydige, otacksame, ogudaktige, otärlige, o. s. w. När dese och dylika flere laster öfwerfwämade Christenheten, och dese så kallade Christne dermed utwiste at de icke mer wordo at anse som et Guds folk och en HERNans menighet, utan en Belials hop, som drefwos af denna werldenes Gud: men likwål många af dem wille anses för goda Christne; så utmärkes detta folket tillika af et skändeligt skrymteri, då de hade et stenk til Gudagtighet, men försakade des kraft (v. 5.), liknandes Ezechiels åhörare, om hwilka HERREN sade: de skola komma til dig uti församlingen, och sitta för dig såsom mit folk, och skola höra din ord; men inter göra derefter etc. (Hes. 33: 31.).

Om en sådan til ogudaktighet och skrymteri förfallen Christenhet, som hade Gud i munnen men Belial i hjertat, som bekände Christum, men fölgde werldenes lopp och lefnadsfatt, säger Guds ande, at de icke skulle kunna lida hälsosam lärdom, etc. Det är: de skulle icke förkasta

al lärdom, utan den som war hälsofsam, nämligen som har til föremål tron och kärleken i Christo Jesu. Den kallas hälsofsam dels emedan den ej är stympad eller inblandad med människo-städgar, tillägningar och bud, (Matth. 15: 9.), utan helig, ren och obefläckad: dels emedan den kan läka och försäkra människan til des andeliga hälsa och helbregda, at hela hennes ande och själ och kropp kan behollas utan straff, i wärs HERAS Jesu Christi tilkommelse (1 Theß. 5: 23.). En sådan lärdom skulle detta ochristeliga christna folket icke kunna lida, icke fördraga eller tola höra, emedan de fallit ifrån trone, hollande sig in til bedrägeliga andar och djefla lärdom (1 Tim. 4: 1.). Under det hos dem ej fanns någon ren affigt, som de hwarsken hade sanningen til grund för sin kannedom eller det sanna til ändamål, så låto de sig lätteligen beweka och omföras af allehanda lärdoms wäder, genom människors skalkhet och illfundighet (Eph. 4: 14.): aldrum af det, som stämde med deras blinda tycke öfwerens, som behagade köttet, styrkte dem i säkerhet och tilstodde dem lesna friast efter sit eget onda hjerta, i okunnighet, willfarelse och förhärdelse.

Under et så farligt Christenhetens tillstånd war det beklageligast, at dem skulle fattas dugelige ledare, som kunnat i Guds kraft öfna deras ögon, wäcka på deras samweten, med läro och leswerne föra dem til sanningens känsla och wägleda dem ifrån satans magt til Gud. Men dertil skulle de ock hellswe, i anseende til deras genomförderstwar

de tilstånd wara orsaken. Ty, när det komme at stå i deras egen frihet och magt at förse sig med lärare, så skulle de icke söka sig sådana Evangeliske Predikare, som woro dugle och skickelige til åmbetsens wärk, utan efter sina lustar samla sig Lärare. När lärarens förnämsta wärde skulle komma at bero på den egenkapen at kunna bäst behaga deras egna lustar, eller deras onda förtsliga begär, befordra deras sinliga nöjen, roa deras syndasmak, göra dem sällskap uti fåfånga gårningar och wärk, samt dermed söfwa dem i syndene, så kunde de ej annat, än falla på blinda wäktare, samt late och tyste hundar, som kunde intet straffa (Es. 56: 10). o. s. w. Apostelen säger at dem Eliade i dronen. De åstundade icke, och kunde icke wara nöjde med sådana lärare, som talte och predikade Gudi, utan människom til wilja (Gal. 1: 10). De tolte icke något annat sig föredragas och läras, än hwad som genom deras utwärtens sinnen kunde tirla deras gamta Adam. De woro et obörsamt folk, och lögnagtig barn, som HERRans lag icke höra wille, utan skulle säga til siarena: I skolen intet skada o. s. h. til skadarena: I skolen intet skada o. s. i rätta läran: men prediker oss ljusliga, och der oss bedrågeri (Esa. 30: 10.). Sådana Predikanter skulle falla i deras tycke och wara Propheeter för detta folket som foro med draswel, och woro lögnepredikare, och som kunde predika, huru de dricka och swälja, eller andra synder och lätt sinnigheter bedrifwa skulle (Mich. 2: 11.). Och, emedan på sådana pro-

propheter och lärare aldrig varit brist, som Ius-
pit, ändock de icke af HERanom varit såns-
de (Jer. 23: 21.), så skulle detta försligen sinna-
de folket ej allenast välja sig en eller annan os-
dugelig och ofickelig wåktare, utan aldeles af så-
dana göra en samling: De skulle, säger Aposte-
len, samla sig lärare, under det de rättfärdige
ordets tjänare blefwo förbigångne, förtryckte och
förföljde, ej annorlunda än i Elie tid, då, ge-
nom en wållustig Isebels afgudiska stämpingar,
allenast en enda HERans Prophete war
qwarblifwen: men Bals Propheter, liemare
och gysflare, samlade sig och wäpte til et antal
af fyrahundrade och femtio män (1 Kon.
B. 18: 22.). O! en beklagelig tid! o! et öm-
kanswårdt Christenhetens tillstånd!

Mina älskade Wänner. At denna Aposte-
lens propheta långt för detta börjat i Christen-
heten winna en beklagelig fullbordan, det är en
sanning, om hwilken hwar och en ibland of,
som någorlunda känner tidernas skisten och hwåls-
ningar alt ifrån Apostlarnas til våra dagar, må-
ste finna sig öfwerlygad. Men gifwe Gud! at
den ock icke träffade in på of och våra Försam-
lingar, och at icke människor och åhörare ibland
of sunnos, som woro hatare af hällosam lär-
dom, och som hade så läckre kliande öron, at
de förnämligast hade affeende på sina egna lus-
tar och sit eget syndiga köttis förnöjande, då dem
blir gifwit at välja och samla sig lärare, som
skola meddela och förkunna dem sanningenes ord
och wågleda dem ifrån döden til lifwet. Hårem
skola våra egna samweten witna, och domeda:

gen, då hjertans tankar warda uppenbarade, skal blotta vårt innersta och ställa alla våra wågar i ljuset.

Då J, Wårde Ledamöter af denna Christeliga Församling, åren i dag i detta edert Guds hus samlade at wälja eder en herde och lärare, som skal intaga dens rum, hwilken J genom döden bortmist och som i sin tid ibland eder war en Guds och människo-wån, en trogen wåktare och en herde, som i läro och lefwerne war hjordenom en estersyn *); jag wil säga: Då J uti en sådan affigt åren sammankomme, så har jag orsak at intrycka och lägga eder på hjertat den anförda prophetians ord genom Pauli mun, på det J wisliga mågen se eder före, at den icke drabbar eder, och J mågen undgå edert samwets förebräelse at hafwa samlat eder Lärare efter edra egna lustar. Ach! beder fast håltre troligen Gud om nåd at kunna falla på en man, som i andans nit wakar öfwer själar, såsom den der råkenstap göra skal (Ebr. 13: 17.), som holler sig wid det ord, som wist är och lära kan, är mågtig at förmana ärenom hålsosam lärdom (Tit. 1: 9) samt således tjena edra själar til heligaste upbyggelse, både under sin ämbetswård och i all sin omgångelse.

Edert wal äro, efter den Högstes försyn och skickelse, trenne wärdige och förtjente Män föreslagne, som äro: Comminister i Löfånger Herr *Johan Mellin*, Comminister wid Pitheå *Mo-*
der.

---

*) Kyrkoherden Magister Johan Hedström, som förestod denna Församling i 30 år.

derkyrko, Församling Herr Eric Hellberg och
 Comminister wid Umeå Landt Församling Herr
 Abraham Heggström: alla bekante af grundelig
 lärdom, försökte och bepröfwade af en brinnande
 nit för Guds ära, arbetsamhet och oförtruten
 åhoga at befordra själars salighet, samt ostraffes-
 lighet uri en helig obefläckad wandel. Så äro
 de alla kände af oss. Men HERren, som rans-
 sakar hjertan han wise ut genom edart wal hwil-
 ken Han sielf utwalt och den Han i sit allwetens-
 hets ljus ser wara til edra själars gagn den tjens-
 ligaste! Amen.

VIII.

Sal,

Hollit wid Capellans: Walet i Pitheå Moder-
 kyrka den 22 Augusti 1773.

Såsom Fadren hafwer mig sändt, så sän-
 der och jag eder. Med detta heligaste
 förordnande insatte vår kära Frälsare sina Apost-
 lar til utförandet af Andans Lära: ämbete, hwar-
 wid den magt at förlåta och behålla synderna
 hufwudsafeligen war förbunden (Joh. 20: 21.).

Då JESUS blåste på sina lärjungar och der
 med tillika meddelte dem den Heliga Anda, lät
 Han dem förstå, at deras kallelse icke berodde af
 människo:godtycke och wärk, utan grundade sig på
 et Guddomeligt instigtande, som hade både wär-
 dig

*Ludvig VIII
1927*

dighet och Kraft at försättja människor ifrån syn-
 denes til nådenes stånd och i gemenskap med Gud.
 Han underrättar dem, at Hans sändande af Fa-
 dren och deras sändande af honom hade en lik-
 het, icke i anseende til återlösningens wärket, hwil-
 ket war Jesus sjelf fullbordat, som trampade
 Guds wredes winpräß allena, och ingen af
 folken war med honom (Ef. 63: 3.), icke til
 meddelandet af salighetens häfwor, hwilka endast
 ärhollas af honom, som allena är medlare emel-
 lan Gud och människor, hwilken sig sjelf
 gifwit hafwer för alla til återlösen (1 Tim.
 2: 5.); utan dels til sändandets Guddomeliga
ursprung, som i anseende til Jesus och hans A-
postlars sändande war et och samma, emedan
 det härrörde af Fadrenom och Sonenom, som
 woro et (Joh. 17: 18.): och, som Fadren hade
 sändt sin Son och gifwit honom en lård run-
 go, at han wite tala med dem trötta i
~~sin~~ sin tid (Esa. 50: 4), så har ock Gud,
 som war i Christo, bestickat ibland oss för-
 soningens ord, och gifwit oss ämbeter at
 predika samma försoning (2 Cor. 5: 18, 19.):
 Dels til sändandets förordnande, som i Guds
 ewiga råd war beslutit ske skulle, så för Jesus
 då tiden war fullkommen (Gal 4: 4: Ap. G.
 2: 23.); som för Apostlarna, hwilka om Hans
 försoning skulle i sinom tid predika (1 Tim. 2:
 6.): Dels och förnämligast til sändandets af-
 sigt, som war den för alla syndare tröstefulla bes-
bodelsen, at nåd och sanning är kommen ge-
 nom Jesus Christum (Joh. 1: 17.). Detta
 Evangelium hade icke Jesus talat af sig sjelf,
 utan

utan Fadren, som Honom sändt hade (Joh. 12: 49.). Det wore och icke Apostlarna som talade utan deras Faders ande, som talade i dem (Matth. 10: 20.). Då således Fadren hade gifwit Honom samma ord, som Han gifwit dem (Joh. 17: 8.), så kunde vår Jesus straxt efter sin upståndelse och wid sin frids önskan gifwa sina Apostlar anförda Guddomeliga försäkran; Såsom fadren hafwer mig sändt, så sänder och jag eder.

Mine wälsignade i HERNANOM. När vår Öfwerste Präst Jesus under sin djupaste förnedring bad sin himmelske Fader icke allenast för sina lärjungar, dem Han wille utsända at predika Evangelium allom kreaturom, utan och för dem som genom deras ord skulle tro på Honom (Joh. 17: 20.), så har Han dermed tillika så helgat nya Testamentets Lärares ämbete uti sine sanning, at och vårt sändande, som sker medelbarligen och genom människor, är uti samma wälsignelse inneslutit. Då Lärares sändande til våra Christeliga menigheter och Manana Samsund är öfwerensstämmande med det wäsendteliga af första Församlingens Kallelse-sätt, som och skedde genom medel under Guds heligaste namns åkallande och i ren affigt, så är det lika Guddomligt, lika kraftigt, lika wärdigt; och äro rättte Evangeliske predikare at anse som tillsatte af den Heliga Andan (Ap. G. 20: 28.), sände af Jesu, såsom Fadren Honom sändt.

Til eder, I wärde Ledamöter af denna dyrt köpta Församling, har HERREN genom människor sändt trenne berömlige samt i tro och wan-

del bepröfwade Lärare, af hwilka en genom edert fria wal skal intaga det rum, som genom en rättssinnig HERRans tjenares fränfälle ibland eder blifwit ledigt. Dese hederwårde Mån äro: Ba-
taillons-Predikanten wid Kongl. Wåsterborns Regimente Herr *Axel Ornberg*, Comministern i Råne Församling Herr *Wilhelm Hernodius* och Adjunctus Præpositi i Neder-Calix Herr *Anders Beckselius*: och det efter Högw. Dom-Capitlets til eder aflåtna skrifwelse, som följer: *).

Skal genom detta edert wal århollas den sanskylliga, som HERRen eder i nåde tiltänkt och för eder utsedt, och wiljen J at HERRans wålsignesse med Hans kallelse skal wara förbunden, så afläggen och utsluten utur edra hjertan alla egna falska affeenden, och anropen med et hjerta och en själ Honom om nåd, uplysning och medwårkan som är all god och all fullkomlig gåfwas gifware, at Han förser eder med en så rättssinnig arbetare i denna Hans såd, som blir hjordenom en förebild i tro och kärlek, eder en trogen följeslagare, i HERRans hus en brinnande lam-
pa och under all sin omgångelse ibland eder en wårdig skaffare til Guds hemlighet, och sändningebud i Christi stad. Faller Jesu, den Öfwersta Fårherdan och wåra själars Bis-
kop til fota, och beder af trogna och förtröstans-
fulla hjertan med Församlingen:

Så skicka du din klena hjord
De herdar, som den wakta
Och spisa med din helga ord,
Sit fall rätt troligt akta.

Vi äre, Gud, din egen får,
 Igenom Jesu dyra sår N:o 200: v. 6, 9.
 Från ulfven återlöste,

Ly gif du oss en sådan nåd,
 Som själen ewigt riktar;
 At vi förblifwe wid din råd,
 Hwartil dit ord oss pliktar.
 Vi bedje dig rätt innerlig,
 Du wille sända nådelig
 De herdar som dig frugta.

Härtill förlåne Eder Fridesens Gud sin milda nåd
 och wälsignelse af högdene! Amen.

IX.

Tal,

Höllit wid Capelans-Walet i Löfångers Kyrka
 den 6 Februarii 1774.

Alla rättssinnige Lärares och Guds ords tjena-
 nares ej mindre wärdighet än ämbetes wigt
 och ansvar, föreställer oss Paulus då han tala-
 de til Församlingens präster i Epheso: Så haf-
 wer nu agt på eder, och på allan hjorden,
 i hwilkom den Selige Ande hafwer eder
 satt til Biskopar, at regera Guds Försam-
 ling, hwilka Han hafwer förwärfwat med
 sit blod (Ap. G. 20: 28.)

Med Biskopar förstår Apostelen icke allenast sådana personer, hwilkom tilsynen öfwer andra blifwit anförtrodd, utan hwar och en lärare i Guds huse, som är en rättshaffens Christi tjennare, och skaffare til Guds hemlighet (1 Cor. 4: 1.). Dessa wärdighet gifwer han til kånna, då han säger, at de äro af den helige Ande satte at regera Guds Församling: Och när de icke sjelfwe ofallade til sina ämbeten lupit (Jer. 23: 21.), utan afbidat en ren helig kallelse, och gått genom rätta dören til farahuset Joh. 10: 2.), så blifwa de kallade Sögte Guds tjennare: De äro Hans rikets ämbetsmän, arbetare i HERRans såd, sändningebud i Christi stad, herdar som föda Guds hjord, och försoningens predikanter, hwilkas ämbete här i werlden hafwer klarhet, och efter döden skola lärarena lysa såsom himmelens sten, och de, som många underwisa til rättfärdighet, såsom stjernor i ewighet (Dan. 12: 3.). De skola, då öfwerste Herden uppenbar warder, undfå härlighetenes owänstelige Krono (1 Pet. 5: 2.).

Dessa hafwa et wigtigt ämbete; ty de äro satte at regera Guds Församling. Dem tilkommer at hafwa agt icke allenast på sig sjelfwe, utan ock på allan hjorden. Dem är befalt at tilbjudas och meddela människo-slågtet försoning och frid med Gud, at underwisa genom hålsosam ord, at holla på i tid och i otid uti lärande, förmanande, straffande och tröstande, at i andans frimodighet och oförskräckt strida för Christi rike, nitålka emot Guds fiender och all
mörk

mörkessens wäldighet, samt under alt detta i läro, lefwerne och lidande wara hjorden en eftersyn, waka, bedja och all trohet bewisa. När til alt detta fordras en andans styrka, andans wisshet och en Christelig försigtighet, så får man ofta en bedröfwelig anledning ej allenast at fråga: *Ho är här dogse?* utan ock under innerligaste själa-medlidande påminna sig råkenstapsdagen, då öfwer dem, som äro satte at waka öfwer odödeliga själar såsom de der råkenstap göra skola, HERRANS ord skola gå i fullbord: *Du människo-barn, jag hafwer satt dig til en wäktare öfwer Israels hus, at du dem på mina wagnar förwara skalt; När jag nu säger til den ogudagtiga: Du ogudagtige måite dö; och du säger honom det icke : : så wil jag träsja hans blod utu dine hand (Esch. 33: 7, 8.).*

När nu andans ämbete en sådan wärdighet är tillagd, när det samma är så wigtigt, och när dermed et sådant answar är förknippadt, huru nödigt wil det icke wara för alla Christna menigheter, at troligen bedja Gud, at han sielf med gåfwor utrustar, utser och sänder sådana, som äro dugelige til ämbetsens wärk? Och huru ömt wil det icke falla wid deras kallelser, at Christna Församlingar, då de hafwa welat med yttersta sorgfällighet söka utredna, hwilka utaf flera föreslagna må wara sände af HERRANOM, hwilka som gått igenom den rätta dörena, och hwilka som ega de yppersta gåfwor at göra hellsedommens tjenst samt största skickelighet at föda Guds

Guds hjord och regera Guds Församling, hwilka han hafwer förwärfwat med sit blod?

J ären, J wärde Ledamöter af denna älskade Lösfångers Församling, i dag kallade at wälja eder en Lärare. Edert fria wal äro genom Guds försyn, trenne skickeliga och wärdige Män föreslagne, som äro: Stads-Comministern i Umeå Herr *Christian Swanström*, samt Adjunterne Herr *Michaël Sand* och Herr *Pebr Sundelius*. Som den Christna Kärleken fordrar, at wi om dem alla hysa enahanda, det är, den bästa tanka, men den Christliga försigtigheten tillika råder at wal pröfwa andarna: så önskar jag troget, at samma pröfning måtte ske af helgade hjertan, i heliga och rena affigter, under innerlig bön til Gud och trones förtröstan: samt at detta edert wal måtte aflöpa til den Stora Guds ära och edra sjäalars sanna wälfärd: at J wäljen eder en skaffare, som är Gudi och eder trogen, som i HERrans kraft, trones renhet och enfaldighet, utan egennytta och egen ära, utan anseende til personen, så wisar androm wägen, at han går den sjelf, och så pryder Guds wår Frälsares lärdom i all stycke, at J med honom en gång mågen samlas med glädje inför den öfwersta Herden och våra sjäalars Biskop! Wår HERras Jesu Christi nåd ware med edrom anda! Amen.

X.

Tal,

Hollit wid Probste-visitation i Arvidsjaurs Församling den 25 Decembr. 1767 *).

Säter Christi ord rikeliga bo uti eder med all wisdom. Denna trogna förmaning gaf fordom hedningarnas Lärare Paulus de helgon och trogna bröder i Christo, som woro i Colofen (Cap. 3: 16.).

Som ingen ting låg den hel. Apostelen ömäre om hjertat, än at fridsens Evangelium måtte utspidas bland all folk i all land, så gladde han sig af hjertat och tackade innerliga Gud då han sporde at samma Evangelium hade blifwit anammat i staden Coloso, och at der fans en menighet, som med hjerta och mun bekände sig til Jesu Christi tro (1: 3 följ.). Emedan hans upfat war at genom detta sändebref styrka och stadfästa dem på sanningenes wäg, så gifwer han dem uti anförda orden i synnerhet et medel wid handen, det de hade at nyttja emot besarad falskinnighet och affall, som war et heligt bemödande at låta Christi ord rikeliga bo uti sig med all wisdom.

Hwad Apostelen förstår med Christi ord, det hade han gifwit tillkänna i det föregående, nämligen den hemlighet, hwilken fördold hade warit ifrån werldenes begynnelse, och
ewig

*) På Lappiska Språket.

ewig tid; men nu är uppenbar worden hans helgon (1: 26.): Det war Evangelii lära om Christo Jesu, Hans person, ämbete och wälgärningar. Den fallas Christi ord, dels emedan den igenom Honom hade efter Guds ewiga råd blifwit upräkt och förkunnad, dels emedan den hade honom til föremål, som war enda grunden til all den salighet och frid människo-slågter i nådenes ordning hade at åtnjuta.

Detta ordet hade HERNen af sin grundlösa barmhertighet låtit ibland dem kundgöra och fortplanta. Dem åläge nu at lägga sig högsta winning om at låta det hos sig i sin renhet bibehollas, wära och förökas: de borde låta Christi ord rikeliga bo uti sig, det är: de borde hafwa omsorg, at sanningenes ord borde uppenbarliga i Församlingen och enskildt i deras hus med all flit och högsta iswer måtte läras, samt med brinnande begär höras, anammas och utöfwas, på det landet måtte blifwa fullt af HERrans kundskap, lika som med hafsens watten betäkt (Esa. 11: 9.). Detta ordet borde så användas, at det måtte bo, det är fast och beständigt få sit hemwist och sate, icke allenast ibland dem, utan förnämligast uti dem. Det är wisserliga icke nog, at man fattar ordet med bronnen, at man bekänner Christi Evangelium med munnen, samt wet mycket derom tala och predika: det måste komma til hjertat, det måste träfsa hjertat: det måste hafwa hemstad och boning samt öfwerwågas och bewaras i et ganska godt hjerta, om det skal bära frugt och befordra wårt andeliga lif, til den inwärtas människan. Det

bör bo och blifwa ibland och uti of med all wisdom. Skal wishetenes anda så leda of uti all sanning, så måste wi så öppna våra själar, at wi med andelig försigtighet weta at omgå med tronens hemligheter och de himmelska sanningar, och upfylde warda med hans wiljas kundskap, uti all andelig wisdom och förstånd, at wi måge wandra wärdeliga HERranom, til alt behag: och äre frugtsame i alla goda gärningar; och wære til Guds kundskap (Coll. 1: 9, 10.). När det sker, då fullbordas på of Guds wilja, och då låta wi til våra egna själar salighet Christi ord bo rikesliga uti of.

Mine älskelige åhörare. Denna Pauli förmaning har jag orsak at i dag föra eder til minnes, då jag är kommen at underrätta mig om edert tillstånd, och huru wida Christi ord, som de förflutne åren så ymnigt är wordet plantadt ibland eder, måtte blifwit med all wisdom så boende uti eder, at I nu årsaren des fulla frugt och kraft, och besinnens ej allenast rotade och grundade, utan of wäxande och tilltagande i nåden och wärs HERras och Frälsares Jesu Christi kundskap. Då jag, under förra årens å mit ämbetes wägnar gjorda resor i denna aflägs landsort, haft tillfälle at göra eder besök, har jag altid fått anledning at med innerlig hugnad wita om edert lilla Samfund, at det har synt utgöra förstlingen af den förde HERranom blifwit samlad uti et land, som ej länge sedan war en torr ödemark, hwarest I och edert slägte gingen i willfarelse såsom får, wildjurenom
til

til spis wordne, och platt förskingrade, och ingen war, som efter eder frågade, eller något skötte om eder (Hes. 34: 5, 6.). På eder har jag haft orsak at lämpa Pauli glada utrop öfver Församlingen i Corintho: Jag tackar min Gud alltid för edra skul, för den Guds nåd, som eder gifwen är, genom Christum Jesum (1 Cor. 1:4.). Detta har icke varit edert eget eller människors utan et Guds wärk ibland eder. Det är wist, at J, under dese sednare tider, hafwen njutit til gods en besynnerlig Öfwerhetens omwårdnad. J hafwen under samma tidehwarf blifwit försedd med herdar, som ägt skickelighet och nit at wägleda eder til Guds och Jesu Christi kannedom. Men hwad skulle människo-arm utdrätt, om HERren icke härtil lagt sin kraftiga nåd och milda wälsignelse? Här må det hetera, at en nådig och huld Öfwerhet har tagit uppå sig omsorgen, edra lärare hafwa plantat och watnat, men HERren har allena gifwit wäxtene; HERranom warre ära at om eder har kunnat i sanning sägas: J woren som wilfarande får; men J ären nu omwände til Herdan och edra själars Biskop (1 Pet. 2: 25.).

Men, mine älskade wänner, det gör icke fyllest, at man begynt loppet på wädjobanen: man får icke låta den första kärleken swalna och kalna: wil man årholla lönen, så måste man loppet fortsättja och fullborda. För eder tjenar Apostelens förmaning; Låter Christi ord rikeliga bo uti eder med all wisdom. Skal eder wäl började Christendom wara HERranom til behag
och

och eder til wärkeligit själagagn, så måste J älska Christi ord, befordra efter all edar förmågas framgång och tillväxt ibland och uti eder, och det rikeliga med all åhoga och wisdom. HERNen styrke eder uti detta och all god wärk, och låte denna heliga förväntning, til hwilken jag mig genom denna föreställning welat hos eder bana wägen, nu i Jesu namn, aflöpa til Hans ära, Lärare och åhörare til upmuntran, samt allas edra själar til sann nytta, förbättring och stadfastelse! Amen.

XI.

Tal,

Hollit wid Probste-Visitation i Pitheå Stads
Kyrka den 14 Febr. 1773.

Tag wet, at han befaller sinom barnom, och sino huse efter sig, at de skola holla HERrans wägar, och göra hwad rätt och godt är. Et sådant witnessbörd gaf HERNen sin wän och tjenare Abraham, då Han under rättade honom om sina allwisa domar både öfwer rättfärdiga och ogudagiga (1 Mos. B. 18: 19.).

HERNen hade tillsagt Abraham, samt hans säd och efterkommande, salighet och wälsignelse under närmaste deltagande uti werldenes tillkommande Frälsare. Grunden dertil war å ena

W

sidan

sidan Guds barmhertighet och nåd, och å den andra Abrahams tro, den han ej allenast för sin egen person hyste, utan ock skulle forplantas in på barnen och efterkommande. Uri sit allvetenhets ljus såg HERRN, at då Abraham worde befallande sinom barnom och sino huse efter sig at holla HERRans wågar, och göra hwad rätt och godt är, så skulle Guds sanna kannedom och dyrkan ej allenast ren och oförfalskad hos dem förblifwa, utan ock utspridas ibland all folk på jorden, som tillika i honom skulle warda wälsignade (v. 18.). Genom hans nit at upmuntra, förmana och tilholla sina barn och sit hus at holla sig til HERRN, skulle HERRans wåg och salighets-ordning ibland dem blifwa bewarad, och de genom nåden beredas at göra rättfärdighet och dom, eller hwad rätt och godt är, under utöfningen af de pligter, hwilka, såsom rättfärdighetenes frugter, skulle blifwa lika som Guds folks egna, och utwisas genom en oförfalskad tro, ren lära, samt ofrymtad lydighet och wandel för Gud och människor.

Mine wälsignade åhörare. At befalla och tilholla sina barn och sit hus til at holla HERRans wågar, och göra hwad rätt och godt är, det är en skyldighet, hwartil så wäl en allwarlig Guds wilja och befallning, som wårt eget salighets hopp of förbinder. Som alla HERRans befallningar syfta på Hans namns förhärligande, så är det med Hans Guddomeliga helighet likmätigt, när han bjuder ej allenast Israels barnom, utan ock allom dem, som blifwit med sanningenes ord uplyste: du skal stå på dina

dessa ord dinom barnom, och derom tala,
 när du sitter i dit hus, eller går uppå väs-
 gen; när du nederlägger dig eller upstår
 (5 Mos. B. 6: 7.). När naturen sjelf påminner
 oss at tjena nästan, allramäst våra egna, til les-
 kamlig välsfärd och uppehöllelse, så fordrar nå-
 den, at wi låte vårt ljus lysa ibland människor,
 och i synnerhet inrote den sanna Gudens känne-
 dom och salighetenes rätta väg hos dem, som
 böra ligga oss närmast om hjertat, som stå un-
 der vår tillsyn, och för hvilka wi skole göra redo
 på domsens dag. Och, är vårt salighets hopp
 väl grundadt, så måste hos oss finnas en brin-
 nande åtrå at vägleda alla människor, förnäm-
 ligast dem, som til vår kärlek hafwa närmaste rätt,
 så mycket i vår förmåga står, til en och samma
 nåd, en och samma Frälsare, samt en och sam-
 ma delagtighet uti de heligas arfwedel i ljuset.

Åro föräldrar sorgfällige om at förwara sit
 jordiska goda för at öfwerlemnna det åt barnen
 och arfwingar, huru mycket mer borde wi icke
 värda oss at få öfwerantwårda våra andeliga
 häfwor i efterkommandernas händer? Är vår
 aldraheligaste lära en stor och dyrbar skatt, ja et
 lån af HERANOM, huru borde icke hos oss fin-
 nas en innerlig åtrå at kunna detta ombetrodda
 godset ej allenast sjelfwe väl bewara, utan och
 helt och ofskadt öfwerlemnna til barn och barns-
 barn? Oss åligger at häruppå använda vårt ne-
 tersta bemödande; samt så för andra förtälja
 de gamla hemligheter, dem wi hört hafwe,
 och wetom, och våra fäder oss förtält haf-
 wa, at wi dem icke fördölje wår om barnom,

som efter oss komma, utan förkunne HERrans lof, och Hans magt och under, som Han gjort hafwer (Psal. 78: 2, 3, 4.). Då göra wi, hvad HERrans ord är til behag; och då befordre wi vår och våra efterkommandes ej allenast jordiska utan ock ewiga sällhet, när wi, efter Abrahams exempel, befalle våra barn och våra hus efter oss, at de skola holla HERrans wägar, och göra hvad rätt och godt är.

Men, O! huru många bedröfweliga handlinger hafwer icke förfarenheten lagt oss för ögonen, så ofta denna pligt blifwit glömd och underlåten? Så länge Abrahams barn hade Abrahams nitälskan, så woro de i selska wärket et Guds folk, et heligt folk, en wälsignad HERrans arfwedel och egendoms folk. Men när de efter handen satte denna skyldighet å sido, och fingo tillfälle at af sina tilliggande wällustiga grannar och affälliga folkslag lära sig allehanda främmande syndarwanor, så blefwo de inom en kort tid besmitade med gyflerier och draswel, och man fann på andra lustbarheter, andra tidsfördrif och andra nöjen at roa sig, sina barn och sina hus med, som bättre smakade deras lystnad, än kännedommen och minnet af deras faders Gud. Och, som slike afwikelser och lätt sinnigheter gementigen först togo öfwerhand hos de wäldige i folket, deras höfdingar, förstar och fäder, så hade desse ej swårt före at komma hela folket til at synda. Ötron och ogudaktigheten befordrades lätt ifrån de höga och förnämre stånd och näringar til de nedrigare, ifrån hufwudet til forabjället, ifrån stora städer til minsta byar, ifrån högsta stolt

til lågsta hyddor, ifrån witraste Samsfund til mörkaste wrår, til des på hela menigheten war in-
 tet helt, och en tid tilstundade, om hwilken Guds
 Ande säger, at då de, som sedt hade HERR-
 rans stora gärningar, woro samtkade til
 deras fäder, kom et annat slagte up efter
 dem, som intet kände HERRan (Dom. B.
 2: 7, 10.). Då togo för all framtid fördomar,
 wilfareller, mörker, Guds föragt och alla de skade-
 ligaste orrones foster så öfwerhand hos höge och lå-
 ge, unge och gamle, at en nitiff Jeremias måste i
 sin tid klaga: jag tänkte, må ske, at den ar-
 ma hopen är oförståndig; wet intet af
 HERRans wäg, och af sins Guds rätt:
 jag wil gå til de wäldige, och tala med
 dem; de måste ju wets af HERRans wäg,
 och fins GUDS rätt: men de samme ha-
 de alle sönderbrutit oker, och sönderflitit
 banden (Jer. 5; 4, 5.). Och, at denna esterlä-
 tenhet och försumelse har alla tider warit, är och
 blir en af de förnämsta fallor til människors, ri-
 lens och folks olyckor, fall och ändteliga under-
 gång, det skulle af alla tiders häfder kunna wisas,
 om gränforne af mit nu förewarande göremål
 singe öfwerkridas.

Ach! låtom oss, Mine äffkelige wänner, icke
 med kallsinighet anse denna wår pligt. Mans-
 ke hwar och en sit hjerta inför det allseende ögat,
 huru han befalt sinom barnom och sino hu-
 se, at holla HERRans wägar, och göra
 hwad rätt och godt är. Til äfwentyras torde
 mången hafwa hollit denna skyldighet för en rino-
 ga sak, och gjort sig öfwer des underlåtande als-

inter samwete. Wår närwarande werld synes anse med förast de ting, som äro de aldrawigtigaste. Många blygas och äro för store at i sålskap och umgänge, för sina barn och i sina hus, tala om Gud, om hans stora gärningar och om salighetenes rätta wäg. Werldenes ande sybelsätter dem med andra samtal, göromål och wålstuster. Man fördrifwer den ädla tiden med onyttig ting: Man föregår sina barn och sit hus med bannor, med förtal, med okärliga omdömen, hämndgirighet, misstankar och osanna ryktens utspidande, med lärdomar til orättfärdighet, egennytta och all slags aswägar. Detta gör du, och jag tiger, säger HERren (Ps. 50: 21.). Men då HERren en gång ställer alla våra gärningar i ljuset, skal blifwa uppenbart, huru många ibland oss haft Abrahams tro, och med honom befalt och lärt sin barn och sit hus efter sig at holla HERrans wägar och göra hwad rätt och godt är.

Uffelige i HERransom. Så ogärna jag wid denna förrättning af min åmbers-tillsyn i denna hederwårda Församling nödgas teckna så obehageliga målningar under föreställandet af en lära, som wår onda tid hos så många Christina ställt i glömska och förgätenhet, så troget önskar jag af mins hjertans grund, at I från samma förebräelse måtte finna eder så frie, at I icke behöfden begåra människors witnessbörd, utan Guds, som allena pröfwar hjertan och tilfrids ställer samweten. HERren låte sit ord icke allenast ibland oss lysa, utan också upwärma våra hjertan och wåra krafftigt til omwändelse och helgelse, så kan

mit bemödbande blifwa nyttigt och afböpa til Hans stora namns ära, samt Hans Församling til wärfelig förkofran och salighet. Swartil fridsens Gud förlåne sin nåd och wälsignelse!

Efter Förhöret.

Wälsignade i HERANOM. Swad Apostelen Paulus fann sig hafwa anledning at betyga öfwer de trogna i Corintho, då han sade: Jag tackar min Gud för edra skul, för den Guds nåd, som eder gifwen är, genom Christum Jesum: at I uti all stycke rike wordne ären, genom honom i all ord och i all kunskap (1 Cor. 1:4,5.); Det samma har jag orsak at förklara öfwer denna Församlings Ledamöter. Jag tackar Gud at de äro fundne i sanningene, i kunskap och ord. Men, som at älska Gud och at blifwa rättfärdig befunnen i kärlekenom, äro ting, som den Högste samwetsdomaren allena känner och pröfwar, så önskar jag troget, at eder lefnad och wandel i Guds Sons tro, och alla tros frugter, edert hopp och tolamod i lidande, samt heliga omgänselse, måtte wara swarande mot edra insigter och eder känedom af salighetenes wäg. Kraftenes Gud styrke eder! at I mågen wäxa i nådene och all god wärf, dageligen förnyas til den inwärttes människan, och stärkte warda med allo kraft efter Hans härliga magt uti alt tolamod och långmodighet med glädje! Ja, HERAN wälsigne eder och etc.

XII.

Sal,

Hollit wid Probste-Visitation i Pitheå Lands-
Kyrka den 31 Maji 1773.

Jag hafwer utwält sanningenes wäg;
Dina rätter hafwer jag mig föresatt.
Denna trogna bekännelse aflade den helige Da-
vid inför HERRans sins Guds ansigte, och läs-
ses (Ps. 119: 30.).

David hade under sin wandring genom werlt-
den twänne wägar i wälet, nämligen en falsk
wäg och sanningenes wäg. Om den förra
talar han uti den föregående wersen: den sökte
han at undwika; men emedan han fann både
mod och krafter dertil hos sig fattas, så anro-
par han HERRen om hjelp: wänd ifrån mig
den falska wägen; och unn mig din lag
(v. 29.). Denna wägen war en farlia wäg. Den
behagade fötter öfvermåttan wäl: Den bewan-
drades ej allenast af den stora hopen, utan den
förswarades jämwäl af menighetens hufwud-
män, slielwa deras Förstar eller yppersta i folket
(v. 23.). Denna wägen afwek ifrån Guds
lag, hwarmed David förstod så wäl Lagsens
som Evangelii hela lära, den man antingen för-
kastade och afstumpade, eller gjorde deraf den til-
lämpning, at man i sin syndasömn kunde få hy-
enden under armarne och en täckemantel för sina
lustars utöfning. Denna wägen befann David
wa

wara falsk, den förkastade han: och sökte, samt genom Guds uplysannde och ledande nåd fann en annan, den han i anförda orden kallar

Sanningenes väg, eller den tros och lefnads föreskrift, som war grundad i sanningen, som war fast och pålitelig, och som innehölt hela den af Gud uppenbarade och föreskrefna salighetenes ordning, utan människlig förtydning, utan allt undantag, och utan minsta förbehöll eller inskränkning.

Denna Sanningens väg hade nu David utvalt; til den samma hade han fattat behag, den älskat och deruti sökt sin fågnad och lust. Den ledde honom til en fullkomlig föresats at inrätta hela sin wandel efter tronens och kärlekens bepröfwade regler, dem han i anförda orden kallar HERRans rätter, då han tillägger: Dina rätter hafwer jag mig föresatt.

Mine wärdaste åhörare. At HERREN har låtit kungöra oss, som nu lefwe, wägen til lifwet (Psal. 16: 11.), och det med långt klarare ljus, än i Davids tid, det är en wälgärning, som wi, med innerligt lof och tackfägelse, hafwe at tillskrifwa vår wälsignade Frälsares Jesu Christi dyra förtjenst. Han, som är wägen och sanningen och lifwet (Joh. 14: 6.), hafwer kungjort oss allt hwad han hafwer hört af sinom Fader: Han har förwärfwat oss sanningenes Ande, som lärer oss all ting. Han har utsändt en stor Evangelisters skara, icke allenast at beboda oss frid, utan ock öppna våra ögon, at wi skole omwändas ifrån mörkret til ljuset, och ifrån satans magt til Gud,

at wi skole få syndernas förlåtelse, och lote ibland dem, som helgade äro genom tron till honom (Ap. G. 26: 18.).

Men, all denna nåde-bewisning sagad, så wittnar dock en beklagelig årsfarenhet, at denna werldenes Gud ej mindre nu, än i Davids tid, är wärkande uti otrones barn. Genom människors skalkhet och ilfundighet underlåter aldrig willo-anden utblåsa allehanda lärdoms wåder (Eph. 4: 14.), at dermed anfalla och bedraga i synnerhet dem, som ännu icke hunnit til fullkommen stadga i Christi fullbordiga ålders mått. Dese bedraga, och låta sig bedragas at tro lögnen, och utwälja icke sanningenes utan den falska wägen, som förer ifrån förnuftig läro (Ords. 3: 19: 27.), och leder til utöfning af wilfarellens lusta, och derefter trappewis til förslig säkerhet, förblindelse och själaras ändteliga förderf.

Hwad kan dersföre wara nödigare, än at wi troligen bedje Gud, han wille wisa oss sin wäg, at wi må wandra i Hans sanning (Ps 86: 11.), bewara oss för onyttiga läro (Ps. 119: 37.), på det wi måtte hata allan falskan wäg och i lif och död holla oss wid det ord, som wist är och låra kan (Tit. 1: 9)!

At HERN skal höra en sådan wår bön, derom hafwe wi de dyraste löften, då wi med David fatte det fasta upsät at låta Guds nåd wända ifrån oss den falska wägen, med uprigtigt hjerta utwälje sanningenes wäg, och HERNS rätter med heligt allwäre oss föresätte. Då skole wi finna sanningen, wi skole för-

förstå sanningen, sanningen skal göra oss fri (Joh. 8:32.) och våra öron skola höra ordet, så sägandes: detta är wägen, går honom, och eljest hwarken på högra handen, eller den wänstra (Esa. 30:21.)

Mine älskade wänner. Denna den helige Davids föresats, den han uttråde inför HERRan: jag hafwer utwalt sanningenes wäg: Dina rätter hafwer jag mig föresatt, binder jag i dag på edra hjertan, då mit ämbete fördror at inhämta eder tilwänt i nåden och wärs HERRas och Frälsares Jesu Christi kunskap (2 Pet. 3:18.), samt huru rike J ären i all stycke, i tro och i ordom, och i förstånd, och i flit, och i kärlek (2 Cor. 8:7.). Och, som min åstundan härjämte warit at se eder, på det jag måtte några andeliga gåfwo dela med eder (Rom. 1:11.), så önskar jag af troget hjerta, at wi måtte så följa sanningenes wäg, och HERRans rätter oss så föresätta, at wi icke söke wår egen eller människors pris, utan gifwe Honom ärona, som rikeliga förmår göra osswer alt hwad wi bedje eller tänke, efter den kraft, som wårkar i oss. Gud, wår Gud, wälsigne wårt förhafwande och all werlden frukte honom!

Efter Förhöret.

Wälsignade och älskade Jesu wänner. Som af det Christeliga Samtalet jag nu haft tillfälle at holla med en del af denna talrika Församling, nogsamte förnimmes des grundeliga insigter uti
tro.

tronens ordom, såsom bewis, at J med David utwalc sanningenes wäg, och HERRans rätter eder förefatt; så betygar jag af hiertat derswfer min innerliga glädje; med trognaste önskan, at eders lefnad och wandel, eders kärlek och omgångelse måtte wara deremot swarande. En människa ser allenast det för ögonen är; men HERREN, som ser til hiertat, Han låte eders Christendom icke bestå i blotta kunskap och ord, utan i gärning och wärk, icke uti et sken, utan i Guds kraft och sanning, icke i människlig lärdom och konstig ord, utan i Andans wisdom och styrka, i den helga Andas och i fulla wisshet (1 Theß. 1: 5.). O! Du wära faders Gud, och all barmhertighets HERRE, gif dina tjenare, denna Församlingens wärda och älskade Lärare, wissheterna, den allestädes omkring dit säte är; sänd henne ned af dinom helga himmel och af dine härlighets säte, at hon är när dem och arbetar med dem, at de må förstå hwad dig täckt är (Wish. B. 9.), och dit hus wara i helighet, til des dagarne hafwa ända. Upsyll ock desse deras åhörare och dit ords görare med din wiljas kunskap, uti all andelig wisdom och förstånd; at de måga wandra wärdeliga dig til alt behag: och wara frugtsame i alla goda gärningar; och wäpa til i din kunskap; och stärkte wärda med allo kraft, efter din härliga magt, uti alt tolamod och långmodighet, med glädje (Col. 1: 9, 10, 11.). Ja, HERREN wälsigne eder och beware etc.

XIII.

Tal,

Hollit wid Probste-Visitation i Arieplogs-Kyrka
den 2 Jan. 1774 *).

Näre Bröder, warer icke barn i förståndet: utan warer barn i ondskone; men i förståndet warer fullkomlige. Så upmuntrar Paulus de trogna i Corintho, at icke stå stilla på kunskapsens wäg, utan beslita sig om ständig tilwärt i nåden, samt andelig wisbet och kånedom af alla de sanningar, som underwisa och leda til Guds Sons tro och et rättfärdigt wäsende i Honom (1 Cor. 14: 20.).

Apostelen talar om twänne slags barn, nämligen barn i förståndet och barn i ondskone. Spåda och menlösa barn äro lifsens arfwingar: dem bör icke förmenas at komma til Jesum, emedan Guds rike hörer dem til (Marc. 10: 14.). De äro stälde öf til Läromästare uti många våra lefnadspligter, och utan wi omwände öf och warde såsom barn, skole wi icke komma i himmelriket (Matth. 18: 3.). Paulus fordrar altså af stadgade Christne, at de skole wara sådana barn i ondskone, som äro okunnige i werldens syndasätt, ensaldige uti onda gärningars bedrifwande, owane wid lustarnas utöfning, samt oskickelige til de lasters wärckställande, som Guds barn icke anstå, och uti hwilka rätta Christne

---

*) På Lapska Språket.

ne böra finnas oförfarne och ostraffelige, under det de rena sig ifrån all förfens och andans besmittelse.

Men at vara barn i förståndet, är det, som Apostelen uti anförda språk hos rätta Guds barn ogillar. Efta som emedan man är barn, talar man som et barn, och har sinne som et barn, och har barnsliga tankar: Men sedan man blir man, lägger man bort det barnsligt är (1 Cor. 13: 11.); så bör det vara med Guds barn beskaffadt. De äro i förstone barnslige och swage i kunskap, i andelig wisdom och ärfarenhet, de hafwa barnsligt sinne, barnsligt tal och barnsliga tankar. De äro som nyfödde barn, som wäl åstunda förnuftenes mjölk, som intet swet wet (1 Pet. 2: 2.); men när, efter Apostelens utsago, hwem man ännu mjölk gifwa måste, han är oförfaren i rättfärdighetenes ord, ty han är et barn (Ebr. 5: 14.): så måste de en sådan sin barnslighet efter handen aflägga: de måste af förnuftenes mjölk upwäxa (1 Pet. 2: 2.): De böra småningom wänja sig wid stadigare mat, så at de icke låta sig beweta och omsöras af allehanda lärdoms wäder, utan wäxa til i all stycke i honom som hufwudet är, Kristus, til des de komma i ena tro och Guds Sons kunskap, och warda en fullkommen man, den der är uti Christi fullbordiga ålders mått (Eph. 4: 13, följ.). Detta fallar Paulus i anförda orden, at icke vara barn, men i förståndet fullkomlig.

Med förstånd förstår icke Paulus endast et Guds

Guds barns kunskap och insigter, utan och alla öfriga en människas sinnes förmodgenheter och värkningar, hennes omdömen, vilja, sit, uppsåt och hela bemödande både at weta och lära känna Guds wilja, fridsens wäg och rätta salighets ordning, samt den samma med hjertans tro fatta, följa, i wärket ställa och utöfwa. Det gagnar wist icke at weta säga til Jesum: *HERre, HERre*, när man icke tillika har et fast uppsåt at göra Fadrens wilja, som är i himmelen: det stadgar fast mer, än det hjelper en tjenare at weta fins *HERras* wilja, när han icke gör der efter, o. s. w.

När altså uti det ordet förstånd hafwes afseende på hela den inwärtas människan, det på nytt födda Guds barnet, som står uti en dagelig förnyelse, och som wärkfeligen förnyas til Skaparens kunskap och belåte, så skönjes huru olift det är at tro sig wara en sann Christen, och tillika alltid wara et barn i förståndet. När et barn i förtid stadgar wårten, så är det et ofelbart teken dertill, at det är med något naturswel eller hemlig sjukdom behäftadt. Så är det och med et Guds barn: det kan här i werlden aldrig til fullo stadga sin andeliga wårt: det kan wäl i styrka årholla et wist mått af fullkomlighet, men aldrig blifwa en så fullwuxen och fullkommen man, at alt hwad endels är, skulle återwända (1 Cor. 13: 10.). Så länge Guds barn äro sunde i trone, så äro de wårande i förståndet; så länge de lefwa, äro de tiltagande i kannedomen, i kärlek, i ärfarenhet och Guds frid. De wåra i nådene och wåro *HERras*

ras och Frälsares Jesu Christi Kunskap (2 Pet. 3: 18.). De wåra i Christo, med Christo och efter Christum, om hwilken berättas, at barnet wäpte up och stärktes i andanom, och upfyltes med wisbet, och Guds nåd war med honom (Luc. 2: 40.).

Mine wälsignade åhörare. Det äro nu två och trettio år förflutne ifrån den tid jag hade nåden af Gud at blifwa sänd til at första gången underrättas om denna Församlings tilstånd och Christendoms lopp. Jag tackar Gud, at jag sedermera tid efter annan hos eder sunnit hwad jag sökt, jag menar, en ständig tilwänt i nåden och försöfkring i Guds kannedom. När jag i dag, i förmågo af den själa-wård mit ämbete mig tilbinder, får göra eder Församling et besök, som lærer blifwa det sidsa, så önskar jag finna des samtelige ledamöter i det tilstånd, at nu mera icke wara barn i förståndet, utan barn i ondskone, men i förståndet fulkomlige. Jag önskar mig ej fela, då jag wil anse eder, wäl uti enahanda Guds Sons tro, fast icke uti enahanda framsteg, utan efter gäswornas mått i olika tilwänt, i större och mindre stadga. När den himmelske Fadren har många barn, som stå på resan til sit Fädernesland, så kan wäl det ena ega företråde för det andra; men Han ser dock alla med wälbehag, så länge Han finner dem stadsde på rätta wägen, i loppet, i upsätet och gärningen. Jag tillförser mig i Christi kärlek, at med Johanne (1 Ep. 2: 12, 13, 14.) så tala til somlige af Eder såsom til Fäder, hwilke hafwa känt honom, som är af begynnelsen: til som-

somliga såsom ynglingar, hwilke äro starke, uti hwilka Guds ord blifwer, och som hafwa öfwerwunnit den onda: och til andra såsom barn, hwilka så hafwa känt Sadren, at synderna blifwit dem förlätta för hans namn skul. Men Guds frid föröke sig uti Eder alla! Amen.

XIV.

Tal,

Höllit wid Probste, Visitation i Burträsk Kyrka den 2 Octob. 1774: Då ock Kyrkoherden Herr Abrah. Hæggström instältes i Ämbetet.

Särer alltid redebogne til at swara hwarjom och enom, som begärer skäl til det hopp, som i eder är. Denna Apostelens Petri wigtiga förmaning läses uti des förra Epistels 3 Cap. v. 15.

Apostelen talar med trogna och utkorade Guds barn, dem han kallar främlingar (1: 1.), emedan de här i werlden icke hade någon waragtig stad, utan funno sig spridde ibland et wansarrigt och wrängt slägte, som hwete ibland ogräs och som rosor ibland törne. Dessa hade han förmanat til stadighet i trone, samt tolamod och ståndagtighet i sanningenes ord, jämwäl då, när deras heligaste lära blef bespottad, de fördömlade

N

så

såsom ogärningsmän, och deras goda omgångelse i Christo förlastad. Som i detta tillstånd deras skyldighet war at, uti vår Frälsares efterföljd, stilla sin tunga, och icke wedergålla ondt för ondt, icke bannor för bannor, så åläge dem tillika at icke alltid tiga, i synnerhet när det komme an på Guds åras besfrämjande och deras tros förswar. De skulle fast håtre, til sanningens utspridande ibland andra och stadfästelse i sina egna hjertan, alltid wara redobogne til at med saktmodighet och frugtan swara hwarjäm och enom, som begärte skäl til det hopp, som i dem war.

Med hopp förstår Apostelen dels den wisa förlåtelsen på det som man hoppas, eller den sanna tron, hwilken är grunden til vårt hopp om barnskapet och arfshärligheten, som oss i Christo Jesu förhollas; dels sielfwa saken, eller det goda wi hoppas och i Christo förwänte, som är lifwet och den himmelska saligheten. Detta hoppet förutsätter derföre en öfwertrygelse eller andans wifhet, ej allenast at vår Christeliga tro och lära uti hela sit sammanhang wärkeligen är öfwerensstämmande med Guds heliga ord, och inneholler ewiga och oemotsägeliga sanningar; utan ock at wi i sanning äre blesne genom trona förerade med Christo, uti hwilken wi med full förtröstan tilägne oss alla nådenes häfswor och rikedomar.

Til en sådan hoppets wifhet hörer altså, at man dels af hjertat ärkänner och bekänner, at vår Christeliga tro och lära är af Gud, är den sanna, och det enda medel, hwarigenom wi usle
 son:

syndare kunne årholla den aldrådgsta fullkomligheten ej allenast här i lifwet, utan ock förnämligast i det tilkommande: dels ock at en sådan årkånsla är of till ingen fromma, om wi icke finne vårt själa-tillstånd sådant, at wi med tryggaste samwete kunne försäkra of om delagtigheten i ljuset, och at wi denna förträffeliga salighets läran wärkeligen fattat och annamat til vårt tros styrko och leswernes regel.

Si! mine wälsignade, et sådant hopp bör wara uti of: då får det namn af et wälgrundat hopp, ty det är grundat, icke på förnustets irrblof, icke på människo ofundighet eller sinliga ofwerilningar, utan på Skäl, på bergfasta sanningar och witnessbörd, som ej swika, och som i ewighet ega den fasthet, at ändock himmel och jord skola förgås, skola dock helwetets portar icke wara da detta helleberget ofswermägtige.

Deffe Skäl, deffe tronens och hopsens grundpelare, deffe kunskaper, bör hwar och en sann Christen, så mycket til salighetens årndande nödigt är, weta bekänna och jämwäl wara i tillstånd at ansöra, när människor af of dersöre fordra redo. Wäl äro icke de Christne förbundne at swara därånom efter hans dårskap. (Ords. B. 26: 4.). Det är dem ock icke lofgiwit, at gifwa hundomen det heligt är, och kasta sina perlor för swin (Matth 7: 6.). Wår Jesus har of härutinnan med sit heligaste exempel förelyst. Han war en måstare, hwilskom SKÄREN SKÄREN hade gifwit en lär tungo at tala med dem trötta i rättom tid (Esa. 50: 4.). Om honom säges, at han pre-

dikade wäldeliga, och icke som de skrifts lärde (Matth. 7: 29.). I hans barndom måste alle, som honom hörde, förskräcka sig öfwer hans förstånd och swar (Luc. 2: 47.), och då han, som vår medlare och vår store Prophet, öppnade sin mun, flöto alltid Hans läppar af Gudsdomelig wältalighet. Men en annan tid, och då Han näpst och plågad wart, lät han icke up sin mun (Esa. 53: 7.). At Jesus teg, då den Cananeeska qwinnan anropade honom om hjelp, dertil hade Han sina heligaste orsaker. Til vår försoning, och öf til esterdomme, teg Jesus och swarade platt intet, då han inför det stora Judiska Rådet af sina håstigaste fiender blef anlagad, af falska witten för Guds hädelse beskuld, och af sina domare upmanad at sig förswara (Matth. 26: 63. Marc. 14: 61.): ja, Han teg då den råfwen Herodes frågade honom om mång stycke (Luc. 23: 9.); och måste Landshöfdingen Pilatus storligen förundra sig, at Jesus swarade honom icke et ord (Matth. 27: 13.). För alla rätta Jesu efterföljare har altså tiga sin tid, när deras toslamod det kräswer, och när den Christeliga försigtigheten det tilstyrker. Men då de himmelske sanningar stå at kunnige göras och befastas i egna och andras hjertan, och i synnerhet när någon skäligen åstundar af öf blifwa underrättad om grunden til vårt salighets hopp eller de rätta orsakerna, som förwisa öf om saligheten, då har för öf tala sin tid (Pred. B. 3: 7.), at willigt uplåta vår mun, alltid finnas redebogne, beredde och färdige at med skickelighet både låra öfwer:

vertrådarena HERRANS wägar, at syndarena måge wända sig til honom, och jämwäl styrka de rötta knä, samt wid alla tillfällen förkunna Guds härliga magt och lof uti de rättfärdigas Församlingar.

Detta ålägger oss Apostelen uti anförda orden, som en skyldighet för alla Christna, hwilke kom egen och andras salighet är om hjertat, och således ej mindre för wälberäntke Församlingarnes Lärare, än rättfärdige åhörare. Evangeliske Predikare äro de Guds sändningebud och waktare, som framsför andra icke få tåga eller församma något ögnablick, då själar stå at winnas, underrättas, upmuntras och stadfästas. De äro HERRANS Präster, hwilkas läppar skola bewara lärna, at man må bestråga lagen, eller salighetens rätt, ordning och wäg, af deras mun (Mal. 2: 7.). Den himmelska wissheten låter genom dem höra sig på gatomen, hon ropar i portomen (Ordspr. 3. 1: 20, 21.), och ställer sig allestädes likasom i förwäg för alla ankommande främlingar och för dem, som gå uppå wägarna och fråga efter de förra wägar, hwilken den gode wägen är (Jer. 6: 16.). De äro alltid redo at både med ord och gärningar swara dem, som med bekymrade hjertan fråga: J män och Bröder, hwad skole wi göra? Detta är wägen, går honom (Esa. 30: 21.). Och en sådan redebogenhet hörer til den heliga åhoga och andas drift, som årföljer redelige Evangeliske Predikares wärk, då de holla sig wid det ord, som wist är och låta kan, på det de må mäktige wara

at förmana genom hälsosam lärdom, och öfwerwinna dem som deremot såja (Tit. 1: 9). Rätta Christelige åhörare, som hafwa Christi sinne och drifwas af Hans anda, de bära alltid godt fram utaf sin hjertans fatatur (Luc. 6: 45). Emedan de känna saligheten, hafwa löftens testamente och äro beseglade med andans förstling, så blygas de icke at tala om Guds witnessbörd (Psal. 119: 46), och at wid alla gifna anledningar för androm förtälja hwad HERren deras själ gjordt hafwer (Psal. 66: 16). De glädja sig at vara wärdige at witna om sanningen för hwar man, och wisa sig alltså alltid redebogne til at swara hwarjom och enom, som begärrar skäl til det hopp, som i dem är.

Wälsignade Åhörare. Då jag i dag infunnit mig uti Eder Församling, och begärrar skäl til det hopp som uti Eder är, så har det skedd af en Christelig waksamhet, hwilken är förbunden med det ämbete, som blifwit mig anförtrott: och hwarwid jag af troget hjerta önskar, at I måten alle besinnas i sanningenes ord faste, i kunskap och tro rättfärdige, samt i tolasmodets och et wälgrundadt hoppes bewisning öfveränderlige och wäpande in til Jesu Christi dag! Och då, efter wederbörligit förordnande, mig tillika åligger at ordenteligen inwiga, det är, under trogen bön och åkallan i ämbetet stadfästa Eder wärda Kyrkoherde Herr *Abraham Heggström*, så har jag anledning at förholla Eder en dubbel Guds nåde-wälgärning, hwarmedelst HERren icke allenast implantat hos Eder sin sanna

Eän

Kännedom, så at i kunnen weta, förstå och bekänna de sanningar, på hwilka vårt hopp om barnaskapets arfwedel i ljuset är grundat, utan ock tillsändt Eder Lärare, som i Guds kraft kunna upbygga eder och stå eder före i HERRans uti alla de hållsamma ords eftersyn, som tjena til werkelig utöfning af trona och kärleken i Christo Jesu. Eder inför detta HERRans altare nu framträdde Lärare können J af hans redan gjorda ostraffeliga wärk ibland eder. Han har i Jesu Schola lärt at tala och tiga i rättan tid. Genom hans läppar är den rena läran ibland eder bewarad: af hans mun können J befråga lagen, och efter hans anwising inse både trosgrunder och lefnads pligter. Då han med outtröttelig nit, under lärande och förmanande, tröstande och straffande, söker hos eder så uplifwa och stadfästa det hopp, som uti eder är, at J derföre både med ord och gärning mågen kunna göra skäl, så beder af trogna hjertan Gud, Han wille uppeholla honom i andans kraft til at ån ytterligare uträtta det wigtiga ämbete honom ibland eder är anförtrodt, redeliga. Förtror eder honom: uptäcker för honom edert själa tilstånd: söker hans anwising och begärer hans råd uti edert åliggande. Hörer hans ord med upmärksamhet: lägger hans lärdomar och förmaningar på hjertat: warer honom lydige: följer honom, och skicker eder så emot honom, som J på Domsens dag können inför öfwersta Herdan stå til swars. Nåd och frid af Gudi wår omfader och HERRanom Jesu Christo förökse sig uti eder!

Dig, wärdaste medarbetare och Broder, gif we HERNen wisdomsens anda at fortsätta och fullborda det lopp du, som en trogen Christi tjensnare, wäl begynt uppå den wigtiga ban HERNen dig förefatt och dina åhörarens förtroende dig tilrebt. War stark i HERNanom, och oförtruten at predika ordet, at gifwa HERNans folke salighetenes kunskap til deras synders förlåtelse, samt i andans frimodighet och nit styrka deras fötter på fridsens wäg; så skal dit swära ämbete lättas, och dina krafter uti en tiltagande ålder styrkas, intil des tiden nalkas och du får hwila, at du må upstå i dinom del, när dagarna hafwa ända, då lärarena skola lysa såsom himmelens sten, och de som många undervisat til rättfärdighet, såsom stjernor i ewighet. Swartil HERNen dig och of alla förhjelpe! Amen.

(Introductionen skedde, enligt Kyrko-ordningen, med wanliga Ceremonier).

XV.

Tal,

Hollit då Probsten och Kyrkoherden Magister Theophilus Gran, i Pitheå-Moderkyrka instältes i ämbetet den 25 Martii 1774.

O! gode Herde, som etc. (Sjongs)

Sinlägg dig at bewisa dig Gudi en bespröfwad och ostraffelig arbetare, som rätt

rätt delar sanningenes ord. Denna förmaning gaf Apostelen Paulus sin Lärjunga Timotheo (2 Tim. 2: 15).

Timotheus war kallad til arbetare i Guds wärk. Men det war icke dermed gjordt at han en så helig kallelse följt, et så wärdigt namn sig tillärkändt, och uti beklädandet af et så wigtigt ämbete funnit sit behag. Paulus fordrade af honom et winläggande at icke blott synas för människor, utan wärkeligen bewisa sig Gudi uti Hans tjenst och insör Hans allseende öga, at wara en genom anfäktning och frestelse så bepröfwad arbetare, at ingen efterlåtenhet kunde honom förebrås, eller han för sina förrättningar behöfde blygas, hwaribland det göremål at rätt dela sanningenes ord, war det wäsendteligaste och ömaste.

Timotheus kallas en arbetare: et namn, som tillhörer alla Guds ords Lärare och nya Testamentets Predikanter. De kallas arbetare i Guds Krans säd (Math. 9: 38. Luc. 10: 2). De arbeta i ordet och lärdomen, och äro under det namnet sin lön wärde (1 Tim. 5: 17, 18. Math. 10: 10). Men emedan det ock finnes besdrägelige och onde arbetare (Phil. 3: 2.), som taga sig uppå Christi Apostlars person, likasom de woro rättfärdighetenes predikare (2. Cor. 11: 13, 15.), som föredraga ordet uti en förwänd ordning, och uti den rena säden inmånga sina wilfarellers ogräs; så skilja sig ifrån dem alle redelige Evangeliske Predikare dermed, at dese winlägga sig om at rätt dela sanningenes ord, och således bewisa sig Gu-

di såsom bepröfwade och ostraffelige arbetare. De äro Herdar, som känna sina fårs beskaffenhet och tillstånd: De leda dem icke på orientliga och farliga beresplatser, och de skingra dem icke i wildmarken, utan föra dem til säkra parker, wårda dem med uplyst urskifning och sköta dem alla, som de betarfwat (Ezech. 34: 16.). De äro like en ömsint moder, som gifwer somliga sina barn mjölk och somliga stadig mat (Ebr. 5: 12.), och en förfaren läkare, som förordnar läkedomarna efter den frankas sjukdom.

De dela sanningenes ord, då de i rätt ordning föredraga Guds heliga lag, hwilken då är god när man henne rätteligen brukar (1 Tim. 1: 8). Onde och bedrägelige arbetare äro de, som antingen utsluta läran och nödwändigheten af våra Christeliga lefnads pligter ifrån salighetens wäg, eller ock göra deraf et hufwudwärf, hwaruti de all sin salighet söka. Bägge desse wägar äro aswägar. At göra lagen om intet med trone, det är at göra Christum til en syndatjenare: och de, som genom lagen wilja rättfärdige warda, hafwa mist Christum och äro falne ifrån nådena. Det war Pauli lära (Gal. 5: 4.), och den war öfwerensstämmande med gamla förbundets grundsanningar (Jon. 2: 9. Rom. 4: 2, följ. Gal. 3: 6, följ. Ebr. 11: 32, 33). Den följa bepröfwade arbetare både uti föredragandet och tillämpningen af salighetens rätta ordning. De säga til den ogudsagtige: du måste dö (Ezech. 33: 8), och til dem, som wandra efter denna werldenes lopp uti sit köits begärelser, at de äro wredsens barn

barn (Eph. 2: 2, 3), at de som upsåtelingen synda emot den Konungliga lagen (Jac 2: 8), hafwa hwarken lott eller del uti försoningens ord, och at den som werldenes wän wil wara, han warder Guds swän (Jac. 4: 4), etc. Men

En ostraffelig arbetare delar ock rättt Ewangelii ord. Han holler sig icke före at han något wet, utan Jesum Christum, och honom korsfästän (1 Cor. 2: 2). När bedrägelige arbetare skämmas wid Christi Ewangelium, förkasta kärnan af all Christelig lärdom och sammanhäntha blotta skaln, som inneholla toma sedoläror, gärningar, dygder, goda wärk och egen rättfärdighet, så glöma de bort HERAN, som dem köpt, som är sargad för våra misgärningar skul och slagen för våra synder skul, och genom hwilkens sår wi äre helade. Men när en lärare kan betyga med Paulo: bort det, at jag af någon ting skulle beröma mig, utan af wärs HERAS Jesu Christi kors, genom hwilken werlden är mig korsfäst, och jag werldene (Gal. 6: 14), då kan han leda syndaren til Jesum, och med eftertryck säga til de förtwiflade hjertan: wärer wid godt mod (Esa. 35: 4.); och då förmår han i Guds kraft förkunna Christum, såsom den of af Gudi är gjord til wisdom, och til rättfärdighet, och til helgelse, och til förlossning (1. Cor. 1: 30). Ty, som läran om Christi kors, eller ordet om försoningen i Christo Jesu, är wäsenteliga innehollet af hans kundskap, alla hans insister och alt hwad han wet tala til människjo-slågtets själaro och saliggörelse, så skiljer han wisdom, rätt-

rättfärdighet, helgelse och förlofning i Christendomens wärkelige wärfning så litet ifrån hwarandra, som Frälsaren sielf dem fast mer föresnar, då Han vittnar, at efter hwad om honom war skrifwit i Mose Lag, och Propheterna, och i Psalmerna, skulle i hans namn predikas bättring och syndernas förlåtelse (Luc. 24: 47.) Guds wilja är den samma, då den är wår helgelse, som då Han wil at hwar och en, som ser Sonen, och tror på Sonom, skal hafwa ewinnerligt lif: o. s. w.

Som nu den är en trogen och snäll skaffare, som i rättan tid gifwer folket hwad dem behörer (Luc. 12: 42.), så bewisar sig en trogen lärare i Guds hus, at han är en bepröfwad och ostraffelig arbetare, när han således rätt delar sanningenes ord. Han är icke ibland de tytte hundar, som kunna intet straffa (Esa. 56: 11:) han lägger icke syndaren hyende under armarna, då han uti sin obofärdighet begärar at sig skal predikas ljusliga: Han bestryker icke muren med lös kalk; Men han har ock lärt at tala med dem trötta i rättan tid: Han wet at trösta Guds folk, tala ljusligen med Jerusalem, och predika för thy, at des misgärning är förlåten. Han wäcker så kraftigt på des hjerta med ordets hammare, och sårar med des tweäggade swärd syndakroppen, som han icke är sen at förbinda det sargade och gjuta hugswalehsens olja i de blödbande sår, som på en rätt bättrings och helgelses wäg finnas swidande. Han kan rätt dela sanningenes ord, ty han följer Andans

dans uplysning, och hans öron höra ordet efter sig, så säjandes: detta är vägen, går honom, och eljest hvarken på högra handen, eller på den vänstra (Esa. 30: 21).

Mine wälsignade Åhörare. Då mig den heliga förrättning blifwit ombetrodd at i dag, under trogen bön och åkallan til Gud, uti denna Församling inställa i ämbetet en wälförtjent Lärare, Probsten och Ryrkoherden Magister *Theophilus Gran*, som nu framträdt at inför HERRans altare antaga och helga den själawård Guds milda försyn och edert förtroende honom ålagt; så hafwen I orsak at så mycket högre wörda den Ewiga Godheten, som I finnen til eder vara sånd en bepröfvad och ostraffelig arbetare, som i denna såd redan fördat mycken frugt, under det han sig winlagt at rätt dela sanningenes ord. Årkänner den oskattbara nåd eder är wedersfaren, at Gud uprättat ibland eder försoningenes ämbete, och såndt eder Lärare, som hafwa sina häfwor uti Ierkar, på det at den stora kraften skal vara af Gudi, och icke af dem (2 Cor. 4: 7). Beder för denna eder Lärare troligen Gud, at Han honom med den Hel. Andan allt mer och mer utrustar, at han sit swåra ämbete redeliga i aft tager, står wakande på sin HERRas wakt, och med wälsignelse skaffar nytta til Guds åra och Christi rikes utwidgande. Förtycker icke, då han, under et rätt delande af sanningenes ord, så waktar såren, at han ej mindre brukar herdastafwen we, än lust (Zach. 11: 7), jag menar både straffar och tröstar, predikar i en rätt ordning Evangelium och Lag, för

förkunnar lif och död, både löser och binder. Den som den ogudaktiga dömer godan, och den som fördömer den rättfärdiga, de äro båda HERANOM en styggelse (Ordspr. B. 17: 15). Denna regel för samvetslöse Lärare bör förmå rättfärdige åhörare at icke förbittras öfwer sanningen, utan annama ordet med saktmodighet. Huru skulle det tjena en wäktare at ropa frid, då han säge swärdet komma? Och hwad skulle det gagna eder, om en Lärare, som bör waka öfwer edra själar, wille eder med försäkran om nåd, försoning, lif och salighet trösta, och således i Guds namn förlåta, då den Hel. Ande i ordet fälde et helt annat utslag och samwetet förkunnade onåd, wrede, död och fördömmelse? O! så warer edra Lärare i ordet lydige och följer dem, älsker dem för deras wärk skul, warer fridsamme med dem, och deler med dem alt godt, på det de måga göra sit ämbete med frögd och icke med suckan.

Dig, wärde Broder, hwilkom wården af denna sårarjord blifwit af öfwersta Herden anförtrodd, får jag upwäcka til ståndagtighet med Pauli ord: winlägg dig at bewisa dig Gudi en bepröfwad och ostraffelig arbetare, som rätt delar sanningenes ord. Som bestald wäktare på Jerusalems murar får du icke tiga (Esa. 62: 7), utan ropa trösteliga, icke spara; uphäfwa din röst såsom en basun och förkunna HERANS folke deras öfwerträdelse, och Jacobs hus deras synder (58: 1); men låt ock tillika dina fötter wara på bergen ljuslige, när du i rättom tid frid

förfunnar, predikar godt, förfunnar salig-
 hetena, och säger til Zion: Din Gud är
 Konung (52: 7). Skäl du rätt dela san-
 ningenes ord, så måste du ej allenast i rätt
 ordning föredraga både salighets grund och les-
 nads-pligter, utan ock genom en förligtig tillämp-
 ning hafwa nogaste affeende på personer, tid och
 omständigheter, och holla denna åtskilnad, at
 du förbarmar dig öfwer somliga, men som-
 liga gör med fruktan saliga, och rycker
 dem utur elden, hatande den besmittade
 Färsens fjortel (Jud. Ep. v. 22, 23): det är,
 både med utmärkste ömhets bewisning, och uti
 en brinnande HERRans Zebaoths nitålskan, pre-
 dika ordet, och holla uppå, i tid och i otid,
 at ömsom trösta, straffa, truga och förmana,
 med all saktmodighet och lärdom (2 Tim.
 4: 2). Således skola din ord i sinom tid wa-
 ra för Gud och alla människor tåckelige (Pred.
 B. 15: 23), och sanningenes Ande, den du tje-
 nar och om nåd anropar, skal leda dig uti all
 sanning, at du skal förstå Sanningenes ord,
 och uti des rätta delande och tillämpning dig
 icke mistaga. Til alt detta förlåne dig HERRen
 sin nåd! Han styrke dina krafter til lif och själ,
 gifwe dig tolamod at uthårda werldenes oundwi-
 feliga hat och förföljelser, i frestelsens stund och
 i striden emot fött och blod, emot djefwul och
 werld segra, och i et fullkomligt hopp genom
 dens heliga Andas kraft afbida upfyllandet
 af Öfwerherdens löfte (Math 25: 21): Ach!
 du gode och trogne tjenare, öfwer en rin-
 ga ting hafwer du warit trogen, jag skal
 sät-

sätta dig öfwer mycket: gack in i dina
 HERAs glädje. Amen.

(Sedan den del af Litanien, som ofwansföre
 är införd uti II:dra Talet, blifwit sjungen, och den
 3:dje dertill hörande Bönen war läsen, fullfölj-
 des i det öfriga, förrättningen efter 1571 års
 Swenska Ryrkeordning, Fol. 65, följ. med
 någon ringa förändring, på följande sätt):

O! alsmågtige ewige Gud, wårs HERAs
 Jesu Christi Sader, som oss det sjelf-
 wer befalt hafwer, at wi om arbetare i så-
 dena, det är om trogna Predikare dig be-
 dja skole: wi bedje dina grundlösa barm-
 härtighet, at du wärdigas sända oss rätt-
 sinniga Lärare, gifwa din helga och hälle-
 sama ord i deras hjerta och mun, så at de
 utan al wilsarelse måga rätt lära, och alla
 dina befallningar troliga uträtta, på det at
 wi, genom din heliga ord underwiste och för-
 manade, måge det göra som dig är behages-
 ligt och oss nyttigt. Gif oss, HERA, din helga
 Anda och wisdom, at din ord må alltid blifs-
 wa ibland oss, wära til och frugtsam wara,
 och at dine tjenare måga med all frihet,
 som det sig bör, tala ordet, at din hel-
 ga Christelige Sörsamling deraf må warda
 förbättrad, och tjena dig i en stadig tro,
 och blifwa beständig i dinom kunskap, ge-
 nom Jesum Christum wår HERA Amen.

(Ryrkeherde, och Probste, Fullmagterne ups-
 lästes af Notarien).

Efter du är kallad til denna tjensten,
 som

som är Kyrkoherde, och Probsta: ämbetet, så hör först härtil, och gif agt på desse ord, som Jesu Christi Apostel S. Paulus om samma tjenst och ämbete skrifwit hafwer.

(Språken af 1 Tim. 3: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Tit. 1: 7, 8 9. Ap. G. 20: 28, 29, 30, 31. uplästes af närvarande Präster).

Såv hörer man, at oss, som til Kyrkoherdar och Predikare kallade warda, befalles en wakt och wårdnad icke öfwer ostjällic djur, utan öfwer lefwandes Guds Sörsamling, den Zan med sit eget blod förwårswat hafwer, at wi henne med rena Guds ord söda och regera skole och slitelliga hafwa agt uppå, at ulfwar, det är, falska Lärare icke gifwa sig härin, och göra skada; derföre kallar han det ock en god och härlig gärning. Så befalles ock at wi, för vår egen person, föra skole et tuktigt och ärligit lefwerne, holla vårt hus, hustru och barn och tjenstefolk ärliga och Christeliga.

Bekän din tro.

Jag tror uppå en Gud ic.

Aflägg din Ämbets- och trohets- Ed.

(Eden aflades med hand å den hel. Bibel):

Gud tröste och styrke dig härtil alltid! Amen.

Och jag af den Fullmagt, som mig på Guds wågnar uti detta ärendet af Zans Sörsamling betrodd är, antwardar dig Kyrkoherde, och Probsta: ämbetet, i Namn Saders och Sons och dens Selge Andes, Amen.

D

Låter

Låter of bedja.

Sader wår, som åst i Himlom, ic. (med händers påläggning).

O! ewige och barmhertige Gud Fåre himmelske Sader, du som genom din älskellige Sons wårs HERAs Jesu Christi mun til of sagt hafwer, Säden är mycken, och arbetarena äro få, beder fördenstul sådesnes HERe, at Han sänder arbetare i sina såd: med hwilka ord du förstå låter, at at wi råttfönniga och troгна Lärare icke annars än alenast af dine milde hand bekomma kunne; derföre bedje wi of nu dig, at du wårdigas nådeligen se til denna din tjenare, hwilken wi til dina tjenst och Kyrkoherde-ämberet utwalt och tagit hafwa, gifwandes honom den helga Anda, at han troliga och krafteliga uträtta må dit helga wärk, lära och straffa med all saktmodighet och lärdom: På det dit helga Evangelium må blifwa ibland of ewin: nerliga rent och oförfalstakt, och bära of salighetenes och des ewiga liffens frugt, genom din Son Jesum Christum wår HERa. Amen.

Stå nu omgjordad bring om dina länd: der med sanningene, och iklädd råttfördig: hetenes kräfwe, och fötterna skodde, at du må redo wara til fridsens Evangelium. Låt dit ljus wara brinnande, och war du de människor lik, som wänta sin HERa. War hjordenom til esterdom, och sedan, då of: werste Serden upenbar warder, skal du få här

bärlighetenes oförwansfeliga krono (Eph. 6: 14, 15. Luc. 12: 35, 36. 1 Pet. 5: 3, 4).
 HERrens wälsigne dig och beware dig: ic.
 (Eil slut sjöngs N:o 187: 7: följ. Gif lycko
 Gud til all ic.).

XVI.

Sal,

Höllit då Kyrkoherden Herr Johan Mellin i
 Löfångers Kyrka instältes i Församlingen
 den 25 September. 1774.

Si öfnen är en ropandes röst: bereder
 HERrens wäg; görer hans stigar
 rätta. Så förklarar Evangelisten Lucas Pro-
 phetians ande wid en af de märkwärdigaste hän-
 delser, som i nya Testamentsens tid sig uti Guds
 nåderike skulle tildraga (Luc. 3: 4).

Då alla Evangelisterna äro derom ense, at
 desse Esaiä ord äro uti Johannis Döparens per-
 son upfyldte, det ock Johannes sjelf uppenbarligen
 bekände (Joh. 1: 23), så stamma alla om-
 ständigheter tillika öfwerens, at han uti sit äm-
 beres utförande wärfeligen bewiste sig wara den
 samme, hwilken Propheten i andanom sedt och
 om honom förut sagt: Ens predikares röst är
 i öfnen: bereder HERrenom wäg, görer en
 jämnan stig på markenom wärom Gudi
 (Esa. 40: 3). At Johannes beskrifwes såsom stadd
 i öfnene, dermed hafwes affseende derpå, at han icke

allenast ifrån sin ungdom wistades uti en torr och ofrugtsam ödemark, utan ock förnämligast emedan det folks hjerta, för hwilka han war satt til at predika bättringens döpelse til syndernas förlåtelse, liknade en wild ökn, hwar uti snart ej fants minsta spor af frugtan för Gud, kärlek för sanning, ja icke en gång människlig ärbarhet i seder och omgångelse: Der war ingen tro och ingen rättfärdighet, och derföre intet teken til några tronens och rättfärdighetens frugter, och hwarföre han detta folket måste tiltala: **J** huggormars afföda, ho hafwer eder föregifwit, at **J** undkomma skolen den tilkommande wreden (Luc. 3: 7)?

J denna ökn war nu Johannes en ropandes röst. Icke war han Christus, som egentligen war sänd at förkunna människösläktet sin salighet och frid, utan han war sänd för honom: Han war icke Brudgummen, utan Brudgummens wän (Joh. 3: 28, 29): han war en ropandes röst, hvars innehöld war: bereder **HER**rans wäg: görer hans stigar rätte, eller, som denna rösten i hans mun lydde: görer bättring, himmelriket är kommit hart när: görer sådana frugt, som bättring tilhörer (Math. 3: 2, 8) Och det war, at gå för **HER**ranom, til at bereda Hans wägar, och gifwa Hans folke salighetens kunskap til deras synders förlåtelse (Luc. 1: 76, 77).

Mine Wälsignade Åhörare. At icke allenast den heliga Johannes, utan ock alla rätta Evangeliska Predikare och tjenare af nya Testamentsens Läroämbete warda utmärkte af en ropandes röst

röst i öknene: bereder HERANS väg, görer hans stigar rätta, det har sin grund i sanningen och deras ämbetes wäsendteliga natur. Icke äro de ljuset; men de äro sände til at witna om ljuset (Joh. 1: 8). De äro en röst af den igenom dem ropande Guden: genom dem, deras mun och läppar talar Gud til människor. De äro en ropandes röst, emedan det äro icke de som tala, utan det är deras Saders ande som talar i dem, (Math. 10: 20). De äro sanningebud i Christi stad: Gud förmanar genom dem, och de bedja i Christi stad: låter försona eder med Gud (2 Cor. 5: 20). De weta sig icke af egen kraft eller förtienst något åstadskomma Apostl. 3: 12), men genom dem förkunnar Han människjomen, at alle allestädes skola bättra sig (17: 30).

Denna ropande Gudens röst är uti öknene, det är, den utropas och förkunnas i människornas hjertan, som i allmänhet likna en wild ökn och odugelig lödemark. Af naturen äro alla människjor et torrt ödeland; öde på Guds och Jesu Christi kunskap och kannedom: öde på tro och Gudagtighet: öde på rättfärdighet och helighet: öde, torr och tröstlös i bedröfwelse och nöd, öde och tom på tolamod och hopp. Ach! i denna ökn låter den ropande Guden höra sin röst: Wänder eder til mig, så warden I salige, alle werldenes ändar (Esa. 45: 22). Bereder genom bättring och tro HERANS väg; görer hans stigar uti en san rättfärdiggörelses och helgelses ordning rätta.

Hör en ropandes röst, HERANS muns tal,
 O 3 och

och et genljud af den til saligheten kallande Eudē, genom sin Församlings ånglar, dem Han self gör beqwäme at föra nya Testamentsens åmhetē, och utrustar med andelighet och styrka es mot sjelfwa mörksens rike och magt. Han förlånar dem ej allenast mod och hjerta at kraftigt wäckā på syndares samweten, at ropā trösteliga icke spara, uphåfwa sina röst såsom en basun, at förkunna HERRans folke deras öfwerträdelse (Esa. 58: 1), utan Han skapar och utwidgade läppar, de som predika frid, frid, både dem som fjärran, och dem som wid handen äro (57: 19). Bereder HERRans wäg; görer Hans stigar rätta.

Ach! gifwe Gud, at sådana ropandes Guds röster måtte höras i våra öfnar och på alla Christenhetens murar, och at ibland många herdā icke måtte finnas legoherdar, som lupit ändock de intet blifwit sände, och som propheterat ändock HERRen intet med dem talat (Jer. 23: 21); som med ouplysta förstånds ögon och opånnyttfödda hjertan drista förkunna HERRans rätter och tag: Guds förbund i sin mun, ändock de sjelfwe hata tuktan och kasta Hans ord bakom sig Ps. 50: 16, 17) som i HERRans Guds namn tala stolt ord, som äro så fång, och lofwar androm frihet, ändock de sjelfwe äro förderfswellsens tjenare (2 Pet. 2: 19). När dese uti all sin omgångelse wisa, at de icke äro Guds ropande röster, utan Balams Propheter som predika sin hjertans syner och icke utaf HERRans mun, så ropar HERRen öfwer dem we, ty de förderfwa och

och förstingra Hans fosterhjord (Jer. 23: 1, 16). Och, när de sjelfwe hafwa hwar-
ken del eller lott i försoningenes ord Ap. G.
8: 21) så må man fråga huru kunna de tala
något godt, medan de äro sjelfwe onde
(Math. 12: 34)? Kan ock en blinder leda
en blindan: falla de icke båda i gropena
(Luc. 6: 39)?

Men, under det wi lämna slike bedröfweliga
wedermålen af wår kyrkas reswor, så hafwe wi
wisserliga orsak at hembära HERRanom Gudi
tack ock pris, som ännu gifwer sin Församling
herdar efter sit sinne, och låter sinnas ibland oss
Lärare och Män, hwilka, såsom ropandes Guds
röster, af renhet, och såsom af Gudi, tala
för Gud i Christo (2 Cor. 2: 17): hwilka
Gud altid låter seger beholla i Christo, och
uppenbarar lukten af sin kunskap genom
dem allestädes (v. 24), som med uppenbara
sanning bewisa sig wäl för alla människors
samwete, i Guds åsyn (2 Cor. 4: 2): och
såsom wåktare på wårt Sions murar icke ti-
ga, til des Jerusalem warder beredt och
satt til et lof uppå jordene (Esa. 62: 7).

Eder, I wårda Ledamöter af denna Christe-
liga Löfångers Församling har jag anledning at i
dag lägga detta på hjertat, då inför detta HER-
rans altare och i Guds åsyn framträdt eder ny-
ligen tilförordnade Kyrkoherde, Herr Johan Mellin,
at förnya och uppebarligen stadfästa den samwets-
förbindelse, hwarmedelst han til eder sanna själa-
wård sig upoffrat och helgadt. Då HERRen wi
honom tillsändt eder en herde, som mågtig är i

skriftenes förstånd, som för trohet, nit och ständ-
 agtighet är bepröfvad, och den ropande Gudens
 röst eder så kraftigt och med andans styrka förkun-
 nar, at I genom honom Guds öfverswinneliga
 nådes-rikedomar kunna blifwa tildelte, HERANS
 wäg uti edra hjertan beredas och edra odödeliga
 själar til saligherens fulla åtnjutande försättas;
 hwad kan för eder wara angelägnare, än at I detta
 för en stor nåd af Gud årkänner, samt Honom
 troligen anropen, Han wärdigas än ytterligare
 lägga til detta des dyra och wigtiga ämbetes wär-
 dande sin milda nåd och wälsignelse, at alt måt-
 te aflöpa til Hans stora namns ära, och själar
 sanna wäl. O! at I denna eder herde så måt-
 ten anse och för Hans wärk skul så kår holla,
 at I kunnen efterfölja hans tro (Ebr. 13: 7):
 och at I, då han som den ropande Gudens
 röst wil uti eder bereda HERANOM wäg, måtte
 under heligaste upmärksamhet kunna swara med
 Petri åhörare: Så äre wi nu här alle för
 Gudi, til at höra alt det dig af Gudi be-
 fält är (Ap. G. 10: 33.), samt dermed i tro,
 lefnad och omgångelse wisa, at I ären Guds heli-
 ga ords icke blotta hörare, utan wärkelige gö-
 rare.

At ärindra dig, denna Församlings älskade
 Herde, om detta efter Öfwerherdens skickelse dig
 ålagda ämbetes wärdighet, wigt och ansvar, skul-
 le jag i dag holla öfwerflöddigt, då du redan af en
 oskrymtad nit, af alla en Evangelisk Predikares
 wärk, och af en helig omgångelse, gjort dig så
 känd, at du äger alla rättännigas witnessbörd,
 ja det samma Öfwerherdens witsord i dit sam-

wete, som Han gaf Församlingens ängel i Epheso: jag wet dina gärningar och ditt arbete, och at du lider och hafwer tolamod, och arbetar för mit namn skul, och är icke trött worden (Uppenb. B. 2: 2, 3.). Jag be-
tygar nu för Gudi, och HERANOM JESU Christo, den der döma skal lefwande och döda, i sin tilkommelse och i sit rike: predika ordet; holt uppå i tid och otid, straffa, truga och förmana, med all saktmodighet och lärdom (2 Tim. 4: 1, 2.): ja, at du träder i Öfwerherdens fotspor, och framgent wisar at du är sänd til at predika dem elensdom, til at förbinda de förtrosade hjertan, til at predika de fångna förlofning, och dem bundnom öpning: til at predika et nådeligit HERANS år, och en wår Guds hämnedadag (Es. 61: 1, 2.).

Men fridsens Gud, som igenfört hafwer ifrån de döda, den stora såraderden, genom des ewiga Testamentsens blod, wår HERA JESUM: Han göre eder stickelige uti alt godt wårk, til at göra sin wilja, och skaffe uti eder hwad honom tackeligit är, genom JESUM Christum, hwilkom warre åra af ewighet i ewighet: Amen.

(Efter Ceremonien sjöngs til slut: No 194: v. 3.
Wålsigna oss, O! helge And! etc.

XVII.

Tal,

Hollit på sidsta Stor. Bönedagen den 8 Oct. 1762, i anledning af Skelleffta Compagnies återkomst ifrån Pomeriska kriget, som skedde den 19 i föregående Sept. Månad. (*).

Sm alla de skiften och händelser, som bidraga til et Christeligt Samhälles hugnad och välstånd, böra både anses såsom wedermålen af en alt wärdande Gudsdomelig försyn, lysande som klarast uti folks och menigheters lyckor och olyckor, och jämnväl ihogkommas såsom upmuntringar til förhärligande af Hans stora namn; så finner jag mig förbunden at i dag föra eder, mine älskelige åhörare, til sinnes den wälgärning **HERR**en oss och hela vårt kära Fädernesland beredt, då Han efter et förderfweligt och folköddande krig, skaffat våra gränstor frid, och til lika återstaldt wänskap och förtroende emellan vår höga Öfwerhet och et oss angränsande mäktigt Konungarike. En sällhet, för hwilken wi hafwe orsak hembära **HERR**anom tack och pris: Han, som stillar örlig i hela werlden, hafwer tänkt uppå sit folk och dragit oss i behagelig tid utur den krigsloga, som ofredsstiftaren uptändt i Christi-
stens

*) Öfwer freden med Konungen i Preussen, som slöts i Maji månad detta år, blef ingen särskild almän tack-säjelse = dag widare firad, än at en Tacksäjelse = Bön uplästes på Adwents = Söndagen den 28 Nov.

stenheten, och som flere år brunnit med en förfärlig häftighet til många länders ödeläggelse, så mycket oskyldigt folks undergång och så mycken nästan oårhörd blods utgjutelse. Oß har HERRen ryckt som brandar urur den eld, som ännu i många andra länder ej hunnit släckas: oß har HERRen förkunnat frid: oß och vårt folk har HERRen gifwit magt och kraft: lofwad warre Gud (Ps. 68: 36)!

Denna årkänsla af den Allsmågtigas faderliga omwårdnad för wår allmänna wälfärd, borde hos oß märkeligen förökas af den särskildta del denna Församlings Ledamöter nyligen deruti fått taga, då wi egt den hugnaden at så se til oß återkomma de igenlesde af våra wårda Officerare och modiga Sveridsmän, som de förflutne åren begifwit sig ut til de orter, hwarest de haft så stort och ärefullt tillfälle at för Öfwerhet och fädernesland wåga lif och blod *).

Så högt oß ömar deras saknad, som i detta Friget med sit blod wårdigt fått besegla Swenska folkets urgamla trohet och mannamod, så uprigtig är vår glädje, den jag nu offentligen får betyga, öfwer deras lyckliga hemkomst, som hunnit öfwerleswa slutet af det fälttog, hwilket warit för dem så beswärligt och tungt, som matande för hela Riket, och som nu åter fått samlas til sit folk, samt fågna sig af anhörigas, slägt och wänners, makars och barns wälstånd, förtroende och omgånge.

Fors.

(*) Af 128 Soldater, hwaraf Skellefta Sofns ständiga Compagnie, utom öfwer och under-Officerare, består, woro 66 Man återkomne.

Fordom sade Israels Konung til Benhadad i Syrien: den som jag lägger harnestet uppå, skal icke så berömma sig, såsom den det afslagt hafwer (1 Kon. 20: 11). Huru HERRen gör de wisas wisshet til galenskap, huru för enad Människjo-magt ofta blifwit den wannågtigaste, och huru en hand full folk ofta mågtage både emottå och nedgöra de tåtrifaste öfwermagter, deruppå gifwer oss förfarenheten flera bewis. Wi borde deraf lära at, då wi lägga harnestet uppå, icke lita på människjo-magt, icke vara förmåtne, öfwerdådige och säkre, utan genom bättring och tro, genom rätt och rättwis sa, genom människjo-kärlek och billighet, först göra oss HERRan til bundsförwant, och sedan angripa wårket til fäderneslandets förswar i Hans namn och under Hans åkallan, som är allena mågtig, allena pålitelig, af hwilken allena wår hjelp kommer, och i hwilkens hand står lif och död, seger och nederlag.

Men skulle man, då harnestet afsläggas, finna sig hafwa någon berömmelse, så bör den icke höra oss til utan HERRanom. Det är HERRen, som gifwer oss mod och hjerta, lycka och framgång. Han bör hafwa hedren. Honom böra wi tacka och säga med David: Lofwad ware HERRen, min tröst, den mina händer lærer strida och mina finger deliga (Psal. 144: 1). Icke oss, HERRe, icke oss, utan din namne gif årona (Psal. 115: 1)!

Detta angår oss allom; men bör i synnerhet erkännas af våra medbröder i Samhället, hwil-

FOM

Som wårt försvar egenteligen ålegat, som varit faran närmast, som utstått så många farligheter och äfwenlyr, och som nu med lifwet återlåndt, och af oss med heder och tack böra ihogkommas. För eder, som nu i denna Församling ären närvarande, betyga wi i synnerhet wår årkänsla. I hafwen kânt edert Stånds beskaffenhet och wårde, där det måst gällor. I hafwen icke allenast anlagt utan ock hederligen aflagt harnesk. Då I för mer än fem år sedan utgingen ifrån oss, war mit sinne för ömt och mit hjerta för blodsigt at offentligan af detta rummet förklara för eder de uprigtiga rörelser jag kände i mit innersta, ehuru jag det wille och årnade. Imedlertid beledsagade eder wåra trogna önskingar ifrån wåra hamnar. Wi hafwa sedermera följt eder med wåra böner. Wi hafwe sport edra manliga bedrifter wid Demin *a*), Ferbelin *b*), Ukermunde *c*), Eggessin *d*), Grambin *e*), Damgarten *f*), Werbelov *g*), Anclamer - dam *h*), Anclam *i*), Passewalk *k*), Demin *l*), Neu Brandenburg *m*), Klemtnow *n*), Rustow *o*), Neukahlen *p*), och flerestådes; som utan gensago förwårswat eder den ära Swenske män tilkommer, och som alltid i synnerhet gjort det Wåster - Borniska namnet heds

-
- a*) Den 29. Dec. 1757. *b*) Den 25 och 28 Sept. 1758.
c) Den 25. Oct. 1758. *d*) Den 15. Nov. 1758.
e) Den 2 Dec. 1758. *f*) Den 1 Jan. 1759. *g*)
 Den 30. Sept. 1759. *h*) Den 23 och 28 Jan. 1760.
i) Den 15. Aug. 1760. *k*) Den 3 Oct. 1760. *l*)
 Den 14 Julii, 14 Sept. och följande dagar 1761.
m) Den 21. Aug. 1761. *n*) Den 4 och 9 Sept. 1761.
o) Den 16. Sept. 1761. *p*) Den 2. Jan. 1762.

hebrat, af Höga Öfwerheten ömt ansedt *), och af almånheten både högagtadt och älskat **). Men gifswom HERRanom Gudi magten, prisom Hösnom i alt och öfwerlämnom Honom ärona!

Men hafwen I hittils bewist eder wara redeligen Swenske Män och gode lekamlige Stridsmän, så wänte wi öf tillika af eder den glädjen; at finna eder, som goda Christne och rättre andeliga Stridsmän, ostraffelige i HERRans wärk; uti Kampen och striden emot synden och mörksens magt. I hafwen wistats på de orter, hwaräst I til äfwentryss haft tillfälle at se syndiga esters dömen och skadeliga afwikelser, kan hända, både i lära och lefwerne. Det är ej owanligt at finna den männifliga naturen mer benägen och lärogigtigare til det onda, än det goda. I hafwen i främmande land och ibland främmande folkslag funnat finna behag uti främmande seder; men jag betyggar eder uti HERRans Jesu Christi namn och uti Guds kärlek, at I icke infören ibland edert folk främmande synder. Wi förmode, at I på in- och utländske orter, dem I bewandradt; hafwen ock sedt mycket godt, nyttigt, anständigigt och Christeligt. Runnen I ibland öf sådant nytt införa, så blifwer det eder til berömmelse.

Fort

*) Den utmärkta hedern skedde det ock nu wid ankomsten ifrån Pomern til Stockholm, då Kongl. Wästerbotns Regementet tillika med Österbotns den 27 Augusti af bägge deras Kongl. Majestäter samt Kron- och Arf-Prinsarna togos i ögnafigte, och århölt Hans Maj: ts Konungens höga betygan af särdeles nådigsta wälbehag.

**) Under wistandet i Stockholms Stad blef Regementet af inwånarne med mycken wälwilja bemödt.

Fortplanter, om I kunnen, hwad godt år, hwad dygdigt, hwad Gudi behageligt och fäderneslandet nyttigt. Men lägger bort ifrån eder alla främmande tanke, och afwikelse, sätt, och alt hwad I weten vara Gudi emot, söndra Hans menighet, förarga Hans helige och skada fäderneslandet, som bör vara eder kärare, än alt fåfängt nöje af förledande maner och tjusande afvägar.

Si, på det sättet skal af HERranom wara wälsignad både eder utgång och ingång. HERren skal gifwa eder med oss en waragtig frid och ro. I skolen kunna utleswa eder werld med Christelig förnöjelse, samdrägtighet, inbördes trefnad och, hwad förnämligast här i tiden bör eftersträfwas, et godt samwete, samt ändteligen få samlas uti de fridsboningar, hwaräst dem trognom står en rolighet före, hwilken HERren, för Christi skul, oss allom nådeligen förlåne! Men frid ware i våra dagar! Frid öfwer Guds Israel!

Fridsens Gud helge oss öfwer alt, at vår hela ande, och själ och kropp måtte wara behollen utan straff, i wårs HERras och fridförstas Jesu Christi tilkomelse. Honom och Hans namne hembäre wi pris och tack, då wi med andäktige och trogne hjertan enhälligt instämme uti vår wanliga lossång:

O! Gud wi lofwe dig, etc.

XVIII.

Sal,

Hollit på allmänna Lof- och Tacksäjsse-Dagen
den 2 Octobr. 1773. *2419-08*

At et ständigt omskifte af nöd och lust, motgång och medgång, klagan och glädje, märkes ouphörligen uti den Store Gudens allwisa regering med oss dödelige, det röna alla eftertänksamme Guds värks och gärningars åskådare, så ofta de finna sig hafwa orsak at utropa med David: om aftenen warar gråten, men om morgonen glädjen (Psal. 30: 6).

Denna Davids Psalm inneholler en tacksäjsse til Gud för bewist undsättning och hjelp uti nöd och bekymmer, som hos honom war stundom andelig stundom lekamlig, stundom allmän stundom enskild. För Davids synder hade HERNen låtit honom umgälla sin guddomeliga wrede; men under en sann bättrings rop fick han årfara, at denna wreden warade allenast et ögnablick, emedan HERNen hade lust til lif. HERNen hade förwandlat honom hans klagan uti frögd: Han hade afklädt honom hans sack; och omjordat honom med glädje (v. 12). Efter alla sina wedervärdigheter hade han til sin uplysning och nytta fått röna, at om aftenen warar gråten och om morgonen glädjen.

Mine älskelige åhörare. At HERNen, under tidiga omväxlingar af lyckor och olyckor, förer sina helis

heliga underliga; det är en af alla rättänkte öfwer
 alt ärfänd sanning. Han låter dem, som äro
 honom kärast, ofta påkomma mycken anfäktning,
 och nöd, Han leder dem i sjelfwa dödsens dal,
 Han låter sin nådesol likasom nedergå, och Han
 försätter dem i den mörkaste bedröfwelless natt.
 Men lofwad ware Gud! HERren låter alltid skif-
 tewis åter för dem ljus upgå. Han förwandlar
 under tiden oförmodligt deras klagan uti frögd.
 De hafwa wäl icke fått försäkran at blifwa ifrån
 al nöd befriade; ty så länge jorden warar, åter-
 wänder aldrig et ständigt ombyte af winter och
 somar, dag och natt, ondt och godt: men derom
 äro de, i kraft af Guds löften wise, at HER-
 ren alltid meddelar dem tillräckelig nåd och kraft at
 med tolamod lida hwad HERren dem pålägger;
 at Han lindrar deras nöd, gör den för dem nyt-
 tig och salig, samt efter det hårdaste agandet wi-
 sar dem sit barmhjärtiga faders-hjerta, och gifwer
 dem anledning at med tillfrids-stälda sinnen utro-
 pa: om aftonen warar gråten, men om mor-
 gonen glädjen.

Wine älskade wänner. Nåde wår store och
 älskelige Konung med ömaste förestälningar upmun-
 trat Swea barn och inbyggare at på denna al-
 männa Bot-, Böne- och Taksäjelse-dag hembära
 den ewiga godheten innerligt pris och tack, som
 af sit faderliga förbarmande har icke alenast be-
 friat wårt fadernesland ifrån flere ödande lands-
 plågor, utan ock i synnerhet under et nu förflutit
 år låtit oss på flere sätt wedersaras det yppersta
 prof af guddomlig godhet och nåd, då Han sa-
 derligen afwändt et smärtande bekymmer dels öfwer

en frätande hungersnöd, som de förflutne åren flera landsorter i vårt Rike swårligen härjat, dels här och där inrotade farliga smittor och farsoter, hwilka bägge nu mera, **HERANOM** ware åra! uphört och til måsta delen återwåndt; så hafwe wi wißerligen orsak at göra Davids anförda utrop til vårt eget: om astoneu warar gråten, men om morgonen glådjen.

Har de förflutne dagar och år hos oss om astoneu warat gråten, då på våra gator så mycken flagan blifwit hörd öfwer förderfweliga Frig, som warit både blodiga och folköddande, öfwer inbördes misshålligheter och twedrågter, öfwerwold, förtryck, och förföljelser, nåringars förfall, almån fattigdom, samt andre hopetals oss tilstörte olyckor och bördor; så har ock om morgonen warat glådjen, då **HEREN** ögonstkenligen låtit oss förstå, at Han icke tagit handena ifrån oss, utan nådigt welat förwandla vår flagan uri frögd. Han har afwåndt ifrån oss och stillat örlig samt förlånt våra grånsor frid och ro, jämte säkerhet och lugn innom oss sjelfwe. Han har bestått vår Konungastol med en wis, råtrådig, huld och fridålskande Konung, hwars regering framgent ware wålsignad! Han har börjat uplifwa våra genom egenyttiga anläggningar och swåra tider astynade nåringar, samt i alt öfrigt uppenbarligen för våra ögon ådaga lagt sin godhet och nåd, hwarmedelst Han hafwer ingen lust til vårt förderf, utan efter owåder låtit åter skina solena, och efter jåmmer och gråt begåfwat oss rikeligen med glådje *).

Ja

*) Detta språk af Tob. 3: 22, 23, war denna dagens Högmåso=Tex, som förut blifwit förklarad.

Ja har hos oss om aftenen warat gråsten öfwer den grufweliga hungers-nöden, som flerstädes upkommit af hårda miswäxts-år och dyra tider, samt farliga sjukdomar, som i en del landsorter tagit öfwerhanden, hwilka plågor rört sjelswa människlighetens ömaste känslor, som flerstädes gått så långt, at för mångom dagen blifwit ändad innan aftenen kommit, och för andra, at de under tryckande plågor måst wata sina läger med tårar*): så har HERREN hugnadt oss med en glädje-morgon, då Hans låtit oss en nådig förlofning ifrån bägge dessa landsplågor wederfaras. HERREN har sagt til Angelen, som utsträkte sina hand öfwer vårt land och som folket förderfwade: det är nog; hålt nu dina hand tillbaka (2. Sam. B. 24: 16). Han har wälsignat vårt land med en så ymnig bärning och årswäxt, at wi förmoder oss rikeliga hafwa fått bröd til at äta, och såd til at så, och föder för boskapen, o. s. w. Detta har HERREN gjort; Hans nåd och godhet bör tillfriswas, at på oss kan lämpas: om aftenen warar gråsten, men om morgonen glädjen.

Ach! ärfännom detta Guds mäktiga beskydd öfwer oss, sit folk och fosterfår. Ödmjukom oss inför Honom med en sann bättring och med en helig föresats at framgent wandra Hans wägar, i alt påkommande lita på Hans godhet, och för all ting så använda Hans milda gåfwor, at wi med deras misbrukande til Guds föragt, yppighet, obarmhärthighet och flera laster, ej dråga

*) I denna Sofn har dock nöden varit drågelig.

HERRANS förbannelse öfwer oss och vårt fattiga land.

Låt icke våra tack- och lof- offer sluta sig inom blotta åtbörder och ord, utan låt vår brinnande årkänsla vara grundad i gärning och sanning, samt beledsagas af den anda och kraft, som synden öfvergifwer, som nåden med botsfärdiga hjertan fattar och rättfärdighetens utöfning påyrkar.

Eho som hos sig finner et sådant af Guds anda märkadt heligt upått, som sått starkhetenes anda til Guds pris och eget själagagn, han böje nu sins hjertans knå inför wårs HERRES Jesu Christi Fader: han uplyfte sit tros ansigte och öga til härlighetenes Gud, och aflägge inför Hans fotapall uprigtigaste pris och lof med vår wanliga lofsång.

XIX.

Tacksjälsse = Sal.

Hollit den 28. Octob. 1753. öfwer Hennes
Kongl. Höghets Princeßan SOPHIA AL-
BERTINAS Födelse.

Sofwad ware HERREN, som hafwer låtit dig icke fattas arfwinge i denna tiden, at hans namn må blifwa i Israel. Han warder dig kommandes til lif igen: Så sade fordom qwinnorna i Israel til den hit-
tills

tills ensama och förtrykta men nu med en kär arfwinge wälsignade och tröstade Naemi (Ruth. 4: 15).

Mine älskade Wänner. När den högst hugneliga tidning nyligen inlupit, at HERNen hört sin Församlings bön och wälsignat vår hulda Drottning med en efterönskad Kongl. Princeßa, så må et återfall höras ifrån alla vårt kära fäderneslands gränser, af detta innehöld: Lofwad ware HERren, som hafwer låtit oss och vårt Konunga-hus icke fattas arfwingar i denna tiden; emedan oss dermedelst en wälgärning är wedersfaren, som oss allom angår, och som bör förmå oss at framkomma inför vår Gud med lofsjungande frögdestämmor af tackfama hjertan.

Om HERNen är til prisandes, då Han uti et enskildt hushold låter den ofrugtsama bo i huset; at hon en glad barna-moder warder (Psal. 113: 9.), så har Swea-land, som en rund tid varit såsom en ensam och ofrugtsam utan Konunga-säd och lifsfrugt, orsak at prisa Gud, som gjort des halfdöda qwed, lika som Saras (Rom. 4: 19.), frugtsam, och nu på så år låtit den blifwa en glad barna-moder för flera Kongelige barn.

Om barn äro en HERrans gåfwa och lifsfrugt en skänk, och om den prises säll, som sit toger af dem fult hafwer (Ps. 127: 3, 5.); så bör Swea-land anse och holla dese lifsplantor för den store himla-Gudens gåfwor, hwar-med Han oss och vårt Samhälle hugnat och wälsignat, sedan wi för brist på dese HERrans skäncker mångsaldiga wederwärdigheter måst lida och undergå. Lofwad ware HERren, som

hafwer låtit of icke fattas arfwingar i dens
de tiden, at deras namn må blifwa i Israel.

Och, hwi skulle wi icke med fastaste förtrö-
stan lilägna of de följande orden: dese warda
of kommande til lif igen? Förstar och Ko-
nungar, då de sina höga ämbeten wärdigt beklä-
da, äro icke allenast de Styresmän, som lift
själen i en människio kropp holla det stora riks-
samfundet i ordning, skick och rörelse, och de sköl-
dar, hwarmed HERN, efter sin alwisas rege-
ring, betäcker och beskyddar folk och menigheter,
utan of de skuggrika trån, som då deras qwi-
star och ättelaggar så utbreda sig i flera grenar
och förwantskaper, förbinda riket och förstadömen
i fastaste wänskap och förenings- band til slägters
och hela rikens säkerhet och styrka. Sådana sköl-
dar, sådana trån, då de finnas grönskande och
blomstrande, må med skäl kallas Folks lif, när
deremot deras mistning gör samhällen waklande,
wårnlöse och astynande. Huru skulle altså Swens-
ka Folkets glädje icke vara uprigtig, och des
hopp wäl grundat, när wi wänte, at med dese
wälsignade telnings förkofran och stadga, wårt
genom tygelfria rörelser, wanmäktige hälsomedel,
spridda tankefätt, oro, missförstånd och misslycka-
de uträkningar, half-döda Swea land skal war-
da kommande til lif igen, och det Swenska
namnet bring werldsdelar blifwa ansedt och äradt?
under den Högstes wärdande wälsignelse skal
HERNS löfte til Jacobs hus på of fullbordas,
då Han sade: Jacob skal icke mer på fram
komma, och hans anlete skal icke mer skå-
mas. Ty, när de få se deras barn, mina
hän

händers wärk ibland dem, skola de helga mit namn, och skola frugta Israels Gud. Ty de, som en willoande hafwa, skola taga wid förstånd, och de bladrare skola sig lära låta (Esa. 29: 22, 23, 24.).

Lofwad ware HERren i denna dag, som hafwer gifwit David en wisan som öfwer detta mykna folket, yttrade sig fordom den frome Konung Hiram (1. Kon. B. 5: 7.). Wi måge med lika skjäl säga: Lofwad ware HERren, som hafwer gifwit Swea, land en wisan Regent på vår Konungastol. Lofwad ware HERren, som hafwer låtit Hans Majestät ej fattas arfwingar i denna tiden, hwilkas namn må blifwa i Israel, och som warda kommande öf til tis igen. Wäl är dig, Israel O! Swea, land, ho är din like? O! du folk, som genom HERran salig warder, hwilken din hjälps skjöld är, och dins segers swärd! dina fiender skola fela, och du skal tråda in på deras högder (5. Mos. B. 33. 29.).

HERren, som är rik i barmhårtighet och af hwilken al god och all fulkomlig gåfwa kommer, han wälsigne och upfyllle denna nyfödda Princeßa med Gudsfrugtan samt alle andre Kongelige och Christelige dygder. Han låte sina helga Anglar wara öfwer detta fåra barnet wakande, at det må upwäxa i wisdom, ålder och nåde för Gud och människjor. Han låte det i den tiltagande åldren ej blifwa wägledt til farliga och ej sällan ibland de höga i werlden gångse och stundom öfwerhandtagande afwikelser ifrån HERran. Han wände nådeligen des fötter ifrån alla

wägar, at det må förblifwa ej allenast et wär-
digt Konunga-barn, utan ock förnämligast et
wälsignadt och saligt Guds barn til ewig tid!

HERRN tänke i nåd och barmhjärtighet up-
på sit folk; Han wälsigne wår Konung med lyck-
salighet och bekröne sin Smorda med andans
kraft, wisdom och styrka af sin höga himmel!
Han styrke wår Drottning's krafter, och göre
henne til en glad barna-moder för Konungar
och Regenter, Första-Slägter och Drotta-stäm-
mor. HERRN tänke uppå wår dyra Kron-Prins
och de Kongl. Arf-Prinsarna til det bästa, samt
hela wårt Rike. Han wälsigne Israels hus; Han
wälsigne Arons hus; Han wälsigne dem, som
Honom frugta, både små och stora: Ock signe
Fader, så ock Son, ock signe Gud den etc.
(N:o 67: v. 3.).

Wi fullfölje än ytterligare wårt heliga upsät,
då wi med lofsjungande tungor och tacksamma
hjärtan framkomma inför HERRENS wår Guds
ansigte genom följande lofsång:

O! Gud wi lofwe dig, etc.

XX.

Sal,

Höllit i Skelleftea Kyrka den 14 Martii 1771,
då Hyllningen skedde för Konung GUSTAF
III. af Probsteriets samtliga Prästerskap.

Wärdaste Bröder och Swenske Män.

Ser, Mine Bröder, är redan kunnigt, huru
ledes den Högste, efter sit Gudsdomeliga be-
slut

flut, har ifrån det timeliga tåkes hådanfalla den Stormågtigste ADOLPH FREDRIC, Sveriges, Göthes och Wändes Konung, m. m. Allas wår i lifstiden hulda och nådiga Konung.

Wårt deltagande i denna allmänna sorg är så mycket ömre, som wi uti wår salige Konungs person sakne en ömsint Regent, hwilken ej mindre för des löfliga regering af främmande magter och folk blifwit ärad, än af oss för des mildhet och goda hjerta så wördad och älskad, som des öfriga Konungliga dygder warit öfwer alt lysande.

Så stor orsak wi alltså hafwe at beklaga en Konungs död, hwilken förtjent wårt och wåra sednaste efterkommandes odödeliga äreminne, så mycken anledning hafwa wi at wörda och uphöja den ewiga allmagten, som låtit wår Konungas Thron ej wara ledig, utan den samma af en stor efterträdare, en infödd Swensk Förste och en wärdig ADOLPH FREDRICHS Son, så tidigt warda intagen och bestad, at på oss kan lämpas: om aftonen warar gråten, om morgonen glädjen.

Wår nu Regerande Nådige Konung GUSTAF har ifrån des spådaste ålder gjort sig känd af priswärda egenskaper. Hans Majestät har uti des blomstrande ungdom försäkrat Swenska Män at bibeholla dem wid deras tillståndiga säkerhet och rätt. Han har i de tiltagande manligare åren på alt sätt utwist ärerika prof af rätt Förstelig böjelse at til wår wälfärd upoffra sin lefnad. Han har ock nyligast förwärfwat sig utlänske Mäns upmärksamhet och förundran. Huru rudan blir wår skyldighet at hembära HERRA
 N 5
 nom

nom tack? och, huru må icke wåra af sorg och glädje tillika intagne sinnen wara stålde, då wi nu inför Helgedomsens HERRre och i Hans alraheligaste åsyn sammanträdt at förnya wår tro och ämbets-ed emot en Förste, under Hwars wålsignade Regering wi hafwa et så stort hopp at så föra et roligt och stilla lefwerne i all Gudagtighet och årlighet?

Men, bröder! då wi af alla tiders häfder, af Guds ord och förfarenhet hafwa nog öfwerlygelse, at Förstar äro ock swage människor och göra människliga gärningar, om de ej styras af en högre hand, och at alla uppå blott människlig försigtighet grundade wårk och anslag äro altid i längden frugtlöse och til intet dugse, så är den ypperliga huldhet och tro wi wår nya Konung kunna bewisa, at wi anrope härarnas Gud, Han wille gifwa sinom Tjenare, wår Konung, wishet i förståndet samt Gudsfrugtan och lydagtighet i sinne och wilja. HERRren uppeholle Honom beständigt i sin sanna kännedom och dyrfkan, och beholle des hjerta wid det ena, at Han den Store Gudens namn frngtar. HERRren göre Honom til en Guds wån; så blir han ock en uplyst människjo-wån, och en Folkets wån. Guds gode ande regere honom, at Han måtte, som en David, kunna handla försigtliga och redeliga med sina undersåtare och med dem, som honom tilhöra, och wandra troliga i sit hus; at han ej må taga sig någon ond sak före: at Han må hata öfwerträdarena och icke låta dem när sig blifwa. At et wrängt hjerta måtte wika för
ho

honom, och at Han ej måtte lida och följa
 onda rådgifware, icke hemliga baktalare, icke
 de storlåtige, icke de högt sinne hafwa: at
 Hans ögon måtte se efter de trogna i lande-
 na, at de måge när honom bo, och hafwa
 gärna froma tjenare: at Han icke må hol-
 la falskt folk i sit hus, at ljugare icke må trif-
 was när honom (Psal. 101: 2, följ.), och för-
 teligen, at Han aldrig må gå de wägar, der
 Konungar förderfwa sig uppå (Pred. B. 31:
 3.). Ja, HERR, wår Gud,

Bewaran ock för tyranni,

Håmdgirighet och wrede;

På det hans godhet by från by No 64: w. 4, 5.

I landet sig utbreder.

Låt honom Gud, så för dig stå,

At han den rätta wäg må gå,

Och aldrig förford warda.

Då skal,

Hans regement blifwa i ro,

Och wi i frid med honom bo,

Och dig med honom lofwa.

Bröder: När jag nu sluteligen förfogar mig
 til hwad hufwudsakeligen är affigten med denna
 wår sammankomst, at på wår Öfwerhets höga
 wågnar och befallning föreställa eder den underdå-
 niga pligt och huldhet, hwarmed I, i kraft af
 Guds och Sweriges lag, efter Kongl. Maj:ts nu
 i HERRans namn skeddä uphöjelse på Swenska
 Thronen, bören wara Hans Kongl. Maj:ts tilgif-
 ne, så förklarar jag Eder til obrotslig efterlesnad
 af följande förpligtelse:

Swenske Mån, ifrån denna stunden äs-
 ren

ren J med samma Tro och Ambets-Ed
med lif och själ Hans Kongl. Majestät,
Sweriges, Göttes och Wändes Konung
GUSTAF förbundne, hwilken J Alf-För-
stanom swurit, och med hwilken J Hans
Kongl. Mj:t wid des instundande Krö-
ning hylla skolen.

Ja.

XXI.

Predikan,

På allmänna Klagodagen den 3. Maji 1771,
öfwer Hans Maj:ts Konung ADOLPH
FREDRICKS död.

Innehöld.

Förberedelsen af Klagowis. 1: 12.

Texten af Ruths B. 1: 20.

Föredrag. Et Folks saknad wid en Christelig Förstes främ-
fälle.

I. Swilka en Christelig Förstes egenskaper äro.

1. Christeliga egenskaper.

a) Guds kännedom och sanna frugtan.

b) en ofskrymtad människo-kärlek, som visar sig genom

1) Mildhet och medlidande.

2) Saktmodighet.

3) Råtrådighet.

4) Ödmjukhet, o. s. w.

2. Försteliga egenskaper.

a) Redlighet och wälmening emot det allmänna.

b) Trofasthet uti förbindelser.

3) Öwäls

c) Omwåldughet uti lagars handhafwande samt Folkets anseende och wårdande.

d) Öfvertrutenhet uti ämbete och wärk, o. s. w.

II. Swad et folk uti des fränfalle saknar.

1. En rättsinnig Förstes fränfalle bedröfwar alltid et troget och rättsinnigt folk.

2. En ond Förstes deremot

a) Bedröfwar de onda.

b) Fågnar på wist sätt de trogna.

3. I båge fallen förswagas hoppet af owissheten om tilkommande

a) almånt wål,

1) I andelig måtto,

2) I lekamlig.

b) Enskild säkerhet, hågn och förswar.

Uti Århindringen

1. Förestålles wigten af wårt närwarande sorge-ämne.

2. Wises, at Svea-barn hafwa orsak at begråta sin Konungs död i anseende til

a) Des stora egenskaper.

b) Des lofwårda regering;

3. Men hämta tröst af en uplyst Thronföljare: och

4. Wårda påminte om deras förnämsta Skyldigheter,

a) Trohet och lydno.

b) Lyfönskan och förbön.

Förberedelse.

18²⁴/₁₀94

SERREN hafwer gjort mig full med jämmer, på sina grymma wredes dag. Til en så bitter klagan fan sig den Israelitiska kyrkan föranlåten, under åskådandet af det med-ömfkanswårda tilstånd, uti hwilket hela Juda-hus och Samhälle war råkad (Klago-Wis. 1: 12). Uti hurudan belågenhet Zion war stadd då denna klagowisa med ömfeligaste sorgeröster blef sun-

sjungen, det kan ej undfalla oss, när wi wete, at hela HERrens arfwedel war nu fallen i hednisk fienda-hand, hela deras land förstört, deras folk i tråldom bortförde, deras städer, och deribland sjelfwa hufwudstaden, i stenhopar förwandelade och, med et ord, alla de grusweligaste wärdwärdigheter dem uppåkomne, som de olyckligaste folk och länder någonsin kunna träffa. I et sådant tilstånd hade wist detta Guds Zion orsak at göra det alrasmärteligaste utrop: HERren hafwer gjort mig full med jämmer.

Men det rättregna Zion förtiger icke orsaken, hwarföre alt detta onda war Juda-barn uppåkommit. Det war HERren, emot hwilken de, deras Konungar, deras Förstar, och deras fäder hade syndat (Dan. 9: 8.), som nu war föranlåten at handla med dem efter sin rättfärdighet. Med sin olydnad, med sina synder och med sina öfwerträdelsor hade de upväckt Guds gryma wrede emot sig: de hade syndat och olydige warit; derför hade Han med rätt intet skonat (Cap. 3: 43). Det onda hade håndt dem på Guds grymma wredes dag. De hade försummat nådenes dag; nu war hemförelsens kommen: och nu war för dem tid at ransaka och söka sit wäsende och omwända sig til HERren, samt at uplysta sit hjerta samt med händerna til Gud i Himmelen (v. 40, 41), hwarifrån straffet war kommit, och hwarest de endast hade at genom tro, bättring och bön söka hjelpen.

Mine älsfelige åhörare. HERren hafwer gjort mig full med jämmer på sina grym-

ma wredes dag. Det är en Flagan, som i dag höres i vårt Swenska Zion af menigheter och folk, höge och låge, tjenare och frie, i Guds hus och Konunga-hus, i Städer, byar och landsändar. HERren hafwer gjort Swea folk och land full med jämmer, bedröfwelse och ångest, icke genom uppenbar fienda-magt, eller utwärtens öfwerwäld, tråldom och tyranni, hwar öfwer klagades i Juda, utan genom en hastig och oförmodad saknad af en mild Konung, den HERrans wrede ryckt utur våra armar, då wi som måst des omsorg, bistånd och hjelp behöfde.

Nöd och jämmer har en rund tid, i flera afseenden, tyckts varit Swea-barnas lott. Under det otros och säkerhets-moln snart betäckt vår kyrkohimmel med Guds och Hans ords skändeliga föragt, med skadeliga willo-meningar samt förargeliga exempel i läro och lefwerne, har HERren gjort oss full med jämmer, förnämligast genom inbördes misshälligheter och twedrägter, som utbrustit i wäld och oförrätter, i egen nytta och den fattigas förtryck på tusende sätt, som sargat land och folk långt ömmare och nästan hårdare, än uppenbar fienda-magt, pest och sjukdom, hunger och miswårter. Men just när himelen börjat klarna och wi wänta ljus, sanningar blifwit updagade, samt vår säkerhet och frid säste; si, då upstiger et owäntat moln, vårt hoppshimmel blir uti et ögnablick betäckt, och sjelfwa Konunga-Thronen tolkar Rikets och folkets röst med et utrop, som på alla våra murar ifrån allas hjertan gifwer det sorgeligaste åter-

återfall: Den Allsmågtige hafwer swårligå bedröfwat mig.

At denna Folkets Flagan icke hänleder sig is från flygtiga irrbloß och skymtande föreställningar, utan är grundad i sanningen, efter de liknesser, som närwarande tidens ställning både wårt Zion, det är wår Christeliga Kyrka, och wårt Jerusalem, det är wårt medborgerliga Samhälle, förs rebodar, och det igenom en osörmodad smärtans de förändring på wår Konungastol, det är et ämne, som är wårdt et Guds Folks och rättssin te undersåtares emaste behjertande. Men ware det tillika sjärran, at en HERRans arfwebel och Hans egendoms folk skulle låta modet falla, största sig i förtwiflan eller misströsta om HERRans bistånd och hjelp, HERRans allwisa regering, Hans nådiga försyn och skickelse, faderliga ledande och milda omwårdnad ej mindre om folk och länder än enskilda människor, som satta sina själar i tolamod och satta sit hopp til Gud.

Ach! om Swea folk och inbyggare hade et så willigt hjerta til at underkasta sig HERRans aga, med en sann bättring omwända sig til Honom, med trones bön satta Honom om riset och med förenade hjertan förtrosta på Honom, som HERRans barmhertighet så länge nådedenes dag warar hafwer aldrig ända, utan hon är hwar morgon ny, och Hans trohet är stor (Klag. W. 3: 22, 23); så skulle wår bekymrade allmänhet hafwa tröst nog och kunna utropa med Zions barn: Gud är wår tilflygt; en hjelp uti de stora bedröfwelser, som oss uppå komme äro (Psal. 46: 2:).

Ja, då skulle våra af den Allsmågtige swårliga bedröfwade, men i hoppet glade och hugswalade Församlingar, med andans frimodighet och tröst samt innerlig hjertans andagt och tillit kunna heligt sammanstämma uti följ. Psalm: **SKre**, som ofta nådelig etc (N:o 77.).

Texten af Ruths Boks 1: v. 20.

Den Allsmågtige hafwer swårliga bedröfwat mig.

Förefats.

Et Folks saknad wid en Christelig Förstes fränfalle.

1. Hvilka en rätt Christelig Förstes egenskaper äro.
2. Hvad et folk uti des fränfalle saknar.

Afhandling.

Förre Delen.

Wet et i nöd och bedröfwelse råkadt folk och land under tiden warder liknad wid en öfswergifwen och wårnlös änka, det är i den hel. Skrift ej owanligt. Så liknades Juda och Jerusalem wid en änka, den en Förstinna och en Drottning i landena war, men måste nu tjena (Klag. B. 1: 1.): och på et annat ställe (Esa. 54: 6, 11.) liknas hela Guds folk wid en öfswergifwen och af hjertat bedröfwad

D.

qwins

qwinna, den elända, öfwer hwilka alla wä-
 der gå, och den tröstlösa. När qwinnan af
 Theba sade til David: jag är en änka, en
 qwinna som stor sorg hafwer, och min man
 är död (2 Sam. B. 14: 5.), så kan icke stort
 mer sägas om en människas tillstånd, som i stör-
 sta jämmer och nöd är stadd. En sådan bedröf-
 wad och tröstlös änka war Naemi, af hwilkens
 mun den klagorösten är fluten, som utgör wår
 Högmåßo-Text: den Allmägrige hafwer swär-
 liga bedröfwat mig. Hon war en änka, som
 hade mistat, så til sägandes, sin halswa wår-
 nad, sit hela beskydd. Hon war en qwinna
 som stor sorg hade, emedan hon ej allenast
 råkat i landsflykt och fattigdom, utan ock mi-
 stat bägge sina söner, som skulle blifwa hennes
 ålders tröst och glädje: och hennes man war
 död, hennes kära Elimelech, hennes enda jordis-
 ka tröst war rockt ifrån hennes sida, hennes huf-
 wud och försvar war borta, och hon i uselhet
 qwarlämnad tröstlös och rådlös. Hon wille icke
 mer kännas wid sit namn, som war Naemi
 och betydde hennes frögd och lust, ty alt sådant
 som kunde fågna ögon och hjerta, war wikit hen-
 ne undan, utan Mara, som betydde bitterhet,
 bekymmer och plåga, nöd och jämmer.

Men som ibland alla desse Naemi wedervär-
 digheter war wißerliga den största at hennes man
 war död, så må med skäl räknas bland et folks
 och lands största olyckor, när man måste sakna en
 Christelig Regent, som HERNen satt til det up-
 persta hufwud och försvar, at styra och wågle-
 da en HERans menighet, under lagars hålgd
 samt

samt in- och utvärtes fridsamhet och lugn, til för-
rande af et roligt och stilla lefwerne i all
gudagtighet och ärlighet (1. Tim. 2: 2.). Här
talas altså icke om Förstar, som äro tjufwars
stallbröder (Esa. 1: 23.): icke om Förstar, til
hvilka HERren ropar: We eder herdar, I
som förderfwen och förningren min foster-
hjord (Jer. 23: 1.), utan om Christeliga, jag
menar Guds och Hans folks Förstar (1. Mos.
B. 23: 6, 1. Sam. B. 13: 14.), hvilka äro be-
gåfwade med sådana egenskaper, som

Först höra Christnom till, eller äro de Christ-
nas egna och uphöja deras personer öfwer alla
nedriga oarter och böjesser, som wanhedra männis-
ligheten, samt skilja dem ifrån alt tänkesätt, alt
företagande och alla gärningar, som ej äro in-
stämmande med et rättsinnigt wäsende i Christo
Jesu. Ibland dese bör man anse såsom den
förfämsta, at de 1) besita en sann den store
Gudens kannedom och kärlek. I anseende til
wåra skyldigheter emot Gud, eller förbindelsen
til Hans heliga och sanna tjenst, göres ingen skil-
nad emellan stånd och lefnadsätt. Frugta Gud
och holla Hans bud det hörer allom män-
niskom til (Pred. B. 12: 13.). Förutan tro
och Gudsfrugtan hjelper icke at wara wisa män-
na barn och af gamla Konungar kommen
(Esa. 1: 11.), fast mindre at wara et förban-
nadt Konunga-barn (2 Kon. B. 9: 34.), men
at wara et Guds barn det utgör en människas
högsta wärde, hon må wara Öfwerhet eller un-
dersäte, och det kan ingen wara hos hwilken
Guds anda ej fått wärka en rätt Christelig tro

samt en sann frugtan, kärlek och barnslig förtröstan til det aldrahögsta wäsendet, som är alla Konungars Konung. Finnas ej dessa stycken hos de wäldiga i werlden, så äro de Förstar i Zoan, med al sin höghet, härlighet och magt, dårar (Esa. 19: 11.). Om sådana Förstar säger Salomo: en ogudaktig, som öfwer et fattigt folk regerar, han är et rytande lejon och en giftig björn (Ords. 3. 28: 15.): ja, når den ogudaktige regerar så suckar folket (29:2.). De hafwa ock dertill orsak. Ingen hafwer låtare, än en Regent, at komma folk til at synda *). Med sit exempel kan han leda en allmänhet både til Gud och ifrån Gud: efter honom rättar sig folket. När dessa herdar med ogudaktighet, bespottelse och otro upgrumla de rena hafsowatnen, huru kunna fåren dricka det de med sina fötter orent gjort hafwa, eller äta det de förtrampat (Ezech. 34: 19.)? De blifwa folkets ledare til förtappelsen (Esa 9: 16.), då både på dem sjelfwe, och på dem som låtit sig leda, drabba til slut den rättfärdiga Gudens domar. O! huru stor orsak har altså en Christelig menighet at bedja Gud om en i Guds wälgar uplyst och Christeligt sinnad öfwerhet; emedan på honom och hans efterdöme ofta beror ej mindre, än hela menighetens ewiga salighet. Och denna hufwud-egenskapen lägger grunden til en annan, som är äfwen så wäsendtelig, och består 2) uti et godt samwets witnessbörd, at i en ren och öfrymtd människo-kärlek hafwa fört sin

wan

*) Se min Klagodags-Predikan öfwer högstsalig Konung Fredric, uti I Bandet af Stor-Böned. Pred. sid. 227.

wandel ostraffeliga. En rätt Christelig Förste är en Elimelech, som holler sin Gud för Konung, hwilken's afseende öga han har i sigte under utöfswandet af alla skyldigheter emot sina undersåtare, såsom med-människor och med-arswinnigar til härligheten. I detta afseende är jämwal emellan Kongeliga och Christeliga dygder ingen annan skillnad, än at, under afwikandet ifrån rättfärdighetenes wäg, de mäktige skola mågteliga straffade warda (Wish. B. 6:7.), samt til slut dö såsom människor, och såsom en tyrann förgås (Psal. 82:7.). Detta besinnar en Christelig Regent och tror at alla dygde-öfningar och kärleks-bewisningar emot nästan, som anstå en Christen, de anstå en Förste, och at således af honom fordras mildhet och medlidande, som Gud sjelf är mild och barmhertig, och som en man efter Guds hjerta kunde vara mild såsom en Guds ängel (2 Sam. B. 14:17.), upfylld med ömhet, godhertighet och mildhet. Sit Christeliga hjertas och sinnes beskaffenhet utwisar en Guds Förste genom saktmodighet och långmodighet, egenfaper, som funnos hos arones Konung sjelf (Matth. 21:5.) och dem alle Guds uttörade, helgon och älskelige böra sig ikläda (Coll. 3:12.). Om en tolig man är bättre, än en stark, och den som råder sit sinne är bättre än en som står winner (Ords. B. 16:32.); så äro dese dygder de, som gifwa den härligaste glants åt sjelfwa Konunga-Thronen, samt upwäcka den lydnad och wördnad hos undersåtare, som den hårdaste hämngirighet och medfart aldrig kan åstadkomma.

Ej mindre fordras hos en Christelig Förste råttträdighet och uprigtighet emot hwar man, utan asseende på egen fördel, egen ära, eller egen winst: ja sielfwa den Christeliga ödmjukheten. En Förste och Konung öfwer Guds folk skal icke förhäfwa sit hjerta utöfwer sina bröder (5 Mos. B. 17: 20.); och när det finnes, at Gud hafwer de högfärdiga Förstar nedkastat af sätet och upsatt de ödmjuka (Syr. 10: 17.), samt at Salomos utspråk: en högmodig man upväcker tråto (Ords. B. 28: 25.), är af förfarenheten nog bestyrkt, så blir det en regel för de store i werlden: Ju högre du äst, ju mera ödmjuka dig, så warder dig **HERREN** huld (Syr. 3: 20.). o. s. w.

Men, som dese och flere personliga egenheter, som grunda sig på en öfkrymtad Christendom och godt samwete för Gud och människor i gemen, äro oundgängelige hos en rättfärdig Christelig Förste, så äro ej mindre,

För det andra, de egenheter nödwändige, som i synnerhet tilhöra och pryda en Förste, om Han skal kunna wärdigt bekläda sit höga ämbete til Guds ära och mänsklighetens bästa. At wara Regent öfwer menigheter och folk, det är en wärdighet, som sträcker sig öfwer andra människors wärdigheter, men den beklädes aldrig hwarken Regenten eller folket til froma, om den icke är beledsagad med sådana af nåd och natur wärkade böjelser, hwilka uphöja honom öfwer alla männa snillen och en menighets wanligaste idrotter. Fordras, för exempel, hos hwar rättfärdig man

man redelighet och wälmening, om enskild agning och sann wälgång skal winnas och bevaras: fast mera åligger det en Öfwerhets person at i långt högre grad utöfwa dese pligter, om han wil wänta sann wälsignelse af HERNANOM. En Konung, som i sin regering har mästa afseende på sig sjelf och som hos sig lämnar minsta incynte för den tankan at folket är för hans skul och til hans tjenst förbundne at förnöja hans lustar och wälbehag, men icke han för folket, han kan aldrig kallas wälmenande, och hans namn, som Regent, kan aldrig inskrivas uti de redeligas bok. Ingen har mindre rättighet at se på sit eget, när det kommer an på fäderneslandets och et helt folks wälfärd, än en Förste. Han är des hufwud, som påtagit sig bekymret och omsorgen för alla lemmar, och därför har han ingen affigt, som är skild ifrån den gemensamma affigt at efter yttersta förmåga göra alla med sig lyckliga. Fördenskul är han jämwal trofast uti sina förbindelser och holler folkets rättigheter heliga: men icke allenast sit eget folks, utan ock hela mänsklighetens.

Det har flere tider warit et mistag, som gementigen haft de bedröfweligaaste följder, at många ansetit sig i almånhet så förbundne sit eget folk och fädernesland, at man med godt samwete kunnat miswårda den almänneliga kärleken, den man är skyldig hela wårt slägte. Som en enskild människas wälfärd ej länge kan ega bestånd, då hon ej förknippas egen wälfärd med andras, och som gör ingen annan godt, än sig sjelf; så kan ej eller et helt samhälle i längden wara lyckligt,

ligt, som sätter sig före at utestånga jordenes öfriga inbyggare ifrån alt bistånd, medlidande och hjälpsamhet, eller ifrån åtnjutandet af billighet och rättwisa. En hel werlds del kan tjena en annan, så länge den ene unnar och gör den andra godt, då tvärt om jordklotet skulle förlora, och torde somligstådes alla tider hafwa förlorat, större delen af sina lyckliga inwånare. Är altså förtroende, wälgörande och wänskap med andra människo-samhällen, och i synnerhet med dem, hwilkas hjälp och biträde man måst tarfwar, oundbärligt; huru nödwändig är icke hos en Förste den egenkapen at wara trofast uti förbindelser med främmande magter, och med aflägsnaste folkslag holla människo-rättigheter heliga? När det wackra ordet *Kärlek til fädernesland* *) göres så widsträckt, at man dermed förmenar sig ega en rättighet at förätta och skada al annor land; då skadar man säkert til slut sig sielf måst, och man påskyndar dermed sit eget fall i längden. Så har den wise Allmagten sammanbundit länfarna uti våra ödens kädja: och alla tidens ärfarenhet af en så domstörelig sanning, stadfästet oss i den öfwertygelse, at vår store Frälsares regel; alt det *J* wiljen at människorna skola göra eder, det gören *J* ock dem (Matth. 7: 12.), är en gudomelig föreskrift, ej mera emellan enskilda människor, än emellan hela riken, folk och tungomål.

Samma höga och i människo-kärleken grundade böjelse utöfwar en Christelig Regent jämswäl

*) Jag må ock tillägga: National winst, förswar af egen säkerhet, etc. etc.

)

(

wål uti sina förbindelser emot sit eget folk och undersåtare. Han härskar med wålgärningar och råtwisa öfwer deras hjertan, men icke öfwer deras hånwor. Han räknar för ingen ära at styra en trålagtig menighet efter godtycke; Men at skipa et folks rättigheter efter lag och witnessbörd och at dela rätt emellan frie medborgare och bröder, som til honom hafwa fri förtröstan och fritt tiltråde, dertil wet han fordras et försigtigt, et stort och ädelmodigt hjerta. Ut wårda ofskälige djur, dem man tamt endast til en blind lydnad, är mindre konst, än at styra människor; dertil fordras ock mindre skickelighet, mindre ära och mindre ädelmod. Trålar hafwa låga tankar, försagda hjertan, tryckta böjeller, förtwiflade anslag: de wåga ej ens tänka emot någon öfwermagt, ehuru olaglig och tyrantisk. Ut winna deras tillgifwenhet och lydnad, dertil fordras endast twång och alla de hårdheter, hwarmed man kan injaga hos dem frugtan och hånwan, och dermed allenast göra dem mer olycklige och sig sjelf mer osäker. På sådant sätt bjuda wåldige tyranner til at befästa sina blodiga Throner samt förwårswa sig öfwerwåldet öfwer människor til lif, själ och wålfård. De gamle hedningar hade et slags, så kallade, gudar, dem de tilbådo och offrade endast på det de ej skulle tillfoga dem något ondt. På detta sättet sågas ock en del af de wilde i America tilbedja den onda andan. Til sådana förfärlige och hisselige afgudar göra sig ej allenast Regener, utan ock mindre rådande och besfallande i et samhälle, när de grunda sit anseende, sin myndighet och magt icke på sina under-

hafwandes förtroende och kärlek, utan på deras kufwande under tråldoms-öfket til frugtan och råddhoga genom orättwiso och hämngirigheter, wåld och förfölielser. Men ach! en ömfelig magt, en usel myndighet! Bort med åtanke af så wanffapelige naturens och Christenhetens misfoster! som åro så hjärtan skilde ifrån en rätt Christelig Regents och ämbetsmans heligaste ögnamärken, hwilken holler för sin ypperligaste pligt at skydda och wårda, at fågna och glädja.

Så owåldug en sådan Christelig Förste bewisar sig uti lagens rättwisa skivande, af så mycken försigtighet gör han sig lysande, då det kommer an på stifta sådana lagar, som skola tjena til folkets säkerhet samt meddela rättigheter til näringsars förökande och förkofran. Så mycken wisshet, ärfarenhet och omtänka, som fordras wid införandet af en ny lag, med så mycken owisshet och förmåtenhet tiltro sig gemenligen de måste människor at wara skickelige lagstiftare. Ofta har händt, at sedan omogne och förhastade lagar blifwit en gång utfärdade, har man ej i mansåldrar märkt deras farliga wärkningar, och det sedan samhällen och landsorter stått på yttersta brädden at omstörtas. Sådant kan nästan snarare ske i de mål, som man anser för små och oberndelige, än i de största och til anseendet wigtigste. En wälsinnad Förste anser wiserligen icke sin lagstiftande magt för en lätt och ringa sak, emedan han wet at stora och lycklige Lagstiftare warit i alla werldsåldrar ibland de sällsyntaste människor. Och när han tillika huser Första mistroende til sig sjelf, fast mer til andras glim

glimmande förslager, så kunna ifrån hans ömsin-
 ta hjerta icke utflyta andra lagar, än de som äro
 til grunder, affigter och wärkningar på det nogas-
 ste granskade; icke eller sådana förmoner och rätt-
 tigheter af honom udelas, som hjälpa en men
 stjelpa tusende, höja et stånd men trycka et an-
 nat, upmuntra en ofta onyttig näring men för-
 qwåfwa flera de nödwändigaste, rikta en lands-
 ort men utarma en annan, förnöja några få un-
 dersåtare men upfråta småningom samhället och i
 tyfthet undergråfwa des grundpelare, ja som kun-
 na blifwa tillflygter och gömor för wåldswärkare
 men snaror för sjelfwa menlösheten och ofskulden.
 En god Förste anser wida bättre at göra ingen
 lag, än en onyttig lag, och han holler en på o-
 swifeliga grunder och fullkomligen pröfwad lag
 oändeligen säkrare än de fagrafte skenbarheter och
 tusendetals författningar, fotade blott på en flads-
 drande inbildning, äuskönt de ock stundom ej los-
 wade mindre, än guldberg. Hos honom är i alt
 affeende hög och låg, rik och fattig, Land och
 Stad, norr och söder, när och fjärrare belågen,
 uti en och samma wårdnad innesluten; ty han
 anser alla sina undersåtare lika, hafwer om dem
 lika wård, och låter alla njuta lika rätt. Han
 liknar deruti Konungen öfwer alla Konungar och
 HERren öfwer alla Herrar, när hwilken är
 intet anseende til personen, utan i allahans
 da folk, den som frugtar honom, och gör
 rättfärdigheten, han är honom räckt (Apostl.
 G. 10: 34, 35.), den dock icke ser på Förstar-
 nas person; och känner icke mer den här-
 liga, än den fattiga (Job. 34: 19). Så ock

en Guds Förste: hans ögon se efter de trogna i landena (Ps. 101: 6.). Han lämnar icke sit hjerta och sit förtroende åt ögnatjenare och smickrare: fast mindre köper han sig för folkets swett och blod, och med utöfande af egna höga rättigheter, nedriga själar, som älska wrånghetenes lön, för at dermed söndra sinnen och, till winnande af sina egna orena affigter, upståndna misshällighets eldar i sit folks portar. Han sätter icke förmynderskaper för sina fattiga undersåtare, som under sken at bewaka och befordra menighetens bästa, blifwa roffare och plågarer i folkena, den ene öfwer den andre, och hwar öfwer sin nästa: och den, som yngre är öfwer den gamla, och en lösagtig emot den ärliga (Es. 3: 5.). Han tillåter icke, at barn äro Guds folks plågarer (v. 12.); Ty, han låter icke qwinnor, eller wesklingar, få sina förmågo, och han går icke de wägar, der Konungar förderfwa sig uppå (Ordsp. B. 31: 3.). Ja, han förelyser jämwäl sina undersåtare med outtröttelig nit och oförtrottenhet at icke göra HERRans och sit wärte försummeliga. Han förndter icke al sin dyra tid i wesklighet och wällust, i lättja och fåfånga tidsfördrif: Han undflyr onödig pragt och yppighet: han plågar icke af sina undersåtare gåfwor och bewillningar, och löser icke med deras (2. Petr. 2: 13.). Konungar äro Guds fyrkas Skaffare och Guds herdar (Es. 44: 28. 49: 23.): De förfara icke sins HERRas egodelar; de äta icke det feta, och klåda sig med ullene, och slagta det gödda, men wilja intet föda fåren (Ezech. 34: 3.), utan de använda tiden rätt och

och til gagn, och de frugta ingen förebråelse, at de varit plågare, som med strånga beställningar (Esa. 14: 4.) utpräpar den fattigas must och mårg, i affigt at lefwa wäl, i al tings öfwerflöd och kräselighet, medan de tunna (Wish. B. 2: 6.), o. s. w.

I detta wigtiga och stora ämne wore ännu mycket at tala. Men, som detta lärer göra tillfyllest til en grundritning af en wälsinnad Christelig Förstes förnämsta egenskaper, så lärer ock deraf nog tydeligen kunna förstås och wisas, hwad et folk uti des fränfälle saknar, som nu blir et föremål för vår betraktelses

Sednare Del.

När Naemi sade til de Bethlehemiter: den alsmågtige hafwer swärliga bedröfwat mig, så hade hon sit affeende på det föregående och det lyckliga tilstånd, uti hwilket hon war stadd, så länge hennes kära och älskade Elimelech war i lifwet. Hon war wäl icke eller då fri från swåra wederwärdigheter, hwaribland war at hon i en hård tid, då folket i landena icke hade bröd, måste med sin man och barn söka sin näring i främmande land, och det en rund tid (v. 1, 6.); men hennes enda Elimelechs trogna wärd och sata omgånge gjorde hennes tyngsta bördor både dragelige och lätte. Hon hade wäl hoppet til Gud, som ock til slut uphöjde henne och satte henne uti et långt lyckligare tilstånd, än någonsin för, då hennes sonahustru, som henne älskat hade, födde henne en arfwinge, den bättre war, än sju söner, som ej allenast kom
hen-

henne til lif igen; och försörgde henne i hennes ålder (Ruth. 4: 14, 15.), utan ock blef en i bland stamfäderne för en wälsignad Konungaslågt ja för selswa hela werldenes höglofwade Frälsare (Matth. 1: 5.); Men detta hoppet war i början ganska swagt. Hon wiste hwad hon hast, men icke med wisshet hwad henne framdeles skulle wedersaras. Det stod i den Allsmåttigas hand, och Hans alwisa wägar för framtiden woro henne obekante. o. s. w.

Si, mine älskelige wänner, uti en åfwen dylik farhåga råkar ofta er helt folk, när det mistar en huld och Christelig Öfwerhet. En Förstes bortgång, som i alla sina gärningar wisat sig wara en Elimelech, som hollit Gud för sin Konung, samt wårdat sig, som en fader, för sina underjätare, kan aldrig aflöpa utan trognä undersättares innerligaste smärta och bedröfwelje. Som man harit orsak at under hans milda regering dela med honom både lust och ledt, så glömer man snart alt det onda ja de största wederswärdigheter, som man i hela hans tid måst utstå och lida. Kärleken är tolig och mild, han fördrager all ting, och han lider all ting (1. Cor. 13: 4, 7.).

Så förholler det sig icke wid en ogudagtig Förstes fränfalle. Då förja inga andra, än de som warit wärking för hans tyranniska affigter; jag menar folkets plågaré och de rättfärdigas förtryckare. Dessa råka då i frugtan och förskräckelse, likasom en förtrwiflad qwinna, som wet sig i sin wälmagt icke hafwa tänkt på sit änkestånd och på framtiden; warit stoltj och uphäfwit sig öfwer

öfwer alla, förtryckt alla och under sin wällust och säkerhet sagt i sit herta: jag året och ingen mer, jag blifwer icke änka eller ofrugtsam (Esa. 47: 7, 8.); men oförmodeligen får höra: Stig neder, du dotter Babel, sätt dig i stofret etc. (v. 1, 5, 6.). Uti en sådan bedröfwelse och förwifflan försätter et ondt samwete en ogudagrig Regents ogudagtige undersätare. Om de rättfärdige säges wäl, at de glädja sig, när de se en sådana händelse, när Gud sönderflår orlatänderne af de unga lejon, som af blotta ondsko göra orätt i landena, och wreden i wårtenom borttrycker dem för än deras törnen på bufsanom megen warda, (Ps. 58: 3, 10, 11.), hwarföre Guds Ande säger, at där de ogudaktige förgöras, warder man glad (Ords. B. 11: 10.); så hånder det dock alrid at wid en Regents fränsälle någon klenmodighet wil infinna sig, och en frugtan, förorsakad af owissheten af hwad i det tilkommande möjligen hända kan och hwarigenom hoppet förswagas. Det har ej sällan skedd, at et hopp, som man trodt hafwa warit wälgrundat, slagit emot all wäntan och förmodan ut. Så hände det Israels barnom sedan Salomo afwikit ifrån HERNs förbund och för at behaga sina främmande hustrur (1. Kon. B. 11: 4, 8.), ibland andra afwågar, gjordt beskattningarna så swåra och ofter så tungt, at hans undersätare ej förmodde det draga. Wid hans fränsälle uplifwades wäl deras nedslagna hopp, och hela menigheten tog sin tilflykt til deß son som honom efterträdde, sägandes: din fader hafwer gjordt wårt

wårt of för swårt; så gör nu du den här da tjensten och det swåra ofet lättare. Men huru slog deras hopp ut, då denne unge Konungen gaf dem et sådant swar: Min fader hafwer lagt på eder et swårt of: men jag skal ännu föröka det ofwer eder: min fader hafwer tuktat eder med gisar, jag skal tukta eder med Skorpioner (1 Kon. B. 12: 4, 11.). Si, så går det ofta med människo-utråknigar, grundade på de behagligaste liknelser. Huru kan det annat ske, än at jämwäl de rättfärdigastes sinnen kunna blifwa nederlagne genom åtanke af tilstundande möjliga händelser, så wäl rörande allmänt wäl, som enskild säkerhet, hägn och försvar?

Det wi falla allmänt wäl är ganska nära förbundet med Regentens tänkesätt och hjerta. Tiderna omwäxlas, och wi med dem. Under en sann Gudsfrugtans högsta flor kan en Regent blott genom egen fallfärdighet och otro nedriswa all sannings och rättwisas fastaste grundpelare, och det warder allestädes snart fullt med ogudagtiga, där sådana löst folk ibland människorna rådande äro (Psalm. 12: 9.). Efter en Gudfrugtig Konung Josaphat, som genom rätt och rättwisa råddade Samhället ifrån förwirring och undergång, kom en Joram, som gjorde hwad HERAN illa behagade, och wandrade så at det icke mycket dugde (2 Chr. B. 21: 6, 20.). Den, som har ömhet för allmänt wäl, han frugtar altid och wid alla skiften, emedan han wet, at när de rätta

fåre

färdige hafwa öfwerhandena, så går det gansta wäl til; men när de ogudagtige upkomma, så warder en omvändning i sakens (Ordspr. B. 28: 12.). Likaledes den, som älskar enskild säkerhet, hägn och försvar, han måste råka i bedröfwelse wid den rättfärdigas och en wälsinnad Regents fränfalle. Under tiden intränga sig hos en wälmående ny Regent illa sinnade människor, lika som hos den unge Rehabeam, som kunde råda på hans hjerta och dermed få tillfälle at uphäfwa sig öfwer medbröder, utöfwa emot dem sin hämd och egenhytta, samt suga i sig menighetens mod och blod. När man haft en Konung Asa, som gjorde det Guds Råd som behageligt war, så som hans fader Dawid, och dref de rössare utu landet (1 Kon. B. 15: 12.), så följer ej alltid en Josaphat, som fördref utu landena hwad ännu qwart war af de rössare, som i hans faders Asa tid icke genblefne woro (1 Kon. B. 22: 47.). Det händer, efter Guds allwisa försyn, stundom, at man så snart kan få en Achab, om hwilken berättas, at ingen war, den så aldeles sold war til at göra det ondt war för Guds Råd, så som Achab: ty hans hustru Isebel äggade honom dertil (1 Kon. B. 21: 25.). Och, så länge man derom lefwer i owisshet, finner sig wisserligen et om allmänt och enskildt wäl bekymrat folk förantänit, at wid en gudfrugtig och rättfärdig Förstes död utropa: den alsmågtige hafwer swärliga bedröfwat mig.

Århindring.

Når samtelige Swea: barnas gemensamma instämmande uti den allmänna Klageröst, som i dag höres ifrån hela Rikets landamåren, är et bewis af en händelse utaf största wigt; hwad kan wara nödigare, än at wi lägge den på hjertat, at wi derwid årkänne den alsmågtige Gudens heligaste försyn, och med botfärdiga hjertan förödmjuka oss inför den Guden, som oss med en så ömmande förlust hemsökt och agat? Här klagas uti våra Guds hus, at en Guds folks Förste är dödd, uti våra Regerings hus, at en mild Konung är afliden, och uti våra Näringshus, at en Landsens Fader är oss ifrånfallen.

At Swea Slægter och Folk genom denna smärtefulla saknad finna sig wara af den alsmågtige swärliga bedröfwade, det har skedd icke utan de högst ömmande anledningar.

Anse wi vår fränfalne Konungs berömmvärda egenstaper; ho har icke uti Hans höga person fått wörda de böjelser, som pryda en Christen genom utöfningen af en obestäckt Gudsdyrkan, af en medfödd människofärlig och en sann wälmening och fromhet emot folk och fädernesland? Anse wi en under hans wärd lämnad regering, så hafwa wi så många lysande prof af vår Salige Konungs ståndagtighet, i alt som han trodde skulle lända Fäderneslandet til gagn, för ögonen, som öfwertiga oss, at Hans Maj: intet i werlden högre skattat, än Rikets och dess undersåtares sanna wälfärd och bästa. Ho wil undra, at et tackfamt folks hjerta wid en sådan

För

Förstes fränfalle är rördt och slaget? Ho undrar at wid en sådan Konungs graf tårar utgutas, och at de bittraste suckningar höras af Swears och Gøthars menigheter och folk: den alsmågtige hafwer swårliga bedröfwat mig.

Men, mine ålsfelige åhörare. Låter of fatta våra bekymrade själar i rålamod. Har HERren gjort of full med jämmer på sin grymma wredes dag, så förgåtom ej tillika hans nådiga tillsägelse och löften. Urad ware Gud! wi wete, Han bedröfwar wål; men han förbarmar sig igen efter sin stora mildhet (Klagow. 3: 32.). Han har genom den timeliga döden kallat ifrån of wår Klimelech: Men lofwad ware HERren, som hafwer låtit Honom icke fattas arfwinga i denna tiden. Wår Konunga stol har HERren redan befastat med en wårdig Thronföljare. Warom dersöre wid er godt mod: tröfstom of inbördes med det gladaste hopp, at Han warder of kommande til lif igen (Ruth. 4: 14, 15.). HERren stadfäste uti Swea barnas hjertan öfwertygelsen om wår nya Konungs stora egenkaper, stärke honom ån ytterligare af Zion, och göre honom skickelig til all god wårk, til at öfwer alt söka Guds åra, hans Församlings bestånd och hela Rikets sålhet! HERren bibehötte hans hjerta i öfkyldighet och beware hans fötter ifrån alla de wågar, som leda til förderf! Då blir det för of en lätt, en får och en den nögdaste pligt at bewisa wår Konung den skyldiga trohet och lydoad, hwarmed wi honom i lif och döb åre förbundne. Då skal det heta af hwår redelig Swensk man, som i Israel:

Dine äre wi, GUSTAF, och med dig holde wi, Du ADOLPH FREDRICKS Son. Dig wilje wi wara lydige: allenast ware HERREN din Gud med dig (Jos. B. 1: 17.), såsom han med våra Gudfrugtiga Konungar och Fäder warit hafwer. Och, som ens rättfärdig mans bön förmår mycket der hon alfwär är (Jac. 5: 16.), så önskom vår Konung, wid des nys tilträdde, gifwe Gud! wälsignade Regering, lycka. Lycka ste Konungen! Frid ware innom hans murar, och lycka i hans palats (Ps. 122: 7.). Bedjom för honom troligen Gud, at han wille gifwa sinom tjenare, vår Salomo, et lydigt hjerta (1 Kon. B. 3: 9.), et wist hjerta, et råtrådigt hjerta, et ömt hjerta, et fridsamt, et trofast samt af Guds och Folkets kärlek upfylde och brinnande hjerta!

War nådig, O! Gud, vår Öfwerhet

Och alla Konungens Ständer.

Din Helga Ande gif oss med, N:o 64: v. 6.

At wi alle i sänder

Dit helga namn lofsjunga må,

När wi i Din Församling stå.

Ach! Gud oss wårdes höra!

A M E N.

Före Predikan sjöngs: N:o 289. Zion klagar med stor etc. Efter Predikan N:o 79. O! HERRE Gud af himmel, ik! etc.

XXII.

Högmåso = Predikan

På Andra allmänna Bönedagen den
15 Maji 1773.

Innehold.

Förberedelsen af Psal. 32: 5.

Texten af Jon. 3: 8, 9.

Föredrag. Et syndigt folks omvändelse til H:Erans

I. Til des beskaffenhet.

1. Hvilkom det åligger at omvända sig til H:Erans.

a) Et syndigt folk,

1. I enskildt.

2. I allmänhet.

b) Af H:Erans om warnadt och med syndastraff
hemsökt folk.

1. Andeliga straff års

a) Förblindelse.

b) Förhårdelse.

2. Läkamliga öfwer

a) Sårskildte människor.

b) Hela Samhället.

2. Huru et syndigt folk sig rätteligen omvänder, då det

a) Känner sit tilstånd.

b) Ömar sit förderf.

c) Med trogen förtröstan flyr til Guds nåd.

d) Fattar fast upfat at bättra sig.

II. Til des saliga fölger.

1. Gud omvänder sig, då Han

a) Förläter synden.

b) Ödr of rättfärdige.

c) Helgar of.

2. Ångrar det.
3. Vänder sig ifrån sina gryma wrede.
4. Att wi icke förgås
  - a) I tiden.
  - b) I ewigheten.

Århimdringen inneholler.

1. En warning.
2. En pröfning. se til
3. En upwäckel bättring.

Förberelse.

Jag sade: jag wil bekänna för HERREN om min öfwertrådelse; då förlåtst du mig min synds misgärning. Uti dese orden uttrade sig den borsfärdige Konung David om sit själa-tillstånd inför den barmhertige Gudens ansigte (Psal. 32: 5.).

Sedan David hade uti denna Psalm beprifat de människors lycksalighet, som århollit sina synders förlåtelse och jämwäl stält sig sjelf til prof af Guds barmhertighet och nåd, den han i rike mått ärfarit; så wisar han uti anförda orden den rätta ordningen, uti hwilken HERREN hade bewist honom nåde, som bestod uti en upriktig syndernas bekännelse. Jag sade: jag wil etc.

När David (uti v. 3, 4.) hade berättat, at då han wille förtigat, försmågtade hans ben, genom hans dageliga gråt, etc.: så gaf han tillkänna, at flera swårigheter hade mött honom, då han wille framställa sig för Gud som en förderfswad och fördömd syndare, och at han hålre gärna hade förtegat och förskylt sina synder; men at han derwid sunnit ingen ro, utan hade måst utstå

utstå ångest och plågor i själ och samwete. Ut förtiga: sina synder war en oart, som hängde wid David, lika som den alla tider åtfölgt de fläste syndare, och warit en huswudorsak, hwarförre så oräkneliga människor aldrig kunnat komma til försonlighet och frid med Gud (och människor.) Ho har icke årsarit huru benågen den naturliga människan är at förringa och ursägta sin synd, samt skjuta skulden på andra, ja wål på Gud sjelf: och ho kan icke se, huru uti denna böjelse ligger et förbannadt arf efter den förste syndaren på jorden? När Adam hade sökt undstinga sig ibland trån i lustgården, men ändteligen måste fram och skulle beswara HERRANS Guds på honom satte fråga, då hette det: qwinnan, som du til mig gifwit hafwer, gaf mig af tråd, så at jag åt (1 Mos. 3: 12.); det war så mycket sagt: Hwi gaf du mig qwinnan, at hon skulle förleda mig? Och när qwinnan swarade: ormen beswet mig (v. 13.), så wille hon säga: Hwi hafwer du skapat sådana djur, och satt dem ibland oss, at de skulle komma oss på fall? Si, detta skadeliga utbrott af det naturliga förderfwet, som wi, ty wärr! se dageligen yttra sig hos de fläste människor, ja ofta hos de små barnen, war förnåmligast, som gjorde omwändelsewerket för David swårt. Så länge han böd til at förtiga, ursägta och bemantla sina fel, samt skjuta skulden ifrån sig, så war det för honom icke lätt at komma fram för Gud och sig med honom försona. Men då hans hjerta och samwete gaf honom härmed ingen ro, och han såg at detta förtigande icke wille minska utan öka

hans hjerte-qwal, då blef han genom sin själs
 ångest ledd til en uprigtig och botfärdig bekännel-
 se af alla sina synder; då sade han: jag wil
 bekänna för HERranom min öfwerträdel-
 se. Och denna bekännelsen war, som ledde ho-
 nom än längre fram på omvändelses vägen,
 til des han i sit hjerta fick försäkran om sina
 synders nådiga förlåtelse; då förlåtst du mig
 min synds misgärning.

Mine älskelige åhörare. Wi äre i dag uti
 detta helgedoms rum åter af vår älskelige store
 Konung sammankallade, at utgjuta våra botfär-
 diga hjertan inför HERranom, samt afbedja de
 svåra straff och plågor, som för våra många
 synder oss och vårt kära Fädernesland, undgån-
 geligen förestå, om icke en sann bättring emellan
 kommer. Vägen til en sann omvändelse är oss
 wist, och anledningen dertil gifwen uti vår til-
 förordnade Högmågo = Text af detta innehöld:
 Swar och en wände sig ifrå sinom onda
 wäg, och ifrån sina händers ondsko; ho-
 wet? Gud måtte omvända sig, och ångra
 det, och wända sig ifrån sina grymma wres-
 de, at wi icke förgås. Men skal et sådant
 heligt upsåt rätteligen och til vårt syndiga Fä-
 derneslands räddning ställas i wärket, så är wis-
 serliga ej längre tid at förtiga våra margfalli-
 ga och til himmelen ropande synder. Ach! låtom
 oss icke twiå at dem med botfärdiga hjertan til-
 stå samt för Gud och människor dem bekänna
 och göra uppenbare, hwartil wi göra en helig
 början, då wi inför den aldrhögstes Thron af-
 lägge vår uprigtiga syndabekännelse genom följ-
 jans

sande bot, och bättrings - Psalm: - O! HERR
Gud, gör nåd med mig, etc. 260: 78.

Texten af Jon. 3: 8, 9.

Hvar och en wände sig ifrå sinom onda
wäg, och ifrå sina händers ondsko: ho
wet? Gud måtte omwända sig, och
ångra det, och wända sig ifrå sina
grimmna wrede, at wi icke förgås.

Förefats.

Vår Beträffelse skal genom Guds nåd, i
anledning af upläsna Sögmåso: Text blif
wa om

Et syndigt folks omwändelse til HER
ran *),

1. Til des bestaffenhet, och
2. Til des saliga följder.

Afhandling.

Förre DeLEN.

Wet folket i Ninewe, til hwilket den bättrings
röst lydde, som inneholles uti vår Text,
war på yttersta brädden at störas uti et timeligt
och ewigt förderf, det skönjes af Jone Prophetia,
då han uppå Guds befallning, gick en hel dags
resa

*) Jämf. 2:dra Bandets III:dje Predikan, sid. 60, följ.

resa in i Staden och predikade: det är ännu fyratio dagar, och så skal Ninewe förgås (v. 4.). Ninewe, det äldsta säte för de forna Assyriska Konungar, beläget wid den stora ålfven Tigris, war en namnkunnig och ganska mächtig Stad, den största i Osterlanden och, kan hända i hela werlden, större än sjelfwa Babel, som kallas det alraftönaste ibland Riken och de Chaldeers härliga präal (Esa. 13: 19.). Efter werldsliga häfdateknares berättelse skal Ninewe hollit innom sina murar öfwer tijo wåra milars omkrets. Den kallas en Guds Stad, tre dagsresor stor (v. 3.), om hwilken HERRen sjelf sade, at derinne woro mer, än hundrade och tjugu tusend människor, som intet wiste åtskilja emellan sina högra hand och den wänstra (4: 10.); och Propheten Nahum berättar, allenast af köpmån woro der flera, än stjernorna på himmelen, så många herrar som gråshoppor, och höfwitsmån lika som flogmattar (Nah. 3: 16, 17.), etc. Men, war Ninewe en stor Stad, så war den tillika en syndig Stad, hvars ondsko, efter Guds eget witnessbörd (v. 1, 2.), war kommen up til himmelen. Uti wår Text talas om des inwånares onda wägar, och deras händers ondsko, det war: öfwerwåld eller rof i deras händer, hwarmed förstods alla slags oförrätter, som de med list och wåld hwarannan tilskyndade, då de med lögn, högmod, hämd, pragt och öfwerdåd med hwarandra omgingos, utan samwetsförbräelse, med ilgrep och konster kommo andras goda, ja mod och blod i sina händer. Och
som

som pragt och rof i alla tider plågat följas åt och utgöra de största städens förnämsta hufvudsynder, så kallar Nahum denna Staden en mordig Stad, full med lögn och röfweri (Cap. 3: 1.), o. s. w.

Fråga wi då 1). Swilkom det åligger at omvända sig til HERRAN, så är det dels syndiga människor i enskildt, dels hela samhällen, hwilka, lika som Ninewiterne, wandra på sinom onda wäg och utöfwa sina händers ondsko. Så snart en människa öfwergifwer och afwiker ifrån HERRANS wäg, så kommer hon at följa sit eget hjertas onda begär uppå skadeliga stigar ifrån den ena synden til den andra, intil des hon råfar i willones ökn och omsider störtar sig i förderfwet. Alla äro wi syndiga människor, Säge wi, at wi hafwe ingen synd, då be- drage wi oss sjelfwa, och sanningen är icke i oss. Och säge wi, at wi hafwe intet syndat, då göre wi honom til ljugare, och hans ord är icke i oss (1 Job. 1: 8, 10.). Men, som det är en märkelig skillnad emellan at synda af swaghet och af uppsåt, af öfwerilning och motwilja, så äro icke alle syndare stadde i samma och enahanda tillstånd. De, som stå i trone, och synda af swaghet, dem förlåtes synden ständigt, emedan de ständigt bättra sig. Men de, som synda af uppsåt, motwilligt och framhårdeligen, äro de samme, til hwilka HERRAN ouphörligen låter ropa både i deras samweten och för deras öron: Swar och en wände sig ifrån sinom onda wäg, och ifrån sina händers ondsko.

När sådana uppsäteliga syndare utgöra förnämsta och största delen uti et samhälle, då blir man,

man, lifasom i Ninewe, et syndigt folk, då blir syndaskulden så mycket större, och faran för et helt land så mycket wådeligare. Detta händer oftare, än den säkra människan det kan eller wil märka. När man uti et samhälle ser, at HERRans ord och bud hos högre och lägre råka i föragt: när all Guds dyrkan idkas för synskul och til winnande af orena affigter: när nåstans kärlek blir et tomt ord och består i blotta åtbörder: när egennyttnen lämnas et opåtalt herrawälde: wåld går för rätt, lögn och list för sanning, och de rebelige och stilla i landena blifwa offer för hämnd, högmöd och ärelöshad; då är ej swårt at igenkänna et mordiskt Ninewe, et syndigt folk: och då är hög tid at böja sin öron til at höra HERRans röst: Swar och en wånnde sig ifrå sinom onda wäg, och ifrå sina händers ondsko.

Sådana syndiga människor och Samhällen har den rättfärdige Guden altid sagt faran förut, warnat och hotat, samt, när ingen bättring emellankommit, med straff och plågor hemsökt. Så gjorde HERRen med Ninewe genom Propheten Jona. Guds hämndedomar ställas aldrig i wärket utan föregångne åtwarningar och förbödd: och när desse föragtas är straffet oundwifeligt. Emedan synden är folks förderf (Ords. 3. 14: 34.), så handlar Gud med oss efter sin wisshet, då han gemenligen låter henne blifwa sit eget straff. När en människa, eller et helt folk, öfwerträder Guds wågar, så titreder man sig sjelf et andeligt straff, som är dels wilfarselse och förblindelse, dels hjertats förhårdelse.

Wil

Wilfarelsen kommer alltid af den rätta wägens öfswergifswande. Wi råka då på afwägar, som leda oss til mörker och synwillor. Wåra ögon blifwa liksom tilholdne: rättwisonens ljus kommer utur vårt ögnasigte: wi börja falla det onda godt och det goda ondt: wi fela uti alla våra omdömen och uträkningar: vår estertanka blir flygtig och våra slutsatser swäfwande och hal- kande emellan falska sannolikheter, etc.

På lika sätt kommer alltid förhårdelse af af- wikelse. När man ej har Gud i sigte och sans- ningen til föremål för vår wälsärd, så äre wi lätt färdige at utan affky utöfwa våra händers ondsko, jag menar, använda all vår förmåga til orättfärdighetenes tjenst. Då insomnar vårt samwete i säkerhet, emedan wi ej tillåta någon wäcka oss; vårt hjerta blir ljumt, och omsider aldeles kallt, ja til slut hårdt och förstocket, lika som Pharaos.

Så warnar ock HERRN syndiga männi- skor och menigheter genom lekamliga straff och plågor. Han slår oss, på det wi skola igenkän- na hans hand, och wända om til honom. Han hemsöker enskilda människor med sjukdom, sedan de använt sina lemar orättfärdighetene. Han låter et stort mod förnedras, en orättfärdig råka i fattigdom, en werldenes träl plåga sig med misnöje, en afundsjuk underligga, en trätgirig ingenstädes lidas, och en högfärdig göra sig hos alla föragtad, o. s. w. Men han hemsöker ock med allmänna straff, då han hemsöker et helt folk med hunger och dyr tid: låter dess unga män falla för swärd, landet härjas och ödeläggas, pest och

och sjukdom irrita sig både hos folk och boskap, lif och wedrågt uplösa samfundets banden, o. s. w.

Fråga wi 2) huru et syndigt folk sig rätteligen omwänder, så swaras i vår text: Swar och en wände sig ifrå sinom onda wäg, och ifrå sina händers ondsko. Detta sker, när man med et botfärdigt hjerta låter uplysa sig och kannes wid sin afwikelse och sin syndawäg. Så gjorde man i Ninewe; ty så snart Propheten underrättat dem om den förestående faran, så berättades (v. 5.): Då trodde de Ninewitiske män uppå Gud, och låto predika fasto, och drogo säcker uppå sig, både stora och små. Skal saligheten åtnjutas, så måste förderfwet från grunden widröras. Skola wi kunna komma ifrån skadeliga wägar, så måste wi känna dem såsom onda, låta Guds anda öfwerlyga oss derom och öfwerbewisa oss uti våra samweten om våra händers ondsko, vår mishandel och bedrefna ogärningar emot både Gud, oss sjelfwe och nästan.

Ur denna syndakänsla rättskaffens, så ödmjukt far man sig för Gud, och låter åtankan af förderfwet göra hjertat förbråkat. Så skedde det i Ninewe, hwarom berättas (v. 6.), at då det, som Jonas predikade, kom för Konungen i Ninewe, stod han up af sit säte, och lade af sit purpur, och tog en säck omkring sig, och satte sig i asko. Så yttrade den tiden et upväckt samwete sit bekymmer och sorg öfwer begångna synder. Men alla tider är det en sanning, at om hjertat skal helas, så måste syndasåren swida, at den hårda stenarten måste med båttrings

trings-tårar upmjukas, och at synden, innan den afswages måste blifwa öfwermåttan synlig. Verldenes Frälsare måste til våra synders försoning under sin djupa förnedring swettas blod. Han har dermed förtjent öf rättighet at blifwa uphögde; Men för öf är nödigt at med smärta känna den tyngd, som han burit, och öma de sår, som han helat.

Men wid denna ångsten må et borsfärdigt folk, som åstundar blifwa rätteligen omwändt til HERRAN, icke warda ståendes; Det må taga sin tilflykt til Guds nåd och, som man gjorde i Ninewe, ropa stadeliga til Gud, ty här står, näst före vår Text, at man, efter Konungens befallning, ej allenast skulle fasta och taga säckar om sig, utan ock ropa stadeliga til Gud: Ho wet? Gud måtte omwända sig, och ångra det, etc. Med det fråge-ordet ho wet? är ej meningen, som hade denne borsfärdige Ninewiternas Konung haft något twifwelsmål om Guds allom människom tilbudna nåd, eller trodt det wore möjligt, at Gud skulle kunna återwända at wara nådelig. Den twekan hos honom fants, grundade sig icke på någon mistänka af orwilja hos Gud, men wäl på Ninewiternas förderfwas de tilstånd, deras otro och förhårdelse. Ar syndaren på sin sida wif, at hans bättring är sann, så kan han med full öfwerwiggelse säga: jag wet, at Gud är nådig och förlåter synderna, då wi öf Christum och hans förtienst med hjertats tro och förtröstan tilägne. Och, när wi på det sätter göra den högste rättfärdigheten til vår egen, så måste synden blifwa öf så led, at wi ock

Intelligen fatte det fastaste upsåt at wärkelisgen wända of ifrån wår onda wäg och ifrån wåra händer ondska, det är, at upsåga syndene all lydna och undandraga of des herrawälde, aflägga wåra förra onda gärningar, öfwergifwa orättfärdigheten, fatta et fullkomligt föragt för werlden, följa Jesum på försakelseswägen, wara brinnande i bönen, och lägga of högsta winning om at göra of rena af all förtets och andans besmittelse, på det wi må fulls borda helgelsen i Guds råddhoga (2 Cor. 7: 1).

Uti wår Betrættelses

Sednare Det

Så wi of genom Guds nåd skärskåda Et syndigt folks omwändelse til des saliga fölgher. Ibland dese är, efter wår Texts anledning,

Den första, at Gud omwänder sig. Detta är et mänskligt talesätt, hwarmed förstås, at HERren, som genom synden likasom wändt sig ifrån of, åter wänder sit nådiga och blida ansigte til of. Han är wår Gud, en genom werldenes Trållare förfont Fader, som förlåter of wåra synder, och utplånar wåra öfwerträdelser. När wi anname Jesum med trone, så kan ingen synd mer skada of, ingen dom mer fördöma. Wårt syndaregister blir aldeles utkrapat, wåra misgärningar blifwa så aldeles gjorda til intet, som det blir ofsynligt, hwilket kastas i hafsens djup.

HERren är wår Gud som gör of i Christo rättfärdiga, då Jesu lydriad blir ansedd som

som war lydnad, Jesu förtjenst blir war förtjenst, Jesu rättfärdighet war rättfärdighet; ty wi ifkläda oss Christum, och alt hwad han för war skul gjort och lidit, det blir oss tillräknat, som woro hans gärningar wara warck, och hans död war död.

Han meddelar oss en Guddoms kraft och skickelighet at kunna afstå ifrån wara förra onda wägar och ifrå wara händers ondsko samt begifwa oss uppå den rätta lifsens wäg, skicka oss efter hans wilja och honom upprigtigt tjena i helighet och rättfärdighet i alla wara lifsdagar.

Den andra fölghden af et syndigt folks omvändelse til HERren är at Gud ångrar det. At ångra en gärning, det säges flerestådes i den hel. Skrift om Gud, men uti en hel annan bemärkelse, än när så talas om människor. Ångern hos oss röjer altid en ändring i tankar och sinne. Men emedan HERren är i sit wäsende och egenskaper wombytlig, så kan icke hjelten i Israel låta sig något ångra på det sätt, som hos oss människor sker (1 Sam. B. 15: 29.). Då ångrar sig HERren, när han låter wärkningarna af sina tankar och rättfärdiga beslut hos oss blifwa så ändrade, at de komma oss til godo. Efwad ware Gud, han ångrar sig, när han,

För det tredje, wänder sig ifrå sina grymma wrede, det är, gör wara wälförtjenta plågor drageliga. Hans wrede är icke mer grym. Ty, så wist som det är, at när Gud förlåter synden, så blir syndastraffet borttagit, när källan tilstoppes, så uphör dess bäckar, när wi blifwa renade med Jesu blod, så är alt förfont, swår-

Det, som öfwer oss war uträckt, stiekes i skidan: Guds vredes pil, som skulle göra dödelig skott, stiekes i fogret, Guds händs eld slocknar, hans domar drabba oss icke; så nödwändigt är det tillika, at HERren icke altid tager alla plågor på en gång ifrån oss, utan gör dem allenast för oss dragelige. Han låter oss ofta länge draga känslan af eländer, på det wi måtte så mycket mer wara omtänksame och ware. Han låter stundom samweter länge oroa oss på det hatet til synden måtte så mycket mer befordras. Han nåpser och agar oss, på det wi icke måtte holla oss ofkyldige; men det sker med måttelighet, emedan affigten är vårt bästa. Han pålägger oss korset, men han hjälper oss ock det draga, och han gör på olyckorne en utgång. Prisadt ware Guds namn! wi wete, han wänder altid sin gryma wrede så ifrån oss, at wi,

För det fjerde, icke förgås. En sådan glad följd fingo Ninewiterne årfara, om hwilka, straxt efter vår Text berättas: då nu Gud såg deras gårningar, at de omwändt sig ifrå sin om onds wäg, och ifrå sina händers onds sko, ångrade Gudi det onda, som han talat hade, at han dem göra wille; och gjorde det intet. Sammaledes gör ock HERren med et syndigt folk, sedan det sig til honom genom en sann och ofskrymd bättring omwänt. Han låter alla plågor til slut så uphöra, at de icke kunna aflöpa til vår undergång. Han befriar oss ofta här i riden ifrån faran då den är störst och när den hotar oss med en sundwiskelig undergång. Han befäller mordängelen uphöra at dräpa, när nöd och död med pest och

sjukdom swäfsvar och öfwer hufvudet. Efter omvä-
 der låter han solen skina: efter hunger och dyr-
 tid låter han ladorna vara fulla med korn,
 och prästerna af must och oljo (Joel. 2: 24.).
 Efter tvebrägt, krig och blodsutgjutelse, gifwer
 han våra portar säkerhet, inbördes rolighet och
 frid, o. s. w. Så gör HERN i allmänhet;
 så gör han ock hvarjom af oss i enskildt, då han
 låter vår klagan ofta wändas i frögd: låter om-
 astonea vara gråten, och om morgonen glädjen.
 Utradt och prisadt ware hans heliga namn! Wi
 wete, at han wänder sig så ifrå sine gryma
 wrede, at wi icke förgås i ewighet, då han
 genom en salig död gjort på våra plågor en än-
 da, och då aldrig mer skal finnas hwad kropp
 och själ må kunna ångsta, oroa, qwälja eller
 plåga.

Århindring.

Wet du, O! människa, och har du i din
 själ rätt kunnat fatta den tröstefulla sanning, at
 HERN ångrar det onda, som han öfwer et
 syndigt folk talat. när det omwänder sig ifrå
 sinom onda wäg, och ifrå sine händers ond-
 sko; så ställ den samma med renom hog dig til
 rättelse, och bewara dit hjerta med allo flit, at
 du icke bedrager dig med en frymtagtig och falsk
 bättring, och dermed drager Guds nåd til lös-
 agtighet. Fast mindre må du dermed styrka dig
 i säkerhet, eller i stöd deraf uppsjuta din bättring
 til morgondagen, under den förtroliga tillit at
 synden skal förlätas, ändock du fortfar uti des-
 utöfning, samt at HERN skal ångra straffet,
 utan at du uprigtigt bekänner och ångrar din
 synd eller eck i öfrigit troligen och noga i agt tar-

ger hwad til en sann synda-bättring hörer, och de skyldigheter, som dermed wäsendteligen äro förbundne. Ach! wet, och kom ihog, at med detta förord är vår Guds hand til det bästa öfwer alla dem, som honom söka; men Hans starkhet och wrede öfwer dem, som honom öfwergifwa (Ese B. 8: 22.).

Bägge dese följder singo Ninewiterne i sin tid ärfara. Denna gången undgingo de faran och singo nåd, emedan de, efter Prophetens på Guds wägnar dem skeddä upwäckelse, låto sig beweka, bekände sina synder, ropade stadeliga til Gud och gjorde bättring i frost och asko. Men när de någon tid derefter föllo åter i säkerhet, trädde til sina förra wägar och staden blef åter full med lögn, röfweri och flere dermed förbundna landförderfweliga laster, och wille intet följa Propheten Nahums råd, som HERren dem då tillsände, at af sit röfweri samt öf-riga af dem föröfswade lands-synder återwända (Nah. 3: 1.); så hände det, efter Guds rättfärdiga hotelse och dom, at denna mäktiga Guds Stad blef så i grund förstörd och til intet gjord, at man wid par hundrade år efter Frälsarens börd, ej ens kunde igenfinna stället, där denna stora och makalösa Ninewe Stad stätt.

Så har HERren alla tider bemött syndiga människor och syndiga menigheter, med nåd efter sin barmhertighet då de uprigtigt af allo hjerta honom sökt och sig til honom hollit, men med rätt efter sin starkhet och wrede, när de ifrån hans wägar trädte och honom öfwergifwit. Ach! at wi af andras exempel måtte blifwa wise! Ach! at wi sjelfwe måtte besinna hwad wet och framdeles öfwergå skal. Wil

Vil du, O! människa, det weta, och med
 wisshet uttröna, om HERren öfwer dig samt vårt
 folk och Fädernesland antingen wred eller nå-
 delig är; så fölg en Achiors wisa råd: låt
 befråga, om detta folket syndat hafwer
 emot sin Gud (Judith. 5: 24.). Fråga dit eget
 samwete och gör dig underrättad om, huru wi i
 allmänhet sticka oss emot vår Gud, och huru
 vårt förhollande öfwerensstämmer eller affskiljer sig
 ifrån det folks egenkaper och lefnadsfätt, som bor
 under dens Högstas beskärm och hwilkets Gud
 HERren är. Finner du Menigheter wandra on-
 da wägar, och så oförsynt utöfwa sina häu-
 ders ondsko, at de hwarken frugta Gud, el-
 ler hafwa försyn för någon människo (Luc.
 18: 4.): Finner du bespottare, som med ord och
 gärning wanhedra den Store Gudens namn och
 förkasta hans salighets ordning: Finner du Sam-
 hallets medlemmar, til någon stor eller större del,
 handla orättfärdeliga med nästan, intet göra sig
 samwete öfwer at lasta, beljuga, beswika, för-
 olämpa, bedraga och förföra sin jämn-
 christen, utan samwets agg orena sig genom fri utöfning
 af sina lustar, o. s. w. jag säger: finner du vårt
 tilstånd i allmänhet sådant, så wore du ewinner-
 ligen bedragen, om du skulle inbilla dig och sä-
 ga: det står wäl til, det står wäl til; och
 det står dock intet wäl til (Jer. 6: 14.): Och
 om jag i detta synda-tilstånd wille trösta mit
 folk uti deras olycko, så wore jag en falsk
 Prophet och mit folks blod wille HERren
 kräfja utu mine hand (Hes. 33: 18.).

Skulle J finna eder, J folk och slägter, uti
 så ömfanswärd belägenhet stadde, så wägade jag

wäl icke prophetera med Jona: Det är ännu fyratio dagar, och så skal Swealand förgås; men med fullkomlig andans wifhet kan jag i HERRANS Zebaoths namn och i Hans kraft utropa öfwer eder min Frälsares egen uprigitigaste warning: Om I icke bättreren eder, skolen I alle sammalunda förgås (Luc. 13: 3.).

Si, Ninewe den stora Stad,

Har gjorde bot, som Jonas bad; No 309: v. 14.

Den en Predikan hörde.

Ach! bättrer Eder: görer bot, at I icke förgås. Låter detta Jesu eget utrop, detta Öfwerherens råd, denna alla trogna Propheters warning, hafwa hos eder en lika kraftig wärkan, som Jone Predikan hos de Ninewitiske Män, om hwilka berättas, at de trodde uppå Gud, låto predika fasto, ropade stadeliga til Gud, och omwände sig ifrå sinom onda wäg, och ifrå sina händers ondsko; då skall och samma nåde och salighet eder wedersaras: HERRAN skall ångra det onda, som han talat har at han eder göra wil, och göra det intet.

Det GUD gifwe!

A M E N.

Öfre Predikan sjöngs: No 47. Säll den hvars öfwerträdelse, etc. Efter Predikan: No 297. Wän der om, I sorgsne sinnen, etc.

Tillägging.

En

Rätt Människo = Bån/

Til des

Förnamsta Egenstaper ,

Sfwer Syr. 40: 17.

af

PEHR P. HÖGSTRÖM ,

Extraord. Vat. Pred. wid B:botns Reg.

Denna Predikan, om En rätt Människo-wän,
til des förnämsta Egenskaper, har Consisto-
rium igenomläst, och är wid des utgifwande på Tryc-
ket intet at påminna.

Hernösands Consistorium den 20 Octobr. 1773.

In fidem,

ISAC BIBERG.

Conf. Hern. Notar.

I. I. II.

Förberedelse.

Det innehållet af våra pligter och skyldigheter emot hwarandra består uti en sann och obefläckad kärlek, derom öfwertygar oss Guds heliga Lag, hwilken vår Frälsare på det ęstertryckeligaste bekręftar, då han i Matth. 22 : 39. bewisar, at näst det yppersta och första budet, som förbinder oss til kärlek emot Gud, det högsta och oändeliga Wäsendet, är det andra desso likt: du skalt älska din nästa som dig sjelf.

Detta stora budet om kärleken kallar Jacob den Konungsliga lagen med fullkomligaste ęstertryck, och tillęgger, at wi göra wäl, när wi den fulborde Jac. 2: 8, emedan den grundar sig uti sjelfwa Hans wäsende och egenskaper, wärk och wälgerningar, som är alla Konungars Konung och alla Herrars Herre. Den förbinder alla människor, men i synnerhet dem, som bära namn af rätta Christna och Guds barn, at utöfwa en böjelse, som kallas kärlek, hwarmed oss åligger at för Guds wilja och kärlek så bemöta alla människor, jemwäl våra fiender och owänner, at wi ej allenast ingom tilfoge ondt, utan ock anse alla våra likar, göra dem rätt, samt på alt sätt befordra deras både andeliga och lekamliga wälmåga.

Denna människo-kärleken indelar Petrus uti den broderliga och allmänneliga kärleken,

2 Pet. 1: 17. och wisar tillika, at ingen annan kan den werkelige utöfwa än de, som genom Guds uplyfande och werkande nåd blifwit delagtige af en Guds natur, och lärt fly werldens såfängeliga lusta, v. 4. det är: de måste genom tron hafwa kommit til gemenskapen med Christo och i honom fått Guds sinne, hwarigenom wi kunna vara fullkomlige, såsom vår Himmelste Fader fullkomlig är. Matth. 5: 48.

Denna skilnad emellan den allmänneliga och broderliga kärleken gör jemtwäl Paulus, då han förmanar oss at göra godt emot hwar man, men aldramäst emot dem, som våra medbröder äro i trone. Gal. 6: 10. Likasom uti Jerusalems tempel woro många afdelningar och gårdar, den ena vidare än den andra, så böra oss våra hjertan vara, då de blifwit Guds tempel och den Heliga Andas boningar. Det förnämsta rummet bör vara det aldracheligaste och höra Gudi allena til. Det andra intager kärleken til bröderna, men den allmänneliga kärleken innefattar det widaste: den omfamnar alla människor, hela människoslägtet, och om densamma säger Paulus: kärleken gör sin nästa intet ondt. Rom. 13: 11.

De människor, som kommit i det tillstånd at kunna denna Konungsliga lagen i Christi efterfölgd utöfwa, de få bära det förträffeliga namnet at kallas människovänner: icke som skulle de söka at lefwa i förtroende med de otrogna, samt i tankar, sinne och böjesser stå i likställighet med werlden, emedan en sådan werldenes
wän

wänskap är altid Guds owänskap, och den, som werldenes wän wil wara, han warder Guds owän, Jac. 4: 4; utan emedan de hafwa en innerlig drift och skickelighet at unna alla människor godt, at göra godt efter förmågan, samt at bidraga til allas sanna wälfärd i andelig och lekamlig ting.

Utskellige i HERRanom. At brist på denna allmänna människo kärleken har alla tider varit et teken dertill, at ock Guds kärlek varit borta, icke allenast ibland särskildte människor, utan ock bland hela folkslag; dertill hafwa wi både i Guds ord och alla tiders häfder de oemotfägeligaste wärdmäten. At derom påminna samtelige Sweabarn och inbyggare, samt derigenom tillika upmuntra dem til en allmännelig bättring och omwändelse, har vår om Guds ära och allas vår sanna wälfärd öme och nitiske Konung haft omsorg, at i dag på alla våra murar måtte utropas et tänke-språk af detta innehöld: Göra wäl är såsom en wälsignad örtagård, och barmhertighet blifwer ewinnerliga.

När wi tänke taga denna Högmåso-Text uti heligt öfwerwägande, upsände wi til himmelens Gud vår uprigtiga bönesuck genom följande Psalm: HERRe, ho skal ewinnerlig ic. N:o 35.

Texten Cyr. 40: 17.

Göra wäl är såsom en wälsignad örtagård, och barmhertighet blifwer ewinnerliga.

Föreställning.

En rätt människo-wån til des förnämsta egenskaper, som äro

1. At göra wäl emot alla.
2. At utöfwa barmhertighet emot de elända.

Förre Delen.

At göra wäl emot alla, en rätt människo-wåns egenskap, skal efter lofwen blifwa et ämne för vår betraktelses Förre Del. Göra wäl är såsom en wälsignad örtagård, heter det i vår Text. Uti det näst föregående hade wise mannen af en grundelig ärfarenhet ytrat sig om de orättfärdiga, at deras rot står på en bar klippa: om hon än stode nog sanft och wid wärn, skal hon likwäl utrotad warda, förrän hon mogen warder, v. 15, 16. hwar efter följer: men göra wäl är såsom en wälsignad örtagård. Meningen är, at, som de orättfärdige liknas med skal wid Skallote och ofrugtsamme trån, och deras hjertan wid hårda hälleberg, som således hwarcken kunna bära frugt eller deras rötter utspida sig, ehwad ans och skötsel man må använda uppå dem, och ehuru god och förbelagtig deras belägenhet eljest må wara; så stå deremot de rättfärdige såsom gode, frukte och grönt blomstrande trån uti en wälsignad örtagård, fulle med alle Andans och tronens frugter, och dofta en öfwermåttan söt lydnoes luft, hwaruti himmelens HERre finner sit Guddomliga wälbehag och människo-slågtet skygd, swalka
och

och förfriskning. Ibland desse rättfärdighetens frugter är nu likasom uti et kort begrep, i anseende til våra skyldigheter emot nästan, innehållet uti den egenkapen, at göra wäl emot alla, göra godt emot hwar man, samt bewisa kärleks-tjenster så långt möjligt är, emot alt hwad människa kallas och är. Wi märke:

1) At uti en sådan HERANS örta- och planterings gård äro wi såsom människowänner alle förbundne at göra wäl. Här äger intet undantag rum. Den der kan göra godt, ehö han är, och det icke gör, honom är det synd, Jac. 4:17. Här får ei hafwas afseende på stånd, ålder, lefnadsfätt, mer eller mindre förmögenhet och sådant mer, utan wi äro alla förbundne at göra hwarandra godt. Wi äro alle af et blod komne, alle äro wi Adams barn och efterkommande. Skulle wi då hata vårt eget slägte och icke vara det närmast? Öfwer djuren på markene, foglarna i lusten och fiskarne i hafwet hafwa wi fått magt, öfwer dem har Gud gifwit oss rättighet at råda, men hwarandra skole wi älska, bistå och hjälpa. Alle äro wi af en Frälsare återlöste. Hafwa wi alle varit fångne, men blifwit åter lösgifne, så bör den ena, som känner den andras plågor, söka lätta hans beswårigheter och lindra hans bördor. Alle äro wi ock förbundne at göra wäl i anseende til vår egen bibehollelse. Wi behöfwa alle hjälp och undsättning af hwarandra, så at, em den ena af oss icke bistode den andra och gjorde honom godt, så kunde vårt slägte icke bestå. Känslan af denne skyldighet är i hesswa naturen insprägt

präglad, så at ock de mörkaste hedningar hafwa måst widgå, at den regel bör följas i all wår umgängelse, den wår Frälsare sjelf påyrkar: Alt det i wiljen människorna skola göra eder, det görer j ock dem. Matth. 7: 12. Men, ehuru nu alla således äro förbundne at göra wäl, så

2) äro dock inga andra i stånd at rätt efterkomma denna skyldigheten, än de trogne och rättfärdige, som blifwit uptagne til den himmelske Fadrens nådebarn. De allena kunna såsom rätta människo-wänner icke af lagars twång, utan af en fri Evangelisk anda göra wäl, ty de känna Guds godhet emot kreaturen. Alla ting i naturen wirna, så wäl i anseende til skapelsen som uppehöllelsen om en wälgörande Gud, at Han är god, at Han är et oföränderligt ursprung til alt godt och all godhets källa. Dessa Guds godhets wedermålen drifwa de trogna, såsom kännare af densamma, at af Honora, såsom sin Fader, uti wälgörande taga exempel. Det är äfwen detsföre, som wår Frälsare säger i Matth. 5: 45. På det j skolen wara eder Faderns barn, som är i himmelen; ty Han låter sin sol upgå öfwer onda och goda och låter rågna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga. De trogna känna äfwen Christi kärlek, hwilken likaledes drifwer dem til at göra wäl. At Han gått i döden för alla, är wist en stor, en Guddomlig kärlek. Ingen hafwer större kärlek, än at en låter sit lif för sina wänner säger wår Frälsare sjelf i Joh. 15: 13; men han har likwäl låtit sit lif för oss, då wi antu woro hans fiender, döde i öfwerträs

trådeller och synder; och, känslan af denna Jesu kärlek tvingar de trogna så, at de icke annat kunna än göra wäl. Dertil med hafwa de blifwit helgade, undfått barnskapets anda, af hwilken de drifwas til all god werk, til kärlek, frid, långmodighet, mildhet, godhet, med flera Andans frugter. Gal. 5: 22.

3) Sådana människo-wänner göra nu wäl emot alla i gemen. Judarnas lärare förklarade budet om kärleken på detta sätt: du skal älska din nästa och hata din fiende. Matth. 5: 43. Det är ock bekant, at man gjorde en treggehandad skilnad emellan människor, nämligen: syndare, rättfärdige och gode eller fromme. Syndare kallades de, som gjorde allom orätt och ondt. Rättfärdige, som togo ingom något ifrån, utan gåfwo hwarjom och enom, hwad honom med rätta tilkom, men ej mer. Gode, som ej allenast låto andra beholla sit utan delte äfwen med sig af sit eget, och gjorde dermed androm godt. Denna skilnad tienar oss at förstå Pauli mening i Rom. 5: 7, 8. nu wil näpligen någon dö för det, som rätt är: för det, som godt är, torde til äfwentyrs någor dö. Därföre beprisar Gud sin kärlek til oss, at Kristus är död för oss, när wi ännu woro syndare. Som nu Gud gör i gemen ingen skilnad, utan bewisar allom godt och det om honom heter: HERREN är god, och gör ju alltid wäl i ewighet, Jer. 33: 11; så böra ock alla de, som äro verkelligen Guds barn och Christi efterföljare, befinnas göra allom godt utan affseende på några ytre omständigheter. Nästan må

wara af annan Religion, stadd under annan Öfwerhet, i annan werlds del, han må vara i högre eller lägre stånd, rådande och lydande, tjernare och fri, ond eller god, wån eller owån. Wår lust och wår åtrå at göra wål böe likna en flytande ström eller et rågn, som wedergwecker alla, och upfriskar all jordmon, utan asseende på tack eller otack. Men, som wår kärlek ej kan vara för alla människor tilräckelig, wi kunna hafwa mycken wålwilja, men liten magt, fulla hjertan, men toma händer, är och böe vara en ordning emellan dem, som mer och mindre böra ligga öf om hjertat, så märke wi, at

4) Detta wålgörandet sträcker sig til wisfa i synnerhet, hwaribland wi billigt sätte wåra medlemmar i trone i främsta rummet, es medan de äro wåra bröder i nåden och lemman uti en stridande församling. Äfter bröderna, heter det i Joh. 13: 35. Deraf skola alle förstå, at j ären mina lärjungar, om j hafwen kärlek inbördes. Så undfick Raguel den unge Tobiam med de ömaste kärleksbetygelse: O! min käre Son, wålsignad ware du; ty du äst en rätt from mans Son. Tob. 7: 6, 7. Så böra ock wi sticka öf emot Guds barn, wisfa dem wår wålwilja och wår tilgifwenhet, samt umgås med dem, såsom de der delagtige äro af en och samma nåd, och wånta et lika arf i den himmelska härligheten. Slägt och Anförwandter fordra likaledes wårt besynnerliga wålgörande. Den sina icke försörjer, den är argare än en hedninge säger Paulus, i Tim. 5: 8. Så äro Föräldrar förbundne at göra mer godt

godt, och mer förja för sina barns upfostran och wäl, än andras: barn at ömare wärda och bispringa egne Föräldrar, samt fågna dem och låta deras bekymmer, än andra. Så äro Syffon, de der legat under et Moders hjerta, närmare och skyldigare at undsätta hwarandra och arbeta på hwarandras wäl, och så vidare. Ufwenfå är det beskaffadt med dem, som äro medlemmar uti et samhälle, at de framför andra fordra större kärleks-tjenster, så wida de stå under et och samma hufwud, njuta samma lagar och samma rättigheter. Och ibland alla dessa böra de förnämligast komma i åtancka, som måst behöfwa war kärlek och hjelp.

5) Men, huru skal en människo-wån, så som planterad uti war Guds wälsignade örtagård, göra wäl emot alla? eller hwaruti består detta wälgörande? Härwid, mine Allskeligge, göra wi den anmärkning, at man med göra wäl icke förstår, hwad werlden gemenligen plägar kalla wälgjordt. Så tror et köstligt sinne at man gör wäl, när man hjelper det at bedrifwa synd och ogudagtighet, at utöfwa des lustar, at kuswa och undertrycka de rättfärdige och stilla i landena, at uphäfwa sig öfwer menigheter och folk, at slösa och pråla med den fattigas swett och blod, at göra alla människor för des egennytta och åregirighet frugtande och suckande, öfwerfalla den menlösa, at föröfwa orätt och wäld, at göra sig sällskap i Guds och Hans ords föragt, i baktal och nästans otidiga dömande, i låtsinnigheter och gycklerier, at förspilla

E

Guds

Guds gåfvor under onyttiga tidsfördrif. Detta och mer sådant fallar werlden at göra wäl. Sådana kärleks-tjenster fordrar werlden utaf oss. Men, o! en olycklig och förbannad werldenes wänskap. Sådant wälgörande är wist icke en wälsignad örtagård; utan et förtrampadt, et ohyggeligt werldenes torg och marknadsplats: nej, utan efter det språk, som talas uti wår Guds wälsignade planterings-gårdar och ibland människo-wänner, så heter det göra wäl, at bewisa wår nästa alla de tjenester, hwari genom han til själ och ande kan blifwa upbyggd, förbättrad i Christeliga seder och heligt lefwerne, samt i lekamlig måtto kan tjäna honom til upkomst och verkelig fromma. Härtill fordras således en grundelig och genom nåden helgad kännedom af godt och ondt, så at man icke tager skuggan för korp-pen, synbarheten för werkeligheter, utan i sjelfwa gårningen wet och kan göra åtkifnad emellan det, som är för nästan i andelig eller lekamlig måtto nyttigt eller onyttigt, gagneligt eller skadeligt. Härtill fordras en fri wilja uti et rätt helgelses och förnyelses stånd; då det goda icke är en blott werkan af lagars twång eller af blygsel och försyn för människor, eller ock af egen nytta, då mången wil synas göra wäl, när han sjelf drager winsten deraf, han wil synas tjena det allmänna, då han med sit wälgörande tänker utfuga landets must och mærg: ja kanske ock af andra orena affigter, såsom ros och beröm, wällust, otidig klenmodighet, werldenes medhåll uti sina skadeliga företaganden, och så widare. Skal wälgörandet lifna en wälsignad örtagård,

så måste alla des utbrott wara sanna Andans frugter, grundade i kärleken, utan skrymtan, Rom. 12: 9. men af et rent hjerta, och af et godt samwet och af en oskrymtad tro, 1 Tim. 1: 5. Och under et sådant heligt wälgörande nämner wise mannen uti vår Text i synnerhet en wäsendrelig egenkap, som sinnes hos hwar och en rätt människo wän, och som är at utöfwa barmhertighet emot de elända, då han tillägger: och barmhertighet blifwer ewinnerliga, hwilket wi nu hafwa at märka uti vår betraktelses

Sednare Del.

Som denna barmhertighet är et hjerteligt medlidande med usla och i nöd stadda människor, och en innerlig böjelse at hjälpa dem, så är

1) Des föremål egenteligen sådana nödstälde, som behöfwa vår hjälpsamhet, och wi efter vår förmåga hafwa at bispringa. Den skiljer sig ifrån den allmänneliga kärleken, hwilken omfattar människor såsom människor utan afseende på deras belägenhet, om de äro stadda i lycka eller olycka, rikedom eller fattigdom, wälsstånd eller nöd, glädje eller bedröfwelse. Barmhertigheten åter sträcker sig til eländige personer, och der får kärleken tillfälle at aflägga det största och ägtaste profwet. Ja den slutar sig ej blott innom människor, utan den går alt til djuren på markene, och alt hwad lif har, när de äro i farlighet och wåda stadda. Som HERRN sjelf förbarmar sig öfwer all sin wärld, Ps. 145: 9. ja hjälper både människom och fånad,

Ps. 37: 7. samt betygade sig hafwa medlidande och jämrade sig icke allenast öfwer de många människor, utan ock de myckna djuren, som funnos i Ninewe stad, Jon. 4: 11. så wil han ock, at wi skole likna honom i barmhertighet, Luc. 6: 36. och det icke allenast emot människor, utan ock emot sielswa de ofkälige djuren, så at, om man ser sin fiendes åsna ligga under bördan, så skal man icke låta honom ligga, utan hjelpa honom up. 2 Mos. B. 23: 5. I följte här af säger Salomo i Ordspr. B. 12: 10, at den rättfärdige förbarmar sig öfwer sin öf, men de ogudagtigas hjerta är obarmhertigt.

2) Denna barmhertigheten består uti et hjerteligt medlidande och en verkelig hjelp. Et hjerteligt medlidande, så at man tager del uti andras nöd, samt röres och bewefes af densamma såsom af egen. Dock icke et sådant medlidande eller medömkan, som naturligt wis kan stundom röra det hårdaste hjerta til en smärtefull känsla och sweda, utan här förstås den hjertans barmhertighet, hwilken wi såsom trogna och sanna Christne genom nåden skola iklåda oss. Coll. 3: 12. Et troget Guds barn ställer sig til efterföljd Jesu medlidande hjerta. Han war icke en Öfwersta Präst, som icke kunde warkunna sig öfwer wår swaghet. Ebr. 4: 15. Så ofta en eländig kom för hans ögon, så berättas det, at Han warkunnade sig öfwer honom. När Han såg folket, at de woro förlätne och förskingrade, så ömtade Han sig öfwer dem. Matth. 9: 36. Han gret öfwer

wer Jerusalem, då han såg des synda-tillstånd och tillkommande öden, Luc. 19: 41. 2c. En rätt barmhertig människo-wån underlåter icke eller at efter råd och lågenhet wisa den nödlidande wer- kelig hjelp och undsättning, at gå honom til- handa i råd och dåd, med ord och gärning. Han går ej ifrån hwad HERren befalt i Esa. 58: 7. Bryt dem hungroga dit bröd, och de, som elände äro, haf uti dit hus: om du ser en nakot så klåd honom, och drag dig icke un- dan för dit kött. Så gjorde Job: Jag halp säger han, den fattiga, som ropade, och den faderlösa, som ingen helpare hade. Jag tröstade Enkones hjerta. Jag war dens blindas öga, och dens haltas fot: jag war de fattigas fader. Job 29: 12, 13, 15, 16. Ar hjertat barmhertigt, så äro ock händerna gifmils- da, och det ofta öfwer förmågan, likasom Pau- lus berättar om Församlingarna i Macedonien, at ändock de ganska fattige woro, gifwo de dock rikeliga i all ensaldighet. De woro wäl- wiljoge öfwer allo sine magt. 2 Cor. 8: 2, 3. Så gjorde qwinnan, som lade i offerkistona sin enda penning. Luc. 2: 4. och är en helig sanning: den, som hafwer denna werldenes gods, och ser sin broder wara nödstäld, och sluter sit hjerta til för honom, huru blifwer Guds kärlek i honom? 1 Joh. 3: 17.

3) En sådan barmhertighet har en här- lita påfölgd, ty den blifwer ewinnerliga. Så länge werlden warar, så stå barmhertige människor i den bästa åtancka både hos Gud och människor, ty de likna Gud sielf, emedan de äro barm-

barmhertige, såsom deras himmelske Fader barmhertig är, Luc. 6: 36. De lämna efter: lefwandom et godt namn och exempel, och på domedag skola deras barmhertighets werk af hela werldenes domare upräknas och belönas, då det skal heta til dem: Kommer i min Faders wälsignade och besitter det rike, som eder tilredt är ifrån werldenes begynnelse. Ty jag war hungrig, och i gäfwen mig äta: jag war törstig, och i gäfwen mig dricka: jag war huswill, och i herbergaden mig; nakot, och i kladden mig; sjuk, och i sökten mig: jag war i håktelse, och i kommen til mig. Sannerligen, det i hafwen gjort enom af de minsta mina bröder, det hafwen i gjort mig. Hwarpå de få gå uti ewinnerligt lif. Matth. 35: 34. följ. Hafwa de icke då blifwit nog belönte för sin barmhertighet? Då de obarmhertige måste gå uti ewiga pino, v. 46, då dom utan barmhertighet dem öfwergår, som barmhertighet icke gjort hafwa, Jac. 2: 13, så äro deremot de barmhertige salige, och dem sker barmhertighet. Matth. 5: 7. Dersöre säger David: Sål är den, som barmhertig är, och gärna lånar, ty han skal blifwa ewinnerliga. Den råttfärdige skal aldrig förgåten warda. Han utströr och gifwer dem fattigom. Hans råttfärdighet blifwer ewinnerliga. Psalm. 112: 5, 6, 9.

Århindring.

Öfwe Gud! at dese stycken göra wäl och uti
öfwa

öfwa barmhertighet, som så wäl pryda en människo-wån, måtte göra våra Samsund och Församlingar til så wälsignade örtagårdar, som de äro ofskiljagtige ifrån en sann Christendom, och högst nödwändige til bibehollandet af hela vårt slägtes wälsfärd.

Men huru borden ; wara til mods, i hatare af människor, som hittils låtit upfylla edra hjertan med så mycket helfwites etter och ormgalla, så at göra wäl emot människor har blifwit hos eder en främmande sak, men at göra ondt, at skada, förolämpa och såra, blifwit deremot edert nögdaste tidsfördrif och edert hjertas lust? Ack! i det tilståndet ären I wisserligen icke ädla telningar af winträdet Christo, utan wilda och odugeliga stammar, som höra eldenom til, så snart Guds wredes nya warder satt til roten på träet.

Hafwen i ibland alla edra ogärningar jemwäl utrat et obarmhertigt hjerta emot nästan, o! så görer dock barmhertighet emot eder sjelfwa. Hvad Kreatur kan wara olyckligare och i eländigare tilstånd stadt, än en människa, som finner sit nöje och sin lust uti at göra ondt! i ären like de ohyggelige djur, som finnas i wildmarkene, uti torro öknene, der syggeligt är. 5 Mos. B. 32: 10. Edra winträ äro Sodoms winträ, och af Gomorras åker: edra druswor äro galle, de hafwa bitter bår: edert win är draka-etter och grymma huggormars galle. v. 32, 33. Ack! we edra själar, när H:Ren, som lefwer ewinnerliga, sin swärds ljungans de hwetter, och hans hand tager til straffet, så, säger han, skal jag hämnas igen på

mina fiender, och wedergålla dem, som mig hata. v. 40, 41.

J onde, som Elagen öfwer onda tider, öfwer människors kärlekslöshet och obarmhertighet. Ack! Elagen öfwer eder sjelfwa, så länge j ären onde. Ej får den frid, som onder är, ej winner den kärlek som kärlekslös är, ej må den wänta barmhertighet, som ingen barmhertighet androm bewisat. Blifwen först edre egne anflagare och domare. Berder Gud om nåd at afstå ifrån det onda, och göra det godt är. Låt af det onda och gör det goda. Blif sjelf from, och hoit dig rätt, och war försäkrad, at likom skal det på sistone wäl gå, Psalm. 37: 27, 37.

J trogne, som weten och utöfwen edra plikter efter Christi sinne och lag. J weten, hwad det är at göra wäl emot hwar man, och at wara barmhertig såsom eder Fader i himmelen. Ack! lysen såsom ljus midt ibland det wanarriga, wrånga och kärlekslösa slägter. Dragen eder undan de främmande barnas förförande umgängen det måsta j kunnen. Warer inbördes til hwarannan wänlige, godhertige, och förlåter den ene den andra. Eph. 4: 32. men öfwer alt detta iklåder eder kärleken, hwilken är fullkomlighetenes band. Col. 3: 14.

O! gifwe det Gud,
 Wi efter Din Gud
 Kunde oss så stikka tillsammans,
 At wi med Dig
 Ewinnerlig
 I himmelrif
 Måge leswa i Salighet Amen!
 A M E N!

Register

Öfwer de Förnämsta Ämnen som blifwit i denna Prediko-Samling afhandlade eller widrörde.

(f. betyder den följande, och ff. flere af de följ. sid. samt dft. det sidst anförde stället).

A.

ADOLPH FREDRICHS

dödd beklagas 232 f. 236 f.

Ussigt en Lärares hwad? 96,

100. egne böra åsidosättas
wid Lärares wal. 155, 158.

Ufwikelse ifrån H. Årans wäg

180, 202, 223, 256, f. nog

gångse ibland de stora 231,

och på deras följer swårare

straff, 245.

Allmän; på allmänna synder

följa allmänna straff, 268.

Ankomst Jesu til werlden,

grunden til vår Salighet,

117.

Answer Låro-Embeters 154,

171.

Arbetare i Guds Wingård fal-

las Ordrens tjenare, 106 de-

ras Skyldighet, 94, 201 f.

igenom dem talar Gud med

människor, 149, 197, 213 f.

sändas af Gudi, 150, 170.

om trogna bör man bedja,

111, 148, 151, 155, 170.

Skilnad emellan trogne och

otrogne 201. följ.

B.

Barbarer eller owise, Rom.

I: 14; hwad? 83, 85.

Barmhertighet hwad? 132,

Guds år grunden til vår Sa-

lighet, 177, följer på en sann

syndabekännelse, 40, 262.

Barn äro en Guds gåswa,

229. och efterkommande bör

ra underwisas uti Cal. kund-

skap 178. Barn i förståndet

och ondskone, hwad? 189.

Begrafning så ej ogärnings-

mån och misddådare, 144. Be-

grafnings-platser böra hållas

snugga, 145.

Belöning trogne Lärares i ti-

den 104, f. efter döden 108.

Bereda H. Årans wäg, hwad?

211 f.

Blod Jesu, des kraft, 7, 23,

27 f. 57, 76.

Blygd öfwer synden, 50.
 Bo uti öf säges om Guds ord,
 174 f.

Bodskap; at föra Människors
 är ej lika med Guds 105. e=
 mellan Öfwerhets = Personer
 ofta stridande mot Guds
 wilja. dft.

Brist på trogne Lärare, när?
 161,

Bröd Liffens, des nyttjande, 6.

Bättring, en sann, 48, f. 271.
 bör icke uppsjutas, 13, är
 et Guds wärk 35, f. 46, 55,
 Bättrings = frukter, 39, 212.

Bön är högstnödig uti bättr.
 och omvänd. 46, 55; samt
 för både Lärare 96 f. och
 åhörare 151, 155, 158 ty
 den är nyckelen til Guds hjert
 a 55, f. bör föllas för Öfwer=
 hets = Personer, 234. Med
 bönhörelsen dröjer Gud un=
 derfundom 65.

D.

Dagar de ytterste farlige,
 160.

Dela sauningenes ord, hvad?
 201-204.

Drögmål Guds med sin
 hjelp, 65.

Död är nyttigt at flitigt på=
 tänka, 141. däruti uphörer
 at jordiff åra, rikedomar,
 wållust m. m. 141. de döde
 böra skonas för tadel, 142.
 t döden är säker tillflygt hos
 Gud, 71. en Christelig För=

stes bedröfwar et folk,
 254 ff.

Döpelse, watnets kraft der=
 wid, 27. Döpelse = Förbun=
 dets förnyande, 51.

Dygder, rätta, hwilka? 132.
 pryda i synnerhet Prediko=
 Embetet. 98.

E.

Egenskaper, en Christel. För=
 stes. 243-253. en Evange=
 list Predikares, 90 f. 153.
 rättfärdige åhörare, 156.

Egodelar, wål undfångne,
 användas til Guds tjenst
 135. och hans huses pryd=
 ning 140.

Embete Andans, har drygt
 answar 154, 171, hwarfö=
 re ock dertil fordras en Gud=
 doms kraft, 91, 105, 166.
 des myndighet 105, wigt och
 wärde 153 f. bör ej anse män=
 nisko gunst 154; hedras 170.

Enfaldighet, försigtig; en Lä=
 rares egenskap, 95.

Erfarenhet en dagelig bör på=
 minna öf om wår dödelig=
 het, 141.

Evangelii Lära om Christo Je=
 su 174, bör forplantas på
 barn och efterk. 178f. Aktas
 ringa af werlden 182 f.

Exempel en Förstes för sit Folk,
 244. Lärares för sina åhö=
 rare 95, 154. i andras död
 böra wi spegla öf, 142.
 Elaka Exempel 180 f.

S.

- Fall ifrån Gud har tvåra ifölj-
der, 180. Petri, 48 f.
- Folk, Folkslag, alla äro kallade
til Guds nådes gemenskap,
117, 119. et syndigt folks
kännemärken, 268.
- Frid andelig 156, stiftas emel-
lan Gud och människor af
Prediko-Embete, 158, 170,
f. werldslig är en Guds gåf-
wa, 218.
- Frifrad hafwa de trogne hos
JESUM, 16.
- Frugta, rådask, behöfwer man
icke när man har Gud med
sig, 74. f.
- Frukt Guds ords, 175. Nått-
färdighetenes, 94, 127. Vät-
tringens frukter, 178.
- Frånfälle, en mild Konungs,
är ofta et syndastraff för et
helt Folk 239, som ock dår-
öfwer råkar i bedröfwelse,
254 f.
- Får, förlorade böra upsökas 101 f.
- Följder på et folks sanna om-
wändelse, 272 ff.
- Följe, Sällskap, har en bot-
färdig Sjal af JESU i döds-
stunden, 75 f.
- Föragt; kunna Christi tjenare
råka uti hos werlden 104,
160. Guds ords har swära
påföljder 110 f. 268.
- Förbida bör man i tolamod
Guds hjelp 65, f. 72, 76.
- Förgångelse äro alla skapade
freatur underkastade, 142.
- Förhårdelse, 269.

- Förmåga at tala med Gud för-
lorad genom syndafallet 149.
al sin har en Lärare i sit Em-
bete at nytja, 154.
- Förmåner en Evangelist Pre-
dikares 104-108. af en sann
bättring och omwändelse, 29.
- Församling af den synliga äro
åtskill. medlemar 93; liknas
wid en Fåråhjord 101, får
fånga sig af Guds nådiga
närwarelse, 123, 127.
- Försmädelse får en rätt Lära-
re ofta liba, 84 f. 97, 104.
156.
- Försoning låter Gud igenom
sina tjenare predika, 150.
- Försumelse, med den utwärtas
och allmänna Gudstjenstens,
förkolnar åfwen efter hand
den inwärtas, 129.
- Försyn Guds uti Werldsliga
Regements: Författningar
218, 226 f. 240.
- Förste, Regents, en Christelig
egenkaper 248-253. är i
swagheter lik andra Män-
niskor 234. des exempel, an-
tingen goda eller onda, har
dock betydliga följder, 244,
256. råkar ofta ut för onda
rådgifware dft. för en Förstes
synder straffas ofta hela Sam-
hålden, 238.
- Förstånd hwad? 190. barn i
förståndet och ondskone, hwil-
ka? 189, f. förmodrade för-
stånd, 35.
- Förtröstan til Gud wisar sig

och utt en utvärtes helig wandel, 133.
 Föräldrars Skyldighet emot sina barn, 178 f.

G.

Gemenskap, Lärares med andäktige åhörare är hugnelia, 106 f.

Gis mildhet werldenes barns. 135.

Girighet, 135.

Guds jordiskt, med orättfärdighet uträttas icke godt 136, måste lemnas i döden, 70, 142.

Graf, de redan affomnades påminna oss om vår, 143. böra wärdas och det ur flere skäl, 144.

Greker eller Wise, Rom. 1:14. hwilka? 83, 85.

Grund vår Salighets, 174, 177, 195, 199.

Gråta bör man öfwer synden, 48, 50.

Gud är trofast 70, 75. omwänder sig til et botf. Folk 272. har icke anseende til Person och omst. med sin nåds utdelande 120. liknas wid en Sadesman 148, f. Påskare 60, ff. 65, sökes i nödenes tid 65, 67. huru han bör dyrkas, 121.

Gudstjenst, den utvärtes bör äfwen så litet försummas som den inwärtes 129, 132, f.

GUSTAF III. hylles til Swenske Konung, 232, ff.

Gåfwor Andans 94. utmärka en rätt Christi tjenare 95, 150. med alla andeliga utrustar Gud sina Gändningebudst. Guds gåfwers misbruk ådrager förbannelse, 227.

Gång sin til och ifrån Guds hus bör en Christen noga bewara, 127.

Gäster wärdige til den H. Mattwarden, 6. owärdige 12.

Göremål en Evangelisk Predikares, 99, 104, ff. 153, 170.

H.

Hastiat, obetänkt, at tala med Gud, hwad? 13.

Hat trogne Lärares af werlden, 104, 107, 153, 156, åga dock berunder ro i sina hjertan 106. hat til synden följer på en jan bättr. och omwändelse, 45.

Heder njuter en trogen Lärare af Guds barn, 107.

Helighet åffas af wärdige Mattwards-gäster, 7.

Hemlighet tronens, 175.

Herdar kallas tr. Lärare, 206. om trogne bör man bedja 151 155. Legoherd. hwilka? 214.

Hjelp Guds måste i tålmod förbidas, 65, f.

Hjerta dertil ser Gud, 35, 44, 128. är elakt af naturen 35. och källan til alt ondt, 44, 46, 57. des twagning ifrån synden, 24 ff.

Hjord derwid liknas Guds kyrka och Församling, 101, 206.

födes

- födes af rätta Lärare såsom
 deß herdar, 96, 170.
- Hopp wår salighets, 194, f.
 199, fast om Guds nåd
 styrker en botfärdig själ 55,
 57.
- Hund, tyft, kallas en otrogen
 Lärare, 204.
- Hus H. Erans bör helgas och
 inwigas med bön och åfällan
 120. är en sammelpåls för
 hel. Guds barn, 121. at dår
 til saligheten underwisa dft.
 och följ. — bör hållas i åro
 och wårdbning, 126. flitigt
 besökas dft.
- Hwila har Gud uti sin synliga
 kyrka och församl. 123.
- Hwilostållen de dödas påminna
 alla lefwande om sin förgån-
 gelse, 143. böra wårdas, hwil-
 ket både i Gl. och Nya Test.
 blifwit iagtagit, 144.
- Hyende skal ej en Lärare låg-
 ga under syndarens hufwud,
 204.
- Hårlichkeit är trosf. Christi tjena-
 nare hos Gud förwarad, 108.
- Högfård, andelig, 103.
- Högghet jordiff är utan Guds-
 frugtan onyttig, 243.
- K.**
- Kalla; Syndare, ehuru mot-
 stråfwige, kallas ofta af den
 barmh. Guden, 66, 70.
- Kallelsen til saligheten är all-
 mån, 117. sker i N. T. genom
 Prediko. Embetet, 213.
- Kallsinnighet i Guds tjenst,
 135.
- Konungahus et talrifft år för
 et Rike i flere asseenden nyt-
 tigt, 230.
- Krafter egne otillräckelige uti
 båttring och omwändelse, 35,
 f. 55.
- Krig, deß swåra fölgher, 219.
 innan et krig börjas bör magt
 utbedjas af Gudi, 220. och
 slutas med tackfågelse, dft.
- Kropp efter döden et rof för
 makar, 142.
- Kunskap om Gud högstnödig
 för en Regent, 243.
- Kyrka bör, såsom et heligt rum,
 prydas och wårdas, 136.
- Kyrkogård samlingspl. för de
 döde, 64, 142, 145. bör håll-
 las snygg, 143. och tillräcke-
 lig stor. 144.
- Kännedom en sann syndenes
 40, f. 43, f. 49, 54, 56, f. 62,
 270. nyttan deraf, 36, 39, 46,
 52, 57, 63.
- Känneteckn på Guds barn och
 djefwulens, 107. på et syn-
 digt folk, 268. trones kän-
 nstefn, 14, 22.
- Kårlek til Gud wisar sig åfwen
 utwårtes i en helig wandel,
 133. den allmånneliga högst-
 nödig, 247. förkolnad kårlek
 Lärare och åhörare emellan
 högst skadelig, 156.
- L.**
- Lag at stifsta och skipa år et
 ibland Förstars wigtrigaste
 wårfs, 249 f.
- Landsplågor allmånne 225,
 f. 239, 268, f.

Leda, föra; Gud förer sina heliga underliga, 224.

Leswerne en Lärares ostraffel. uträttar ofta så mycket som dess lära, 99, 154.

Legoherdar, hvilka? 214.

Ljus liknas Lärare wid, 154.

Läkare, den rätta är Jesu 24, 60.

Läran om Christi förs, en Lärares förnämsta kundskap 203.

Lärare, dess skyldighet, 83:108, 153, 170, f. 197, 201, en rätt blir hedrad och älskad, 84,

153, f. 158, men måste dock lida afwerlden, 84, 107, 153,

156. bör sjelf vara ostraffelig 92. öfwa sig i den hel. Skrift

93. hafwa Andans wisheit, 93. icke söka sit eget, 95. vara

tolig och saktmodig, 97. trösta och stärka de swage, 101 f.

103, 204. på dem och deras wandel äro alle upmärksame

99. liknas wid Arbetare 201. Herdar 206. Läkare 101,

202. Skaffare, 204. en ömsint Moder 202. Väktare 156,

197, 206, 215. om tr. Lärare bör man bedja III, 151, 155,

158, 164, 167, f. 171. böra försökas och pröfwas innan de antagas, 150, 152, f. 155,

158, 172. falska Lärare, 214.

Lärdom hållsösam, hwad? 160. förkastas af werldens barn, öf.

Lön syndenes, 49.

M.

Medel til saligheten, hvilka? 100, 174.

Mildhet en Christel. Förstes egenkap 245.

Misgärning bör bekännas och öfwerigifwas, 39, 270, så

fås barmhertighet 40, 70, 262, 264. at nå sin, hwad?

38.

Motgång bör ej störta i för-
twiflan, 240.

Människa den utwärtens, hwad? 20. förgås, men den inwärtens förnyas, 22.

N.

Namn, at åkalla Christi, hwad? 16. en Evangelisk

Predikares, 104, f.

Natt bedröfwelses. 64.

Nattward Jesu, 6. bör flitigt nyttjas, 13. wärdiga

Gästers nytta deraf, 13, 30, 36, 41, 50, 73.

Neka sin misgärning, hwad? 38.

Nit en Lärares om Gud, 97, f. 207.

Nåd Guds kallelse, allmän, 117, 119. förekommande 197; nåd och barmhertighet

fås på en sam syndabekännelse, 40.

Närwarelse Guds, 74, f.

Nöd så wäl i andelig som le-
kamlig finnes tröst hos Gud 54, ff. 57, 60 f. 63, 65, 67, 70, 72, 76, 224 ff. 271, f.

Nöd och lust omskiftar med alla människor, 224, 259, 274.

Lyttn af en sann bättring och omvändelse, 29, 39, 46, ff. 270, 272, f.

O.

Ogudaktig människor wälja sig Lärare efter sina egna lustar, 159, 161, f.

Oljo Guds nådes, dermed bära de swage tröstas och stärkas, 103, 204.

Ombyte af nöd och lust, sorg och glädje, är här i werlden beständigt, 224, f. 274, f.

Omwändelse ifrån orättfärdighet 17, 40, f. 44, 48, f. är et Guds wärk, 27, 35, 55, 176 f. dertil fordras en lefwande tro, 27. et helt folks omw. til H:G:R:en 265, 270 f.

Ondska, syndenes, rening derifrån, 25 f.

Ord med Guds är des kraft förbunden 149, f. 203. huru det bör anammas, 174, 201, f. kallas hammare och swärd 204. med Guds ord bör man wisliga omgå 110, ty på des fördrag följer swärastraff, 109.

Ostraffelig bör en Lärare wara, 92, 200 f.

P.

Phariseer, skenhelige, 128, yrkade endast utwärtens Guds-tjenst, 129, 134.

Plågor utwärtens, Guds åndamål dermed, 23, 63, 65, ff. 78, 224, 269, 274. f. Landsplågor, dermed hemsoflas ofta hela Riken för sina Förstars synder, 238, f.

Predikare en Evangelist 89 f. des egenskaper, 90-99, 153. Gdremål, 104, 108, Förmaner och äretitlar, 104-108 hwartil han är kallad, 99, 166, 110, f. bör predika både Lag och Evang. 100, 150, 197, 202, 206. bör ej hafwa anseende til personer, 154. undfar sina gåfwor af Gud 150, 166, f. 213. för dem bör man bedja, 199.

Prydnad en Christi tjenares, 96. Guds huses förnämsta är helige åhörare, 126. dock bör ej heller utwärtens försomas, 133, 136, f. ty den tjenar åfwen til andakts och wördnads upwäckande för det Högsta Wäsender, 137.

R.

Redelighet en Christel. Förstes egenskap, 247.

Renhet en wärdig Natwardsgäfts, 7, f. rening ifrån synden 24-33, 66.

Regera öfwer et helt Folk är et stort wärk, 247.

Rike werldsligit, orsaker til des fall och fördöelse 109, f. at djefwulens förskingras är glädjesult för trogne Lärare, 107.

Rätt, rättighet som de döda hafwa at fordra af de lefwande, 64, 141, 143, f.

Rättsvisa hvad? 132 fordras af en Förste, 246, 250.

Röst Guds 213, en ropandes kallas Guds ords tjenare, 211. ff.

S.

Saknad et Folks uti sin Konungs död, 254, ff.

Salighets=ordning böra Lärare flitigt föreställa sina äldrare, 100, och Föräldrar sina barn, 177 f.

Samhälde lifnas då det är olyckligt wid en Änka, 241 f.

Sanwete, sofwande, 269, upväckes, 49, 57, 149. anklagar 35, 263, och förfräcker 32. renas med Jesu blod, 28, 50, 57, 71. bdr ransakas 45, 51.

Sanning tål ej werldens barn, 156.

Sjukdom nyttjar Gud såsom medel at återkalla syndare, 21, 23, 64, ff. 269.

Skapelse en ny måste hjertat wid en sann bättring och omvänd. undergå, 34, ff.

Skrist och aflösning hvad som fordras innan man går dertil, 7, f. 11, f. 14, f. 18, f. 32, f. 37, 42, 46, 52, 59, 68.

Skäl til vårt salighets hopp, 193 ff.

Skrymteri 6, 30, 36, 45, 56, 160.

Skyldighet en Christens at wårda de döde och deras grifter 143, f. ähörares emot sina Lärare, 154, f.

Stad ju större ju syndigare 266 f.

Straff, syndenes 36, 49, 57, 62, 238. genom lekamliga warnar Gud en syndigt folk 268.

Stridsmän andelige, 222.

Swage böra stärkas 103, 204.

Sår Andelige 22, 39, 46, 204. läkas af Gudi 60, f. 63,

Såd derwid lifnas Guds ord 148, f. och Gud sjelf wid sådnes HJerte, 149, f. 158, samt hans tjenare wid arbetare, 150, 155, 201, f.

Synd hwaraf den kännes, 100. skiljer oss ifrån Gud, 43. orsak til alt lekamligt ondt 62. förtager all andelig kraft, 22, 26. bdr man årkänna, ångra och afbedja, 38, f. 263. och dermed icke uppsjuta, 13. utan öfvergifwa, 40. och rena sig ifrån 25, f. 62, 70, ehuru den mänskliche naturen är benågen at henne be- mandla och öfverskyla, 263; bdr ej föra til förtwiflan, 52; ty ehuru stor, förkåtes den dock af Gud, 50, 71, 76. Synna=sdm, 66. Synna=wälde swårt, 36, 262. Synna=lön 49, 57, 224, 238.

T.

Tadel böra de döde wara frie för 143.

Tala böra wi om vårt Sallighets-hopp 194, f. och tiggas har sin tid 196, f. innan wi tala inför Gud (wid Skrift och aflösning) fordras nogre eftertankar etc.

II.

Tid Guds at hjälpa 65, f. i nödenes sökes Gud 65, f. 70. farlig tid 160, 163.

Tjenst til syndenes användes orättf. gods 136.

Tilflygt finner en syndare hos Jesum 16, 27.

Tilwänt : nåden 21, 191.

Titlar, Åre-, Christi-tjenares 105.

Tolamod en tr. Lärares egenfkap 97, uti bedröfwelse 65, 67, 72.

Tro, deß känne märken 14, 22. det förnämsta af all inwärtres Gudstjenst 131, en lefwande fordras til bättr. och omvänd. 27, tronens försmål 28. Munstro 37, 58.

Trofäst är Gud 70, 75. bör en Förste wara i förbindelser 247.

Tröst finner en botfärdig syndare hos Gud 56, f. 60 f. 224, f. trösta bör en Lärare de bedröfwade 94, 102, 205.

Twagning ifrån synden 24: 33.

Lärar, bättrings = 23, 66, 270.

II.

Uppmuntran til wördnad för GUD äro Kyrkoprydnader 137, f.

Utgift til Guds hus och prydnad tro de ogudagtige illa använd 135.

Utwärtres, af det, kännes hjertats beskaffenhet, 133, 136. utwärtres Människa, hwad? 21.

W.

Waksamhet fordras af en Lärare 97.

Wal, Präste-, bör wara fritt etc. 158.

Wandel, utwärtres ärbar, gör ej tilfyllest 129 f. men bör dock ej underlåtas 130, f. på Jesu ostraffel. grundade sig hans försonings förtjenst 27.

Warnadt blir et syndigt folk genom lekaml. plågor 269, innan straffet derpå följer 276.

Wilja Guds bör man undersgifwa sig 67. Människans är trög i det goda 35.

Willostig ifrån en råkar man ofta på en farligare 128, 267.

Wingård Arbetare i Guds 94, 203.

Wishet andelig, nödig för en Lärare 93 f.

Wrede Guds öfwer synden 224. orsaker hwarföre Gud

wredgas 238, och blidkas igen 273.
 Wägar HERRANS böra hållas 177, f. 227. Sanningens, hwad? 184. med Guds bör man vara nöd 67. den rätta och uppenbarad 185. falsk wäg farlig, 7, 184, 186.
 Wäktare äro Guds ords tjernare 157.
 Wäl är icke dem som förtia sin synd 39, 262. Allmänt wäl 256 f.
 Wälde sit bör en Neant grunda på sina Undersätares kärlek 249 f.
 Wän; en rätt människo beskriwes til sina egenskaper 281 ff.
 Wänner Christi hatas af de ogudagtige 94. kan man ej wara med Gud och werlden 203.
 Wärdighet Prediko = Embets 170 f.
 Wärf en Euanaelisk Predikares, 89, 108, 197. uträttas icke redlika af alla 108, f. för sit böra Lärare älskas, 153.
 Wäsende inwärtas, hwad der til hörer? 130 f.
 Wärt andelig 191.

21.

Wälla Jesu Namn, hwad? 16.
 Wäfer sin har Gud öfwer hela werlden 149, wid en Wäfer man liknas Gud 149. f.
 Wäminnelse sin har Gud stiftat i sin synl. R. och Hörs saml. 122, 137.
 Wänger en san öfwer synden, 50, 57, 270.

22.

Wändamål, Föremål, en Läres res 96, 100.
 Wänka derwid liknas et olyckligt Folk 241 f.
 Wärbahet utwärtas är onyttig om ej hjertat är rättfäntigt 58, 130, 132.

23.

Wädmjuk bör äfwen en Öfwerhets = Person wara 246.
 Wäfergifwas bör synden 39 ff. när alt jordiskt i dödsstunden öfweröfwer, då es mottager Gud och 70.
 Wäferhets = Personer, ogudaktighet hos dem farlia 180, 238, 244. troane bör man bedja om 244. ogudaktige sörias af inna andra än deras onda rådgifware 254.
 Wäfer, ödemarck, kallat Wän = nisko = hjertat 213.

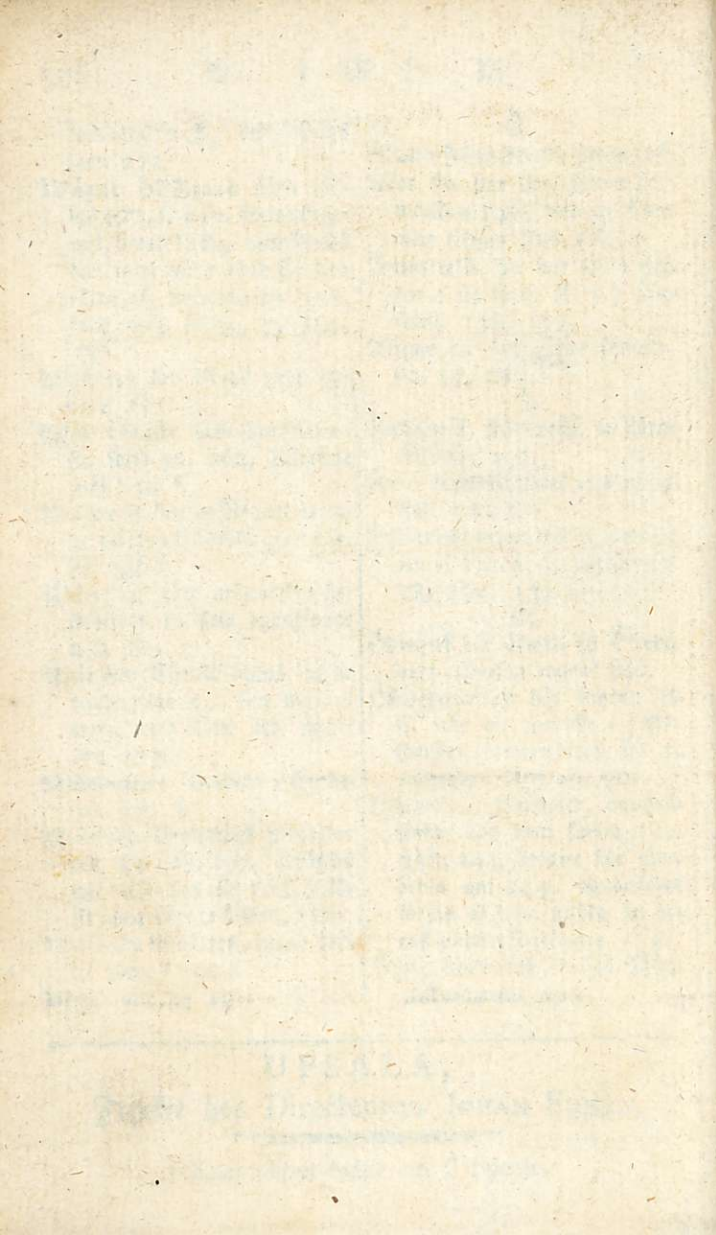
 UPSALA,

Tryckte hos Directeuren JOHAN EDMAN,

Exemplaret kostar 20 β Specie,

Pv. Saarnakuj
Högström

